

Jaarverslag en Jaarrekening 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Algemeen.....	4
1. Bestuurlijk voorwoord jaarstukken 2024	4
2. Financiële verantwoording.....	8
3. Rechtmatigheidsverantwoording.....	12
Programma's	14
Programma 1 Inwoners en Bestuur	14
Programma 2 Economie en Werkgelegenheid	20
Programma 3 Veiligheid.....	31
Programma 4 Onderwijs en Jeugd.....	38
Programma 5 Bouwen, Wonen en Milieu	44
Programma 6 Inkomensondersteuning.....	52
Programma 7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	57
Programma 8 Sport en Cultuur.....	63
Programma 9 Sociaal Domein	69
Programma 10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	76
Paragrafen	82
1. Paragraaf lokale heffingen	82
2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	88
3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	93
4. Paragraaf financiering	101
5. Paragraaf bedrijfsvoering	104
6. Paragraaf verbonden partijen	118
7. Paragraaf grondbeleid	120
8. Paragraaf calamiteitenfonds	129
9. Paragraaf Wet Open Overheid (Woo)	132
Jaarrekening 2024.....	133
1. Overzicht van baten en lasten.....	133
2. Balans en toelichting op de balans.....	141
3. Uitvoeringsinformatie	161
4. Specifieke uitkeringen	166

Algemeen

1. Bestuurlijk voorwoord jaarstukken 2024

Voor u ligt de jaarrekening 2024. In deze jaarrekening leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid van het afgelopen jaar.

In deze jaarrekening komen belangrijke elementen aan bod, welke ook aan de orde zijn geweest bij de bespreking van Berap-II 2024. In de begroting van 2024 hebben we onze ambitie neergelegd en hebben we mooie stappen gemaakt in het realiseren van de ambitie. Op een aantal onderdelen is dat helaas (nog) niet gelukt, mede vanwege de behoedzaamheid richting het ravijnjaar en vanwege het ontbreken van de capaciteit en het niet kunnen wegzetten van onze projecten. Om de ingezette koers volgend jaar een vervolg te geven en een inhaalslag te maken, is het voorstel om bij Berap-I 2025 budgetten door resultaatbestemmingsvoorstellen door te schuiven. Tegelijkertijd hebben we te maken met een financieel voordelig saldo, waardoor onze financiële kengetallen verder verbeterd zijn.

De grootste financiële onderdelen zijn:

- Ten opzichte van de begroting een nadeel van € 1,3 miljoen op het verstrekken van uitkeringen in het kader van de Participatiewet;
- Ten opzichte van de begroting een nadeel van € 1,2 miljoen op Jeugdhulp vanwege indexaties en prijsaanpassingen;
- Een voordeel van € 2,0 miljoen op de algemene uitkering door aanpassingen in de basisgegevens en verrekeringen van voorgaande jaren rondom de algemene uitkering;
- Een voordeel van € 1,8 miljoen op de afhandeling van verschillende BTW- en BCF-suppleties welke in 2024 afgerond en ontvangen zijn;
- Een voordeel van € 0,8 miljoen vanwege het lager aantal kwijtscheldingen en lagere bestedingen in de bijzondere bijstand.

Een verdere analyse van het aanvullende voordeel ten opzichte van Berap-II 2024 wordt in hoofdstuk 2: Financiële verantwoording verder toegelicht.

In dit hoofdstuk bespreken we datgene wat we het afgelopen jaar bereikt hebben en gaan we kort in op het financiële resultaat en de totstandkoming daarvan.

Bestuurlijke terugblik

Het jaar 2024 was een jaar waarin we belangrijke stappen hebben gezet om onze gemeenschap te versterken en onze dienstverlening te verbeteren. Dit deden en doen we in een uitdagende en onzekere tijd. Er speelt veel: dichtbij en wereldwijd. Dat merken we ook in de gemeente Emmen, maar we zien tegelijkertijd dat we in staat zijn om oog te houden voor elkaar en samen de schouders eronder te zetten. Het is in onze gemeente nog steeds heel fijn wonen, werken en recreëren. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste prestaties en ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

Samenwerken

We werken steeds intensiever samen met anderen om onze ambities uit het coalitieakkoord en de strategienota te realiseren. We doen dat als college en organisatie samen met de gemeenteraad, erkende overlegpartners, maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven, andere overheden en ook steeds meer samen met inwoners. Het samenwerken gebeurt op alle domeinen en in allerlei vormen. We hebben in 2024 ervaring opgedaan met allerlei vormen van participatie en co-creatie. Zo willen we met meer gedragenheid onze plannen realiseren en de relatie met inwoners verbeteren. Daarnaast hebben we een actieve rol in diverse samenwerkingsverbanden, zoals Elke Regio Telt, het Nationaal Programma Vitale Regio's, ontwikkelperspectief Zuid- en Oost-Drenthe en de Regiodeal. Samen werken we aan een sterke, bloeiende en aantrekkelijke gemeente en regio. Met trots kijken we terug op een perfect georganiseerde Koningsdag, waardoor we samen aan een miljoenenpubliek hebben laten zien wat Emmen allemaal te bieden heeft. Sinds het eind van 2024 wordt gewerkt aan een plan voor citymarketing om ondersteunend aan onze ambitie bekendheid te geven aan Emmen. We willen mensen enthousiast maken voor het bezoeken van en werken en wonen in onze gemeente.

Economische ontwikkeling

Onze economie is een belangrijke motor voor een aantrekkelijke en leefbare gemeente. In 2024 hebben we aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van economische ontwikkeling. De Kadernota Economie is vastgesteld. Vanuit deze nota werken we naar een slimme, duurzame groene economie en samenleving. We hebben succesvolle samenwerkingen met lokale ondernemers en onderwijsinstellingen geïnitieerd om innovatie en duurzaamheid te bevorderen. Er zijn mooie stappen gezet in de samenwerking naar grote ontwikkelingen, zoals de Greenwise Campus, Chemport Europe, GZI Next en Sport- en Beweegcampus Emmen. Er wordt volop gewerkt aan een gastvrij, levendig en toekomstgericht centrum van Emmen. We spelen in op de nieuwe Europese koers en voeren samen met anderen een actieve lobby in Nederland en Europa voor onze economie, bereikbaarheid (Nedersaksenlijn en Deltaplan Noord-Nederland) en de Beroepscampus en Treant als innovatiemotor in de regio.

Veiligheid

Op het gebied van openbare orde en veiligheid staan we voor grote opgaven in een tijd van polarisering, verharding van de samenleving, cybercrime, overlast gevende personen en tekortschietende capaciteit bij de politie. In 2024 hebben we ons gericht op het tegengaan van ondermijning en het verbeteren van informatiegestuurd werken. We hebben intensief samengewerkt met onze partners in Drenthe om criminele activiteiten tegen te gaan en de veiligheid in onze gemeente te waarborgen. Onze inzet in Nieuw-Weerdinge tegen overlast veroorzaakt door veilige landers bleef onverminderd nodig. Helaas zijn wij in 2024 geconfronteerd met enkele zeer ernstige incidenten, die een grote impact hebben. Door onderzoek kijken we samen met partners wat er aan vooraf gegaan is. Inmiddels heeft de gemeente lessen getrokken. Daarnaast hebben we maatregelen getroffen om de veiligheid tijdens evenementen, zoals Koningsdag, te garanderen. Onze inzet op het gebied van verkeersveiligheid heeft geleid tot een daling van het aantal verkeersongevallen en een verbetering van de infrastructuur.

Onderwijs en Jeugd

Het onderwijs en de jeugd blijven een prioriteit voor de gemeente Emmen. In 2024 hebben we extra middelen vrijgemaakt voor het verbeteren van schoolgebouwen en het ondersteunen van innovatieve onderwijsprogramma's. Onze samenwerking met lokale scholen heeft geleid tot een verhoogde betrokkenheid van ouders en leerlingen, wat de kwaliteit van het onderwijs ten goede is gekomen. De Angelslo Academy is succesvol van start gegaan. De Academy biedt jongeren nieuwe kansen en perspectieven. Daarnaast hebben we de voorschoolse educatie verbeterd en het bereik van VVE-indicaties vergroot. Dat draagt bij aan gelijke kansen voor alle kinderen. Jeugdparticipatie stimuleren we op verschillende manieren. Het aantal Kinderraden is in 2024 uitgebreid naar 14. We verwelkomden nieuwe kinderraadsleden en een nieuwe kinderburgemeester.

Bouwen, wonen en milieu

In 2024 bleef de druk op de woningmarkt hoog. Stijgende bouwkosten en strengere duurzaamheidsnormen zijn een uitdaging voor de realisatie van woningplannen. We proberen op verschillende manieren, en samen met anderen, het bouwen van nieuwe woningen te versnellen. Hierbij hadden en hebben wij bijzondere aandacht voor betaalbare woningen. Het invoeren van een starterslening is daar een voorbeeld van. Ook de centrumvernieuwingen van onze dorpen en wijken heeft onze volle aandacht. We zetten (in een wisselend tempo) stappen.

Onze inzet voor duurzaamheid heeft in 2024 geleid tot diverse groene initiatieven. Zo is het aantal zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen verdubbeld en zijn we gestart met de aanleg van nieuwe groene zones in de stad. Bovendien hebben we ons afvalbeheer verbeterd door de introductie van een nieuw recyclingsysteem. Dat heeft geresulteerd in een aanzienlijke vermindering van de afvalproductie. Klimaatadaptatie is een integraal onderdeel geworden van ons beleid, met specifieke aandacht voor hittestress, droogte en waterbeheer. Binnen het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat werken we samen met de provincie, Enexis en het ministerie van Klimaat en Groene Groei verder aan ORTESE (ontwerpen en realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem) en hebben we samengewerkt met de industrie en bedrijven om mogelijkheden voor energiebesparing en verduurzaming te verkennen. Ook werken we aan wijkuitvoeringsplannen en het windproject N34.

Sociale Voorzieningen

Op sociaal gebied hebben we ons gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid en kwaliteit van onze voorzieningen en het werken in gebiedsnetwerken. In 2024 zijn nieuwe programma's gelanceerd om kwetsbare groepen beter te ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan ouderen en mensen met een beperking door nieuwe contracten op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) af te sluiten. Het aantal jeugdigen dat in 2024 gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp is nagenoeg gelijk gebleven. Met onder andere de invoering van de werkpremie hebben we in 2024 geprobeerd meer mensen (gedeeltelijk) uit hun uitkering te krijgen. Het banenplan AT7 werkt van Menso heeft afgelopen jaar mooie resultaten opgeleverd.

Daarnaast hebben we geïnvesteerd in de uitbreiding van sport- en recreatiefaciliteiten, wat heeft bijgedragen aan een gezondere en meer betrokken gemeenschap. Onze inspanningen om de participatie van kinderen en jeugd te bevorderen hebben geleid tot een grotere betrokkenheid van jongeren bij gemeentelijke projecten en initiatieven. We hebben in 2024 een nieuwe cultuurnota vastgesteld, van waaruit we werken aan onze culturele voorzieningen. Helaas is de opening van DIEP niet haalbaar gebleken. De organisatie heeft andere manieren gevonden om inwoners in contact te brengen met beeldende kunst. De verhuizing van Facet is een belangrijke stap verder gekomen met de aankoop van het Paviljoen aan het Mondriaanplein.

Infrastructuur en Mobiliteit

Op het gebied van infrastructuur hebben de renovatie van belangrijke verkeersaders, de uitbreiding van fietspaden en de aanleg van doorfietsroutes de mobiliteit binnen de gemeente aanzienlijk verbeterd. De verkeersveiligheid is verhoogd door te investeren in slimme verkeersoplossingen om de doorstroming te optimaliseren. De plannen voor de Nedersaksenlijn zijn verder uitgewerkt, wat de toekomstige bereikbaarheid van onze regio zal versterken.

Bedrijfsvoering

We zijn volop in beweging om onze werkprocessen, voorzieningen en dienstverlening te verbeteren en soms te vernieuwen. De gemeentelijke organisatie heeft te maken met grote uitdagingen, zoals de groeiende complexiteit van vraagstukken, krapte op de arbeidsmarkt en de snelle technologische veranderingen. Dat vraagt een andere manier van werken en het gebruiken van technologie. Privacy en informatiebeveiliging krijgen veel aandacht in de organisatie en daarvoor is in 2024 het strategisch Informatiebeveiliging en Privacy (IB&P) beleid vastgesteld. Vanwege het capaciteitstekort hebben we een nieuwe wervingsaanpak ontwikkeld voor het aantrekken van nieuwe medewerkers en in specifieke functies flexkrachten een vast contract aangeboden om ze te behouden.

Uitdagingen

Hoewel we trots zijn op de behaalde resultaten, zijn er ook uitdagingen die aandacht verdienen. Er is veel aan de hand in de wereld, Europa, Nederland, maar ook binnen onze gemeente. Dit heeft invloed op al onze beleidsterreinen. Een grote groep kwetsbare inwoners heeft onze hulp onverminderd nodig. De druk op de woningmarkt blijft hoog, we moeten blijven werken aan het realiseren van betaalbare woningen. De uitvoering van sommige projecten heeft vertraging opgelopen door capaciteitsproblemen zowel intern als bij onze partners en externe factoren zoals regelgeving rondom stikstof en milieu. Met de wetenschap dat we vanaf 2026 nog veel minder geld krijgen van het Rijk om onze taken uit te voeren, worden we beperkt in onze ambities. We blijven lobbyen voor meer geld en ons inzetten om alle uitdagingen het hoofd te bieden en onze doelen te bereiken voor onze inwoners.

Stand van zaken financiën

Op basis van de vastgestelde begroting 2024 was een positieve financiële uitgangspositie en begrotingsresultaat van € 2,44 miljoen becijferd. Jaarlijks fluctueert het begrotingssaldo vanwege aanpassingen in de begroting door onder andere de septembercirculaire en de decembercirculaire. Beide circulaires worden na het vaststellen van de begroting financieel verwerkt ten tijde van de eerste Berap. Ook zijn er in de eerste Berap een aantal wijzigingen verwerkt. Door deze combinatie wijkt het begrotingsresultaat van de eerste Berap af van de oorspronkelijke begroting en komt uit op € 262.000 positief.

Daarna wordt bij de Berap-II 2024 de prognose van het resultaat met € 5,09 miljoen omhoog bijgesteld naar een voordelig resultaat van € 5,35 miljoen. De grootste afwijking van deze Berap-II 2024 is te verklaren door het effect van het aanpassen van het nieuwe nota activabeleid en het vrijvallen van de niet gebruikte kapitaallasten. Het voordeel ontstaat hoofdzakelijk door fasering van de projecten en als gevolg van de nieuwe nota activabeleid. In het nieuwe nota activabeleid is de wijze van afschrijven en activeren gewijzigd wat een groot effect heeft op 2024.

Vervolgens worden door wijzigingen in de september- (- € 157.000) en decembercirculaire (€ 880.00) 2024 én daadwerkelijke effecten van inhoudelijke ontwikkelingen dit resultaat bijgesteld tot uiteindelijk begrotingsresultaat van € 6,57 miljoen. Alle voorgaande stappen zijn technische wijzigingen en hebben niet te maken met het halen van doelen (uitgezonderd kapitaallasten), maar met verschuivingen in systematiek of verandering in financiering door het rijk. Er is een consistente lijn in de ontwikkeling van de begroting, ondanks de grote sprongen in het geprognosticeerde resultaat door het jaar heen.

Bij de jaarafsluiting van 2024 hebben we een jaarrekening 2024 met een voordelig resultaat van € 11,73 miljoen. Er is kortom sprake van een aanvullend voordeel ten opzichte van de (bijgesteld) begroting 2024 van € 5,16 miljoen. Dit zijn voordelen in 2024 welke ten tijde van Berap-II 2024 niet of niet volledig waren voorzien. Het aanvullende voordeel van € 5,16 miljoen betreft 0,9% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal wordt bepaald door te kijken naar de totale lasten inclusief toevoegingen (storting) aan de reserves. Dit komt neer op € 581.433.000.

Met dit financiële resultaat en mede dankzij ons behoedzame financieel beleid, is onze uitgangspositie gunstig. Mede hierdoor is ook onze reservepositie de laatste jaren sterk verbeterd. Onze financiële kengetallen zijn in deze jaarrekening 2024 verder verbeterd. Ook in de landelijke ranglijsten van BDO en VNG staan we er beter voor en zitten we rond het landelijk gemiddelde. Dit zijn de zichtbare effecten van ons behoedzame financiële beleid dat een aantal jaren geleden is ingezet.

Leeswijzer

De jaarrekening vormt het sluitstuk van de Planning & Control cyclus waarbij er verantwoording wordt afgelegd over het gerealiseerde beleid en de daarvoor ingezette middelen. In de financiële hoofdstukken is een analyse van het resultaat (op hoofdlijnen) opgenomen en aanvullende verantwoordingsinformatie. Over dit onderdeel geeft de accountant een controleverklaring af. In de bijlagen is nadere detailinformatie opgenomen. De opzet van de programma's sluit aan bij de begroting 2024, waarbij kernachtig de belangrijkste trends worden geschetst die zich hebben voorgedaan. Vervolgens geven we de in een doelenboom weer 'wat hebben we bereikt' (het doel) en 'wat hebben we daarvoor hebben gedaan' (de prestaties). Hierbij geldt:

De prestatie is gerealiseerd dan wel loopt volgens planning

De prestatie is deels gerealiseerd dan wel vertraging in de planning

De prestatie is niet gerealiseerd dan wel nog niet opgestart

Het programma sluit af met een financieel overzicht dat inzicht geeft in 'wat heeft het gekost'.

De uitgebreide financiële analyses hiervan zijn terug te vinden in bijlage B.

De paragrafen zijn teruggebracht tot de kern van de informatie zodat dit beter geschikt wordt als sturingsinstrument en geven een thematische dwarsdoorsnede van de jaarrekening. In sommige gevallen is detailinformatie opgenomen in de bijlagen.

Emmen, mei 2025

College van Burgemeester en Wethouders

2. Financiële verantwoording

Dit hoofdstuk geeft een nader inzicht in de ontwikkelingen van de begroting 2024 en het resultaat van de jaarrekening. Eerst wordt inzicht gegeven hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en welk resultaat er verwacht werd. Vervolgens wordt inzichtelijk gemaakt wat het resultaat van de jaarrekening is voor en na de reservemutaties. Tot slot wordt inzichtelijk gemaakt wat het weerstandsvermogen is bij deze jaarrekening.

Ontwikkeling begroting

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van het begrotingsresultaat 2024 weergegeven. Hiermee wordt inzichtelijk hoe de begroting zich heeft ontwikkeld en wat daarmee het uitgangspunt was voor de jaarrekening.

(bedragen x € 1.000)	2024
Primitieve begroting	2.442
Septembecirculaire 2023	38
Decembecirculaire 2023	-1.546
1e Berap 2024	-4.674
Stand na 1e Berap 2024	-3.741
Meicirculaire 2024	4.003
Stand na Wijzigingen maart t/m juli 2024	262
2e Berap 2024	5.090
Stand na 2e Berap 2024	5.353
Overige wijzigingen	489
Septembecirculaire 2024	-157
Decembecirculaire 2024	880
Begrotingsresultaat na wijzigingen	6.565

Overige wijzigingen

Het totaalbedrag onder overige wijzigingen bestaat uit drie verschillende posten.

1. In aanloop naar de jaarrekening is afgesproken om met Berap-II 2024 de eerste berekening voor de nieuwe Voorziening Bijstandsdebiteuren te bepalen. Deze mutatie dient de voorziening op peil te brengen. De balanspost Debiteuren wordt daarom ook gemuteerd. Tijdens de Berap-II 2024 is abusievelijk begroot op een balanspost. Dit kan formeel niet en wordt hiermee gecorrigeerd;
2. In 2024 is het betaalgedrag van belastingbetalers voordeliger (beter) dan geraamd, waardoor de voorziening voor dubieuze belasting debiteuren gedeeltelijk kan vrijvallen. Deze boeking corrigeert de wijziging bij Berap-I 2024;
3. In het begin van 2024 zijn er verschillende administratieve wijzigingen aangemaakt om reserves zichtbaar te maken in de exploitatie. Het is gebleken dat dit verschillende problemen met zich meebrengt. Daarom worden de reserves in de exploitaties administratief volledig tegengeboekt en weer opgeboekt op de mutatie reserve nummers. Dit leidt niet tot financiële mutaties.

Septembecirculaire 2024

De septembecirculaire 2024 heeft een negatief effect op het begrotingsresultaat. Dit heeft met name te maken met een aanpassing in de BUIG. Daarnaast zijn er verschillende oorzaken:

1. De berekening van het accres voor lonen/prijzen en volume wordt aangepast naar de laatste stand van de landelijke indices Bruto Binnenlands Product;
2. De bij de berekening van de opbrengst gemeentefonds gehanteerde basisgegevens zijn voor 2024 geactualiseerd op basis van de laatste standen;
3. De voorlopige ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds in 2024 is verwerkt in deze circulaire. De al opgenomen stelpost voor deze ruimte wordt verrekend. Per saldo is er een nadeel van € 616.000.

Decembercircular 2024

De decembercircular 2024 heeft een positief effect op het begrotingsresultaat. Deze zijn met name te verklaren door:

1. Bij de Miljoenennota 2025 zijn voor het eerst de accressen van het gemeente- en provinciefonds geactualiseerd op basis van de nieuwe bbp-systematiek. Het uitgangspunt van deze bbp-systematiek is dat het gemeente- en provinciefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgen. Afgelopen zomer heeft het CBS een revisie van het bbp gepubliceerd. Helaas is bij de accresberekening 2025-2029 de CBS-revisie van afgelopen zomer abusievelijk niet meegenomen.
2. Er heeft in verband met de afsluiting van het boekjaar 2024 een aanpassing van enkele basisgegevens plaatsgevonden. In aanloop naar de Kaderntoa 2026 worden alle basisgegevens geactualiseerd.
3. Het Rijk heeft in deze circular diverse nieuwe taakmutaties en integratie/decentralisatie-uitkeringen beschikbaar gesteld die in het jaar 2024 niet meer kunnen worden uitgegeven. Deze middelen vallen derhalve vrij in het jaar 2024 en geven een positieve bijdrage aan het rekening-resultaat over 2024 van in totaal € 635.000. Indien de in 2024 vrijgevallen middelen toch nodig blijken te zijn zal bij de Berap-I 2025 een voorstel tot resultaatbestemming van het resultaat 2024 worden gedaan.

Resultaat jaarrekening

In de bijgestelde begroting werd uitgegaan van een voordelig resultaat van € 6,57 miljoen. De afwijking van de jaarrekening ten opzichte van de bijgestelde begroting is € 5,16 miljoen voordelig. Het totale resultaat van de jaarrekening 2024 is € 11,73 miljoen voordelig.

In onderstaand overzicht is op hoofdlijnen weergegeven in hoeverre de baten en lasten en reservemutaties afwijken ten opzichte van de bij Berap-II 2024 bijgestelde begroting. Vervolgens is aangegeven wat de belangrijkste afwijkingen zijn. Voor een uitgebreidere analyse wordt verwezen naar bijlage B waar per programma een analyse is opgenomen van de verschillen groter dan € 70.000. Taakveld 0.4 is hierop een uitzondering, gezien daar verschillen groter dan € 25.000 opgenomen zijn.

Resultaat per programma	(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten		-476.006	-519.321	-518.625	-696
1 Inwoners en Bestuur		-9.668	-10.763	-11.116	353
2 Economie en Werkgelegenheid		-13.024	-15.792	-14.417	-1.376
3 Veiligheid		-11.215	-13.169	-13.990	820
4 Onderwijs en Jeugd		-17.763	-17.579	-17.752	173
5 Bouwen, Wonen en Milieu		-56.483	-65.876	-65.965	89
6 Inkomensondersteuning		-68.918	-72.406	-74.332	1.926
7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer		-41.778	-43.908	-42.346	-1.562
8 Sport en Cultuur		-23.193	-24.829	-24.601	-228
9 Sociaal Domein		-180.047	-198.990	-197.272	-1.718
10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen		-53.916	-56.010	-56.836	826

Baten	484.277	531.156	539.251	-8.095	
1 Inwoners en Bestuur	1.794	2.589	2.739	-150	
2 Economie en Werkgelegenheid	3.134	3.991	3.345	646	
3 Veiligheid	64	675	944	-269	
4 Onderwijs en Jeugd	5.178	6.376	7.291	-915	
Resultaat per programma	(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting	Rekening	
5 Bouwen, Wonen en Milieu	47.363	52.969	55.015	-2.046	
6 Inkomensondersteuning	53.428	58.501	58.369	132	
7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	5.579	6.374	7.186	-812	
8 Sport en Cultuur	2.895	4.467	4.743	-277	
9 Sociaal Domein	15.933	32.654	31.917	737	
10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	348.908	362.560	367.700	-5.141	
Saldo van baten en lasten	8.272	11.835	20.626	-8.791	
Resultaat na resultaatbestemming	(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting	Rekening	Verschil
Saldo van baten en lasten	8.272	11.835	20.626	-8.791	
Stortingen in reserves	-11.189	-53.216	-62.808	9.593	
Onttrekkingen aan reserves	5.359	47.945	53.909	-5.964	
Mutaties reserves	-5.830	-5.270	-8.899	3.629	
Resultaat na resultaatbestemming	2.442	6.565	11.727	-5.162	

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de grootste afwijkingen ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2024. Hierin worden de afwijkingen > € 500.000 toegelicht. Welke aanvullende financiële afwijkingen hebben plaatsgevonden staan summier benoemd. Een uitgebreidere toelichting is te vinden in bijlage B.

Prog.	Omschrijving afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting	Bedrag x € 1 miljoen	V/N
1	Op basis van actuariële berekeningen een storting in wethouderspensioenen	0,5	N
5	Subsidiemogelijkheid inwoners omtrent bodemdaling en funderingsonderzoek	0,5	V
6	Minder kwijtscheldingen belastingen en lagere besteding inzake bijzondere bijstand	0,8	V
6	Er zijn meer uitkeringen verstrekt in kader van de Participatiewet	1,3	N
7	Onder andere capaciteitsproblemen zorgen voor het niet kunnen uitvoeren van onderhoud op kunstwerken. Aanbesteding in 2024, uitvoering in 2025	0,5	V
7	Niet tijdig kunnen uitvoeren van werkzaamheden en onderhoud in het Knelpuntenfonds excessen openbaar gebied	0,5	V
9	Het jaarrekeningsresultaat van EMCO valt voordeliger uit dan verwacht	0,5	V
9	Vanwege een hogere tariefstijging dan ingeschat, zijn de kosten Jeugdhulp hoger	1,2	N
9	Beleidsbudgetten maatschappelijke initiatieven zijn in 2024 ontwikkeld en zullen naar verwachting in 2025 meer benut worden. Ook vanwege een subsidieregeling	0,5	V
10	Aanpassing basisgegevens en verrekeningen voorgaande jaren algemene uitkering	2,0	V
10	Er zijn door afronding in 2024 verschillende BTW- en BCFsuppleties afgerekend	1,8	V
Div	Overige posten (per saldo)	1,1	V
Totaal		5,2	V

Weerstandsvermogen

De afgelopen periode hebben wij door positieve rekeningresultaten ons weerstandsvermogen versterkt. Bij de jaarrekening 2024 komt het ratio weerstandsvermogen, mede dankzij het positieve jaarrekeningresultaat, uit op een ratio van 4,91. Dit is een verdere verbetering van de ratio ten opzichte van de begroting 2024 (deze was toen berekend op 2,88). Op basis van de in de beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen opgenomen normen duidt een ratio van 4,91 op een uitstekend weerstandsvermogen. Onze streefnorm hiervoor is 1,40, waar wij ruimschoots aan voldoen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Algemene reserve	57.733	57.733	60.486
Algemene reserve grondexploitatie	12.139	12.139	12.312
Onvoorzien	318	318	318
Stille reserves	16.921	16.921	19.507
Onbenutte belastingscapaciteit	7.032	7.032	7.657
Rekening +/- begrotingsresultaat (na bestemming)		6.565	11.727
Beschikbare weerstandscapaciteit	94.143	100.708	112.007
<i>Benodigde weerstandscapaciteit</i>	<i>25.808</i>	<i>25.808</i>	<i>22.811</i>
Ratio weerstandsvermogen (beschikt/benodigd)	3,65	3,90	4,91

3. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en de gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 24 oktober 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 17,2 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de landelijke Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 15,3 miljoen bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 17,2 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college een bedrag van € 2,9 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium	x € 1 miljoen
1.1a. Overschrijding lasten programma's	4,2
1.1b. Overschrijding investeringskredieten (budgetten)	0,4
1.2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
1.3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€
2. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	2,9
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	1,7

Voorwaarden criterium	
3. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	10,7
M&O criterium	
4. Geen bevindingen	-
Totaal onrechtmatigheden	15,3
Waarvan acceptabel	2,9
Waarvan niet-acceptabel	12,4

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke acties het college onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Emmen, 13-05-2025

Het college van burgemeester en wethouders

Programma's

Programma 1 Inwoners en Bestuur

Trends en ontwikkelingen

In 2024 is veel gebeurd om de relatie tussen de gemeente en inwoners te verbeteren. Bestuurlijk en ambtelijk is het dichtbij inwoners staan en samenwerken met inwoners meer op de voorgrond komen te staan. Door het gewoonweg te doen, leren we wat wel en niet werkt.

De rol van de gebiedswethouder is in ontwikkeling. De gebiedswethouders komen meer in stelling. De gebiedscoördinatoren hebben maandelijks inhoudelijke afstemming met hen over de voortgang binnen de betreffende gebieden. De gebiedswethouders sluiten op afroep aan bij de openbare Erkende Overleg Partner (EOP) vergaderingen en incidentele bijeenkomsten/openingen. Daarnaast sluiten zij aan bij de platform avonden van de EOP's die per gebied twee keer per jaar worden georganiseerd. Twee volledige jaren na de start is een goed moment om na te gaan hoe de rol van gebiedswethouder tot op heden beleefd wordt. Een evaluatie vindt plaats in het eerste halfjaar van 2025.

De participatie van kinderen en jeugd in de gemeente Emmen krijgt ook steeds meer vorm in de kinderraden die in steeds meer gebieden actief zijn. Ze worden betrokken in thema's die hun aangaan, zoals speelvoorzieningen. In programma 4 gaan we hier dieper op in.

In 2024 is de griffie versterkt met een nieuwe raadsadviseur en is een nieuwe medewerker aangesteld die specifiek wordt ingezet op raadscommunicatie en -participatie.

De raads werkgroep Werkwijze Raad heeft samen met de raad verschillende acties in gang gezet op het gebied van participatie. Dit heeft geresulteerd in de activiteiten die de raadscommunicatie- en participatieadviseur gaat uitvoeren, waarbij de werkgroep sturing kan geven. Daarnaast werkt de werkgroep samen met de portefeuillehouder (en ambtelijke organisatie) om te komen tot een participatieverordening. Vanuit de werkgroep Participatie, waarin EOP's en ambtenaren samenwerken, is de aanbeveling gedaan om ook deze participatieverordening zelf in co-creatie met inwoners en EOP's te laten ontstaan.

Dichter bij de inwoners staan

Het aantal kinderraden groeit en deze raden pakken steeds meer hun rol. Kinderen en jongeren denken en doen mee in allerlei projecten. De gemeenteraad en griffie zijn ook volop met dit thema bezig. In 2025 moet dit alles steeds zichtbaarder en concreter worden.

We organiseren bijeenkomsten en trainingen waaraan ambtenaren met EOP's, inwoners en maatschappelijke partners deel nemen. Hierin worden ervaringen gedeeld en leerden we nieuwe methoden en technieken om samen te werken. Ook vonden inspiratiesessies plaats in de gemeenteraad om het onderwerp vanuit het perspectief van de raad te verkennen. In deze bijeenkomsten lieten we ons inspireren door concrete projecten en inspirerende, ervaren sprekers.

Een belangrijk inzicht dat we hebben opgedaan, is dat co-creatie op verschillende manieren kan. Elk thema of project vraagt om een eigen aanpak. Soms en steeds vaker, nemen inwoners het initiatief en werkt de gemeente daaraan mee. In andere gevallen neemt de gemeente het initiatief, maar wordt het uiteindelijk ook een samenwerking met inwoners en vaak ook partners. Er is dus variatie mogelijk in de manier waarop en de mate waarin inwoners en gemeenten deelnemen aan de samenwerking. We noemen dit de participatieladder. Het instrument helpt ons in het vormgeven van de samenwerking.

Het gaat om de gezamenlijke inzet voor concrete vraagstukken zoals o.a. bouwen op gemeentelijke grond, sloopt- en herbouw van scholen, her invulling van parken en wijken, maar ook het vervullen van vrijwilligersrollen in buurthuizen en bij de EOP's.

Voorbeelden zijn de uitvoeringsplannen warmtetransitie. In Emmerhout, Oranjedorp, Rietlanden en Parc Sandur werken we samen met inwoners en andere partijen aan een uitvoeringsplan. Plannen worden samen met deze partijen opgesteld. Een werkgroep bereidt het voor, waarna zoveel mogelijk inwoners van het gebied worden betrokken om samen een voorkeur uit te spreken voor het alternatief voor aardgas. De oplevering van het eerste uitvoeringsplan is in 2025.

Het is belangrijk voor iedereen dat het leren samenwerken bijdraagt aan een langdurige en goede relatie tussen de gemeente en haar inwoners. Het uiteindelijke doel is om een sterke basis te creëren voor de gezamenlijke ontwikkeling van gemeentelijke processen, waarbij de lessen van de afgelopen jaren als uitgangspunt worden genomen.

Democratie Dichterbij: samenwerken met inwoners

Democratie Dichterbij richt zich op het versterken van de samenwerking tussen inwoners en het bestuur. In de loop van 2024 zien we steeds meer belangstelling in de gemeente Emmen voor samenwerking en participatie.

De EOP's vervullen hierin een belangrijke rol. Er zit veel verschil tussen de besturen. Veel EOP's ervaren problemen om hun bestuur op sterkte te krijgen en te houden. We bieden hen hierbij ondersteuning aan. Mogelijke acties worden genoemd in het rapport 'SamenmetvoorEmmenaren'. Om verschillende redenen wordt hier niet altijd gebruik van gemaakt en daarmee een punt van aandacht.

In 2024 verschoof de focus van praten en schrijven naar doen en ervaren. En daarmee zetten we stappen van kleine losse experimenten naar co-creatie in bestaande processen en projecten tussen inwoners, EOP's en gemeente. Bij co-creatie werken gemeente, inwoners en partners samen aan concrete projecten, in hun eigen wijk en buurt. Dit kan gaan over de invulling van het groen in de wijk, verplaatsen van een school of gebouw of een speeltuin.

Alle deelnemers, ieder in zijn eigen rol, leren in de praktijk hoe ze samen invulling kunnen geven aan het te behalen resultaat. We doen hiermee kennis en ervaring op die we uiteindelijk verbreden van losse pilots naar Emmens beleid.

Eind 2025 hebben we zicht op zo'n 20 projecten die we op deze manier oppakken.

Regionaal samenwerken in netwerken

De BOCE Kansagenda 'Grenzeloze Groene Kansen', vastgesteld in 2023, vormt in 2024 een basis voor verdere ontwikkelingen in Zuid- en Oost-Drenthe. In maart 2024 ontvingen we minister Hugo de Jonge in Emmen om de regionale ontwikkelingen en kansen op het gebied van wonen, economie, mobiliteit, welzijn en gezondheid te bespreken. Zuid- en Oost Drenthe komt steeds meer in beeld als gebied waar veel kansen zijn om de opgaven op het gebied van wonen, werken, leren en zorgen in zijn geheel aan te gaan. Zo bleek in maart 2024 toen ook onze regio als één van de uiteindelijk elf regio's in Nederland onderdeel werd van de ontwikkelingen rond Elke Regio Telt!

Het rapport Elke Regio Telt richt zich op de verschillen in brede welvaart niveau tussen regio's in Nederland. Het onderzoekt de uiteenlopende kansen voor inwoners in verschillende regio's, met een focus op werkgelegenheid, inkomen, opleiding en zorg. Het doel van het rapport is om regionale ongelijkheid te analyseren en aanbevelingen te doen voor beleid dat deze verschillen kan verkleinen. De gemeente Emmen is deel van de regio Zuid- en Oost Drenthe dat 1 van de 11 regio's is die onderdeel is geworden van het in december 2024 aangekondigde Nationaal Programma Vitale Regio's dat in 2025 van start zal gaan.

Het rapport, dat al in 2023 verscheen, werd eind 2024 vertaald naar een rijksprogramma: Nationaal Programma Vitale Regio's. Hierin wil het Rijk samen met elf regio's in Nederland, waaronder Zuidoost Drenthe, samenwerken om de ongelijkheid tussen economisch-maatschappelijk sterke regio's en economisch-maatschappelijk kwetsbaardere regio's aan te pakken. Dit vereist nieuwe vormen van samenwerking, zowel regionaal als met het Rijk. Emmen werkt hiervoor samen met Borger-Odoorn, Coevorden, Hogeveen en de provincie Drenthe aan een ontwikkelperspectief op de eerder gelegde basis van de Grenzeloze Groene Kansagenda.

Voor wat betreft de inhoud zien we dat, naast de ruimtelijke opgaven op het gebied van wonen en mobiliteit, ook de samenhang met sociaal culturele opgaven de inhoud van het ontwikkelperspectief bepalen. Dit vraagt naast een dieper begrip van wat brede welvaart nu eigenlijk is, ook een hernieuwde manier van samenwerken in de regio, maar ook tussen de regio en het Rijk. Halverwege 2024 startten we met ambtelijke en bestuurlijke gesprekken over die samenwerking tussen Rijk. Dit laatste is een belangrijke kracht van het programma, omdat de betrokkenheid van het rijk geborgd is in de aanpak: we doen het als regio samen met het Rijk. Op deze manier bundelen we onze verbeeldingskracht en uitvoeringskracht, ook samen met maatschappelijke partners, ondernemers, bedrijven en het Rijk en bouwen we samen aan de toekomst van onze regio. Begin 2025 zal bekend worden hoe het programma eruit zal zien.

Ondertussen startte de Regio Deal II met een eerste tranche aan toegekende projecten in december 2024. Al deze programma's versterken elkaar en dit hangt samen met een groeiende behoefte aan een sterkere positionering van Emmen in deze regionale ontwikkelingen. Dit leidt tot de start van een citymarketing-aanpak in 2024. De gemeente Emmen wil haar positie en ambities duidelijker profileren binnen regionale samenwerkingen, zoals de BOCE Kansagenda, de Regiodeal, en de Nedersaksenlijn. In 2025 worden verdere plannen voor citymarketing verwacht.

Dienst verlenen vanuit de bedoeling

Inwoners zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente. De inwoners vinden de medewerkers vriendelijk, deskundig en volledig. Als waarderingscijfer geeft de inwoner een 8,7 voor de dienstverlening aan de balie, een 7,8 voor de dienstverlening aan de telefoon en een 7,6 voor de website als rapportcijfer. Er zit nog steeds een stijgende lijn in de waardering van onze dienstverlening. We blijven continu streven naar verbetering.

In 2024 hebben we de paspoortenpiek uitstekend opgevangen. Door de efficiënte inzet van personeel en een slimme organisatie van onze dienstverlening konden we inwoners vrijwel het hele jaar een afspraak binnen 5 werkdagen garanderen. Zo hebben we onze servicenormen gehandhaafd en de drukte effectief beheerst.

We zien de risico's van identiteitsfraude toenemen. Om identiteitsfraude te voorkomen, hebben we extra ingezet op trainingen, opleidingen en bewustwording binnen het team publiekszaken. Door deze verhoogde alertheid zijn documentaanvragen afgekeurd, wat heeft geleid tot klachten van inwoners. Hoewel deze klachten voornamelijk voortkwamen uit ontevredenheid, zijn ze vrijwel allemaal ongegrond verklaard. Dit bevestigt dat onze strikte controlemaatregelen effectief en gerechtvaardigd zijn in de strijd tegen identiteitsfraude.

In juni 2024 stonden we opnieuw voor de organisatie van verkiezingen, ditmaal voor het Europees Parlement. Dankzij de opgebouwde routine van de afgelopen jaren verliep de voorbereiding soepel en waren we hier volledig klaar voor. Het verkiezingsproces is naar volle tevredenheid verlopen, met als opvallend detail dat we opnieuw de eerste 100.000-plus gemeente waren die landelijk een voorlopige uitslag kon presenteren. Dit succes is te danken aan een goed ingewerkt team en het efficiënte gebruik van de stembureau-app.

We hebben de verruiming van de openingstijden van het gemeentehuis verankerd in onze dienstverlening van het team Publiekszaken. Zo kunnen we de beschikbaarheid en bereikbaarheid beter afstemmen op de wensen en behoeften van onze inwoners. Er wordt voldoende gebruik van gemaakt om deze maatregel te continueren.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 1 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd. Doelen welke in 2024 niet of niet volledig behaald zijn, worden met een voetnoot aangegeven.

Doel		Prestatie
Dichterbij inwoners staan	😊	Vervolgverkenning naar hoe we als lokale overheid (politiek, bestuurlijk en ambtelijk) beter kunnen aansluiten bij de leefwereld van inwoners van Emmen
	😐	Gebiedswethouderschap in de praktijk doorontwikkelen door ervaringen uit te wisselen, verwachtingen uit te spreken en te leren wat wel en niet werkt. ¹
	😊	Vormgeven aan participatie van kinderen en jeugd in de gemeente Emmen, onder andere door het voortzetten en uitbreiden van de impact van de kinderburgemeester en de kinderraden
	😊	Met de raads werkgroep Werkwijze Raad verkennen hoe de gemeenteraad invulling kan geven bij het samenwerken met de samenleving
	😊	Versterken van de griffie waardoor de gemeenteraad zijn taken en verantwoordelijkheden als hart van de representatieve democratie krachtig kan blijven vervullen
Democratie Dichterbij: samenwerken met inwoners	😊	Faciliteren van de gesprekken in de EOP's over samenwerking en de opbrengst daarvan als basis nemen voor de versterking van de EOP's zelf en de samenwerking tussen de gemeente, de EOP's en inwoners
	😐	Training 35 EOP besturen gericht op vinden en behouden van vrijwilligers met als doel het unieke EOP-model in de gemeente Emmen toekomstbestendig te maken. ²
	😊	Inwoners en bedrijfsleven op diverse manieren betrekken bij en enthousiasmeren voor Koningsdag, zodat we gezamenlijk en met gepaste trots laten zien hoe mooi onze gemeente is
	😊	Verdiepen, verbreden en opschalen van succesvolle vormen van samenwerking door minimaal 3 concrete projecten, bij voorkeur in die wijken en dorpen waar de opgave van Democratie Dichterbij het grootst is
Regionaal samenwerken	😊	Gecoördineerd aanwezig zijn in bestuurlijke netwerken en regionale samenwerkingen
	😊	Ontwikkelen en uitvoeren van een gecoördineerde lobbystrategie in Emmen

Doel		Prestatie
Dienst verlenen vanuit de bedoeling		Continueren verruiming openingstijden van het gemeentehuis om de beschikbaarheid/ bereikbaarheid van de gemeente aan te passen aan de wensen en behoeften van inwoners
		Inwoners zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente zoals blijkt uit de cijfers over de dienstverlening: Prestatie indicatoren: samenwerking, informatievoorziening balie en website, telefonie en afhandeling van contacten en zaken

Toelichting doelen en prestaties

1. De rol van gebiedswethouder is in ontwikkeling binnen de gemeente Emmen. In 2025 zullen we dit evalueren.
2. Het wordt steeds moeilijker om de EOP's in de benen te houden. De ondersteuning van de EOP's vraagt om aandacht, waarbij we samen zoeken naar wat nodig is.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 1					
Effectindicatoren	Real.2020	Real.2021*	Real.2022*	Real.2023	Real.2024*
1 Waardering samenwerking gemeente - inwoners*	6	-	-	6,2	-
2 Waardering inwoners dienstverlening balie		8,3	8,4	8,7	8,7
3 Waardering inwoners dienstverlening telefoon		8,4	7,9	7,8	7,8
4 Waardering inwoners dienstverlening website		8	7,6	7,7	7,6
Prestatie-indicatoren					
1 Tijdigheid afgehandelde contacten		90%	89%	89%	91%
2 Tijdigheid afgehandelde zaken		90%	88%	90%	91%

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-9.668	-10.763	-11.116	353
0.1 Bestuur	-6.055	-6.596	-7.003	407
0.2 Burgerzaken	-3.613	-4.167	-4.113	-54
Baten	1.794	2.589	2.739	-150
0.1 Bestuur	0	80	174	-94
0.2 Burgerzaken	1.794	2.509	2.566	-56
Saldo van baten en lasten	-7.874	-8.173	-8.376	203
Stortingen in reserves	-142	0	-171	171
Onttrekkingen aan reserves	220	0	23	-23
Mutaties reserves	78	0	-148	148
Totaal Inwoners en Bestuur	-7.796	-8.173	-8.524	350

Programma 2 Economie en Werkgelegenheid

Trends en ontwikkelingen

In 2024 rondten we het proces richting de nieuwe Kadernota Economie af. De Kadernota Economie is in december 2024 vastgesteld in de raad. De transitie naar een slimme, duurzame groene economie en samenleving is vertaald in concrete doelen en opgaven. We werken aan een veerkrachtige en duurzame economie met impact. De opgaven blijven complex maar we hebben met de Kadernota Economie een koersdocument zodat we gericht kunnen samenwerken met onze partners.

Met onze partners, bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere overheden, werken we in verschillende netwerken. Zo hebben we in 2024 de samenwerking in de Industrietafel Emmen & omstreken (energieintensieve bedrijven) versneld met een nieuwe structuur en uitvoeringsagenda. Voor de pijler circulaire plastics in Greenwise Campus zijn mooie stappen gezet door het afronden van de visie op circulaire plastics, het regelen van de basisfinanciering en samenwerking binnen Chemport en Suspace.

We kunnen de grote transities niet zonder onze partners oppakken. We hebben in 2024 in relaties geïnvesteerd en steeds staat daarbij kennisontwikkeling, innovatie en vernieuwend onderwijs centraal.

In 2024 is in samenwerking tussen de Arbeidsmarktregio Drenthe en de gemeente Emmen een onderzoek uitgevoerd naar de stand van zaken in de Arbeidsmarktregio Drenthe en de gemeente Emmen. Deze resultaten vormen de basis voor de Human Capital Agenda. In 2025 schrijven we een plan van aanpak voor de Human Capital Agenda. Hierbij wordt de koppeling gemaakt tussen landelijk, regionale en lokale mogelijkheden om voldoende en goed gekwalificeerd personeel te vinden. Daarnaast wordt in de Human Capital Agenda ook gekeken naar het inzetbaar maken van arbeidspotentieel dat nu nog onbenut is.

Samen met bedrijven en andere stakeholders werken we aan toekomstbestendige aantrekkelijke bedrijventerreinen, waarbij duurzame energie en klimaatadaptatie belangrijke pijlers zijn. Daarvoor heeft de gemeente een proces opgezet waarbij wordt gekeken hoe de gemeente de bedrijven met kennis kan ondersteunen en bedrijven kan faciliteren bij de energietransitie. Digitalisering is hiermee onlosmakelijk verbonden. Vanuit het oogpunt van milieu én vanwege de stijgende kosten van fossiele brandstoffen zijn alternatieve energievoorzieningen noodzakelijk. Het veranderende klimaat vraagt naast het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en stikstof voor de bedrijventerreinen om fysieke maatregelen voor waterafvoer, waterberging en het verminderen van hittestress.

Circulaire Economie en Energietransitie

Circulaire Economie (CE) en Energietransitie zijn binnen de gemeente twee van de drie pijlers van het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK). Voor de bevordering van deze circulaire economie en de versnelling van de energietransitie is samenwerking tussen industriële bedrijven, andere overheden en netwerkbedrijven belangrijk. We geven uitvoering aan het Europees project GRITH (Green Renewable Industry Transition Hotspots). Met GRITH richten we ons op de verduurzaming van de energievoorziening van bedrijven en bedrijventerreinen. Dit doen we in samenhang met het ORTESE project (Ontwerpen en Realiseren van een Toekomstbestendig Energiesysteem in Emmen). Met ORTESE kijken we samen met de provincie Drenthe, ministerie Klimaat en Groene Groei en Enexis hoe we slimmer en efficiënter met het energiesysteem om kunnen gaan in de toekomst. Door de transitie naar een duurzamere industrie te versnellen, dragen we bij aan een klimaatvriendelijker milieu en een gezondere toekomst voor onze regio.

Vanuit het actieplan Circulaire Economie wordt ingezet op de transitie naar een circulaire economie. Een van de pijlers binnen de actieplan is de inzet op de circulaire plastics. De gemeente ondersteunt en neemt deel aan Greenwise Circular Plastics en Chemport Europe, wat belangrijke vehikels in het versterken van dit thema in onze economie. Daarnaast is de gemeente betrokken bij de totstandkoming van de programma's PlesTic Ready, S3orted en Care2Change, die - als de subsidies worden toegekend - inhoudelijke invulling geven aan de inzet op Circular Plastics. Ook op het gebied van lobby, communicatie, acquisitie en accountmanagement spant Emmen zich in voor het bevorderen van de circulaire plastics in Emmen. Ook op het gebied van maakindustrie, bouw & infra en consumptiegoederen wordt ingezet op het thema. Op velerlei wijzen, zoals het ondersteunen van het Rensenlab, een monitor circulaire economie, een textielhub, een circulair ambachtscentrum, ondersteuning voor maakbedrijven, circulaire inkoop en op andere manieren.

EnergieHub GZI Next

Op de voormalige locatie van de gaszuiveringsinstallatie werken energiebedrijven, overheden en kennisinstellingen samen aan GZI Next: een innovatieve energiehub die bijdraagt aan de verduurzaming van de regio en het Nederlandse energiesysteem. De groen gasinstallatie North Star wordt een van Europa's meest geavanceerde groen gasinstallaties. Het project bevindt zich in de vergunningenfase. In 2023 is de milieueffectenrapportage afgerond, en in 2024 zijn de voorbereidingen voor de omgevingsvergunning gestart. Door verschillende oorzaken is de vergunningsprocedure vertraagd. De voortgang en bijbehorende rapporten zijn gedeeld met de omgeving via overleggen en bijeenkomsten, waaronder een MKB-informatiesessie in Emmen in oktober 2024.

Met het waterstofproject EMMHY op de locatie wil Shell, samen met partners, een waterstoftestcentrum bouwen om onderzoek te doen naar nieuwe technologie op het gebied van duurzame energie. Het afgelopen jaar is de keuze gemaakt om EMMHY te ontwikkelen tot een open onderzoek- en ontwikkellocatie voor waterstofontwikkeling in de toekomst, waarbij het geteste geproduceerde waterstof beschikbaar gesteld wordt aan afnemers. Het afgelopen jaar is een belangrijke mijlpaal bereikt doordat de milieuvergunning voor het waterstofproject is verleend. Voor het ontwikkelen van een open proeflocatie is veel energie gestoken in het zoeken van een partner. Onlangs is bekend geworden dat er een partij is gevonden in GroenvermogenNL dat samen met Shell de ontwikkeling van een open innovatiecentrum voor electrolyzers op deze locatie gaat onderzoeken.

Digitalisering

Wat in 2024 extra opviel is de interesse bij ondernemers voor het onderwerp AI (Artificiële Intelligentie). AI is de laatste jaren in opkomst geweest en heeft in 2024 zijn blijvende intrede gemaakt in het breder bedrijfsleven. De komende jaren zullen we nog veel meer impact zien van AI in onze samenleving. Zowel op het gebied van personeel als innovatie en efficiëntie. De uitdagingen voor ons als gemeente zitten vooral in het goed op de hoogte blijven van deze impact en snappen wat ondernemers drijft om gebruik te maken van AI.

AI gemaakt in landen als Amerika en China zijn op dit moment veel gebruikte en daardoor invloedrijke AI binnen onze samenleving. Denk aan ChatGPT van het Amerikaanse OpenAI of het Chinese Deepseek. Juist omdat er nog geen gelijkwaardig en veel gebruikt Europees alternatief is, maakt dat deze ontwikkeling niet alleen een technologische en maatschappelijke, maar ook een politieke dimensie met zich meebrengt waar ook vanuit Europees perspectief over nagedacht wordt. Bijvoorbeeld dankzij de Europese AI strategie waar wordt geopperd om precies deze Europese alternatieven te ontwikkelen die mensgericht en betrouwbaar zijn. Vanuit deze gedachte is de gemeente Emmen in 2024 aangesloten bij Living in EU. Een Europees initiatief voor lokale en regionale bestuurders die erin geloven dat technologie een positieve bijdrage kan leveren aan een fijne leefbare stad, dorp of regio. Dit alles in lijn met Europese waarden en gericht op samenwerking binnen Europa.

Greenwise Campus

Een van de belangrijkste economische ontwikkelingen voor de toekomst en brede welvaart van de regio is de Greenwise Campus. Greenwise Campus is het regionale netwerk voor kennisontwikkeling, innovatie en ondernemerschap in de regio. Hier werken bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden samen aan slimme en groene oplossingen voor maatschappelijke en technologische uitdagingen. Zoals het vergroenen van de chemie, nieuwe energiebronnen voor de industrie, oplossingen voor het personeelstekort of toepassing van hightech materialen in de maakindustrie. In 2024 heeft stichting Greenwise Campus grote stappen gezet richting de realisatie van het Greenwise Campus innovatiecentrum. Stichting Greenwise Campus heeft een Europese subsidie vanuit het Just Transition Fund (JTF) toegekend gekregen en architecten zijn aan de slag gegaan met een ontwerp voor de nieuw- en verbouw van de voormalige busremise tot innovatiecentrum.

Emmen zet in op het verstevigen van haar positie als regiokern, door actief in te zetten op groei van het aantal inwoners en een evenwichtige bevolkingsopbouw. Jongeren, waaronder internationale studenten zijn de toekomst van onze grensregio. Hoger onderwijs is een belangrijke voorziening om jongeren aan te trekken en te behouden voor de regio. Samen met de onderwijs- en kennisinstellingen in onze regio zet Emmen in op een stad waar het voor jongeren goed studeren, wonen en werken is. In dit kader ontwikkelt de gemeente Emmen samen met stichting Greenwise Campus en stakeholders in het gebied een aantrekkelijke, uitnodigende, duurzame en goed bereikbare campus met goede vestigingsmogelijkheden en faciliteiten voor instellingen in MBO, HBO, WO, zorginstellingen en bedrijven. Een campus waar onderwijs, kennisinstellingen, bedrijven en (zorg)organisaties elkaar ontmoeten, samenwerken, samen onderzoeken, ontwikkelen en innoveren om de strategische positie en vestigingsklimaat van Emmen te versterken.

Naast onze bijdrage aan het netwerk Greenwise Campus en de inhoudelijke programmalijnen hebben we in 2024 samen met diverse stakeholders gewerkt aan de ontwikkeling van de campus in Emmen o.a.:

- Het opstellen van een integraal ontwikkelperspectief voor de campus in Emmen;
- Een lobbystrategie gericht op het verkrijgen van middelen van de provincie, het Rijk en de Europese Unie voor de gezamenlijke beroepsonderwijs-campus van NHL Stenden en DCTerra;
- Een samenwerkingsovereenkomst gericht op de realisatie van een beroepsonderwijs-campus tussen NHL Stenden, DCTerra en gemeente.
- Ook is in 2024 door NHL Stenden, Drenthe College en gemeente Emmen gewerkt aan de plannen voor de realisatie van de beroepsonderwijs-campus.

Sport- en Beweegcampus Emmen

De integrale gebiedsontwikkeling van businesspark Meerdijk, in combinatie met nieuwbouw van Carmel College, een nieuwe (top)sportthal, commerciële functies en de stadionontwikkeling van FC Emmen tot een Sport- en Beweegcampus Emmen draagt bij aan het gemeentelijk beleid uit de Strategienota en is van toegevoegde waarde voor zowel de gemeente Emmen, als voor de provincie Drenthe. De eerste fase van verkenning, onderzoek en voorbereiding is medio 2024 afgerond en heeft geleid tot een integrale businesscase op hoofdlijnen. Eind september 2024 is vervolgens door de raad besloten om de programmatische mogelijkheden op de Meerdijk uit te breiden en de openbare verkoopprocedure voor de Sport- en Beweegcampus, bedoeld voor de selectie van een ontwikkelpartner, op te starten. Meer helderheid over de haalbaarheid wordt in de loop van 2025 verwacht na afronding van deze procedure. Na verdere uitwerking is er, bij positieve besluitvorming, krediet nodig voor diverse gemeentelijke investeringen in deze ontwikkeling. De omvang hiervan is op dit moment nog niet goed te bepalen, maar heeft met name betrekking op sportvoorzieningen (sportthal), onderwijshuisvesting, infrastructuur en inrichting openbaar gebied. Dan zal ook bekeken moeten worden hoe deze gemeentelijke investeringen en bijdragen (deels) gedekt kunnen worden (bijvoorbeeld uit middelen vervanging sportthal Angelslo - IHP Binnensport, middelen IHP Onderwijs).

Emmen Centrum

Vanuit het programma Emmen Centrum wordt gewerkt aan een gastvrij, levendig en toekomstgericht centrum van Emmen van hoge kwaliteit, waar het goed wonen, werken en recreëren is. In 2024 is gewerkt aan grote ontwikkelingen zoals de gebiedsontwikkeling tussen Markt en Weiert. Grote stap in dit proces was het verwerven van het Paviljoen voor de huisvesting van Facet. Daarnaast is gewerkt aan het opstellen van een integrale gebiedsvisie Weerdingerstraat en omgeving (van Hondsrugweg tot en met Wolfsbergenweg), inclusief stationsgebied. Ook hebben we in 2024 gewerkt aan de horecanota en de visie op de warenmarkt. De horecanota is begin 2025 in de raad vastgesteld. De visie op de warenmarkt wordt in 2025 ter vaststelling aangeboden aan de raad. Ook is in 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de herijking van de winkeltijdenverordening waarvan de resultaten in 2025 zullen worden besproken.

Rensenpark Emmen

De eerste maanden van 2024 stonden in het teken van de voorbereidingen van Koningsdag. Ook zijn in die periode extra onderhoudswerkzaamheden in het park uitgevoerd en is er een nieuw speeltoestel geplaatst. Na Koningsdag is het project 'Herinrichting Openbare Ruimte Rensenpark' opgestart. Dit project is gericht op het ontwikkelen van het centrale deel van het park (onder andere de savanne, het olifanteneiland, de paden, het meubilair en de infrastructuur). De bouw van het (nieuwe) Biochron is in 2024 deels uitgevoerd, daarna is de bouw stilgelegd vanwege vochtproblemen. Die periode is benut om, samen met de aannemer, een oplossing te vinden voor de problemen. Verder zijn er voorbereidingen getroffen in 2024 voor de verbouw van de villa's in het park; De Lindenhof, Het Hospershuis en De Drommedaar. Deze villa's liggen in het 'Entreegebied' waarvoor een voorlopig ontwerp is vastgesteld.

Just Transition Fund

In 2024 heeft het programmateam JTF Emmen zich actief ingezet om het gebruik van de JTF-regelingen te stimuleren en de kansen voor de regio optimaal te benutten. Dit heeft ertoe geleid dat ook in dit jaar verschillende projectaanvragen zijn ingediend door partijen uit Emmen. De JTF-regelingen richten zich op de verduurzaming van bedrijven, de versterking van de sociaal-economische structuur en de (bij)scholing van (toekomstig) personeel. In totaal is inmiddels aan Emmense projecten een subsidiebedrag van circa €40 miljoen toegekend (stand per 31.12.24). Daarnaast wachten Emmense projecten ter waarde van circa € 30 miljoen momenteel op beoordeling door de deskundigencommissie. Deze bedragen zijn onderdeel van de totale JTF-subsidie van €330 miljoen, bestemd voor de regio Groningen en Emmen.

SIOF

In 2024 zijn er onttrekkingen gedaan voor:

- Vervolg Regiodeal ZOD
- Ontwikkelfonds Emmen centrum
- Gebiedsontwikkeling Facet

Er is geen onttrekking geweest in 2024 voor het programma circulaire economie. Het budget was begroot voor de cofinanciering van een aantal grote subsidieprojecten, die te maken hebben gekregen met vertraging en nu voor 2025 staan begroot. Een andere verwachte onttrekking was het voorschot voor CuRe Technology bv. Dit project heeft te maken met vertraging, waardoor deze onttrekking opschuift naar 2025.

Stedelijk Netwerk Nederland

Emmen is op Europees niveau een knooppunt ('Urban Node') geworden en onderdeel van het 'Urban Mobility Framework' (stedelijke netwerk van 100.000+ gemeenten die op het TEN-T netwerk in de Europese Unie liggen). In 2024 heeft het Rijk, in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving, de toezegging gedaan dat Emmen onderdeel wordt van het Stedelijk Netwerk Nederland. Dit moet nog verder geformaliseerd worden. Doordat Emmen onderdeel is geworden van het Stedelijk Netwerk Nederland zal dat onze centrum- en regiofunctie bestendigen en versterken. Bovendien betekent het dat Emmen daarmee meer steun van het Rijk kan verwachten op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid en mobiliteit.

De afgelopen twee jaar is door Rijk en regio constructief samengewerkt aan het MIRT-onderzoek Nedersaksenlijn. Uitkomst is dat nut en noodzaak van de Nedersaksenlijn duidelijk zijn aangetoond. Een uitgebreidere beschrijving staat in programma 7.

Public affairs

In 2024 zijn er Europese verkiezingen geweest en is er een nieuwe Europese Commissie geïnstalleerd. Deze nieuwe Europese Commissie volgt een andere koers, gericht op onder andere het versterken van een concurrerende en circulaire economie, waarbij de groene en digitale transitie hand in hand gaan. Innovatie en technologie spelen hierin een sleutelrol, en de Clean Industrial Deal geeft enorme uitdagingen, maar ook kansen voor ons als regio om ons te positioneren als voorloper in duurzame industrie en productieprocessen. We zoeken in onze EU strategie aansluiting bij deze nieuwe Europese koers. Bovendien ligt er een grote druk om het Meerjarig Financieel Kader 2028 – 2034 en het daaraan verbonden cohesiebeleid fors te hervormen. Een mogelijk model zou een 'single plan' voor elke lidstaat kunnen zijn. Dit betekent concreet dat het aantal Europese programma's waarschijnlijk wordt verminderd. De gemeenten moeten immers het merendeel van de wet- en regelgeving uitvoeren en spelen een cruciale rol in de implementatie van nationaal en EU beleid. We lobbyen als NG4 samen met de VNG/IPO actief om onze standpunten in te brengen. Dit betekent dat er in 2024 maar ook de komende tijd meer strategische capaciteit richting Brussel en Den Haag wordt ingezet op het Meerjarig Financieel Kader en cohesiebeleid, de uitdagingen, kansen en randvoorwaarden voor onze concurrerende industrie, en een sterke positionering en profilering in Europa en Den Haag.

Daarnaast hebben we met de lobby in Den Haag resultaten behaald in een betere compensatie voor de oliewinning in Schoonebeek en Emmen als onderdeel van het stedelijk netwerk. Bovendien hebben we actief ingezet op de ontwikkeling van de Beroepscampus en Treant als innovatiemotor in de regio. In Noord-Nederlands verband ligt de prioriteit bij het Deltaplan Noordelijk Nederland en de Nedersaksenlijn.

Recreatie en Toerisme

Recreatie & Toerisme is geen doel op zich. Het is een middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op onze brede welvaart en welzijn. Denk hierbij aan het creëren van werkgelegenheid, verzorgen van inkomsten voor ondernemers, het in stand houden van voorzieningen en het bevorderen van een aantrekkelijke woonomgeving. In 2024 is onder andere het wandelknooppuntennetwerk in de gemeente Emmen gerealiseerd. Daarnaast zijn de Van Gogh Drenthe fietsroutes onder de noemer 'Op de fiets met Van Gogh' in 2024 verkozen tot beste fietsroute van Europa. De desbetreffende fietsroute is evenals het wandelknooppuntennetwerk een prachtige manier om onze gemeente te ontdekken en te beleven, zowel voor onze eigen inwoners als toeristen. Tot slot is vanuit Van Gogh Drenthe, het provinciale samenwerkingsverband op het gebied van Van Gogh waarin de gemeente als projectpartner fungeert, in 2024 gewerkt aan de totstandkoming van een uitvoeringsplan voor de periode 2025-2027. Dit dient als uitwerking van het Toekomstplan Van Gogh Drenthe, een project op het snijvlak van recreatie en toerisme en cultuur (programma 8), dat hierdoor de komende jaren verder vorm krijgt mede door de inzet van de Regio Deal.

Beleidsregels Evenementen en horeca

2024 stond in het teken van Koningsdag. Het was een onvergetelijk evenement met een mega uitstraling voor de stad Emmen. We kunnen terugkijken op een geslaagde dag waar vooraf veel organisatie in zat. In 2024 zijn we gestart met de herijking van de beleidsregels evenementen. Dit moet in 2025 gereed zijn.

Land- en tuinbouw

De noodzaak en urgentie om te vergroenen en te verduurzamen neemt alsmaar toe, wat een enorme impact heeft op de sector. In 2024 hebben we ingezet om bedrijven zoveel mogelijk te stimuleren en faciliteren in deze opgave. Hiervoor hebben we onder andere de Stimuleringsregeling Revitalisering Landbouw Emmen (SRLE) ingezet. Ook is vanuit ORTESE ondersteuning geboden aan de verkenning voor het realiseren van een Energy Hub in glastuinbouwgebied Erica.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 2 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd. Doelen welke in 2024 niet of niet volledig behaald zijn, worden met een voetnoot aangegeven.

Doel		Prestatie
Een toekomstbestendige kennis- en netwerkeconomie en arbeidsmarkt met een sterke verbinding tussen kennis- en onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers en studenten, waar studenten en werknemers willen studeren en (blijven) werken en wonen.	😊	Vanuit de Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD) met stakeholders invulling en uitvoering geven aan (regionaal) Human Capital agenda. ¹
	😊	Uitvoering programma JTF Emmen met invloed op regelingen, informeren en begeleiden bedrijven en kennisinstellingen.
	😊	Bijdragen aan bewustwording bij werkgevers van het belang van Duurzame Inzetbaarheid van werknemers.
	😊	Blijven inzetten op doorontwikkeling Emmen Stadiestad waarbij de integrale verbinding wordt gezocht met Greenwise Campus, de fysieke campusontwikkeling en de binnenstad.

Doel		Prestatie
Een robuuste economische structuur (ecosysteem) met (maatschappelijke) impact op de regio en een aantrekkelijk vestigingsklimaat, resulterend in groei en toenemende concurrentiekracht van de relevante industriële sectoren Chemie, HTSM en Energie.		Bijdrage leveren aan de strategie van Greenwise Campus op de thema's circulaire plastics, maakindustrie/HTSM, Energie en Welzijn, Zorg en Technologie.
		Uitvoering geven aan de Europastrategie/Duitslandagenda beleid met aandacht voor stimuleren gebruik Europese fondsen en het ontwikkelen en uitvoeren van de lobbystrategie in Emmen.
		Gericht samenwerken, netwerken en lobbyen vanuit verbanden als Sterk Noord Nederland (SNN), NG4, EU Office Brussel, Europese netwerken, EDR, Rijnland Instituut, IBDO en Dutch TechZone om de (internationale) positie van Emmen als regiokern te versterken.
		Via inzet van het SIOF geven wij een impuls aan economische ontwikkelingen die bijdragen aan het vestigingsklimaat, de werkgelegenheid en gebruik van fondsen voor transitie.
		Er wordt (integraal) uitvoering gegeven aan het Actieplan Circulaire Economie. Voor de Chemie wordt voor heel Noord Nederland een Innovatieprogramma Circular Plastics opgesteld met inzet van aanjagers/innovatie-makelaars.
		Uitvoering geven aan de nieuwe Regiodeal die in 2024 van start gaat, met nadruk op projecten die bijdragen aan economische structuurversterking.
		Uitvoering geven aan het actieprogramma Impact Ondernemen (project Regiodeal), verkennen vervolg en deelnemen aan de citydeal Impact Ondernemen.
		Bijdrage leveren aan de realisatie van de Energiehub GZI Next en de verdere uitrol van de hydrogen backbone in Emmen.
Een aanpak ontwikkelen gericht op het (economische) digitaliseringsvraagstuk om de concurrentiepositie van bedrijven in onze topsectoren, waaronder de maakindustrie, te versterken.		Toewerken naar een Emmense visie op digitalisering.
		Inventarisatie van behoeften op het gebied van digitalisering, gebruik makend van koplopers op dit gebied, t.b.v. behoefte van het opstellen digitaliseringsagenda Zuidoost-Drenthe, waarbij de rol van de gemeente als versneller en verbinder duidelijk is gedefinieerd.
Via lobbyinzet gemeentelijke en regionale belangen bewaken en strategische doelen behalen.		Uitvoering geven aan lobbyplannen op drie lobbythema's, namelijk Treant, Stedelijk Netwerk, Circulaire economie.
		Monitoren van besluitvormingsprocessen bij de ministeries, Kabinet en Tweede Kamer, het opstellen van position papers en het leggen van contacten met

Doel		Prestatie
		stakeholders / ministeries voor het organiseren van gesprekken, het organiseren van stakeholdersessies.
Faciliteren van de ambities van het Greenwise Campus samenwerkingsverband op de sporen: • Kennisontwikkeling, -valorisatie, ondernemerschap • Versterken onderwijspropositie (flexibel, LLO, doorlopende leerlijnen) • Sterke positionering, profilering en branding • Creëren attractieve randvoorwaarden		In 2024 blijven we een bijdrage leveren aan de strategische koers (inhoud, aanpak, positionering) en de doorontwikkeling van Greenwise Campus, met als aandachtspunten:
		Versterken van de verbindingen tussen de gemeentelijke economische doelstellingen en Greenwise Campus.
		Ruimtelijke en financiële randvoorwaarden creëren voor de ontwikkeling van het beoogde Innovatiecentrum.
		Ruimtelijke en financieel faciliteren van de nieuwbouwontwikkeling 'beroepsonderwijs-campus' van het NHL Stenden en Drenthe College.
		Invulling en uitwerking geven aan grondtransactie(s) tussen gemeente en NHL Stenden en Drenthe College in het kader van de realisatie van het beroepsonderwijs-campus.
		De gemeente stelt samen met de stakeholders een integraal ontwikkelperspectief Campus Emmen op, dat in 2024 vastgesteld zal worden. ²
Stimuleren van innovatie en verduurzaming in industrie, land- en tuinbouw.		Optimaal gebruikmaken van EU-fondsen voor innovatie en valorisatie.
		Bijdragen aan de uitvoering van het uitvoeringsplan toekomstbestendige bedrijventerreinen- Bargermeer 3 (project Regio Deal).
		Uitvoering geven aan Stimuleringsregeling Revitalisering Landbouw Emmen.
		Acties vanuit programmalijn Energie, uit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK): Tuinbouw uitvoeren. Waaronder de mogelijkheden van geothermie verkennen en een gebiedsgerichte aanpak onderzoeken voor de glastuinbouwgebieden Klazienaveen en Erica. Onderdeel van het programma DEK, zie ook programma 5.
		Uitvoering geven / bijdragen aan de diverse activiteiten die zijn genoemd in de programmalijn Verduurzaming Industrie uit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK).
Emmen heeft een aantrekkelijk ondernemingsklimaat		We blijven ons bestuurlijk en ambtelijk inzetten en lobbyen voor de komst van de Nedersaksenlijn.

Doel		Prestatie
		Integrale dienstverlening aan en acquisitie van bedrijven.
Emmen kent één scherp en breed uitgedragen economisch profiel dat aansluit op de speerpuntsectoren.		Economische profilering Emmen koppelen aan ontwikkelingen Greenwise Campus.
		We organiseren ook in 2024 het New eMMergy Congres. ³
		Doorontwikkelen helder toeristisch profiel van Emmen. Deze wordt scherper neergezet en zichtbaar gemaakt.
Vergroten van de aantrekkingskracht van de gemeente Emmen om daar te verblijven, te recreëren en te winkelen voor inwoners en bezoekers.		Een start maken met de ontwikkeling van een city marketingscampagne waarbij we op verrassende en nieuwsgierig makende manier het imago van Emmen als innovatieve, ondernemende en trotse gemeente positioneren.
		Uitvoeren Programma Emmen centrum o.b.v. de omgevingsvisie Emmen centrum uit 2017, aangevuld met het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen uit 2022.
		Transformatie en herontwikkeling van het gebied tussen Markt en Weiert.
		We zetten de subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden, indien toegekend in 2023, in voor de gebiedsontwikkeling Tussen Markt en Weiert. Daarmee geven we een impuls aan het vergroten van de gebruiks-, belevings-, en toekomstwaarde in een deel van het centrum, verminderen leegstand en het aantal vierkante meters detailhandel.
		Opstellen integrale gebiedsvisie Weerdingerstraat en omgeving (van Hondsrugweg tot en met Wolfsbergenweg, inclusief stationsgebied)
		Starten met (de voorbereiding van) een aantal grotere (woningbouw-)projecten in Emmen Centrum, waaronder: • Klokkenslag, • Brandweer-West, • P-Oost • Ten Noorden van de Molenstraat
		Camperplaatsen worden in 2024 opgeleverd (onder voorbehoud van praktische uitvoering w.o. vergunningen). ⁴
		Uitvoering geven aan het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen; af te ronden voor 2026. ⁵
		Uitvoering geven aan Schetsontwerp Openbare Ruimte Rensenpark (2019) met inachtneming van de beleidswijzigingen uit herijkingsproces van de visie op het Rensenpark (2023). ⁶

Doel		Prestatie
		Uitvoering geven aan het opknappen en verduurzamen van (een deel van) het vastgoed in het Rensenpark. ⁷
		Afronden onderzoek en verkenning haalbaarheid en realiseerbaarheid Sport- en Beweegcampus Emmen en besluitvorming over realisatie Sport- en Beweegcampus Emmen op businesspark Meerdijk.
		Actualisatie van evenementenbeleid. ⁸
		Grote (terugkerende) evenementen stimuleren.
		Uitvoering van het uitvoeringsprogramma detailhandelsstructuurvisie, waaronder de uitvoering van het stimuleringsplan binnenstad
		Stimuleren meer dagrecreatief aanbod met een structureel karakter.
		Van Gogh Drenthe inzetten om recreatie en toerisme structureel te stimuleren en tegelijkertijd ter vergroting van de trots en leefbaarheid en participatie. Samenwerking en uitvoering op provinciaal niveau doorzetten.
		Realiseren van het wandelknooppuntennetwerk.
		Realiseren van een kinderbeleefroute in het bos. ⁹
		Realiseren van een hippische visie
		Benutten van het wandel- en fietsknooppunten netwerk, evenals de MTB, ruiter- en vaarinfrastructuur.
		Aanscherpen van de toeristische marketing en promotie- en informatievoorziening.
		Voorbereiding van het aanvragen van INTERREG 6 met de Duitse partners als cofinanciering voor recreatieve ontwikkeling van het Bargerveen. ¹⁰
		Met de 'stimuleringsregeling vrijetijdseconomie' en 'regeling regionale samenwerking' initiatieven die Emmen aantrekkelijker en beter zichtbaar maken voor bezoekers stimuleren.
		Continueren van Vitale Vakantieparken Drenthe.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

1. Vanwege de ontwikkeling en inrichting van het regionale werkcentrum (RWC) is er voor gekozen om de Human Capital Agenda (HCA) voor de Arbeidsmarktregio Drenthe en de gemeente Emmen in het voorjaar van 2025 te schrijven. De belangrijkste sectoren zijn geïdentificeerd en op deze manier kan een optimale aansluiting bij de processen rondom RWC gevonden worden.
2. Het proces waarbij de gemeente samen met stakeholders een integraal ontwikkelperspectief opstelt, heeft meer tijd gekost dan eerst gepland. Het ontwikkelperspectief gaat naar verwachting voor de zomer naar het college, daarna het participatietraject in en wordt naar verwachting in september 2025 voorgelegd aan de raad.
3. Er is voor gekozen om het New eMMergy congres te combineren met de week voor de Circulaire Economie in maart 2025. Op donderdag 20 maart 2025 heeft het evenement plaatsgevonden.
4. Het moment van oplevering van de camperplaatsen op het parkeerterrein P-Noord is afhankelijk van wanneer de netaansluiting is gerealiseerd. Dit zorgt voor een oplevering van de camperplaatsen uiterlijk in het voorjaar van 2025.
5. Het afronden van het integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen voor 2026 is niet meer haalbaar, dit was voorwaarde subsidie Regiostedenfonds Drenthe. Ook blijkt in de verdere voorbereiding van de uitvoering dat verschuiven subsidiemiddelen binnen het thema fietsbereikbaarheid noodzakelijk is. Er is bij de jaarlijkse rapportage aan GS van Drenthe daarom verzocht om extra uitvoeringstijd en gewijzigde besteding binnen het thema. De provincie heeft hiermee ingestemd. Een gewijzigde beschikking is ontvangen. De projecten moeten nu uiterlijk eind 2027 zijn gerealiseerd.
6. Inmiddels is er een projectleider aangesteld voor het project Openbare Ruimte Rensenpark, het project zit nu in de startfase.
7. Er zijn plannen gemaakt voor het opknappen en verduurzamen van de drie villa's in het Rensenpark (De Drommedaar, Het Hospershuis en De Lindenhof). Alleen de uitvoering van de werkzaamheden aan Het Hospershuis zijn gestart.
8. Doordat er nog geluidsonderzoek moest worden gedaan is het niet gelukt om het evenementenbeleid in 2024 te vernieuwen. We verwachten het geactualiseerde evenementenbeleid medio 2025 vast te kunnen stellen.
9. In 2024 zijn stappen gezet in het ontwikkeltraject om een kinderbeleefroute te ontwikkelen in het Noordbargerbos. Dit vraagt om een zorgvuldig proces met goede afstemming met betrokken partijen. De realisatie en oplevering van de kinderbeleefroute is afhankelijk van meerdere factoren. In 2025 wordt hier verder aan gewerkt.
10. Het proces tot aanvragen en uitvoeren van recreatieve projecten in het kader van INTERREG 6 is gestagneerd als gevolg van verschuiving van prioriteit naar klimaat en energie op Europees niveau binnen het stimuleringsprogramma INTERREG 6. We zullen in dit proces waar dat kan gezamenlijk op blijven trekken met onze partners in het samenwerkingsverband. We blijven ook andere mogelijkheden onderzoeken met betrekking tot cofinanciering ten behoeve van de recreatieve ontwikkeling van het Bargerveen.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie. Voor wat betreft het totaal aantal werknemers in gemeente Emmen. De cijfers van 2024 zijn nog niet gepubliceerd. Verwachting is dat deze medio juni 2025 beschikbaar komen.

PROGRAMMA 2

Effectindicatoren	Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1 Totaal aantal werknemers in gem Emmen		47.291	48.834	50.130	NNB*
2 Aantal toeristische overnachtingen		405.000	445.000	437.000	435.000
Prestatie-indicatoren					
1 Aantal ha beschikbare bedrijvenkavels		68,1	111,5	107,5	87,4
2 Aantal ha uitgegeven bedrijvenkavels		5,6	4,0	17,8	1,5

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-13.024	-15.792	-14.417	-1.376
3.1 Economische ontwikkeling	-9.859	-11.312	-10.173	-1.139
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-243	-175	-171	-4
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	-246	-259	-259	0
3.4 Economische promotie	-2.676	-4.047	-3.814	-233
Baten	3.134	3.991	3.345	646
3.1 Economische ontwikkeling	2.075	1.934	1.383	552
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6	6	2	4
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	282	282	187	95
3.4 Economische promotie	771	1.768	1.773	-5
Saldo van baten en lasten	-9.890	-11.801	-11.072	-730
Stortingen in reserves	-370	-12.370	-13.511	1.141
Onttrekkingen aan reserves	1.062	2.489	3.233	-744
Mutaties reserves	692	-9.881	-10.278	398
Totaal Economie en Werkgelegenheid	-9.198	-21.682	-21.350	-332

Programma 3 Veiligheid

Trends en ontwikkelingen

Emmen is al jaren één van de veiligste 100.000+ gemeenten. Tegelijkertijd hebben we ook hier te maken met vormen van criminaliteit die aandacht vragen. In 2024 zijn de activiteiten en maatregelen van de gemeente ingezet op basis van de eerder vastgestelde prioriteiten in de begroting en het daarvan afgeleide Uitvoeringsprogramma Veiligheid. Zoals in de begroting 2024 is aangegeven, is ondermijning een complex vraagstuk, waarbij goede samenwerking met onze partners in Drenthe van cruciaal belang is. Het afgelopen jaar is daarom met name hard gewerkt aan het tegengaan van ondermijning in Drents verband en het verder verbeteren van informatiegestuurd werken.

Uit onze data-analyses blijkt dat vastgestelde prioriteiten nog steeds actueel zijn. De gevolgen van de verstoppingen in de keten voor geestelijke gezondheidszorg worden steeds zichtbaarder. Dit leidt er onder meer toe dat mensen in psychische nood vaak langer moeten wachten op hulp. Een zorgelijke ontwikkeling.

Helaas hebben we in 2024 te maken gekregen met een tweetal tragische gebeurtenissen. Drie inwoners zijn het afgelopen jaar door geweld om het leven gekomen. In beide gevallen is een onderzoek gestart naar de omstandigheden die hebben geleid tot deze tragische gebeurtenissen en welke eventuele lessen daaruit te leren zijn.

Tot slot zijn we er trots op dat koning Willem-Alexander en koningin Maxima Koningsdag 2024 in Emmen gevierd hebben. Het was een geslaagd evenement. Dankzij een goede en intensieve voorbereiding samen met het koningshuis, veiligheidsdiensten, politie en anderen is Koningsdag ook veilig verlopen.

Opvang vluchtelingen

De vorige en de huidige bewindspersoon voor asiel en migratie zijn er helaas nog niet in geslaagd adequate maatregelen te nemen om de structurele problematiek rondom asielzoekers op te lossen. Met de grote toestroom en de capaciteitsproblemen op het aanmeldcentrum in Ter Apel, moest in 2024 opnieuw veel worden gedaan aan toezicht handhaving, coördinatie en afstemming om de asieloverlast in met name het stationsgebied en Nieuw-Weerdinge zo goed mogelijk te beteugelen. We hebben in 2024 alle maatregelen in nauwe afstemming genomen met het ministerie en onze buurgemeente Westerwolde. Alhoewel het verkrijgen van die financiële ondersteuning moeizaam verloopt, is het ook in 2024 gelukt om financiële ondersteuning voor handhaving en toezicht te krijgen van het ministerie.

Inzet BOA's

De toenemende complexiteit van de veiligheidsproblematiek zorgt voor een verzwaring van de taken van de boa's. Denk daarbij aan asieloverlast, de verstopte zorgketen, verwarde personen, overlastgevende jeugd, maar ook gevaarlijke honden. Daarom hebben we geïnvesteerd in training van gespreks- en benadertechnieken (de-escalatietraining) voor boa's en hebben we maatregelen getroffen om de veiligheid van de boa's in de uitoefening van hun taak te waarborgen. Naast het standaard patrouilleren in koppels en het dragen van steek- en kogelwerende vesten en het dragen van bodycams, beschikken de boa's nu ook over handboeien. Een zorgvuldige toepassing van deze middelen vergt continue her- en bijscholing.

De inzet van boa's in het stationsgebied en in Nieuw-Weerdinge blijft intensief en er is nog geen afname van de overlast. Het aantal incidenten en overlast gevende situaties blijft hoog. Mede door het capaciteitsgebrek van de politie blijft onze zichtbaarheid en inzet nodig.

Tot slot werd in 2024 steeds meer capaciteit gevraagd voor de veiligheid tijdens evenementen waar de politie een terugtrekkende beweging maakt. Denk daarbij aan carnaval, paasvuren, C'est la Vie, het Bevrijdingsfestival, de Uitmarkt, Gouden Pijl, de sinterklaasintochten en caribidschieten. Naast alle bovenstaande evenementen heeft Koningsdag een grote impact gehad op onze boa organisatie. Dat de vraag naar inzet van boa's groot blijft, zien we ook terug in de onverminderde inhuur van externe boa's om aan de vraag te kunnen voldoen.

Zorg en veiligheid

De rijksoverheid zet kennisverbreding en wetgeving in om woonproblemen aan te pakken. Voorbeelden daarvan zijn de Wet woonoverlast en de Wet goed verhuurderschap. Dit brengt met zich mee dat inwoners van de gemeente Emmen verwachten dat er ook gehandhaafd wordt op wet- en regelgeving. Ook in 2024 bleek dat inwoners in toenemende mate een beroep doen op de gemeente (en in mindere mate bij de politie). Dit geldt ook voor ketenpartners als woningcorporaties en partners in het sociaal domein. Met name complexe casussen met onderliggende (zorg)problematiek nemen toe. De zorgvraag is ook complex van aard. Dit is een zorgelijke ontwikkeling, want conflicten dreigen steeds vaker te escaleren. De zorgketen zit echter dusdanig vast dat het vinden van een passende oplossing een aanzienlijke uitdaging vormt. De overlastregisseur zorgt ervoor dat het integrale plan wordt opgesteld en uitgevoerd en is de verbindende schakel tussen zorg en veiligheid.

In de gemeente is een woonteam geïnstalleerd. Het woonteam is een verzamelpunt waar ingewikkelde wooncasuïstiek wordt besproken. Hierdoor wordt er effectiever en doelgerichter samengewerkt en worden alle instrumenten optimaal benut. Het doel hiervan is dat de leefbaarheid en de veiligheid binnen dorpen en wijken wordt vergroot.

Georganiseerde/ondermijnende criminaliteit

In 2024 hebben we als gemeente Emmen aanzienlijke stappen gezet in de strijd tegen ondermijning. In februari 2024 hebben wij, samen met alle gemeenten van Drenthe, de waterschappen en de provincie, onze handtekening gezet onder de Drentse Aanpak Ondermijning (DAO). Met deze gezamenlijke aanpak leggen we een stevige basis om criminele activiteiten tegen te gaan en te voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld verder met elkaar verweven raken. De DAO richt zich op het versterken van de weerbaarheid door intensieve samenwerking tussen overheden, ondernemers en inwoners. Daarnaast werpen we zoveel mogelijk barrières op om te voorkomen dat criminelen zich vestigen binnen onze gemeente en provincie. De vormgeving van deze barrières, zoals samenwerking bij controles, delen van informatie en het afstemmen in de respectievelijke driehoeken, heeft plaatsgevonden in 2024 en de uitvoering gaat plaatsvinden in 2025.

Daarnaast hebben we in onze eigen gemeente ook op verschillende wijzen nog extra ingezet op dit thema. Zo hebben we samen met het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC), de Omgevingsdienst Drenthe en politie ongeveer zestig boerenbedrijven bezocht. Deze bezoeken waren gericht op zowel preventie als informatieverzameling. Tijdens de Vlindermarkt heeft de Ondermijningsbus bij het gemeentehuis gestaan. Deze was toegankelijk voor zowel onze collega's als onze inwoners en richtte zich op bewustwording en de wijze waarop signalen gemeld kunnen worden. We behandelden diverse cases in de casustafel en zijn in 2024 aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem (MMA). Eveneens organiseerden we diverse 'bewustwordingssessies' voor onze collega's om uit te leggen wat ondermijning is, hoe we het kunnen herkennen en hoe signalen intern gemeld kunnen worden.

Jeugd en Veiligheid

In 2024 was er een toename in het aantal overlastmeldingen dat door jeugd werd veroorzaakt. Deze toename is deels te verklaren door een groter aantal jeugdgroepen/netwerken dat actief is in de gemeente Emmen. Ketenpartners geven aan dat ook in onze buitendorpen steeds meer problematische jeugdgroepen/netwerken in zicht komen.

Daarom zijn we in 2024 gestart met de ontwikkeling van een aanpak voor Jonge Aanwas. Dit betreft een samenhangende en integrale aanpak op verschillende niveaus met onze ketenpartners om jonge aanwas en/of de ervaren overlast te voorkomen of te verminderen. Dat vraagt om stevige procesregie op de jeugd vanuit onze gemeente. Partners zullen bij casussen de krachten moeten bundelen om de situatie duurzaam aan te pakken. Het is wel duidelijk geworden dat geen enkele partij dat in zijn eentje kan.

Verkeersveiligheid

Het aantal geregistreerde verkeersongevallen blijft elk jaar groeien. Het laatste kwartaal van 2024 kende het hoogste aantal over de afgelopen 15 jaar. Over 2024 is het aantal ongevallen ten opzichte van 2023 licht gestegen naar 625. Ook is het aantal letselongevallen in 2024 ten opzichte van 2023 licht gestegen naar 173. Het aantal dodelijke slachtoffers is gedaald naar 4. Het aantal letselongevallen waar een fiets of e-bike bij is betrokken is gestegen van 25 naar 31 (fiets) en van 9 naar 12 (e-bike).

De gemeente Emmen is aangesloten bij het Consortium van het project BikeSafe Ai (Artificial Intelligence). Het doel is samenwerking tussen private en publieke partijen op het gebied van Verkeersveiligheid en AI.

Wij zijn aangesloten bij het provinciaal werkgroep Fiets. Deze werkgroep Fiets is opgericht omdat het aantal fietsslachtoffers in het verkeer jaarlijks toeneemt. Het doel is te onderzoeken wat de oorzaak is en wat nodig is om de groei tegen te gaan.

In Nieuw-Amsterdam is door het openbaar Ministerie een flex flitspaal geplaatst. Deze flitspaal wordt afwisselend ingezet op meerdere plaatsen in de provincie Drenthe.

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

De VRD heeft in 2024 in nauwe samenspraak met de Drentse gemeenten haar beleid voor de komende jaren vastgesteld. Het gaat om de Beleidsvisie 2025-2028, het Dekkingsplan Brandweer 2025-2028 en het Regionaal Risicoprofiel 2025. Deze beleidsplannen zijn richtinggevend voor de werkzaamheden van de VRD voor de komende jaren. In de informatiebijeenkomst voor de raad van 2 september 2024 heeft de VRD de plannen toegelicht. De beleidsplannen zijn door de raad in oktober 2024 voorzien van een positief advies.

In december 2024 is er gezamenlijk met de VRD een GBT-oefening en training uitgevoerd met het college en een ambtelijke afvaardiging.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 3 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Met bedrijven en instellingen verbeteren we de fysieke/externe veiligheid. De effecten van de Omgevingswet moeten worden getoetst aan het gemeentelijk fysieke/externe veiligheidsbeleid.		We geven uitvoering aan de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. We werken conform de nieuwe werkprocessen en de afspraken met de particuliere toezichthouders. In 2024 wordt datagericht gewerkt bij vergunningverlening, toezicht en handhaving
		We dragen door het verbinden van voorwaarden aan vergunningen en het ondersteunen van de organisatie bij aan het veilig plaatsvinden van evenementen
We beperken de impact van crises en rampen in het fysieke/sociale domein		Het proces om de bevolkingszorg in Drenthe op het landelijk vastgestelde niveau (Landelijk Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg, UKB) te brengen is volgens planning gestart door een werkgroep onder leiding van de VRD. In december 2024 hebben we met de VRD een Gemeentelijk BeleidsTeam (GBT)-oefening/training gedaan met het college en CMT.
		Vanuit het programma 'Geweld hoort nergens thuis' wordt een lokaal uitvoeringsplan opgesteld met doelen en resultaten voor de gemeente Emmen. De uitgangspunten van 'Geweld hoort nergens thuis' zijn onderdeel van het Toekomstscenario kind en Gezinsbescherming
Inwoners ervaren veiligheid in eigen huis		In gezinnen waar onveiligheid is, zorgen we door inzet van politie, Veilig Thuis, het lokale veld en andere noodzakelijk hulpverlening dat het geweld direct wordt gestopt en vervolgens dat de risico's worden weggenomen en er stabiele veiligheid ontstaat.
		We pakken eerste signalen met betrekking tot huiselijk geweld snel op om risicofactoren weg te nemen
		We zorgen dat er binnen 24 uur na het signaal van een onveilige situatie, hulpverlening en ondersteuning op gang komt
		We geven uitvoering aan de lokale aanpak terugdringen huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld en de aanpak alcohol/middelenmatiging jeugd
		We geven in 2024 uitvoering aan de (zorg) partijen afspraken die zijn gemaakt over op- en afschalen van zorg en over casus - en procesregie, volgens de leidende principes van de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE). Daarbij versterken wij eveneens de gemeentelijk (regie) rol bij complexe zorgvraagstukken. Een en ander afgestemd met het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD). ¹
		We voeren de gefaseerde ketensamenwerking door als werkwijze voor gezinnen waar de veiligheid in het geding is

		Implementatie van de lokale aanpak Discriminatie. Met het Meldpunt Discriminatie Drenthe en lokale organisaties en inwoners werken we aan het voorkomen en verminderen van discriminatie en racisme
		We zetten in op adequate, toekomstbestendige handhaving die zichtbaar is dorpen en wijken. Afgestemd met EOP's zetten we in op meer Boa-toezicht in wijken en dorpen. Met politie worden afspraken gemaakt over rol/positie en informatie-uitwisseling tussen wijkagenten en de Boa's
Iedereen kan veilig deelnemen aan het verkeer.		We hebben een uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid opgesteld dat aansluit bij het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030). In dit programma zijn specifieke locaties met een verhoogd verkeersveiligheidsrisico in beeld zijn gebracht aan de hand van een set risico-indicatoren (o.a. snelheidsoverschrijding, ongevallen, type modaliteiten, weginrichting)
		In 2024 aanpak van 4 gevaarlijke kruispunten: - Houtweg – Laan van de Marel - Statenweg – Veldlaan - Boslaan – Houtweg - Nieuw Amsterdamsestraat – Brinkenweg ²
Met partners willen we de ondermijning verstoren. Daarbij versterken we de ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid.		• Actieplan Jonge aanwas opgesteld. • Diverse bewustwordingssessies georganiseerd en ondermijningsbus ingezet. • Meerdere ondermijningscases in behandeling genomen. • Gezamenlijk Drents beleidsplan Mensenhandel opgesteld. • Twee gemeentelijke aandachtsfunctionarissen mensenhandel aangesteld en opgeleid. • Gemeente neemt deel aan Meld Misdaad Anoniem (MMA).
We versterken de cyberweerbaarheid van onze gemeente door onze eigen veiligheid op orde te hebben en inwoners voor te lichten.		In 2024 heeft er een BOCE-cyberoefening plaatsgevonden. Ook hebben we deelgenomen aan de cyberoefening Noord-Nederland. ³

Toelichting doelen en prestaties

Programma 3 heeft verschillende verbindingen met andere programma's. Het zorgen voor een veilige woon- en leefomgeving, het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling en inzet op personen met verward gedrag is onderdeel van de prestaties van zowel programma 3 Veiligheid als programma 9, Sociaal domein. Zorg en veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Inzet vanuit programma 3 draagt bij aan de doelen van programma 9 en andersom.

1. Het project Aanpak ter Voorkoming van Escalatie heeft vertraging opgelopen vanwege uitval van de projectleider. Daarom is het project in 2024 niet afgerond. Er is een nieuwe projectleider aangesteld eind 2024.
2. De voorbereiding van deze projecten is gestart, maar kost meer tijd. De uitvoering zal in 2025-2027 plaatsvinden.
3. De (crisis)organisatie voor cybersecurity is in ontwikkeling. Dit stopt niet bij de gemeentegrenzen, waardoor afstemming met andere overheden nodig is. In Q4 hebben we een cyberoefening in BOCE-verband georganiseerd. Ook hebben we deelgenomen aan een cyberoefening in Noord-Nederlands verband (met de drie noordelijke provincies). Op basis van de ervaringen die hiermee worden opgedaan, wordt de cyberorganisatie verder afgestemd en ingericht en deze te laten aansluiten bij de reguliere crisisorganisatie.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 3						
Effectindicatoren		Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1	In 2022 vermindert het aantal verkeersslachtoffers met 2% t.o.v de periode 2015-2019**		25,0%	62,0%	45,0%	54,0%
2	De overlastcijfers per 1000 inwoners uit de gebiedsscan van de politie stabiliseren in 2022*		41,5	36,7	39,3	35,4
Prestatie-indicatoren						
1	De CMO is volledig bezet en geprepareerd op crisis en rampen in het fysieke /sociale domein. (o.a. aantal keren getraind)		1	2	2	2
2	In 2022 worden 5 voorlichtingscampagnes gegeven		5	5	5	5

*verklaring is dat de meldingen veel meer bij gemeente en partners worden gedaan en niet zozeer meer bij de politie zelf

** Ongevallenregistratie is na 2019 verbeterd. Daardoor waren met name lichte ongevallen ondervertegenwoordigd.

Daarnaast leidt toename van elektrische fietsen tot meer ongevallen.

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-11.215	-13.169	-13.990	820
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-8.698	-8.812	-8.859	46
1.2 Openbare orde en veiligheid	-2.518	-4.357	-5.131	774
Baten	64	675	944	-269
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	49	60	62	-2
1.2 Openbare orde en veiligheid	15	615	882	-267
Saldo van baten en lasten	-11.151	-12.494	-13.046	552
Onttrekkingen aan reserves	0	254	170	83
Mutaties reserves	0	254	170	83
Totaal Veiligheid	-11.151	-12.240	-12.876	635

Programma 4 Onderwijs en Jeugd

Trends en ontwikkelingen

Vanuit de overtuiging dat onderwijs een belangrijke rol vervult bij de ontplooiing en ontwikkeling van jeugdigen hebben we de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs in 2024 verder versterkt. Deze overtuiging wordt niet alleen gedeeld door de gemeente, maar ook door onze directe partners. In 2024 is het strategisch partnerschap met het onderwijs verder versterkt. Vanuit een gezamenlijke ambitie dat we werken aan gelijke kansen voor jeugdigen (-9 maanden tot 27 jaar) zodat ze met perspectief kunnen opgroeien.

Dit heeft zich vooral vertaald in een betere verbinding tussen school en omgeving (gezin, buurt), met een preventieve aanpak. We blijven ons richten op het ombuigen van individuele jeugdhulp naar een collectief, inclusiever aanbod binnen het onderwijs.

Strategische samenwerking met het onderwijs

Er is gewerkt aan een strategisch partnerschap binnen het onderwijs genaamd "Samen Sterker". Van de kinderopvang, primair- en voortgezet (speciaal) onderwijs tot aan het praktijk en beroepsonderwijs zijn er bijeenkomsten georganiseerd, om gezamenlijk te bepalen wat er beter kan. Vervolgens zijn er twee werkgroepen gevormd die ieder aan een verbeterpunt gaan werken. De ene groep is bezig met de overgang van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs. De bedoeling is dat de begeleiding van kinderen en hun ouders beter doorloopt in alle levensfasen als het gaat om zorg, onderwijs en arbeidsmarkt, zodat een leerling minder moeite heeft met de overgang naar de middelbare school en waar mogelijk van dezelfde personen/organisaties zorg blijft ontvangen. De tweede groep is bezig met de ontwikkeling van de school als ontmoetingsplek waar educatie, zorg en maatschappij samenkomen: "School als community". Waar een netwerk rond de leerling en het gezin gevormd wordt.

Integrated Care (VoorSam&Zo)

In 2024 heeft Integrated Care de nieuwe naam VoorSam&Zo gekregen. VoorSam&Zo biedt geïntegreerde en laagdrempelige ondersteuning op school voor kinderen en in gezinnen. Vaste gezichten in de school zijn de vraagbaak voor ouders, kinderen en leerkrachten als het gaat over opgroeien, opvoeden en onderwijs. De maatschappelijke businesscase (juli 2022) maakt inzichtelijk dat VoorSam&Zo bijdraagt aan een verminderde behoefte aan (jeugd)zorg in een later stadium.

In 2024 is de inzet op de 6 basisscholen voor de leeftijd van 4-12 jaar gecontinueerd. Ook is de pilot voor de leeftijdsgroep 0-4 jaar binnen de voorscholen gestart in de gebieden Emmermeer en Nieuw-Amsterdam. In 2024 is er een basis gelegd die in 2025 verder wordt versterkt, vanuit het nieuwe programma Hervormingsagenda Jeugd. Uiterlijk in 2025 zijn de meest recente resultaten VoorSam&Zo 0-4 jaar en 4-12 jaar bekend.

VVE

2024 was het laatste jaar waarin OKCE de subsidies voor de voorschoolse educatie heeft verleend. Vanaf 2025 zal de gemeente zelf deze taak uitvoeren. Met het ontbreken van deze taak heeft de stichting zichzelf opgeheven en is er gestart met het toewerken naar een nieuw samenwerkingsverband met de voorscholen.

Daarnaast voert de GGD sinds 2024 startgesprekken met ouders waarbij het kind een Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) indicatie heeft om de toeleiding naar VVE-aanbod beter te laten verlopen. Dit is belangrijk omdat slecht 22 procent van de kinderen met VVE indicatie gebruik maakte van dit aanbod. Het bereik is door de startgesprekken enorm vergroot van 22 procent op 1 januari 2024, naar 73 procent op 1 januari 2025. Kinderen worden door het VVE aanbod rijker gestimuleerd in hun ontwikkeling waardoor de kansengelijkheid van deze kinderen wordt vergroot en zij met zo min mogelijk achterstanden kunnen instromen binnen het primair onderwijs. Een punt van aandacht is dat veel VVE groepen verhoudingsgewijs teveel VVE kinderen hebben wat tegenstrijdig is met de methodiek, waarin wordt gepoogd dat kinderen zonder ontwikkelingsachterstanden helpend zijn voor de kinderen met VVE-indicatie.

Kansrijke start

Vanuit Kansrijke Start Emmen werken we als medische en sociale partners samen rondom de geboortezorg. Van het voorkomen van ongewenste zwangerschappen tot aan de leeftijd van 2 jaar (eerste duizend dagen van een leven) werken we steeds beter samen om (potentieel) kwetsbare gezinnen vroegtijdig daar waar nodig te ondersteunen. Zodat kinderen zo kansrijk mogelijk kunnen opgroeien. Dit is in Emmen extra belangrijk, omdat er in Emmen een relatief grote groep (potentieel) kwetsbare gezinnen is. Het percentage kinderen met een VVE-indicatie is dan ook hoog in Emmen. Hoe eerder je een kind en het gezin ondersteunt, hoe groter de ontwikkelingskansen worden.

Als gemeente hebben we daarom een actievare rol gepakt bij deze ketenaanpak (Lokale Coalitie Kansrijke Start), wat met name voor meer energie en betrokkenheid heeft gezorgd. Ook zijn er nieuwe partners aangehaakt.

Daarnaast zijn er oriënterende gesprekken gevoerd met verwante interventies en teams die met kinderen in de leeftijdsgroep 0 tot 6 jaar werken, voor meer verbinding en mogelijke samenwerking met als doel om het hulpaanbod beter bij elkaar bekend te hebben en vervolgens beter op elkaar afgestemd te krijgen.

School en Omgeving / Gelijke Kansen Alliantie / Brede School

In 2024 hebben 5 scholen (OBS Emmermeer, Sint Fransschool, OBS Angelslo, OBS de Hesselanden en PRO Emmen) rijkssubsidie voor het programma School & Omgeving (Rijke Schooldag) ontvangen. In Emmen vormen de gemeente, de deelnemende scholen, Sedna, Facet en FC Emmen Naoberschap, een coalitie.

We hebben de uitvoering van het naschoolse aanbod binnen de Rijke Schooldag verbonden aan de doorontwikkeling Brede School. Deze doorontwikkeling bevat onder andere de overname van adviezen van de kindergemeenteraad, zoals het organiseren van activiteiten op wijk- en dorpsniveau, betere bekendheid en zichtbaarheid van de activiteiten, meer activiteiten en een gevarieerder aanbod. Op die plekken waar de subsidie vanuit het Rijk ontvangen is, wordt deze werkwijze al gehanteerd.

Jong Emmen

Door middel van gesprekken met studenten- en leerlingenraden en deelname aan het landelijke Democracy Reloading-traject, hebben we een onderzoek uitgevoerd naar een nieuwe manier van jongerenparticipatie. Uit dit onderzoek is gebleken dat de bestaande JongerenAdviesRaad niet goed aansluit bij de wensen van jongeren. Jongeren willen graag op thema meedenken en participeren wanneer het hen uitkomt op een manier die hen past bijvoorbeeld met swipecratie. Ook bleek uit het onderzoek dat we meer moeten inzetten op trajecten binnen burgerschapslessen. In dat kader hebben we de eerste stappen gezet en gesprekken gevoerd met Save the Children over de methode Speaking Minds.

In 2024 hebben we het aantal kinderraden uitgebreid van 7 naar 14 in de Emmense wijken en dorpen. Bovendien heeft de kindergemeenteraad in het schooljaar 2024-2025 nieuwe kinderraadsleden inclusief (loco) kinderburgemeester gekregen. We hebben de kinderen zelf gevraagd wat ze geleerd hebben van hun deelname aan een kinderraad. Hier kwam uit dat ze meer zelfvertrouwen hebben gekregen, ze leren dat hun mening er toe doet, hoe ze kunnen overleggen met andere kinderen, hoe ze hun mening kunnen geven en hoe ze iets kunnen veranderen in hun dorp of wijk.

Voorbeelden van concrete resultaten zijn het advies inclusieve speelvoorzieningen van de kindergemeenteraad aan de hand waarvan het speelvoorzieningenbeleid is aangepast, het advies naschoolse activiteiten waarvan de input is overgenomen in de doorontwikkeling Brede School, het aanpassen van een verkeerspunt in Nieuw-Amsterdam, het schoolontbijt Emmerhout, de BloemPlantdag Angelslo, de grote rol bij de realisatie speelvoorziening in Emmer-Compascuum en het meedenken over themaroute Noordbargerbos door Bargeres.

Angelslo Academy

De Angelslo Academy is in oktober 2024 met een feestelijke opening van start gegaan, na de teamvorming in mei en de opstartfase van de scholen in september. Aangezien de Academy in 2024 nog volop in ontwikkeling was en pas in oktober is begonnen met het structureel aanbieden van activiteiten, staat de eerste evaluatie gepland voor begin 2025. Er zijn uiteenlopende activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld vanuit de Rijke Schooldag en straatwerk. Met een groeiend aantal deelnemers van gemiddeld 250 tot 400 jongeren per week levert de Academy een belangrijke bijdrage aan kansengelijkheid en de positieve ontwikkeling van de jeugd in Angelslo.

Volwasseneneducatie

De Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD) streeft ernaar dat inwoners zich beter zelfstandig kunnen redden en een beter, prettiger en gezonder leven kunnen leiden. Daarom is er een brede integrale aanpak ontwikkeld om de basisvaardigheden van praktisch opgeleide werknemers, ouders met jonge kinderen en NT1-ers (inwoners met Nederlands als moedertaal) te verbeteren.

Centrumgemeente Emmen is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regionale opdracht, met in 2024 als doel het bereiken, enthousiasmeren en onderwijzen van NT1-ers. Samen met andere gemeenten in de arbeidsmarktregio, taalhuizen, DCTerra en Alfa College is gezorgd voor kwalitatief volwassenenonderwijs en een grote instroom van NT1-ers in het volwassenenonderwijs.

De doelen uit het regionale plan "Aanpak laaggeletterdheid Arbeidsmarktregio Drenthe 2020-2024" zijn door goede samenwerking gerealiseerd. Het bereiken van NT1-ers en de aanpak basisvaardigheden blijft een continu proces. In 2024 werd onder andere samengewerkt met taalsamenwerking Emmen Telt mee met Taal, waarbij werkgevers werden benaderd over het belang van een integrale aanpak van basisvaardigheden bij NT1-ers. Een werkgeversadviseur Basisvaardigheden en ervaringsdeskundigen speelden hierbij een belangrijke rol.

Vroegtijdig Schoolverlaters

Het Doorstroompunt (voormalig Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) voert de wettelijke opdracht van gemeenten uit om jongeren die voortijdig de school verlaten (VSV-ers) in beeld te brengen en, indien nodig, begeleiding te bieden. Ook zetten ze zich in voor jongeren in een kwetsbare positie (JIKP-ers) om te zorgen voor een soepele overstap van school naar een duurzame plek in de samenleving. Het doel van het Doorstroompunt is het behalen van een startkwalificatie en het voorkomen van maatschappelijke uitval door een passende opleiding en/of baan te vinden voor iedere jongere. Menso voert deze taak uit voor de regio Zuidoost-Drenthe.

Uit de meest recente cijfers (schooljaar 2022-2023) blijkt dat de groep VSV-ers nagenoeg gelijkgebleven is ten opzichte van het jaar ervoor, maar nog wel hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. Veel jongeren vallen uit door persoonlijke problemen. Anderen maken een verkeerde studiekeuze. Jongeren met een hoge kans op uitval krijgen niet altijd de specifieke begeleiding die zij nodig hebben. Het is daarnaast verleidelijk voor jongeren om ongediplomeerd aan het werk te gaan. In het onderwijs is niet genoeg ruimte voor jongeren die meer werkgericht zijn. 61 procent van de VSV-ers gaat aan het werk, deze groep is enorm gegroeid ten opzichte van de 43 procent het schooljaar ervoor. In de overstap van school naar werk ontbreekt structurele begeleiding voor jongeren met een risico op afstand tot de arbeidsmarkt. De groep VSV-ers die terug naar school gaat is ten opzichte van het schooljaar ervoor gelijk gebleven (19 procent). De groep die na een jaar VSV nog altijd niet naar school gaat of werk heeft is met 20 procent afgenomen ten opzichte van de 35 procent het schooljaar ervoor. Tot slot zullen volverklaringen in het (voortgezet) speciaal onderwijs en de lange wachtlijsten in de (jeugd)zorg waarschijnlijk kunnen leiden tot schooluitval. De cijfers voor schooljaar 2023-2024 volgen in april 2025.

Internationale Schakelklas

In 2024 constateerden we een toenemende krapte in de bezetting en onderwijshuisvesting binnen de Internationale Schakelklas (ISK)-Onderwijs. Met de doorlopende instroom van Oekraïense ontheemden binnen de Gemeentelijke Opvang Oekraïne en de realisatie van 50 opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV), de opgave vanuit de Spreidingswet, is het realiseren van voldoende ISK-onderwijs een uitdaging. Met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is bij de realisatie van de AMV-opvang overeengekomen, dat het COA voor zo lang als nodig, onderwijs op locatie waarborgt.

Met de inzet van Learn Forward heeft het COA, het onderwijsvraagstuk voor drie dagdelen in de week op de AMV-opvang ingericht en bekostigd. Daarnaast biedt het COA een aanvullend dagprogramma aan over onder andere participatie, wonen en leven in Nederland, emotionele ontwikkeling.

In november 2024 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de gemeente, de ISK-Coördinator en de VO-schoolbesturen. Inzet was om gezamenlijk na te gaan waar mogelijkheden liggen om het ISK onderwijs uit te breiden. Met als resultaat dat eind 2024 het Drenthe College heeft toegezegd dat er een extra ISK-tussenklas kan worden gerealiseerd. De extra ISK-tussenklas zal in februari 2025 starten met 15 leerlingen waar voor drie dagen volledig onderwijs wordt aangeboden.

Leerlingenvervoer

Er is een minder grote toestroom van leerlingen geweest die gebruik moesten maken van leerlingenvervoer dan verwacht. Het werken met het project "De reiskoffer" waarin leerlingen leren om zelfstandig te reizen met het openbaar vervoer of fiets en het werken met de nieuwe opstapplaatsen voor leerlingen van het ECA (Expertise Centrum Anderstaligen) zijn succesvol geweest. Deze initiatieven hebben geleid tot het vergroten van de zelfstandigheid van de kinderen. Daarnaast wordt sinds dit schooljaar gewerkt met een nieuw aanvraagformulier leerlingenvervoer, waarbij specifieker wordt gestuurd op eigen mogelijkheden van ouders.

Onderwijshuisvesting

Ver- en nieuwbouw van onderwijsvoorzieningen voor het primair en voortgezet onderwijs in de gemeente, gebeurt op basis van Verordening Huisvesting Onderwijs en het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Het IHP is in 2021, in samenspraak met de schoolbesturen vastgesteld voor de periode 2022 – 2029 op basis van een technisch onderzoeksrapport naar de bouwkundige staat van schoolgebouwen. Jaarlijks wordt een Jaarprogramma Voorzieningen Onderwijs en IHP Primair en Voortgezet Onderwijs opgesteld. Het onderzoeksrapport dateert van 2009. Er is behoefte aan een actueel onderzoek, mede gezien de onderwijskundige ontwikkelingen (het huidige inhoudelijke perspectief op wat goed onderwijs is) en de behoefte aan gezonde, duurzame en inclusieve schoolgebouwen. Inclusieve, gezonde en duurzame schoolgebouwen dragen onder andere bij aan kansengelijkheid. In 2025 worden daarom de voorbereidingen getroffen voor het uitzetten van een nieuw onderzoek om te kijken of eventuele aanpassingen aan het IHP nodig zijn. Tevens dient dit onderzoek voor een nieuw IHP na 2029.

In de wijk Bargerres is het nieuwe schoolgebouw van het project SOED (Samen Onder Eén Dak) opgeleverd. Hier hebben drie scholen: OBS Bargerres, Expertise Centrum Anderstaligen en SO Tine Marcusschool (samen met "De Taaltrein") zich gevestigd. In Klazienaveen is gestart met de vervangende nieuwbouw KC Klazienaveen voor twee basisscholen: CBS De Kap en RKBS Pastoor Middelkoop, inclusief één voorschool. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de vervangende nieuwbouw SO Thrianta in de wijk Bargerres gestart.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de navolgende doelenboom is voor programma 4 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor gedaan). Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 4 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Er zijn goede, eigentijdse scholen voor onze jonge inwoners gerealiseerd.	😊	In 2024 wordt, conform het IHP PO-VO, krediet verstrekt voor vervangende nieuwbouw van SO Thrianta ter vervanging van de oude school aan de Balingenbrink. Tevens wordt gestart met de vervangende nieuwbouw van Project SOED (fusie OBS De Barg-De Brink) en SO Tine Marcusschool op locatie Mantingerbrink. Dit project staat los van het IHP PO-VO
	😊	De 2 oude basisscholen van Catent in Weiteveen en Nieuw-Schoonebeek worden in 2025 vervangen door 2 nieuwe scholen. Dit als behoud van de laatste onderwijsvoorziening in beide dorpen. Het benodigde voorbereidingskrediet wordt in 2024 gereserveerd
Er is meer kansengelijkheid voor kinderen en jongeren, zodat zij hun talenten kunnen ontplooien.	😊	In 2024 is er een 16 uren aanbod voor VVE gerealiseerd
	😊	In 2024 wordt vanuit de aanpak laaggeletterdheid verder ingezet op het vergroten van de basisvaardigheden
	😐	In 2024 wordt - op basis van het plan van aanpak - de Angelslo Academy geïmplementeerd en geëvalueerd ¹
	😊	In 2024 wordt het aantal kinderraden in wijken en dorpen van 6 naar 13 raden uitgebouwd
Iedere jeugdige kan met perspectief opgroeien en zich ontwikkelen tot een veerkrachtige en zelfredzame jeugdige, door de verbinding te leggen met en het versterken van het onderwijs, het gezin en de context van een jeugdige.	😊	In 2024 wordt Integrated Care (nu: VoorSam&Zo) uitgebreid van 2 naar 6 scholen en wordt een verdere uitrol voorbereid
	😐	In 2024 is Jonge Kind Emmen een effectief programma ²
	😊	In 2024 is – in verbinding met de rijke schooldag – de doorontwikkeling van de brede school vormgeven en wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe brede school-beleid

Toelichting doelen en prestaties

1. Angelslo Academy is in oktober 2024 geopend en van start gegaan. De evaluatie is daarom verplaatst naar het eerste kwartaal van 2025.
2. Zoals bij de Berap-II 2024 aangekondigd, gaan we geen programma starten met de naam Jonge Kind Emmen maar maken we een vertaling binnen de (landelijke) programmalijs Kansrijke Start waarin we met verschillende interventies en activiteiten ons meer gaan richten op het jonge kind (0 – 5 jaar). Hiermee verwachten we hetzelfde effect te bereiken.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 4						
Prestatie-indicatoren		Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024*
1	% nieuwe jaarlijkse vsv in RMC regio		2,19	2,89	2,86	2,63
2	% vsv dat jaar later opleiding volgt		21,8	22	19	20
3	% vsv dat jaar later werk heeft		42,56	43	61	59

* het betreft hier de cijfers voor schooljaar 2023 - 2024

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-17.763	-17.579	-17.752	173
4.2 Onderwijshuisvesting	-7.194	-5.925	-5.849	-76
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-10.570	-11.654	-11.903	249
Baten	5.178	6.376	7.291	-915
4.2 Onderwijshuisvesting	134	122	131	-8
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.044	6.254	7.160	-907
Saldo van baten en lasten	-12.585	-11.203	-10.461	-742
Stortingen in reserves	-69	-69	-151	82
Onttrekkingen aan reserves	146	458	458	0
Mutaties reserves	77	389	307	82
Totaal Onderwijs en Jeugd	-12.508	-10.814	-10.154	-660

Programma 5 Bouwen, Wonen en Milieu

Trends en ontwikkelingen

Afval

Sinds 2016 wordt ons restafval verwerkt bij Attero in Wijster. Vanuit het contract met Attero was het mogelijk ook het restafval aanvullend na te scheiden. Het gaat hier om restafval afkomstig vanuit een gebied waar bronscheiding van PMD (Plastic verpakkingen, Metaal verpakkingen en Drankenkartons) plaatsvindt. Op deze manier werden er alsnog de bruikbare grondstoffen uit het restafval gehaald. Helaas is vanaf 1 januari 2024 aanvullend nascheiden van restafval niet langer toegestaan vanuit Verpact (Afvalfonds). De hoeveelheid nagescheiden plastic, drankenkartons en herwonnen metalen leverde ongeveer 2% aan extra grondstoffen op. Doordat aanvullend nascheiden structureel niet meer mogelijk is daalt ook ons scheidingspercentage licht.

Bouwen & Wonen

In 2024 bleef de druk op de woningmarkt hoog. De vraag naar betaalbare woningen nam verder toe, mede door bevolkingsgroei, kleinere huishoudens en migratie. Tegelijkertijd zorgden stijgende bouwkosten en strengere duurzaamheidsnormen voor uitdagingen bij het realiseren van woningbouwplannen. Er werd een subsidiefonds voor betaalbare woningbouw voorbereid en de starterslening werd ingevoerd om in 2025 aangevraagd te kunnen worden.

De gemeente speelde in op deze ontwikkelingen door de planning en realisatie van woningbouwlocaties te versnellen, met bijzondere aandacht voor betaalbare woningen. Samenwerking met woningcorporaties, ontwikkelaars en andere partners stond daarbij centraal. Ook bleef de huisvesting van bijzondere doelgroepen, zoals starters, ouderen en statushouders, een belangrijk aandachtspunt. Er blijft sturing nodig op uitvoering van de Regionale Woondeal en vervolgspraken die gemaakt worden met Rijk en Provincie.

Daarnaast waren landelijke ontwikkelingen van invloed. De invoering van de wet 'Versterking regie op de volkshuisvesting', gepland per 1 juli 2025, vroeg in 2024 al om voorbereidingen, waaronder de ontwikkeling van een Volkshuisvestingsprogramma. Ter voorbereiding hiervoor zijn er stappen gezet in het uitzetten van een woningmarktonderzoek. Verder werd de uitvoering van de wet betaalbare huur ingezet, waarbij de gemeente verantwoordelijk bleef voor toezicht en handhaving.

Programma Angelslo

In 2024 is doorgegaan met de inspanningen zoals beschreven in de uitvoeringsagenda van het programma. Een mooie ontwikkeling is de implementatie van een groot sociaal project om jongeren meer perspectief te bieden, Angelslo Academy (zie ook Programma 4). Ook is er vanuit initiatief van bewoners een speel- en ontmoetingsplek uitgedacht, waarvoor de werkzaamheden in 2024 zijn gestart.

We hebben de uitvoering van de Stedenbouwkundige structuurvisie verder opgepakt. Er is nog geen langetermijnplanning voor de uitvoering vanwege het ontbreken van een gebiedsontwikkelaar. Er is een project opgestart voor de ontwikkeling van het openbaar gebied bij het winkelcentrum. Ook andere ontwikkelingen in de wijk zoals woningbouw aan de Leemkoelen en Veldlaan zijn in proces vergevorderd. Voor de ontwikkeling van de garages Hoge/de Jonge is intern een kader bepaald waardoor er constructieve gesprekken zijn met een potentiële ontwikkelaar. Eind 2024 is het gelukt om alle obstakels weg te nemen voor de sloop van het oude wijkcentrum en start nieuwbouw Aldi/wijkcentrum. Tot slot is het sportveld naast de OBS Angelslo compleet vernieuwd.

Halverwege 2024 is er gestart met de voorbereidingen voor het vervolg op programma Angelslo na 2025.

Centrumvernieuwing dorpen

In 2024 is er een inrichtingsplan voor de centrumvernieuwing Nieuw Schoonebeek uitgewerkt. Deze is in de zomer besproken met inwoners en betrokken instanties. Het plan is positief ontvangen. Aandachtspunten richting het vervolg waren een aantal bodemverontreinigingen, de sanering daarvan en de stikstofverantwoording. De verwachting is dat begin 2025 de aanbestedingsprocedure wordt opgestart en in het voorjaar van 2025 wordt aangevangen met de uitvoering.

Het inrichtingsplan voor het centrum van Klazienaveen is in 2024 opgesteld. Ter voorbereiding is een uitgebreid parkeeronderzoek uitgevoerd, afstemming geweest met HeVaKa/EOP en is gezocht naar een specialistische constructeur voor de gewenste aanleg van een brug. Dit in verband met een wegaanpassing in het centrum. In het voorjaar 2025 volgt een inloopbijeenkomst voor belangstellenden. Hier worden de schetsen gepresenteerd. Inmiddels is gestart met het opstellen van een uitvraag om het project in bouwteam op de markt te brengen. De engineering wordt binnen het bouwteam door de aannemer uitgevoerd waardoor enige tijdswinst wordt behaald. Aandachtspunten in de planvorming zijn de indeling van terrassen en de verplaatsing van de weekmarkt.

In 2024 is nog geen begin gemaakt met de herinrichting van het openbare gebied in het centrum van Emmer-Compascuum. Deze herinrichting is onderdeel van de lopende centrumvernieuwing van het dorp, waarin een afhankelijkheid zit met particuliere ontwikkelingen in de detailhandel. Deze zijn mede bepalend voor inrichtingskeuzes. Tevens moeten er nog een aantal onderzoeken worden uitgevoerd en moet afstemming met het dorp plaatsvinden.

Energie

We werken vanuit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat aan verschillende duurzaamheidsopgaven en daarmee ook aan het thema energie. Naast de beschikbare middelen uit de gemeentelijke begroting, ontvangt de gemeente rijksmiddelen om uitvoering te geven aan de gedecentraliseerde taken uit het Klimaatakkoord. Met deze middelen is de programmaorganisatie verder aangevuld. De raad is in 2024 via informatiebijeenkomsten en nieuwsbrieven op de hoogte gehouden over de voortgang van inspanningen binnen het programma. Voorbeelden van deze inspanningen zijn ORTESE, de wijkuitvoeringsplannen en windproject N34.

Voor de elektrificatie van de industriële processen, de warmtetransitie van de gebouwde omgeving en de productie van zonne- en windenergie hebben we een structurele en wederkerige samenwerking met de netbeheerder ingericht. Hiermee dragen we bij aan tijdige investeringsbeslissingen van de netbeheerders in netcapaciteit en efficiënte ruimtelijke procedures. Zo pakken we gezamenlijk de netcongestie aan.

Voor de industrie en bedrijven vragen de hoge energiekosten aandacht. Samen met de industrie, bedrijven en glastuinbouw plus organisaties als Ondernemend Emmen, de Omgevingsdienst Drenthe (voorheen RUD) en het Energiefonds Drenthe zoeken we naar (meer) mogelijkheden voor het besparen, opwekken en slim delen van energie. Dat doen we onder meer via een gezamenlijke uitvoeringsagenda met de industrie, ORTESE en het Europese project Green Renewable Industrial Transition Hotspots (GRITH). Voor de industrie werken we daarnaast ook aan de aansluiting op de waterstofbackbone en de verdere ontwikkeling van de energyhub op locatie GZI-Next.

Voor met name het MKB hebben we in 2024 een energieadviseur aangetrokken, die bedrijven kan adviseren over verduurzaming. Inwoners kunnen hiervoor al langer gebruik maken van energiecoaches en energieadviseurs. Voor de zes pilot wijken kijken we met inwoners en andere stakeholders naar het alternatief voor aardgas om de woningen in de toekomst mee te verwarmen. Daarvoor hebben we in 2024 een basis-plan van aanpak opgesteld. Zo werken we bij alle wijken en dorpen op een vergelijkbare manier.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is onderdeel van Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat. Het afgelopen jaar zijn de doelen voor klimaatadaptatie binnen het programma aangescherpt en is de koppeling gemaakt met bredere beleidsthema's om de integraliteit van de opgave te vergroten. De thema's zijn nu Gezonde Leefomgeving, Groene en Natuurinclusieve Leefomgeving en Klimaatbestendige en veilige leefomgeving. Hierbinnen wordt gewerkt aan de klimaatdoelstellingen rondom hittestress, droogte en water(overlast en berging/infiltratie). De focus ligt op het vergroten van bewustwording, zowel in de eigen organisatie, als extern bij onder meer inwoners en ondernemers. Intern is gestart met een ronde langs diverse teams om doelstellingen te verduidelijken en samenwerking op het onderwerp te vergroten. Ook ligt de focus op het oplossen van de grootste risicolocaties. Deze risicolocaties komen naar voren uit de Stresstesten die iedere 5 jaar uitgevoerd worden. In 2025 wordt een nieuwe stresstest voorbereid.

De gemeente Emmen is daarnaast onderdeel van de Samenwerking Noordelijke Vechtstromen. Binnen dit verband, met de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Hardenberg en Ommen, Provincies Drenthe en Overijssel, Waterschap Vechtstromen, de WMD en Vitens, is het afgelopen jaar een Regionale Adaptatiestrategie (RAS) opgesteld. De doelstellingen uit de RAS sluiten aan op ons gemeentelijk Uitvoeringsplan en is er daarnaast op gericht om samenwerking met betrekking tot kennisuitwisseling en om opgaven gezamenlijk op te pakken waar dit voordeel oplevert te vergroten.

De gezamenlijke aanpak van het waterschap Vechtstromen, de provincie Drenthe en de gemeente in het dossier bodemdaling is in 2024 voortgezet, onder andere via het gezamenlijke Servicepunt Bodemdaling. Daarnaast hebben inwoners de mogelijkheid gekregen om gebruik te maken van de subsidieregeling Funderingsonderzoek Bodemdaling. In situaties van noodzakelijk funderingsherstel kon een beroep worden gedaan op de financieringsmogelijkheden van het Fonds Duurzaam Funderingsherstel.

Stikstof

Door de veranderde politieke verhoudingen op rijks- en provinciaal niveau is de uitvoering van het vóór 2024 vastgestelde beleid vastgelopen. Zo besloot het kabinet om het NPLG stop te zetten en daaropvolgend Gedeputeerde Staten om het DPLG om te zetten in het Programma Toekomstbestendige Landbouw Drenthe (PTLD). Recente uitspraken van de Raad van State over de mogelijkheden van 'intern salderen' hebben geleid tot onzekerheden die in 2024 vertragend hebben gewerkt op bepaalde vergunningplichtige werkzaamheden. Dit vraagt aanpassingen op beleid- en uitvoeringsniveau, in eerste instantie op rijks- en provinciaal niveau, met vanzelfsprekend gemeentelijke gevolgen. Het is meer dan ooit zaak om de ontwikkelingen nauw in de gaten te houden, consequenties in beeld te brengen en te houden en hierop te anticiperen.

Erfgoed

In 2024 zijn er stappen gezet voor het behoud van erfgoed in de gemeente Emmen. Er zijn 2 subsidieregelingen die hier aan bijdragen. De subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten is vastgesteld en de subsidieregeling voor molens is vernieuwd en vastgesteld. De muziekkoepeel in Emmen is aangewezen als gemeentelijk monument. De muziekkoepeel kan nu gebruikmaken van de nieuw vastgestelde gemeentelijke monumenten subsidie. Zo worden de gemeentelijke monumenten ondersteund en behouden.

De erfgoedbeleidskaart is toegankelijk gemaakt voor mensen met een visuele beperking.

In 2024 is gestart met de vernieuwing van de archeologische beleidskaart. De huidige archeologische beleidskaart is opgesteld in 2013 en verouderd. Nieuwe inzichten en ontwikkelingen worden toegevoegd. De nieuwe archeologische beleidskaart wordt in 2025 vastgesteld.

Omgevingswet

De Omgevingswet is in inwerking getreden op 1 januari 2024. De projecten Omgevingsvisie en Omgevingsplan lopen de komende jaren door.

In lijn met de vastgestelde uitgangspuntennotitie 'Omgevingsvisie Emmen' is gewerkt aan fase 1 van de Omgevingsvisie en is een start gemaakt met fase 2. Fase 1 betrof een beleidsanalyse, data-analyse en een analyse van de identiteit en kernwaarden van Emmen. De opbrengst uit deze eerste fase is gebruikt om in fase 2 drie toekomstscenario's op te stellen. Ook zijn er stappen gezet in het participatieproces met een enquête voor inwoners en bijeenkomsten voor samenwerkingspartijen. Het participatieproces wordt vervolgd in 2025. De toekomstscenario's leiden tot een hoofdlijnennotitie die in 2025 wordt voorgelegd. Het doel is om de Omgevingsvisie eind 2025 vast te stellen.

Het is niet gelukt om de systematiek voor het Omgevingsplan eind 2024 aan de raad aan te bieden. Het ontwikkelen van de systematiek is nieuw en blijkt complexer dan verwacht. Het vraagt meer inzet en meer tijd dan geraamd. We gaan nu uit van medio 2025. Daarna blijft de ambitie om het hele Omgevingsplan voor de gemeente Emmen in een periode van vier jaar te vullen.

Naast het in werking treden van de Omgevingswet zijn we per 1 januari ook gestart met een nieuw specifiek zaaksysteem voor vergunningen, toezicht en handhaving: LEEF. Dit betekende dat het team vergunningen in 2024 moest werken vanuit twee juridische regimes (voor en na de invoering van de Omgevingswet) en twee verschillende ICT systemen (LEEF en Medewerkersportaal). De nieuwe software blijkt nog kinderziektes te hebben, wat geleidt heeft tot achterstanden en extra werk. Hierdoor was het nodig om extra inhuur te regelen. Door de kinderziektes met de software was het niet mogelijk om accurate (financiële) gegevens te produceren voor de rapportages. De verwachting is dat dit ook in 2025 nog een rol speelt, willen we de vergunningen snel en accuraat afhandelen.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 5 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Emmen is energieneutraal in 2050.	😊	Stimulering van de ontwikkeling van energiecoöperaties door de leerervaringen uit COBEN en de organisatiestructuur van Lokaal Opgewekt Emmen te borgen
	😊	Ondersteunen van inwoners en bedrijven bij energiebesparing en verduurzaming, met het platform 'Emmen geeft Energie' als basis nemen om op voort te borduren
	😊	In samenwerking met industrie, bedrijven en netbeheerder werken aan een robuust energiesysteem
	😊	Als uitwerking van de Transitievisie Warmte de mogelijkheden en randvoorwaarden van collectieve warmtevoorzieningen onderzoeken
Emmen wordt water-robuust en klimaat-bestendig door continu te werken aan wateroverlast knelpunten, actief om te gaan met de effecten van bodemdaling en het versterken van biodiversiteit.	😊	Voorzetten van de subsidieregeling Funderingsonderzoek voor woningeigenaren (onderzoek funderingsschade)
	😊	Aansluiten bij Fonds Duurzaam Funderingsherstel
	😊	Vaststellen van een Regionale Adaptatiestrategie (RAS)
	😐	Opstellen uitvoeringsplan klimaatadaptatie aan de hand van het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte ¹
Gemeente Emmen is een stevige, groene, regiokern die haar verzorgingsgebied kan dragen door passende en aantrekkelijke voorzieningen.	😊	Opstarten planvorming centrumvernieuwingen Nieuw-Schoonebeek en Klazienaveen
Aantrekkelijker, gezondere en veiliger woon- en leefomgeving van hoge kwaliteit met voldoende betaalbare woningen die toekomstbestendig zijn en passen bij de vraag.	😊	Subsidieregelingen die voortvloeien uit het Volkshuisvestingsfonds zijn actief. Eigenaar-bewoners in de vier toegewezen gebieden kunnen een aanvraag doen.
	😊	Er wordt uitvoering gegeven aan de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de regionale afspraken voor wonen en zorg

Doel		Prestatie
		De opkoopbescherming in de huisvestingsverordening wordt geëvalueerd. Er worden maatregelen ondernomen indien nodig
		Monitoring van woningbouwprojecten uit de woondeal met het Rijk en de woonvisie wordt bijgehouden. Indien nodig wordt bijgestuurd. De versnellingsopgave die voortvloeit uit de woonvisie maakt hier onderdeel van uit.
		Er wordt gewerkt aan een structuurvisie voor herstructureringslocaties. ²
		Beleid Huisvesting internationale werknemers wordt opgeleverd ³
		Uitvoeringsagenda en planning van de Stedenbouwkundige Structuurvisie Angelslo opgeleverd en diverse projecten vanuit de Structuurvisie opgestart ⁴
		Plan van aanpak voor een gebiedsgericht programma Bargeres is gereed ⁵
Beschermen van het Emmense erfgoed.		Erfgoednota is vernieuwd
		Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de beeldbepalende bouwwerken. Hierbij wordt onderzocht of de huidige lijst nog klopt en aangevuld met redengevende omschrijvingen van de gebouwen. Verder wordt er ook onderzocht of er gebouwen zijn die niet op de lijst staan maar er wel op horen
		Met het maken van een subsidieregeling voor de gemeentelijke monumenten dragen we bij aan het onderhoud van de gemeentelijke monumenten
		Bij het project Ambachtsschool behouden en versterken we de oorspronkelijke kwaliteiten en kenmerken van het oude schoolgebouw
Goede en beschikbare sportaccommodaties		Het IHP Binnensport is richtinggevend en een fysieke vertaling voor het onderhouden, renoveren of vervangen van binnensportvoorzieningen in de gemeente. Hiermee kunnen gerichte investeringen worden gedaan op korte, middellange en lange termijn. Het resultaat is uiteindelijk een IHP Binnensport (Routekaart) voor Emmen (periode 2023-2032)
		Om het Neptunusbad toekomstbestendig te maken wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om het zwembad te verduurzamen In

Doel		Prestatie
		2023 wordt rekening gehouden met kosten voor nader onderzoek en vanaf 2024 is voorlopig rekening gehouden met een investering van € 8,5 miljoen

Toelichting doelen en prestaties

1. Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie: Het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte wordt begin 2025 vastgesteld. Pas daarna wordt gestart met een vervolg voor klimaatadaptatie.
2. Structuurvisie Herstructureringslocaties: Er is een start gemaakt met het opstellen van een opdracht, deze zal begin 2025 afgerond worden. Door prioritering vanwege capaciteitstekort is het opstellen van deze visie doorgeschoven.
3. Beleid Huisvesting internationale werknemers: Vanuit de Woonvisie was - mede door de capaciteitsvraagstukken op de woningbouwmarkt - geprioriteerd en in regionaal verband wordt het onderwerp eerst verder verkend.
4. Programma Angelslo: In 2024 de eerste stap gezet voor een meerjarige strategie en planning voor de uitvoering van de Stedenbouwkundige structuurvisie. Om dit af te ronden en hiermee aan de slag te gaan is het nodig om weer een projectmanager gebiedsontwikkeling aan het team toe te voegen. Dit blijkt ook uit de QuickScan die is uitgevoerd voor de procesmatige en inhoudelijke richting voor de toekomst. Daarnaast is er dit jaar, meer dan in andere jaren, tijd en aandacht besteed aan de sociale component van het programma, o.a. de implementatie van Angelslo Academy (zie programma 4). En is er veel tijd besteed aan de toekomst van het programma.
5. Barges: In 2024 is het niet gelukt extern een programmamanager te werven. De oplossing is vervolgens intern gezocht en gevonden. Per 1 september jl. werkt een kwartiermaker aan het programma Barges Verrast.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie. De nieuwe software welke onderstaande prestatie-indicator 1 zou moeten weergeven heeft nog wat kinderziektes. Dit heeft geleid tot achterstanden en meerwerk. Door de kinderziektes was het niet mogelijk om accurate (financiële) gegevens te produceren voor rapportages.

PROGRAMMA 5						
Effectindicatoren		Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1	(Rest)afval verminderen naar 100 kg per inwoner per jaar		190 kg	138 kg	142 kg	135 kg
2	75% scheiding van het huishoudelijk afval		68%	72%	73%	70%
Prestatie-indicator		Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	
1	100% van de omgevingsvergunningen conform wettelijke termijnen Omgevingswet		NVT	NVT	NVT	NNB*
2	Aantal nieuwe wooneenheden		+267	+330	+231	+147

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-56.483	-65.876	-65.965	89
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-6.085	-7.581	-8.391	810
5.5 Cultureel erfgoed	-267	-319	-211	-108
7.2 Riolering	-8.430	-9.107	-8.887	-220
7.3 Afval	-14.166	-15.191	-15.803	611
7.4 Milieubeheer	-6.054	-9.702	-8.857	-845
8.1 Ruimtelijke Ordening	-3.284	-3.657	-3.609	-48
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-8.643	-9.221	-8.390	-831
8.3 Wonen en bouwen	-9.555	-11.097	-11.818	721
Baten	47.363	52.969	55.015	-2.046
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.041	4.404	6.035	-1.631
7.2 Riolering	11.976	12.956	12.639	318
7.3 Afval	17.463	18.794	19.237	-443
7.4 Milieubeheer	176	2.255	2.213	42
8.1 Ruimtelijke Ordening	0	41	168	-128
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	9.776	10.568	9.493	1.075
8.3 Wonen en bouwen	3.932	3.951	5.229	-1.278
Saldo van baten en lasten	-9.120	-12.907	-10.950	-1.957
Stortingen in reserves	-2.896	-17.788	-17.666	-122
Onttrekkingen aan reserves	1.570	8.727	7.873	854
Mutaties reserves	-1.326	-9.061	-9.793	732
Totaal Bouwen, Wonen en Milieu	-10.446	-21.968	-20.743	-1.224

Programma 6 Inkomensondersteuning

Trends en ontwikkelingen

Erbij horen en meedoen in Emmen!

In 2024 hebben we stappen gezet in de inrichting van het werken in de opgaven Goed Voelen, Ontwikkelen en Rondkomen. De eerste stappen zijn gezet om te komen tot doe-agenda's en is er met verschillende partners gewerkt aan het versterken van strategisch partnerschap.

Er is ingezet op meer maatwerk, preventie en het versterken van de samenwerking met partners. Zo is inkomensbeheer bijvoorbeeld ondergebracht bij lokale partijen. Hierdoor hebben onze inwoners keuzevrijheid en kunnen zij gebruikmaken van ondersteuning uit de regio.

Werk en participatie

In 2024 hebben we extra ingezet op loonkostensubsidie (LKS). Het aantal verstrekte loonkostensubsidies is sneller gestegen dan verwacht: in totaal een toename van 80. Dit betekent dat we meer inwoners met een arbeidsbeperking hebben ondersteund bij het vinden en het behouden van werk dan we vooraf hadden ingeschat.

In 2024 is de werkpremie ingevoerd om werken lonend te maken. Voor inwoners met een bijstandsuitkering kan het ontmoedigend zijn om in deeltijd te werken, omdat bijverdiensten vaak volledig werden gekort op de uitkering. De werkpremie moet werken lonend maken voor inwoners met een uitkering die (nog) geen voldoende voorspelbaar inkomen hebben om de uitkering te stoppen. Hiermee loopt de gemeente vooruit op landelijke wetgeving.

Schulden

Op 9 november 2023 is er een amendement aangenomen om het instrument vroegsignalering uit te breiden en hier extra op in te zetten. Allereerst is er ingezet op een evaluatie. In 2025 leidt dit, in samenwerking met het financieel netwerk, tot verbetering en uitbreiding van het instrument. Voor het jaar 2024 zijn er 51 meer inwoners, ten opzichte van 2023, ondersteund met schuldhulpverlening. Onze extra inzet op vroegsignalering heeft erin geresulteerd dat we meer inwoners waaronder zelfstandig ondernemers eerder en actief hebben benaderd voor ondersteuning.

Op het gebied van financiële problematiek bij jongeren zijn er zorgen over het achteraf betalen en de invloed van social media rondom beleggen en/of cryptovaluta. Daarnaast wordt er bij deze doelgroep in de vroegsignalering voornamelijk een achterstand gezien in het betalen van de zorgverzekering. In 2024 is gekeken wat er verbeterd moet worden in de hulpverlening aan jongeren (18 jaar en ouder) met schulden. Zo is gebleken dat er meer ingezet moet worden op het bereiken van jongeren, gebiedsgericht werken en monitoring. In 2025 wordt hier in samenwerking met het financiële netwerk invulling aan gegeven.

Minimaregelingen

Onze minimaregelingen (stimulerings- en participatieregeling) helpen inwoners om mee te kunnen doen aan de samenleving, bevorderen kansgelijkheid en dragen bij aan het verminderen van de impact van armoede en schulden. In 2024 is de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor deze regelingen formeel verhoogd van 110% naar 120% wettelijk sociaal minimum. Op grond daarvan is het bedrag in de begroting voor de Doe Mee Webshop verhoogd. In de loop van 2024 is actieve communicatie opgestart richting de nieuwe doelgroep. We zien dat nog niet iedereen van de nieuwe doelgroep gebruikt maakt van de regelingen. Er wordt gewerkt aan ambtshalve toekenningen. Daarnaast is het aantal huishouden in de oorspronkelijke doelgroep tot 110% afgenomen.

Ook hebben inwoners met problematische schulden, die werken aan een oplossing, toegang gekregen tot onze minimaregelingen, zodat ook zij en hun minderjarige kinderen kunnen meedoen in de samenleving. In deze gevallen wordt gekeken naar het besteedbaar inkomen. Per januari 2024 is de verordening gewijzigd van kracht gegaan waarin deze wijzigingen zijn meegenomen.

- In 2024 is gewerkt aan nadere regels Subsidieregeling Rondkomen, waarin de doelen en inspanningen over de opgave Rondkomen van 'Erbij horen en meedoen in Emmen!' worden opgenomen. De verwachting is dat de subsidieregeling in het eerste kwartaal van 2025 wordt vastgesteld.
- In 2024 zijn de uitgaven van bijzondere bijstand gestabiliseerd. De aantallen aanvragen zijn nog iets gedaald, maar de kosten per aanvraag zijn gestegen door jaarlijkse prijsstijgingen. De kosten voor kinderopvang op grond van sociaal medische indicatie valt wat lager uit door een lager aantal aanvragen (135 in 2024 versus 156 in 2023).
- In 2024 zijn er, net als in 2023, minder aanvragen voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen (voornamelijk afval- en rioolheffing). Het financiële effect is €196.000 positief. Dit komt doordat de doelgroep die in aanmerking komt kleiner is geworden. Dit beeld komt overeen met andere regelingen van de gemeente.

Energiecrisis

In 2024 zijn de laatste aanvragen voor de verduurzaming van gebouwen van maatschappelijke organisaties vrijwel allemaal afgewikkeld. Er blijft een positief resultaat van € 125.000 over ten gunste van het resultaat.

In 2024 hebben we € 1,1 miljoen aan energietoeslag verstrekt aan inwoners. Het resterende budget is met het vaststellen van de Berap-II 2024 teruggestort in de algemene reserves.

Asiel en migratie

Er is in 2024 een verkenning geweest naar participatietrajecten voor nieuwkomers die nog geen status hebben. In samenwerking met Menso is een plan van aanpak opgesteld om deze groep nieuwkomers begeleiding te bieden richting de arbeidsmarkt. Het voornemen is om hier in 2025 een volgende stap in te maken.

BUIG

In de voorgaande jaren is het aantal uitkeringen in Emmen gedaald. We begroten behoedzaam en budgettair neutraal als het gaat om de BUIG. Zo was voor 2024 een stijging begroot van het aantal uitkeringen op grond van de Participatiewet met 40, maar heeft zich dat in de werkelijkheid beperkt tot een toename van 10. Onze inzet heeft geresulteerd in een kleiner aandeel uitkeringen ten opzicht van landelijk en dat resulteerde in een volumebijstelling in de meicirculaire 2024. Het netto effect was € 1,1 miljoen minder BUIG budget. Daarnaast is in de septembercirculaire aan verhoogde inkomst BUIG-budget van € 3,75 miljoen toegekend in verband met de prijsstijging per uitkering. Dit extra budget is echter niet geheel doorgegeven naar de uitvoering. Er is ruim € 2,35 miljoen achtergebleven in de algemene middelen. Gevolg hiervan is dat er in de budgetten BUIG een nadeel is ontstaan.

Er is in 2024 meer ingezet op loonkostensubsidies. Dit heeft tot gevolg dat 50 meer inwoners zijn ondersteund richting werk door middel van het verstrekken van een loonkostensubsidie dan verwacht (inclusief Baan Afspraak Banen). De uitgaven voor loonkostensubsidies zijn hierdoor hoger dan begroot, maar dit heeft een positieve werking op het aantal verstrekte uitkeringen. Daarbij is een voorziening loonkostensubsidies voordeliger voor de gemeente dan een uitkering.

Als laatste zorgt een verlaging van de aflossing van verhaal op bijstand voor minder inkomsten in de BUIG. Dit is het gevolg van het kwijtschelden van vorderingen onder andere als onderdeel van een minnelijk traject (schuldregeling).

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 6 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Inwoners zijn financieel zelfredzaam	😊	Laaggeletterdheid en het ontbreken van (digitale) basisvaardigheden bij inwoners zijn nadrukkelijke voorspellers van het hebben of ontwikkelen van schuldproblematiek. Medio 2023 is het integrale beleidskader 'Erbij horen en meedoen in Emmen!' vastgesteld. In zogenoemde doe-agenda's wordt vastgelegd hoe we werken aan de opgaven Rondkomen, Ontwikkelen en Goedvoelen. We maken concreet op welke manier we in de toekomst stappen voor het verbeteren van basisvaardigheden. In 2024 wordt vanuit de aanpak laaggeletterdheid in programma 4 verder ingezet op het vergroten van basisvaardigheden.
	😊	Schuldhelpverlening aan ondernemers wordt doorontwikkeld en krijgt, veel toegankelijker en meer uitgewerkt, een plaats in de dienstverlening van ons en onze partners.
	😊	De werkwijze m.b.t. vroegsignalering biedt nog steeds mogelijkheden tot verbetering. Samen met onze partners vindt een doorontwikkeling plaats.
	😊	We werken aan het meer en laagdrempeliger inzetten van het Jongeren Perspectief Fonds en zogenoemde saneringskredieten.
	😐	We willen een (systeem)oplossing voor "AVG-proof"-gegevensdeling voor ketenpartners, partners uit het maatschappelijk middenveld en informele zorg. We onderzoeken daarom welke mogelijkheden er zijn. Hierbij betrekken we de i-regisseur (ofwel: portfoliomanagementtraject). Nadrukkelijk moeten eventuele uitkomsten aansluiten bij de richting die we kiezen voor fase 2 van Verder samen: de inrichting van de sociale infrastructuur. ¹

Doel		Prestatie
		We willen het Geldloket verder uitrollen in de gemeente. We toetsen de uitvoerbaarheid van het uitrollen het Geldloket , waarbij we vanzelfsprekend een uitvoeringstoets op doen de beleidsvoornemen. ²
Inwoners kunnen betaalbaar, duurzaam wonen en hebben toegang tot betaalbare zorg		Schuldhelpverlening en minimaregelingen zijn gemakkelijk vindbaar voor inwoners en laagdrempelig.
		Vanuit een integrale aanpak wordt toegewerkt naar duurzame (woon)oplossingen. Samenwerking met partners in het Geldloket, de uitrol in de gemeente daarvan en de (door)ontwikkeling van schuldhelpverlening voor ondernemers dragen hieraan bij.
		Het Geldloket en laagdrempelige toegang tot schuldhelpverlening voor ondernemers is gericht op vroegsignalering en preventie van (problematische) schulden en armoede. Inwoners/ondernemers met schulden of het risico op problematische schulden worden ondersteund met informatie en advies, budget coaching, schuldregelingen of saneringskrediet.
		We willen werken aan een integraal plan voor jongeren van 16 tot 27 jaar waarbinnen nadrukkelijk ook aandacht is voor de financiële positie. Onderdeel van de beoogde integrale aanpak is het creëren van een stabiele situatie waarin jongeren gaan werken aan persoonlijke doelen zoals het creëren van een stabiele woonsituatie, het oplossen van schulden of het werken aan herstel.
Iedereen werkt en participeert eventueel met een steuntje in de rug		Medio 2023 is het integrale beleidskader 'Erbij horen en meedoen in Emmen!' vastgesteld. In doe-agenda's wordt vastgelegd hoe we werken aan de opgaven Rondkomen, Ontwikkelen en Goedvoelen. We maken concreet op welke manier we in de toekomst stappen zetten op gebied van duurzame inzetbaarheid, het verlagen van het aantal uitkeringen en het ondersteunen van jongeren en mensen die nu nog een kleine baan hebben. Daarnaast willen we gaan inzetten op inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.
		Via onze partners Menso en EMCO wordt ingezet op uitstroom naar werk, onderwijs, beschut werk en baanafpraak-banen. Tevens wordt ingezet op preventie om te voorkomen dat mensen in een uitkeringssituatie belanden. We maken werken lonend door de werkpremie te implementeren.

Doel		Prestatie
		We willen de bedragen die we inwoners verstrekken vanuit de gemeentelijke minimaregelingen jaarlijks indexeren en inwoners met een problematische schuldsituatie, die werken aan een oplossing, toegang geven tot onze minimaregelingen.
		We willen nieuwkomers, die nog geen status hebben, betrekken in “meedoen” en taalonderwijs. We onderzoeken daarom of de ruimte wat dat betreft kan worden gezocht qua wet- en regelgeving, dan wel conform richtlijnen van het Ministerie.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

1. Zoals toegelicht in de Berap-II 2024: Onderzoek naar een systeemoplossing voor dit onderdeel heeft geleid tot de constatering dat er niet één oplossing is. Er is een brede aanpak nodig. Ontwikkelingen zoals de gebiedsnetwerken en de ketensamenwerking dragen hieraan bij.
2. In 2024 zijn er gesprekken geweest en is er bureauonderzoek gedaan. Vanuit deze kennis start in 2025 een doorontwikkeling. Dit gebeurt in samenwerking met de ketenpartners.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 6					
Effectindicator	Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1 Pwet beginstand		3.190	3.011	2.863	2.770
Pwet eindstand		3.011	2.863	2.770	2.781
Pwet gemiddeld volume		3.101	2.937	2.817	2.776
Prestatie-indicator	Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
2 % benut budget minimaregelingen		91%	93%	92%	92%

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-68.918	-72.406	-74.332	1.926
6.3 Inkomensregelingen	-68.918	-72.406	-74.332	1.926
Baten	53.428	58.501	58.369	132
6.3 Inkomensregelingen	53.428	58.501	58.369	132
Saldo van baten en lasten	-15.490	-13.905	-15.963	2.058
Storting in reserves	-2	-2	-62	60
Onttrekkingen aan reserves	0	3.279	3.279	0
Mutaties reserves	-2	3.277	3.217	60
Totaal Inkomensondersteuning	-15.492	-10.628	-12.746	2.118

Programma 7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer

Trends en ontwikkelingen

Een goed functionerende en aantrekkelijke openbare ruimte is een van de belangrijkste voorwaarden voor fijn wonen, werken en leven. Een openbare ruimte die inspeelt op bewegingen als circulaire economie, energietransitie, elektrisch vervoer, klimaatverandering, versterken van de biodiversiteit en gezond en vitaal oud worden. Op diverse plekken in Emmen is de openbare ruimte verouderd en versleten. Ze voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Hierdoor staat de functie van de openbare ruimte onder druk. Dit heeft deels te maken met wijken die in de jaren 50, 60 en 70 zijn opgezet met kennis en inzichten van toen. Maar ook door gebrek aan beheer en onderhoud.

In 2024 is een het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld dat rekening houdt met deze veranderingen in inrichting en beheer zodat Emmen uniek, aantrekkelijk en betaalbaar blijft. Dit beleidsplan is voor vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Aandachtspunten zoals lange periodes van hitte en droogte of hevige periodes van regenval, leiden tot extra kosten en inzet van mens en materiaal. Na vaststelling kunnen op basis van de visie jaarlijks uitvoeringsplannen worden gemaakt om te komen tot een gezonde, groene, natuurinclusieve, klimaatbestendige en veilige leefomgeving.

Klimaatverandering

Klimaatveranderingen krijgen steeds meer invloed en zijn een belangrijk aandachtspunt bij aanleg, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij leiden klimaatveranderingen tot extra kosten en inzet. Zo verkort de klimaatveranderingen de levensduur van beplanting wat gevolgen heeft voor het bereiken van het gewenste basiskwaliteit (B). Extreme buien doen goten en sloten (sneller) overlopen. Daarbij speelt dat waterexoten, die bestreden moeten worden, juist gedijen bij stijgende watertemperaturen.

Met de ontwikkeling van een integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) kunnen we beter rekening houden met aspecten als klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid in de wijken en dorpen. Zo hebben we in 2024 zo'n twee hectare vergraste en dode beplantingsvakken omgevormd tot gazons. Ook hebben we in 2024 ruim duizend bomen geplant. Naast dat bomen zorgen voor koelte in hete en droge periodes hebben we met deze actie ook verbindende boomstructuren langs wegen kunnen versterken. Nadrukkelijk zetten we in op het verbeteren van de leefomstandigheden van bomen. Dit om te voorkomen dat deze vroegtijdig dood gaan of om veiligheidsredenen moeten worden gekapt. Met diverse natuurwerkgroepen werken we aan het vergroten van de biodiversiteit in woonbuurten, bijvoorbeeld met voedselbossen of zones met inheemse bloemen. In het plantseizoen, najaar 2024, hadden we te maken met veel regen. De verzadigde gronden waren ongeschikt voor materieel en voor het aanbrengen van beplanting. Daardoor hebben we niet alle geplande groenreconstructies af hebben kunnen ronden. De vele regen zorgde er ook voor dat hemelwater niet overal goed afgevoerd kon worden. Geconstateerd is dat veel slootbodems volgroeid zijn met kruid- en houtachtige vegetaties wat tot verstoppingen bij duikers leidt. We herkennen de problemen en in 2025 gaan we veel sloten opschonen.

Onderhoudsachterstanden

Wegen en paden

Voor het streven om het wegareaal grotendeels en gemiddeld op beeldkwaliteit niveau C te krijgen, zijn 6 werkpakketten uitgezet. Hiervan zijn 4 pakketten in 2024 afgerond. Daarmee hebben we 74 locaties kunnen verbeteren. Het is niet gelukt om meer werkpakketten uit te zetten. Dit komt deels omdat er geen geldige inschrijvingen waren, maar ook omdat branche-organisaties aangeven dat er onvoldoende menskracht beschikbaar is voor de vraag die bij de markt is neergelegd. Door deze factoren is er vertraging ontstaan in het wegwerken van de achterstanden in het onderhoud. De extra beschikbaar gestelde kredieten voor 2023, 2024 en 2025 zetten we daarom in 2025, 2026 en 2027.

Groen- en recreatieve voorzieningen

Door onvoldoende financiële middelen eerdere jaren zijn niet alle onderhoudswerkzaamheden volledig uitgevoerd. Daarbij waren de afgelopen voorjaren extreem droog en warm. Dit is zichtbaar aan de kwaliteit van het stedelijk groen. Aanplant heeft het moeilijk en groen hangt op veel plekken over op fiets- en voetpaden. Ook zien we dat oevers van vijvers en recreatieplassen volgroeien met hout-, en rietachtige vegetaties en dat het landschap verwildert. Daarom hebben wij de Coöperatieve Vereniging Bosgroep opdracht gegeven de onderhoudsachterstanden in het landschappelijk groen te inventariseren en ons te adviseren.

Mobiliteit

Voor het project SUMP (Sustainable Urban Mobility Plan) zijn in afstemming met het project Omgevingsvisie de gevoelens van onze inwoners getoetst. De gemeente participeert in pilots van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om de door de EU verplichte monitoring op mobiliteit zo efficiënt mogelijk te kunnen organiseren.

Het aantal geregistreerde verkeersongevallen blijft toenemen. Het laatste kwartaal van 2024 heeft de hoogste aantallen over de afgelopen 15 jaar. Een nadere toelichting is gegeven onder programma 3 Veiligheid.

De beide liften in parkeergarage Westerstraat vallen geregeld uit. Dit is uiterst vervelend voor mensen met een fysieke beperking of (groot)ouders met een kinderwagen. Om de betrouwbaarheid van de liften te waarborgen worden beide liften spoedig in 2025 gemoderniseerd.

Bereikbaarheid Emmen

De voorkeursvariant voor de reconstructie van de N862 is uitgewerkt in een definitief ontwerp dat op breed draagvlak kan rekenen vanuit de omgeving. Momenteel worden de ontwerpen in deelprojecten uitgewerkt naar uitvoeringsontwerpen en contracten. Eind 2023 hebben de BOCE-gemeenten in gezamenlijkheid het netwerk van doorfietsroutes vastgesteld. De gemeenten werken nu samen aan de uitwerking van de Hunebedbikeway F34 (Borger - Emmen - Coevorden). Inmiddels is duidelijk dat het Rijk en de provincie Drenthe een financiële bijdrage doen om de doorfietsroute Emmen - Klazienaveen (F862) te kunnen realiseren.

In het voorjaar van 2024 is met ProRail is een intentieovereenkomst aangegaan om 400 extra stallingsplaatsen te realiseren bij het station van Emmen. Een adviesbureau werkt de plannen verder uit in een ontwerp. Hierbij is ook NS betrokken als grondeigenaar en exploitant van de OV-fiets. Medio 2024 heeft het OV-bureau de ontwerputgangspunten dienstregeling 2025 vastgesteld met daarin opgenomen een snelbus tussen Emmen en Hoogeveen. Er wordt onderzoek gedaan naar de beste route. De dienstregeling gaat juli 2025 in, bij de ingebruikname van het nieuwe busstation van Groningen.

De afgelopen twee jaar is door Rijk en regio constructief samengewerkt aan het MIRT-onderzoek Nedersaksenlijn. De gemeente Emmen is hier intensief bij betrokken. De focus lag op de brede welvaart en de kostenraming. Uitkomst is dat nut en noodzaak van de Nedersaksenlijn duidelijk zijn aangetoond. In het bestuurlijk overleg MIRT najaar 2024 is de rapportage vastgesteld. Rijk en regio hebben de intentie om de vervolgstap in het proces te zetten, te weten een MIRT-verkenning. Op dit moment is nog geen zicht op financiering van de aanleg. Zonder dat minimaal 75% hiervan gedekt is, in dit geval 1,3 miljard euro, mag de MIRT-verkenning niet starten. Rijk en regio blijven in gesprek. Rijk en regio hebben ook onderzoek gedaan naar mogelijke verbeteringen aan de bestaande spoorlijnen in Noord Nederland, waaronder Emmen-Zwolle. Hiervan is afgesproken dat eventuele vervolgonderzoeken en daadwerkelijke verbeteringen van Emmen-Zwolle, in samenhang met de verdere uitwerking van de Nedersaksenlijn worden beoordeeld.

Begraafplaatsen

In 2024 waren er geen grote afwijkingen in het aantal begrafenissen, asverstrooiingen en bijzettingen ten opzichte van voorgaande jaren. Wel zien we dat de belangstelling voor natuurlijk begraven steeds groter wordt. In twee jaar tijd is het aantal reserveringen op de natuurbegraafplaats toegenomen van 22 naar 64 reserveringen.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de onderstaande doelenboom is voor programma 7 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd

Doel		Prestatie
Aantrekkelijk en goed onderhouden openbare ruimte (dat bijdraagt aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en leefbaarheid)	😊	Vaststelling Integraal beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) door de raad
	😐	Uitvoeringsplannen opstellen in het kader van visie openbare ruimte Beheer- en onderhoud ¹
		Beheer- en onderhoud:
	😞	Onderzoek naar de effecten van de klimatologische veranderingen op het beheer en onderhoud van het waterbeheer in Emmen ²
	😊	Realisatie nieuwe centrale speelplaatsen in overleg met de kinderraad
		Parkeren:
Goed beheerde begraafplaatsen	😐	Opstellen projectplan en uitvoeringsplannen om te starten met het klimaatadaptief oplossen van de parkeerknelpunten in wijken en dorpen ³
	😊	Revitaliseren van begraafplaats Wolfsbergen ⁴
	😊	Verbeteren toegankelijkheid en veiligheid van begraafplaatsen
Goed beheerde en onderhouden wegen, paden en kunstwerken	😞	Afronden uitvoeringsplannen wegen 2022-2025 en daarna jaarlijks een geactualiseerd plan per jaar t/m 2025 door middel van werkpakketten ⁵
	😞	Renoveren, en waar nodig vervangen van civiele kunstwerken ⁶
Een goede, duurzame en veilige bereikbaarheid van Emmen met auto, openbaar vervoer en fiets.	😊	Onderzoeken haalbaarheid Nedersaksenlijn en consequenties voor Emmen in beeld brengen
	😊	Opstellen verbeterplan bestaand spoor Noord-Nederland (o.a. Emmen-Zwolle)
	😐	Verbeteren fietsbereikbaarheid Emmerhout (aanleg ontbrekende schakels) ⁷
	😊	Vorbereiden doorfietsroute F862 'Station Emmen Centrum – Centrum Klazienaveen
	😊	Vervangen riolering en herinrichten Dordsestraat - Noordbargerstraat
	😐	Vervangen riolering en herinrichten Weerdingerstraat – Seinstraat – Hoofdstraat ⁸

Doel		Prestatie
		Opstellen Integraal Uitvoeringsplan Bereikbaarheid Emmen Centrum ⁹
		Reconstrueren eerste fase weg Emmen – Klazienaveen (N862)
		Vervangen folie-constructie Rondweg thv Rietlanden/Bargeres ¹⁰
		Ongelijkvloers maken kruising N391 – Pottendijk
		Reconstrueren Rondweg ter hoogte van Bargermeer
		Concept SUMP is gereed voor inspraak ¹¹
		Op orde brengen bewegwijzering op hoofdroutes (auto en fiets)
		Implementeren intelligente VRI's ¹²
		Verbeteren verkeersveiligheid op gevaarlijke wegen met risico gestuurde aanpak waaronder 3e tranche SPV ¹²

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden (nummers verwijzen naar betreffende prestatie in doelenboom).

1. Het college heeft december 2024 een concept-IBOR ter vaststelling aangeboden aan het Presidium. Na vaststelling van de IBOR kan worden gestart met het opstellen van uitvoeringsplannen.
2. Onderzoek naar de effecten van de klimatologische veranderingen op het beheer en onderhoud van waterbeheer is door het college in najaar 2023 ingetrokken.
3. Het klimaat adaptief aanpakken van parkeerknelpunten in wijken en dorpen is door capaciteitsproblemen uitgesteld naar 2025.
4. Het revitaliseren van begraafplaats Wolfsbergen is door ecologische omstandigheden vertraagd (o.a. de aanwezigheid van vleermuizen) . Het opknappen van de paden vindt nu plaats in 2025. Aansluitend (najaar) worden de groenvoorzieningen aangepakt.
5. Voor het wegwerken van onderhoudsachterstanden is het door personeelstekorten bij zowel de gemeente als bij aannemers niet gelukt om alle werkpakketten uitgezet te krijgen. Branche-organisaties geven aan dat een tekort aan personeel en de grote vraag impact heeft op de markt. Hier komt bij dat 2 aanbestedingen voor asfaltonderhoud zijn ingetrokken omdat er geen geldige inschrijvingen waren.
6. Voor het onderhoud aan civiele kunstwerken is het door personeelstekort bij zowel de gemeente als bij aannemers niet gelukt om al de geplande werkzaamheden uit te kunnen zetten.
7. Fietsinfrastructuur langs Houtweg wordt meegenomen in ontwerp verbeteren verkeersveiligheid kruising Houtweg - Laan van de Bork - Laan van de Marel. Dat project bevindt zich in de ontwerpfase.
8. Het omgevingsproces voor de herinrichting van de Weerdingerstraat vergt meer tijd.

9. Het integraal uitvoeringsplan bereikbaarheid Emmen wordt opgesteld als het visiedeel SUMP bekend is (medio 2025).
10. De projectleider van de provincie Drenthe heeft gemeld dat de civieltechnische uitwerking voor het vervangen van de folieconstructie Rondweg meer voorbereiding vergt vanwege de complexiteit.
11. Het concept SUMP is in 2024 niet gereed voor inspraak. Wel is het participatieproces gestart in samenhang met het project 'Omgevingsvisie'. Volgens planning wordt het SUMP in 2025 afgerond.
12. De realisatie van een betrouwbare dataverbinding met de verkeerslichten heeft voor vertraging gezorgd waardoor we in 2024 slechts 5 van de 16 installaties konden vervangen door iVRI's.
13. Voor de aanpak van 4 kruispunten zijn schetsontwerpen gereed om te bespreken met de EOP's. Deze projecten moeten uiterlijk 2027 afgerekend zijn. Het Rijk heeft aangekondigd de derde tranche van de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid vanuit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid in 2025 open te stellen.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 7					
Effectindicatoren	Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1 Burgerpeiling - waardering woon-leefomgeving score 1-10 *	7,92	**	**	7,95	**
2 Burgerpeiling - perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden x% van de respondenten vindt dit	60%	**	**	58%	**
3 Burgerpeiling - Straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar x% van de respondenten vindt dit	58%	**	**	52%	**
Geen nieuwe gegevens voor 2024 bij de burgerpeiling, dus geen aanpassingen.					
* per abuis zijn in de Begroting 2024 voor de indicator 'Waardering woon-leefomgeving' (rubriek 2.1 van de Burgerpeiling) de cijfers opgenomen van de 'Waardering Fysieke leefomgevingskwaliteit' (rubriek 2.9 van de Burgerpeiling). Dit is in deze Jaarverantwoording hersteld.					

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-41.778	-43.908	-42.346	-1.562
0.63 Parkeerbelasting	0	0	-10	10
2.1 Verkeer en vervoer	-24.309	-24.907	-23.754	-1.154
2.2 Parkeren	-3.368	-3.798	-3.725	-73
2.4 Economische Havens en waterwegen	-12	-12	-19	7
2.5 Openbaar vervoer	-150	-98	-142	44
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-12.476	-13.603	-13.203	-400
7.5 Begraafplaatsen	-1.463	-1.489	-1.493	4
Baten	5.579	6.374	7.186	-812
0.63 Parkeerbelasting	3.745	4.435	4.403	32
2.1 Verkeer en vervoer	331	336	973	-637
2.2 Parkeren	234	234	390	-157
2.5 Openbaar vervoer	100	100	127	-27
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	316	316	279	37
7.5 Begraafplaatsen	854	954	1.014	-60
Saldo van baten en lasten	-36.199	-37.534	-35.160	-2.374
Stortingen in reserves	-1.108	-1.108	-5.587	4.479
Onttrekkingen aan reserves	1.032	3.345	3.332	13
Mutaties reserves	-76	2.237	-2.255	4.492
Totaal Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	-36.276	-35.297	-37.415	2.118

Programma 8 Sport en Cultuur

Trends en ontwikkelingen

Klimaatverandering

Het weer verandert structureel. De afgelopen jaren is het in de zomer droger en in de rest van het jaar is er sprake van meer wateroverlast. Dit heeft zijn weerslag op de natuurgrasvelden op bepaalde grondsoorten of met een bepaalde ligging. Dit heeft als gevolg natte velden die tijdelijk of zelfs langere tijd niet bespeelbaar zijn. Om de overlast zoveel mogelijk te beperken, is er op de sportparken steeds meer onderhoud uitgevoerd.

Afwateringsproblematieken bij de natuurgrasvelden van s.v. Weiteveense Boys, v.v. Schoonebeek en v.v. Drenthina zijn verholpen. In 2025 zullen er meer afwateringsproblematieken aangepakt worden. In Berap-II 2024 is hier budget voor aangevraagd. Vanwege dezelfde weersomstandigheden is het niet gelukt om het volledige budget te besteden.

Meer maatwerk

Er komt landelijk steeds meer aandacht voor de groep die niet voldoende sportief beweegt. 35 procent van de niet-sporters zou wel willen sporten volgens onderzoekers. Om deze groep te bereiken hebben we een andere manier van aanbod en werving en samenwerkingsvormen toegepast. Dit vergt meer maatwerk dan voorheen. Bijvoorbeeld door samen te werken met @HomeFirst, waarbij mensen met een vraag voor huishoudelijke hulp ook een beweegprogramma kregen aangeboden. Of het in beweging krijgen van inwoners met een afstand tot de maatschappij. In samenwerking met onder andere het Leger des Heils, FC Emmen Naoberschap en Cosis hebben meer dan 50 deelnemers structureel deelgenomen aan sportmomenten vanuit het Life Goals project.

Nieuw rijksbeleid Brede SPUK/GALA

Per 2023 is de Brede SPUK/GALA (Specifieke Uitkering/Gezond en Actief Leven Akkoord) ingevoerd (zie ook programma 9). Voor programma 8 zijn de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) en het Sportakkoord van toepassing. Binnen de BRC-regeling wordt 40 procent door het Rijk gefinancierd en moet de gemeente 60 procent financieren. Onder deze regeling vallen onder andere de buurtsportcoaches en de cultuurcoaches. Binnen programma 9 wordt de verplichting voor een integrale aanpak op een beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag opgepakt. De uitvoering hiervan gebeurt ook via buurtsport- en cultuurcoaches.

Concrete acties hiervan zijn opgenomen in de jaarplannen van de buurtsport- en cultuurcoaches. Daarnaast is er bij de seniorencoaches meer aandacht geweest voor valpreventie door een opleiding te verzorgen voor valtraining-instructeurs. De buurtsportcoaches hebben de samenwerking met gebiedsgerichte netwerken van het sociale domein verkend en zijn in een aantal gebieden hierbij aangesloten.

Verenigingsadvisering

Het werkveld sport is enorm in ontwikkeling. Sportverenigingen hebben te maken met uitdagingen, maar zijn ook ambitieus. Er is veel reuring bij sportverenigingen. We ondersteunen op vraagstukken over verduurzaming, herstructureringsplannen en het aanvragen voor de 1/3 regeling. Hierbij maken sportverenigingen ook gebruik van het Lokaal SportAkkoord. De verenigingsondersteuners hebben sportverenigingen ondersteund met vraagstukken zoals: vrijwilligersproblematieken en professionalisering van het bestuur en technisch kader. Zo hebben acht verenigingen deelgenomen aan de cursus vrijwilligers werven. Daarnaast zijn vijf verenigingen begonnen met het Vignet 'De Veilige Kleedkamer', waarvan vv Barges deze al heeft behaald.

Kostenstijging cultuurvoorzieningen

Dit jaar hebben we in samenspraak met het culturele veld gewerkt aan de totstandkoming van de Cultuurnota "Het verhaal van Emmen 2025-2028". Deze is in december vastgesteld door de gemeenteraad. In de afgelopen jaren was er sprake van hoge inflatie en stijgende kosten en personeelstekorten bij cultuurorganisaties waardoor budgetten voor cultuur onder druk kwamen te staan. De budgetten voor 2023 tot en met 2026 werden in 2023 verhoogd conform de loonvoet sector overheid uit de meicirculaire 2022. In de nieuwe Cultuurnota is hier opnieuw rekening mee gehouden door budgetten voor meerdere culturele vrijwilligersorganisaties en de grote culturele instellingen op te hogen tot en met 2028. In 2024 werden initiatievenbudgetten en projectbudgetten niet opgehoogd. Ook daar is in de nieuwe Cultuurnota wel rekening mee gehouden. Het blijft wel een uitdaging voor organisaties in de cultuursector en overheden om te voldoen aan de Fair Practice Code die er op gericht is om een professionaliseringsslag te maken met daarbij een eerlijke beloning voor hen die werken in deze sector. Met de VDG onderzoeken we hoe we deze code in de praktijk kunnen brengen.

ATLAS Theater

Uit de subsidieverantwoording en jaarrekening van 2023 bleek dat ATLAS Theater in staat was om dat jaar met een bescheiden positief resultaat af te sluiten. Daarmee heeft het een stabiele financiële positie en bewezen dat het theater op een verantwoorde wijze wordt geëxploiteerd. De continuïteit van het theater en de culturele activiteiten in de regio zijn hiermee gewaarborgd. De verwachting is dat deze lijn in 2024 doorgezet is. Ook in 2024 is er een groot aantal voorstellingen geprogrammeerd geweest, waren de bezoekersaantallen stabiel en is de verhuur voor congressen e.d. doorgezet. Met de subsidiebedragen die in de Cultuurnota 2025-2028 zijn opgenomen is tegemoet gekomen aan kostenstijgingen en indexatie van de personeelslasten. De beoogde synergie met Wildlands is in de afgelopen periode gerealiseerd door backoffice en zakelijke verhuur, waar mogelijk, samen te brengen.

Versterking museale voorzieningen

Als gemeente willen we onze inwoners en bezoekers een bijzondere, waardevolle ervaring bieden. We willen zorgen voor een kwalitatief hoogwaardig aanbod, met aandacht voor onze verhalen. Musea zijn van groot belang voor het culturele, historische en recreatieve profiel van Emmen. De musea spelen een belangrijke rol in het aanbod binnen de gemeente Emmen op het gebied van dagrecreatie. De museale voorzieningen die wij wensen te ondersteunen, vertellen veelal een belangrijk verhaal van de Emmense geschiedenis. Denk hierbij onder andere aan het verhaal van het Veen en Van Gogh. De ingezette ontwikkelingen inzake de belangrijke pijlers van ons museaal aanbod zijn in de nieuwe cultuurnota bestendigd. Ook is in de nieuwe cultuurnota een ontwikkelbudget opgenomen ten behoeve van alle musea in Emmen.

DIEP Ruimte voor beeldende kunst

Medio 2024 is geconcludeerd dat de opening van DIEP - Ruimte voor beeldende kunst in het vernieuwde Biochron in 2024 niet haalbaar was. De oorzaak is bouwvertraging en ligt buiten de invloedssfeer van DIEP. Binnen de beperkingen heeft team DIEP haar uiterste best gedaan uitvoering te geven aan haar taken en doelstellingen. Uitgaande van het missie-visiedocument dat in 2023 is vastgesteld heeft DIEP in het najaar verschillende projecten uitgevoerd om de continuïteit van de organisatie te waarborgen en Emmen te voorzien van een professioneel aanbod kunst(educatie). Zo is er in de tweede helft van 2024 een DIEP-bus aangeschaft die door de hele gemeente rijdt met beeldende kunst projecten en educatie. Aan het educatieproject 'Wonderlijke wezens' hebben meer dan twintig scholen deelgenomen, resulterend in een tentoonstelling in Villa De Lindenhof en een goedbezochte projectie op de Grote Kerk.

Ook de buitenschoolse educatie vindt gedurende het schooljaar doorgang en geeft een groeiende groep kinderen en jongeren de kans hun creatieve talent te ontplooien. Team DIEP maakt voor (buitenschoolse) educatie gebruik van haar locatie in het Rensenpark.

Huisvesting Facet

De gemeenteraad heeft 30 mei 2024 ingestemd met de aankoop van het “Paviljoen” aan het Mondriaanplein en tevens de winkelploint onder het belastingkantoor aan de Kleepassage. Dit vastgoed is medio 2024 eigendom van de gemeente geworden. De raad heeft aangegeven dat ze geen wensen en bedenkingen heeft tegen de verhuizing en voorbereiding van Facet naar het Paviljoen met inachtneming van enkele voorbehouden. Daarvoor is ook krediet beschikbaar gesteld. Dit past ook binnen de op 30 januari 2024 vastgestelde 'Gebiedsvisie Tussen Markt en Weiart'. We zijn in gesprek met Facet over de uitwerking en onderzoeken mogelijkheden voor tussentijdse benutting. Naar verwachting kan begin 2025 de samenwerkingsovereenkomst met Facet worden gesloten. Afgesproken is dat de financiële consequenties die voor de gemeente uit de overeenkomst voortvloeien met de raad wordt besproken. Belangrijk daarbij is dat eind 2024 duidelijkheid is verkregen over de bijdrage van het rijk voor het Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Het rijk geeft voor de uitvoering van deze taak vanaf 2025 een structurele bijdrage aan gemeenten. De bijdrage aan de gemeente Emmen bedraagt (afgerond) € 323.000 per jaar. Al eerder is de rijkssubsidie Impulsaanpak Winkelgebieden, een ander voorbehoud, voor ontwikkeling van dit gebied verkregen.

Cultuureducatie

Het landelijke cultuuronderwijsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) is op dit moment bezig aan haar derde periode (2021-2024). Inmiddels is bekend geworden dat er wordt gewerkt aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit voor de periode 2025-2028. Met veel belangstelling volgen we de landelijke ontwikkelingen aangaande dit traject, het proces rondom de curriculumherziening en de gevolgen hiervan voor het cultuuronderwijs. Dit programma wordt financieel volledig gedekt vanuit de begroting van de Provincie. Compenta is de overkoepelende organisatie die hiervoor verantwoordelijk is. Facet voert het programma uit op de scholen in Emmen.

SPUK Jeugdcultuur

Vanaf 2022 hebben wij een aanvullende SPUK-uitkering ontvangen voor cultuurparticipatie voor jongeren, gekoppeld aan de uitgangspuntenbrief voor cultuurbeleid van toenmalig staatssecretaris Uslu. In november 2023 is in het kader van de Impuls Jongerencultuur voor het jaar 2023/2024 € 218.400 verleend aan Facet, € 15.000 aan Loods13 en € 65.000 aan ATLAS Theater. De programma's zijn in 2024 uitgevoerd. Facet richtte zich op talentontwikkeling, creatieve ontplooiing, creatieve broedplaatsen, film- en beeldcultuur, muziekcultuur en urban arts, in samenwerking met culturele partners en professionals. Het ATLAS Theater richtte zich met het jongerenpanel Oui We op het enthousiasmeren van jongeren voor cultuur en buitenschoolse activiteiten, terwijl Loods13 samen met jongeren een documentaire maakte.

Op 19 december is in het kader van de Impuls Jongerencultuur € 190.000 verleend aan Facet, € 33.000 aan Loods13 en € 62.500 aan ATLAS Theater, dat in 2025 wordt besteed. Facet blijft de culturele infrastructuur voor jongeren in Emmen versterken en biedt programma's aan op het gebied van talentontwikkeling, cultuurparticipatie en maatschappelijke betrokkenheid. Het ATLAS Theater wil cultuurdeelname bij jongeren stimuleren en een toegankelijke plek bieden waar jongeren zich kunnen ontwikkelen en elkaar kunnen ontmoeten. Daarnaast krijgen ze de kans om actief deel te nemen aan culturele activiteiten, zoals theatrale rondleidingen en evenementen. Loods13 organiseert met steun van de SPUK-regeling de locatievoorstelling "Kom van dat dak af!" in het Rensenpark, gericht op thema's als regie nemen over je leven en samenwerking.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 8 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd

Doel		Prestatie
Iedereen de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan natuurlijk en sportief bewegen om een bijdrage te leveren aan een gezonde samenleving.	😊	We werken samen met Drenthe College. Onderwijsopdrachten van leerlingen worden uitgevoerd in vier gebieden (gebiedsleren)
	😊	In 2024 starten we met tien sportverenigingen een ontwikkelproces, waarbij we besturen helpen met maatwerk
Onze sportaccommodaties zijn goed exploitabel, duurzaam, functioneel en eigentijds voor nu en in de toekomst en hebben tevreden gebruikers.	😐	Uitwerken van de afspraken met de Raad uit het IHP-binnensport: IHP-binnensport volgens planning met duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd ¹
	😊	Het zwembad Neptunus wordt gerenoveerd en verduurzaamd
Bijdrage integrale aanpak Brede SPUK/ GALA van ziekte en zorg naar gedrag en gezondheid (preventie).	😐	Bijdragen aan een gezonde samenleving via de kadernota Sportief Bewegen zijn stevig verankerd in de werkplannen van de buurtsportcoaches: Een integraal plan van aanpak Brede SPUK/GALA dat ook de doelen van de kadernota Sportief bewegen dient ²
In Emmen hebben we een divers cultuuraanbod dat dichtbij en bereikbaar is voor alle inwoners en een sterke en gezonde culturele infrastructuur.	😞	Opening CBK Biochron ³
	😊	Versterking museale voorzieningen
Kunst, cultuur en erfgoed leveren een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken, de leefbaarheid en de economie van Emmen.	😐	Stimuleren dat cultureel erfgoed rond Van Gogh en het Veen zichtbaar en beleefbaar wordt ⁴
	😊	Uitvoering geven aan de in de cultuurnota 2022-2024 'De Waarde van Cultuur'. In 2024 wordt gestart met de ontwikkeling van de nieuwe cultuurnota die vanaf 2025 in zal gaan
Inwoners van Emmen weten Facet te vinden in hun culturele en maatschappelijke ontwikkeling.	😊	Facet ontwikkelt zich tot een maatschappelijk-educatieve bibliotheek. In 2024 zal besluitvorming plaatsvinden met betrekking tot de huisvesting van Facet

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

1. Voorbereidende activiteiten zijn in 2024 geweest, het definitieve programmacontract wordt in het eerste kwartaal van 2025 opgeleverd.
2. De eerste stappen naar een plan van aanpak zijn gezet. Uitbreiding van de inzet door buurtsportcoaches en cultuurcoaches is in 2024 nog niet gelukt. Aandachtspunt blijft dat de geoormerkte middelen slechts beschikbaar zijn tot en met 2026. Financiering na 2026 is onduidelijk. Daardoor is het structureel maken van de inzet lastig.
In 2025 wordt dit proces voortgezet en nemen we ook de herijking kadernota Sportief Bewegen hierin mee.
3. Het Biochron heeft te maken met bouwvertraging. Gemeente en aannemer zijn met elkaar in overleg over een oplossingsrichting en kunnen om deze reden geen duidelijkheid geven over een opleverdatum. Het CBK heeft het Biochron in 2024 niet in gebruik kunnen nemen. CBK gaat per september 2024 onder de naam DIEP door met het aanbieden van een beperkt, maar divers aanbod beeldende kunst en (cultuur)educatie in de gemeente als kunstnomade, voor onbepaalde tijd. Binnen de beperkingen die zij kent probeert team DIEP uitvoering te geven aan het in 2023 vastgestelde missie-visiedocument middels beeldende kunst- en educatieprojecten.
4. Het Veenpark geeft uitvoering aan het 'Masterplan Veenpark'. Dit plan voorziet in een kwaliteitsimpuls voor het Veenpark. Op dit moment wordt gewerkt aan de laatste punten van de eerste fase uit het Masterplan. Rond de zomer van 2025 vindt er in dit kader een evaluatie plaats. Hierin wordt gezamenlijk opgetrokken met de provincie Drenthe.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 8					
Effectindicatoren	Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1 Het percentage lid van een sportvereniging		24%	24%	*	*
2 Percentage niet sporters		54%	57%	*	*
3 Cultuurmonitor beleven		**	*	*	6.8
4 Cultuurmonitor deelname		47%	*	*	40%
Prestatie-indicatoren					
1 Aantal aanvragen 1/3 regeling		5	7	4	4
2 Aantal aanvragen revolverend fonds		0	2	1	0
3 Toegekende aanvragen initiatievenbudget cultuur		26	32	35	36

* monitor is niet uitgevoerd, volgende monitor in 2025

** onbekend vanwege Corona is de monitor 2021 anders ingericht

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-23.193	-24.829	-24.601	-228
5.1 Sportbeleid en activering	-1.280	-1.589	-1.441	-148
5.2 Sportaccommodaties	-11.852	-12.976	-13.065	89
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-7.150	-6.339	-6.170	-169
5.6 Media	-2.910	-3.925	-3.925	0
Baten	2.895	4.467	4.743	-277
5.1 Sportbeleid en activering	100	788	988	-200
5.2 Sportaccommodaties	2.432	3.156	3.169	-13
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	261	306	370	-64
5.6 Media	102	217	217	0
Saldo van baten en lasten	-20.297	-20.362	-19.857	-504
Stortingen in reserves	-12	-12	-12	0
Onttrekkingen aan reserves	423	486	324	163
Mutaties reserves	412	475	312	163
Totaal Sport en Cultuur	-19.886	-19.887	-19.546	-342

Programma 9 Sociaal Domein

Trends en ontwikkelingen

Erbij horen en Meedoen in Emmen!

In 2024 hebben we vooruitgang geboekt in de inrichting van het werken in de opgave Goed Voelen, Ontwikkelen en Rondkomen. De eerste initiatieven zijn genomen om te komen tot doe-agenda's en is er met verschillende partners gewerkt aan het versterken van strategisch partnerschap.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Voor de Wmo zijn in 2024 grote aanbestedingen afgerond. De contracten voor schoonmaakondersteuning en begeleiding en voor beschermd wonen zijn voor de komende vier jaar vastgelegd (plus de mogelijkheid van verlenging met twee keer twee jaar). In beide aanbestedingen zijn aanbieders geselecteerd die samen met de gemeente vorm willen geven aan de transformatie in het sociaal domein en met inwoners werken aan meer zelfredzaamheid.

Naast de aanbestedingen zijn er twee trajecten geweest waarin we hebben gekeken of de afgegeven voorzieningen nog wel passend zijn bij de ondersteuningsvraag en de situatie van de inwoners. Bij een groep van circa 300 inwoners heeft een heronderzoek plaatsgevonden naar de omvang (tijd) van de indicatie schoonmaakondersteuning. Deze groep had nog geen uren-toekenning volgens het huidige beleid. In totaal heeft dit geleid tot een bijstelling van 120 uren. Deze uren worden ingezet bij inwoners die nu op de wachtlijst staan.

We hebben circa 1500 taxipassen stopgezet. Deze werden meer dan een jaar niet gebruikt. Hoewel we dit achteraf in communicatie beter hadden kunnen aanpakken vinden we het wel belangrijk dat we scherp blijven kijken naar voorzieningen die niet gebruikt worden. Daar waar bleek dat inwoners goede redenen hadden waarom er langere tijd geen gebruik was gemaakt (bijvoorbeeld door ziekte of revalidatie) zijn de stopzettingen teruggedraaid (circa 300).

Van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis

In de aanbesteding van Beschermd Wonen is de nadruk gelegd op de kwaliteit, door middel van het Kwaliteitskeurmerk. Ook PGB-aanbieders dienen zich hier aan te conformeren en worden getoetst. Het Kwaliteitskeurmerk zal de komende jaren verder worden doorontwikkeld.

Inclusie

We willen toe naar een inclusieve samenleving waarvan iedereen onderdeel kan zijn en waaraan iedereen mee kan doen. Zo investeren we in mensen gelijke kansen geven. Het Plan Inclusie dat in 2024 is vastgesteld geeft inzicht in de uitvoerende activiteiten op de thema's gendergelijkheid, toegankelijkheid voor mensen met een beperking, zichtbaarheid en acceptatie van lhbt+ personen en het voorkomen en verminderen van discriminatie.

Jeugd

Het aantal jeugdigen dat in 2024 gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp is nagenoeg gelijk gebleven. Hoewel we in 2024 een lichte stijging zien denken we dat de investering in de sociale basis en de transformatiebewegingen bijdragen aan de stabiliteit van het aantal jeugdigen in zorg.

Opvallend is de toename van gezinsbehandeling (ambulant) met 17% tegenover een afname van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van verblijf (afname van 5%). Dit betekent dat het lukt om meer jeugdigen in hun eigen omgeving hulp te bieden in plaats van uithuisplaatsing.

Uiteindelijk zien we in 2024 wel een lichte stijging van de totale kosten jeugdhulp. Dit komt door de flinke tariefstijgingen van verschillende jeugdhulpvormen met gemiddeld 14% als gevolg van de algemene maatregel van bestuur waarbij gemeenten reële prijzen moeten betalen. Een voorbeeld hiervan is de kleinschalige woonvormen waarbij de groepen zijn teruggebracht tot 4 - 6 jeugdigen. Kwalitatief is dit een goede vooruitgang doordat de kans op uitval en verschuiving naar zwaardere zorgvormen wordt verkleind. Echter leidde de herberekening van de reële prijzen tot een tariefstijging van 30%.

Herberekeningen in het kader van het woonplaatsbeginsel hebben er in 2024 voor gezorgd dat we als gemeente Emmen circa 1 miljoen euro hebben kunnen terugvorderen.

In de meicirculaire 2023 heeft de gemeente Emmen in het gemeentefonds extra middelen ontvangen voor de hervormingsagenda jeugd. Er is bij Berap-II 2024 besloten om middelen van € 0,9 miljoen naar de bestemmingsreserve jeugdhulp te storten. De verwachting is dat deze middelen in 2025 worden benut.

Hervormingsagenda jeugd

Op basis van het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen', voor de Hervormingsagenda Jeugd, zijn verschillende processen gestart die bijdragen aan een robuuste jeugdhulpregio. Er is begonnen met de gezamenlijke inkoop van specialistische jeugdhulp op Drents niveau. Daarnaast is een proces ingericht en opgestart om te komen tot een governance structuur in de vorm van een gemeenschappelijke regeling, zoals dit in het wetsvoorstel wordt verplicht.

Lokaal staat de gemeente Emmen voor de uitdaging om de Hervormingsagenda Jeugd 2024-2028 te integreren in haar beleid en uitvoering. Hiervoor zijn in 2024 voorbereidingen getroffen om een programmastructuur op te zetten. Belangrijke uitgangspunten zijn benoemd in het door de VNG opgestelde 'Richtinggevend kader toegang, lokale teams en integrale dienstverlening'. Gemeenten dienen op basis van drie waarden (dichtbij, integraal werken en met mandaat) hun lokale toegang en teams in te richten. Samen met Stichting de Toegang zijn we hiermee aan de slag. Daarnaast ligt er een duidelijke opdracht voor gemeenten om zorg te dragen voor een stevige sociaal pedagogische basis.

Er is verbinding gecreëerd tussen de rijksprogramma's Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Hoewel het om twee verschillende programma's gaat, hebben zij beiden als opdracht aan gemeenten gegeven om te zorgen voor een stevige lokale toegang.

Gezondheid

In 2024 zien we lokaal, regionaal en landelijk toenemend draagvlak en aandacht voor het realiseren van de beweging van zorg naar gezondheid en welzijn. Dit heeft mede bijgedragen aan integrale uitvoering op de onderdelen gezondheid en sociale basis van de brede SPUK / GALA en het inbedden van gezondheid in beleid in het fysieke domein zoals de omgevingsvisie.

Integraal zorgakkoord (IZA)

Gemeenten stemden op de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VNG op 29 november 2024 in met de resolutie 'Stop met gesprekken vervolg IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden'. Hierin staat dat de VNG en gemeenten pas deelname aan het IZA hervatten en in gesprek gaan over het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) als we afspraken hebben gemaakt over een gezamenlijke, gelijkwaardige start. Aan deze eerste voorwaarde is door het ministerie van VWS voldaan.

De bekrachtiging van de afspraken over gelijkwaardigheid heeft er in februari 2025 toe geleid dat de VNG weer deelneemt aan het IZA en in gesprek kan gaan over het AZWA. Hierbij gelden de randvoorwaarden dat de financiële positie van gemeenten moet zijn verbeterd en het akkoord uitvoerbaar moet zijn om mee te kunnen doen in dit aanvullende akkoord.

Als gemeente werken we mee met het regioplan Gezonde Marke en geven we uitvoering aan de werkagenda van Gezonde Marke. Op het prioritaire thema toegankelijkheid van zorg is met het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) samengewerkt om huisartsen in opleiding de mogelijkheid te geven deze in Zuidoost-Drenthe te kunnen volgen. De ervaring leert dat huisartsen vaak aan de slag gaan in de regio waar zij zijn opgeleid.

We willen de zorg beschikbaar en betaalbaar houden, ook voor de meest kwetsbaren in de samenleving. We hebben te maken met een complexere zorgvraag, meer cliënten, een afname in zorgpersoneel en minder geld. In 20 buurten in Nederland wordt de zorg daarom anders georganiseerd met het initiatief De Buurt als Ecosysteem. Een beetje zoals vroeger, dus kleinschalig, eenvoudig en integraal. Op de schaal van de buurt zelf. Maar wel op een innovatieve manier. Met vernieuwingen die aantoonbare meerwaarde hebben. In de gemeente Emmen is Emmermeer gekozen als een van de pioniersplekken.

Werk en participatie

Daar waar we in 2023 nog een daling zagen in het aantal uitkeringen (90) zien we in 2024 een lichte stijging (10). Deze toename is lager dan het aantal waar we in onze prognose rekening mee hebben gehouden. We verwachten dat het aantal uitkeringen elk jaar licht zal stijgen (prognose komende jaren BUIG). De arbeidsmarkt is nog steeds krap. Dit biedt kansen voor werkzoekenden. We zien echter wel dat de doelgroep die nog niet aan het werk is een grotere ondersteuningsvraag heeft richting werk. Dit betekent dat de doelgroep extra begeleiding nodig heeft. Met de juiste begeleiding, is het wel mogelijk om een baan te vinden. Een goed voorbeeld hiervan is het banenplan AT7 werkt van Menso, waar deelnemers met een grote begeleidingsbehoefte aan hebben deelgenomen. De resultaten laten zien dat deze aanpak werkt: 70% van de deelnemers stroomde door naar de reguliere arbeidsmarkt.

We wilden het makkelijker maken om van gesubsidieerd werk naar betaald werk te gaan. Belemmeringen naar werk willen we zoveel mogelijk wegnemen. Mensen, die (nog) geen loonvormende arbeid konden verrichten hebben we begeleid naar vormen van arbeidsmatige dagbesteding of vrijwilligerswerk. Het project Menssupport is hier een goed voorbeeld van, dat zeer succesvol van de grond gekomen is. Inwoners konden zich hiermee gemakkelijker ontwikkelen en bewegen in een sluitende en samenhangende keten van werk en participatie (“Simpel switchen in de Participatieketen”).

Overige onderwerpen

Gebiedsnetwerken

De inrichting van de sociale infrastructuur hebben we concreet gemaakt via het werken in gebiedsnetwerken. In het gebiedsnetwerk hebben (formele en informele) organisaties die gebiedsgericht werken aansluiting met elkaar en met partijen die lokaal en regionaal werken. De eerste focus lag op het oppakken van signalen van individuele inwoners, om zo effectievere hulp te bieden. De werkwijze is in 2024 ontwikkeld in samenwerking met Sedna, Stichting de Toegang, hoofdaanbieders Wmo, GGD-jeugdgezondheidszorg en de teams Schulddienstverlening en Inkomensondersteuning en handhaving.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 9 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd

Doel		Prestatie
Inwoners kunnen zo veel en zo lang mogelijk thuis wonen.	😊	We werken we aan een gebiedsgerichte aanpak om meer algemene en voorliggende voorzieningen te versterken of in te richten.
	😊	We geven uitvoering aan de aanbesteding en implementatie van de contracten schoonmaakondersteuning en begeleiding. De huidige contracten lopen af op 31 december 2024.
	😊	We geven uitvoering aan de aanbesteding en implementatie van de contracten voor Beschermd Wonen. Het huidige contract voor Beschermd Wonen loopt af op 31 december 2024
	😊	We werken aan een hernieuwde opdracht voor het welzijnswerk.
Transformatie naar een toekomstbestendig effectief en betaalbaar sociaal domein	😊	Om de doorstroom uit Beschermd Wonen en opvanginstellingen te bevorderen wordt uitvoering gegeven aan het convenant Weer Thuis! dat is afgesloten met woningcorporaties en betrokken (gecontracteerde) zorgaanbieders.
	😐	We werken opgabegericht aan de opgaven goed voelen, rondkomen en ontwikkelen. ¹
Er is een inclusieve samenleving waar iedereen onderdeel van mag en kan zijn en waaraan iedereen mee kan doen.	😊	Met een domeinoverstijgende regierol op fysieke en sociale toegankelijkheid wordt uitvoering gegeven aan het VN-verdrag Handicap.
	😊	Er is uitvoering gegeven aan inwoneracties op het gebied van gendergelijkheid en acceptatie, zichtbaarheid en veiligheid van LHBTI+ personen.
Inwoners kunnen meedoen.	😊	Er is een sluitende aanpak om de overgangen voor inwoners tussen onder andere (meer) algemeen toegankelijke voorzieningen, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding te versoepelen.
	😊	Er wordt uitvoering gegeven aan de nieuwe Wet Inburgering, waarbij iedere volwassen statushouder een leertraject en arbeidsre-integratietraject krijgt aangeboden om de integratie zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen.
	😊	Als gemeente stimuleren we samen met onze uitvoeringspartner Menso deeltijd werk.
	😊	We werken aan een transformatiebeweging waarbij wordt ingezet op het gewone leven (wat gaat goed), een integrale aanpak, matched care en ondersteuning met oog voor de context. Door te

Doel		Prestatie
Inwoners krijgen hulp en ondersteuning op maat, zoveel mogelijk thuis in gezin, op school en in buurt.		focussen op de transformatiebeweging en het versterken van het gewone leven, vermindert uiteindelijk ook de instroom in de geïndiceerde jeugdhulp of wordt deels voorkomen.
	😊	Projecten uit de brede aanpak dak- en thuisloosheid worden geborgd in het reguliere MO-aanbod, met als doel het voorkomen van dakloosheid en het bieden van de juiste begeleiding.
Inwoners ervaren veiligheid in eigen huis.	😊	We zorgen dat alle partners samenwerken, de verantwoordelijkheid nemen en gericht zijn op ondersteuning van het gezin om weer tot een veilige basis te komen.
	😊	We willen dat het lokale veld en de lokale infrastructuur (Toegang, welzijnswerk, onderwijs, enz.) dusdanig sterk zijn dat zij gezinnen dichtbij en op adequate wijze kunnen ondersteunen en samenwerken met de regionale organisaties (VTD, GGZ, reclassering, politie) .
	😊	We zetten erop in om het consultatiebureau, jeugdgezondheidszorg en onderwijs eerder signalen te laten herkennen en deze te delen zodat we er eerder bij kunnen zijn en erger voorkomen.
Inwoners hebben gelijke kansen op een goede gezondheid.	😊	In het kader van de Regio Deal sluiten we aan bij de pijler welzijn Kansen voor kinderen. Met de inzet op Integrated Care en Kansen voor kinderen Emmen willen we komen tot een integrale benadering van (voorliggende) ondersteuning op zowel school als binnen de context van het gezin.
	😊	Versterken van gezondheid op basis van het beeld van gezondheid in Emmen is onderdeel van visie en de doe-agenda's van de herijking Verder Samen.
	😞	Uitvoering geven aan het integrale plan brede SPUK/GALA waarin staat beschreven hoe t/m 2026 de inzet op de 15 onderdelen in de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis er uitziet. ²
	😊	Er is uitvoering gegeven aan de lokale aanpak Eén tegen Eenzaamheid (IedereenZSaam Emmen). Samen met partners en inwoners voorkomen en verminderen we (zeer) ernstige eenzaamheid.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

1. Prestatie opgavegericht werken; Hoewel we nog niet volledig werken in de opgaven hebben we wel vooruitgang geboekt in de inrichting van het werken in de opgaven. Zo zijn er voor de opgaven Doelen-Inspanningen Netwerken (DIN) gemaakt, om te komen tot doe-agenda's en is er met verschillende partners gewerkt aan een werkwijze die resulteert in twee proeftuinen. Daarnaast is er een programmamanager aangesteld en per opgave een coördinator.
2. Prestatie uitvoering geven aan het brede plan SPUK/ GALA; Op de thema's van de Brede SPUK die vallen onder gezondheid en sociale basis is uitvoering daadwerkelijk gerealiseerd. Uitbreiding van de inzet door buurtsportcoaches en cultuurcoaches (thema sport, bewegen en cultuur) vindt plaats in 2025 in plaats van, zoals gepland, in 2024. Aandachtspunt blijft dat de geoormerkte middelen slechts beschikbaar zijn tot en met 2026. Financiering na 2026 is onduidelijk. Daardoor is het structureel maken van de inzet lastig.

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 9						
	Effectindicatoren	Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1	Aantal uitkeringsgerechtigden Participatiewet dat uitstroomt naar regulier werk of als zelfstandige.		434	366	319	293
2	Aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt neemt af		2.985	2.956	3.001	3.029
3	% gebruikers Wmo ondersteuning dat positief is over ervaren contact met De Toegang, kwaliteit van ondersteuning en effect van de ondersteuning		73	75	75	77

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-180.047	-198.990	-197.272	-1.718
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-18.465	-20.650	-20.705	54
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-12.742	-14.133	-13.914	-218
6.4 WSW en beschutwerk	-26.543	-29.726	-29.227	-500
6.5 Arbeidsparticipatie	-14.282	-17.602	-17.559	-43
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-10.227	-11.557	-11.264	-293
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-20.781	-21.206	-21.198	-8
6.71B Begeleiding (WMO)	-6.089	-6.580	-6.549	-31
6.71C Dagbesteding (WMO)	-2.140	-2.180	-2.192	12
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-1.283	-1.348	-642	-706
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-12.414	-10.324	-12.267	1.943
6.72B Jeugdhulp behandeling	-4.467	-9.452	-9.961	510
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-1.177	-1.244	-1.434	189
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-492	-1.055	-1.126	71
6.73A Pleegzorg	-3.364	-3.028	-2.816	-211

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Verschil
6.73B Gezinsgericht	-4.885	-3.264	-2.877	-387
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-155	-196	-206	11
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-7.396	-8.196	-7.744	-452
6.74B Jeugdhulp crisis-LTA-GGZ verblijf	-3.087	-3.407	-3.489	82
6.74C Gesloten plaatsing	-535	-457	-554	96
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-11.251	-9.477	-9.634	157
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-7.588	-8.765	-8.844	80
6.82A Jeugdbescherming	-2.689	-2.906	-2.886	-20
6.82B Jeugdreclasing	-395	-612	-626	14
7.1 Volksgezondheid	-7.598	-11.623	-9.556	-2.067
Baten	15.933	32.654	31.917	737
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.736	24.340	24.540	-200
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	511	511	323	188
6.5 Arbeidsparticipatie	725	1.544	1.519	25
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	471	419	591	-172
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	172	116	115	1
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	252	138	140	-2
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	2	-2
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	298	-298
6.73A Pleegzorg	0	0	-1	1
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	392	389	389	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	682	-682
7.1 Volksgezondheid	1.674	5.196	3.320	1.877
Saldo van baten en lasten	-164.114	-166.336	-165.355	-981
Stortingen in reserves	-21	-13.536	-14.078	543
Onttrekkingen aan reserves	189	27.947	30.554	-2.607
Mutaties reserves	168	14.411	16.475	-2.064
Totaal Sociaal Domein	-163.946	-151.925	-148.879	-3.045

Programma 10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen

Trends en ontwikkelingen

De gemeentelijke organisatie heeft te maken met grote uitdagingen zoals de groeiende complexiteit van vraagstukken, de krapte op de arbeidsmarkt en de snelle technologische veranderingen. Dit dwingt ons de werkprocessen, voorzieningen en onze dienstverlening te vernieuwen en écht anders te gaan werken om in de toekomst ook waarde te kunnen toevoegen aan de samenleving. Gewoon verbeteren is niet meer voldoende. We benutten daarbij kansen die technologie, zoals AI, kan bieden. Het is wel belangrijk om de juiste balans te vinden tussen het menselijk aspect en de technologie. AI kan bijvoorbeeld processen versnellen en vergemakkelijken, maar de menselijke toevoeging blijft essentieel. Het is een kwestie van technologie benutten om de werkdruk te verlichten, zodat medewerkers zich kunnen richten op de zorg en aandacht aan de inwoners.

De opkomst van AI, het blijvend hybride werken, het werken in verschillende (team) samenstellingen vraagt niet alleen om technologische innovaties, maar ook om een cultuur van flexibiliteit, samenwerking en continue leer- en ontwikkelingsmogelijkheden. Er wordt op verschillende manieren ingezet om medewerkers te faciliteren in het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden zodat zij wendbaar blijven, effectiever kunnen omgaan met de uitdagingen en goed kunnen blijven inspelen op de dynamiek van de samenleving.

Vanuit verschillende overheden werken we samen aan grote, vaak complexe opgaven. Denk hierbij aan de Omgevingswet, de uitvoering van het Klimaatakkoord maar ook aan opgaven die verbonden zijn met veranderende politieke verhoudingen zowel op rijks- en provinciaal niveau zoals de aanpak van stikstof. In de organisatie is niet altijd voldoende capaciteit of kennis beschikbaar. We zoeken daarom actief naar mogelijkheden om meer samen te werken met het onderwijs en het bedrijfsleven.

Omdat de ambtelijke capaciteit, en de capaciteit bij onze samenwerkingspartners, onder druk staat en we zoveel mogelijk opgaven tegelijk willen oppakken neemt de doorlooptijd van projecten toe (dit wordt verder toegelicht onder Paragraaf 5). Voortbouwend op de ontwikkelingen die in voorgaande jaren in gang zijn gezet, zijn in 2024 verschillende initiatieven opgepakt om ervoor te zorgen dat zowel medewerkers als de organisatie als geheel toekomstbestendig blijven.

Speerpunten personeel

Boeien en binden

De krapte op de arbeidsmarkt en de toename van complexe opgaven stimuleren ons als organisatie om meer in te zetten op boeien en binden van huidige en het aantrekken van nieuwe medewerkers. We hebben aandacht voor talent in de organisatie en zetten in op de verbinding tussen werkgever en medewerker. De focus op persoonlijke ontwikkeling en de integrale inzet van medewerkers zorgde voor een positief effect bij het aan ons binden van medewerkers. Ook is hybride werken verder ingebed in onze organisatie.

Het was in 2024 moeilijk om gekwalificeerde medewerkers te vinden. Van ervaren, deskundige medewerkers in het fysieke domein tot aan zweminstructeurs. Dit geldt niet alleen voor onze organisatie, maar we merken ook dat toeleveranciers, samenwerkingspartners en adviesbureaus moeite hebben om ervaren personeel te vinden. We zien daarnaast een toenemende vraag naar ondersteunende en adviserende functies op het gebied van communicatie en participatie.

Dit maakt dat we andere mogelijkheden hebben benut zoals het aantrekken van jonge en minder ervaren medewerkers. Dit heeft wel impact op productiviteit omdat deze medewerkers in het begin nog lerend en daardoor vaak minder productief zijn en ze meer begeleiding nodig hebben van onze ervaren medewerkers.

Versterking wervingskracht

In 2024 is ingezet op een pro actievere wervingsaanpak. Er is een corporate story ontwikkeld en geïntegreerd in onze wervingsuitingen. We promoten ons werk op scholen en beurzen en bieden gastlessen en stages aan. Daarnaast is het introductieproces voor nieuwe medewerkers verbeterd. Dankzij deze initiatieven konden de meeste vacatures succesvol worden ingevuld.

Vanuit het idee om vast-flex meer in balans te krijgen hebben we eind 2024 een groot deel van onze flexibele krachten een vast dienstverband aangeboden, passend binnen de Cao opdracht. Veel van hen hebben dit aanbod met enthousiasme aangenomen.

We hebben extra aandacht besteed aan de vitaliteit en inzetbaarheid van onze medewerkers. Mede door diverse initiatieven is het verzuim en het verloop van medewerkers afgenomen. Het goede gesprek tussen leidinggevende en medewerker heeft hier ook aan bijgedragen. Naast individuele vitaliteit stond ook de kracht van teams centraal. Het programma Teams aan Zet helpt teams continu te verbeteren door samen ervaringen te delen, te evalueren en werkpatronen aan te passen.

Digitalisering en Kunstmatige Intelligentie (AI)

In 2024 heeft de focus gelegen op het verkennen en experimenteren met innovatieve vormen van digitalisering. Er is gestart met de productie en implementatie van Proces Automatisering (RPA) en er zijn verschillende AI-experimenten gestart om de mogelijkheden van de technologie beter te begrijpen. Daarnaast is bewustwording rondom digitale ethiek vergroot door communicatie over verantwoord gebruik van AI.

Door toenemende automatisering en groei van het aantal medewerkers groeit de behoefte aan ICT-middelen, met de bijbehorende kosten. Ook wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van clouddiensten. Hierdoor verschuiven de lasten van investeringen naar inkoop van diensten. De verwachting is dat ook deze trend zich door zal zetten.

Innovatief procesmanagement

Voor meer wendbaarheid en flexibiliteit zijn we gestart met het herontwerpen van processen om onze dienstverlening voor zowel onze inwoners, bedrijven als onze eigen organisatie gemakkelijker te maken. In 2024 is gestart met het project Procesmanagement met als doel het beschrijven en vastleggen van de huidige werkprocessen en tegelijkertijd het verbeteren en innoveren er van. De tot nu te gehouden sessies leiden tot veel inzicht en slimme verbeteringen. Het doel is om voor 2027 alle werkprocessen te hebben onderzocht en waar mogelijk vernieuwd. Na vastlegging zullen de processen periodiek worden onderzocht zodat onze dienstverlening op peil kan blijven.

Van buiten naar binnen, digitale koers Emmen (I-Visie)

In de snel veranderende digitale wereld wordt van de gemeente snelle en betrouwbare informatie geëist. Door alle technologische ontwikkelingen participatief op te pakken wordt de digitale verbondenheid gestimuleerd en worden de bewoners en bedrijven beter geïnformeerd.

Stapsgewijs worden de gegevensstromen in control gebracht om de archiefwaardigheid te kunnen toetsen. Met behulp van dataclassificatie wordt er waarde bepaald van de data. Dit om als grondslag te laten werken voor datagedreven besluitvorming.

Privacy en informatiebeveiliging

Afgelopen jaar is het strategisch Informatiebeveiliging en Privacy (IB&P) beleid vastgesteld en dit geldt als bovenliggend kader voor het verder uitrollen van het programma IB&P in 2025. De voorbereidingen voor deze implementatie zijn gestart. Daarnaast is veel aandacht geschonken aan het oefenen met cybercrises en de achterliggende cybercrisisorganisatie binnen BOCE. Ook is in 2024 een start gemaakt met het actualiseren van het register van verwerkingen. Dit register geeft informatie over de persoonsgegevens die de gemeente verwerkt.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor programma 10 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat hebben we bereikt) en de prestaties (wat hebben we daarvoor in 2024 gedaan).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd

Doel		Prestatie
Onze organisatie is wendbaar, staat dicht bij de inwoners, sluit goed aan op de relevante maatschappelijke vraagstukken en is kwalitatief en kwantitatief op sterkte.	😊	Elke medewerker voert het goede gesprek met zijn leidinggevende en ontwikkelt zich in lijn met onze strategische personeelsplanning. ¹
	😊	Teams met klantcontact hebben hun proces aangepast om dicht bij de klant te staan. ²
	😊	Wij monitoren de arbeidsmarkt en sturen in het wervingsprogramma bij wanneer nodig, zodat we de benodigde medewerkers met de juiste de kwaliteit werven om onze uitdagingen te realiseren.
	😊	We geven een vervolg aan het trainingsprogramma, zodat alle medewerkers die dat voor hun werk nodig hebben kennis over methodes voor opgabe gericht werken kunnen opdoen.
Met onze I-Visie streven we naar * Het digitale contact met onze inwoners en ondernemers sterker maken * Het verbeteren van processen * Het sneller en slimmer kunnen besluiten Waar het kan zoeken we hierbij de samenwerking de buurgemeenten (BOCE-verband) worden gerealiseerd	😊	De hele organisatie wordt adequaat ondersteund bij informatievraagstukken door Informatieregisseurs. ³
	😊	Op procesniveau is data- en proceseigenaarschap en dataclassificatie ingeregeld en worden kritische bedrijfsprocessen jaarlijks geanalyseerd. ⁴
	😊	Binnen de gehele organisatie jaarlijks gewerkt aan digitale vaardigheden en kennis om informatie goed te kunnen be- en verwerken en om kansen op gebied van informatisering te benutten.
	😊	De samenwerking op het gebied van Informatisering binnen BOCE is structureel vormgegeven.
We voldoen aan de (wettelijke) normen op het gebied van de informatiebeveiliging (BIO), privacy (AVG) en Europese wetgeving op gebied van cyberbeveiliging (NIS2).	😊	We zetten in op het doorlopend versterken van informatieveiligheid en privacy, zodat we groeien naar voldoen aan de normen van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de wettelijke verplichting vanuit de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming). Wij bereiden ons voor op

Doel		Prestatie
		de inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet eind 2025. ⁵
	😊	We verscherpen de beveiligingseisen conform de richtlijnen NIS2 waarbij ook de toeleveringsketen is meegenomen.
Doelmatig en rechtmatig inkopen en aanbesteden.	😞	De organisatie wordt met workshops en training toegerust in professioneel opdrachtgeverschap. ⁶
	😊	Contractmanagement wordt geïmplementeerd.
Het college legt zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening 2024 over de naleving van de financiële rechtmatigheid in het boekjaar.	😊	In 2025 legt het college verantwoording af over het boekjaar 2024 bij de jaarrekening 2024. Natuurlijk zullen we de raad nader informeren over dit onderwerp.
De woonlastendruk beheersen	😊	Geen stijging OZB, zoals beschreven in het coalitieakkoord.
	😊	Beperken indexaties tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Wij werken aan het verder verbeteren van onze financiële kengetallen en het verminderen van onze financiële kwetsbaarheid.	😊	Bij het opstellen van de begroting 2024-2027 volgen wij voor zover mogelijk de behoedzame lijn waarbij nu ook de ruimte wordt gezocht voor het mogelijk maken van nieuw beleid.
	😊	Wij storten tot en met 2025 jaarlijks € 3,4 miljoen in de algemene reserve.
	😊	Wij storten in 2024 € 3 miljoen en in 2025 € 6 miljoen extra in de algemene reserve. ⁷
Innovatief procesmanagement.	😊	Voor 2027 zijn alle processen geïnnoveerd herschreven, uniform vastgelegd en geborgd in de P&C cyclus.
	😊	De processen worden aangepast aan de eisen van nu en worden continu aangepast aan de eisen van straks.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

1. Strategische personeelsplanning is gestart. Met alle teams zijn sessies geweest die in 2025 zullen worden afgerond. In 2024 is een projectgroep gestart om onderzoek te doen naar welke vorm van Gesprek(cyclus) het best past bij de gemeente Emmen.
2. Onder meer teams Publiekszaken en Belastingen rapporteren hogere klantwaardering. Echter, door de vertraagde start van het project Innovatief Procesmanagement zijn nog niet alle klantprocessen aan bod gekomen.
3. Door krapte op de arbeidsmarkt is de formatie van informatieregisseurs nog niet op peil. Door het invullen van traineeships wordt getracht hier intern een oplossing voor te vinden.

4. Het proces om te komen tot een goede dataclassificatie is complexer dan bij de start werd verwacht. In 2024 is er een flinke stap gezet, maar vraagt nog aandacht op het gebied van labeling en retentie. Dit speelt ook elders in het land. Op VNG niveau wordt er gewerkt om hier standaarden voor te maken. Het GGM (gemeentelijk gegevensmodel) is hier een goed voorbeeld van.
5. Doordat de migratie van softwareapplicaties vertraging opliep kon ook de inkoop en implementatie pas later starten.
6. In 2024 lag de focus op de vaststelling en totstandkoming van nieuw inkoopbeleid en een inkoopwijzer. Omdat de implementatie ervan eind 2024 nog gaande was zijn specifieke workshops voor de organisatie nog niet gerealiseerd.
7. De extra storting van € 6 miljoen in 2025 in de algemene reserve is, naar aanleiding van het resultaat in de Kadernota 2025, aangepast naar een extra storting van €0,8 miljoen (zie ook Berap-II 2024).

Indicatoren

De onderstaande tabel geeft de realisatie van de bij de begroting 2024 opgenomen indicatoren weer, met daarbij ook historische informatie.

PROGRAMMA 10						
Effectindicatoren		Real.2020	Real.2021	Real.2022	Real.2023	Real.2024
1a	Goedkeurende accountantsverklaring rechtmatigheid		nee	ja	nvt	nvt
1b	Goedkeurende accountantsverklaring inclusief positief oordeel over rechtmatigheidsverantwoording door college*		nvt	nvt	ja	
2	De beschikbare weerstandscapaciteit voldoet aan de norm ruim voldoende - standen 31-12 (actueel begroting 2025 : ca. € 29 miljoen)		40,0	61,4	92,9	109,4
			ja	ja	ja	ja
Prestatie-indicatoren						
1a	De algemene reserves zijn minimaal 3% van de totale lasten (ca. € 15 miljoen) - standen 31-12		26,0	47,4	68,7	81,9
			ja	ja	ja	ja
1b	De algemene reserves zijn minimaal 10% van de totale lasten (actueel begroting 2025 : ca. € 50 miljoen) - standen 31-12**		nvt	nvt	nvt	nvt
			nvt	nvt	nvt	nvt

Wat heeft het gekost?

De onderstaande tabel geeft per taakveld aan in hoeverre de begroting is bijgesteld, wat het resultaat is van de jaarrekening en het verschil tussen begroting en jaarrekening. In bijlage B van de jaarrekening is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en is een verschillenanalyse op detailniveau opgenomen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting	Rekening	Vershil
Lasten	-53.916	-56.010	-56.836	826
0.4 Overhead	-43.883	-49.737	-50.858	1.121
0.5 Treasury	-886	-1.895	-1.794	-101
0.61 OZB woningen	-2.251	-1.867	-1.812	-55
0.64 Belastingen Overig	-547	-413	-395	-18
0.7 Algemene uitkering	-455	-111	-264	152
0.8 Overige baten en lasten	-5.865	-1.957	-1.674	-283
0.9 Vennootschapsbelasting	-30	-30	-40	10
Baten	348.908	362.560	367.700	-5.141
0.4 Overhead	5.050	7.307	8.488	-1.180
0.5 Treasury	2.460	2.883	2.848	35
0.61 OZB woningen	17.038	17.218	17.471	-254
0.62 OZB- niet woningen	11.651	11.933	11.860	73
0.64 Belastingen Overig	325	325	297	28
0.7 Algemene uitkering	312.155	322.664	324.665	-2.002
0.8 Overige baten en lasten	230	230	2.071	-1.841
Saldo van baten en lasten	294.992	306.549	310.864	-4.315
Stortingen in reserves	-6.569	-8.332	-11.570	3.238
Onttrekkingen aan reserves	717	962	4.664	-3.703
Mutaties reserves	-5.852	-7.370	-6.906	-465
Totaal Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	289.140	299.179	303.959	-4.779

Paragrafen

1. Paragraaf lokale heffingen

Deze paragraaf beschrijft de lokale heffingen en belastingen van de gemeente. Er wordt inzichtelijk gemaakt wat de verschillen zijn tussen de begrote en de gerealiseerde opbrengsten en waar nodig wordt hiervoor een verklaring gegeven. Tevens wordt een beeld geschetst van de ontwikkelingen van lokale lasten in Emmen, ten opzichte van de landelijke en regionale ontwikkelingen.

Beleid

Algemeen

De gemeentelijke woonlasten voor de eigenaren/inwoners bestaan uit de optelsom van OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Elk huishouden betaalt afvalstoffenheffing en praktisch iedere woning is aangesloten op het riool. Huurders betalen geen OZB, dus daar is de omvang van afvalstoffen- en rioolheffing bepalend voor de gemeentelijke woonlasten. Voor de lagere inkomens is er ook de mogelijkheid van kwijtschelding.

Daarnaast zijn er een aantal heffingen die niet tot de woonlasten behoren, maar wel opgelegd kunnen worden door de gemeente. Hier staan rechtstreekse, individuele prestaties tegenover (leges, begraven, parkeren, markten).

Kwijtscheldingen

Inwoners met een laag inkomen kunnen recht hebben op kwijtschelding van de OZB, riool- en afvalstoffenheffing. Verzoeken om kwijtschelding moeten worden getoetst aan de landelijke normen die zijn vastgesteld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De raad heeft hierin enige beleidsvrijheid en heeft besloten om een kwijtscheldingsnorm van 100% te hanteren. Dit betekent dat aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau voor kwijtschelding in aanmerking kunnen komen indien zij ook aan de overige normen voldoen. De gemeente Emmen gaat uit van volledige kwijtschelding en bij de normering wordt gebruik gemaakt van de meest ruime normen. Kwijtschelding wordt bijvoorbeeld niet zomaar verleend als er meerdere auto's op naam staan, maar aan de overige eisen wel wordt voldaan. Ook is de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing aan een maximum gebonden. Biedt men meer (grijs) afval aan dan het maximum kwijt te schelden aantal aanbiedingen, dan moeten deze extra aanbiedingen wel betaald worden.

Het bedrag voor kwijtschelding van lokale lasten is al enkele jaren begroot op ongeveer € 1,1 miljoen. Het overgrote deel van de kwijtschelding betreft de afvalstoffenheffing. Omdat we in 2022 overgestapt zijn op diftar, heeft dit ook gevolgen voor de kwijtschelding. Waar voorheen het volledige bedrag van de aanslag werd kwijtgescholden, is dit nu afhankelijk van het aantal aanbiedingen van zakken of containers. De maximale kwijtschelding die iemand kan krijgen is ongeveer gelijk aan vorig jaar, maar als iemand minder dan het maximum heeft aangeboden, dan is het kwijt te schelden bedrag ook lager. Het maximale aantal aanbiedingen is onder te verdelen in de grijze container en restafval en daarnaast onderscheid in eenpersoons- of meerpersoonshuishouden. Het maximale voor de grijze container is 8 als eenpersoons- en 12 als meerpersoonshuishouden. Voor restafval geldt dit met respectievelijk 26 en 44 stortingen. Dit heeft invloed gehad op het totaal kwijtgescholden bedrag. Daarnaast zijn er in 2024 minder aanvragen voor kwijtschelding geweest. In totaal houdt dit in dat er een lager bedrag is kwijtgescholden dan vooraf was begroot.

Geraamde inkomsten

In onderstaande tabel is aangegeven welke inkomsten zijn begroot en wat de werkelijke inkomsten waren.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2024	Rekening 2024	Vershil
OZB (onroerende zaakbelasting)	29.041	29.085	44
Afvalstoffenheffing	14.100	14.543	443
Rioolheffing	11.714	11.707	-6
Parkeergelden	4.239	4.151	-88
Sporttarieven c.a.	2.061	2.107	46
Grafrechten	954	1.012	58
Bouwleges	3.200	3.065	-135
Leges documenten	1.997	2.052	54
Overige leges en vergunningen	501	496	-5
Belastingen (oa toeristen- en reclamebelasting)	1.015	996	-19
Totaal	68.823	69.215	392

Nadere toelichting op de verschillen tussen begroot en werkelijk:

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven over woningen en over bedrijven (niet-woningen). De opbrengsten zijn dit jaar licht hoger uitgevallen dan begroot; dit had meerdere oorzaken. Traditioneel blijkt in de loop van het jaar dat een deel van de niet-woningen omgezet moet worden naar een woning. Dit komt aan de ene kant door verandering van waarde (als iets meer dan 70% woning is, dan wordt het als woning geregistreerd). Aan de andere kant telt een bouwperceel voor een woning formeel als niet-woning mee. Zodra de bouwactiviteiten starten, wordt het pas als woning (in aanbouw) geregistreerd. Omdat het tarief voor woningen anders is dan voor niet-woningen, zijn de inkomsten anders en vindt er een verschuiving plaats. Daarnaast vinden er continue kwaliteitsverbeteringen plaats: voor niet-woningen is er een betere registratie van de gebruikers en door de koppelingen van en samenwerking met verschillende basisregistraties kunnen we de kwaliteit van objectgegevens beter maken. Met name door de areaaluitbreiding (bouw van nieuwe objecten en verbouw van bestaande) is tenslotte ook een bedrag aan OZB hoger dan begroot ontvangen.

Afvalstoffenheffing

In 2022 is in onze gemeente diftar ingevoerd. Dit houdt praktisch gezien in dat ieder huishouden een vast bedrag betaalt voor de afvalstoffenheffing (€ 220,- in 2024), met daar bovenop een bedrag per aanbieding van container of zak met restafval (€7,- respectievelijk €2,-). In het eerste jaar daalde de aangeboden hoeveelheid (rest)afval flink, waarna door diverse oorzaken deze hoeveelheid weer iets steeg. In het bijbehorende programma zal daar nader op in worden gegaan. De inkomsten op de aanbiedingen (het variabele tarief) zijn dit jaar hoger door meer aanbiedingen dan vooraf begroot was. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing wordt verderop in deze paragraaf besproken. Tenslotte is bij de beide bestuursrapportages al aangegeven dat er ten opzichte van de primitieve begroting een tekort zou zijn op de inkomsten. Dit door een onjuiste verhouding tussen het vaste en het variabele tarief, maar ook door het afwijkende aantal aanbiedingen van restafval ten opzichte van de eerste begroting. Pas na afloop van het jaar weten we precies wat er aan afval is aangeboden, de inkomsten op het variabele deel zijn door meer aanbiedingen dan verwacht hoger uitgekomen.

Rioolheffing

De opbrengsten van de rioolheffing zijn vrijwel conform de begroting gerealiseerd. Verderop in deze paragraaf wordt de kostendekkendheid besproken.

Parkeren

Er is in 2024 intensiever gecontroleerd op de naleving van het betaald parkeren. Naast een betere betaalmoraal resulteerde dit ook in een meeropbrengst voor de naheffingen van parkeerbelastingen. Het gratis parkeren rondom de feestdagen in december heeft echter gezorgd voor een minderopbrengst.

Sporttarieven

De opbrengsten voor sport zijn vrijwel conform de begroting gerealiseerd.

Grafrechten

Er is een al enkele jaren neergaande trend in het aantal klassieke begrafenissen en een toename in het aantal crematies en natuurbegrafenissen. De opbrengsten zijn licht afwijkend van de begrote bedragen.

Bouwleges

Het verschil in de baten van de leges wordt veroorzaakt door het lagere aantal aanvragen van vergunningen dan waar bij de begroting mee gerekend is. Dit is mede het gevolg van de invoering van de Omgevingswet per 2024.

Leges documenten

In 2024 waren de totale inkomsten op reisdocumenten en rijbewijzen iets hoger dan begroot. Daarnaast hebben er meer huwelijken plaatsgevonden, met de bijbehorende inkomsten. Daar staan ook hogere kosten tegenover, waar op in gegaan wordt bij de kostendekkendheid.

Overige belastingen

In 2024 hebben er iets meer overnachtingen binnen de gemeente plaatsgevonden dan vooraf was begroot. Dit zorgt voor licht hogere inkomsten op de toeristenbelasting. De inkomsten van de reclamebelasting bleven iets achter op de begroting, waardoor per saldo er een licht tekort is op de begroting.

Kostendekkende heffingen

Omdat een belastingplichtige geen keuze heeft om ze te ontgaan, heeft de wetgever bepaald dat de hoogte van de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing, diverse leges en de lijkbezorgingsrechten (begraven) maximaal kostendekkend mogen zijn. De gemeente mag er niet aan verdienen. Voor andere heffingen geldt niet dat er verplichte afname bestaat, maar men kan ook niet naar een concurrent. Daarom mogen ze ook maximaal kostendekkend zijn. De toetsing van de maximale kostendekkendheid vindt plaats bij de begroting. Bij de jaarrekening wordt vervolgens inzichtelijk gemaakt wat de werkelijke kostendekkendheid was. Wanneer er sprake is van overdekking, wordt het restant gestort in een voorziening.

Overzicht heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn (bedragen x € 1.000)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Rioolheffing	Afvalstoffen- heffing	Lijkbezorgings- rechten	Leges
Kosten taakveld(en)	8.351	13.719	1.462	8.208
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	-1.371	0	0
Netto kosten taakveld	8.351	12.348	1.462	8.208
Toe te rekenen kosten	1.339	1.056	0	0
Overhead	871	245	408	3.133
BTW	1.567	2.719	0	0
Totale kosten	12.128	16.368	1.870	11.341
Opbrengst heffingen	11.707	14.543	1.014	5.611
Dekkingspercentage	97%	89%	54%	49%
<i>Mutatie op voorziening</i>	-420	-1.824	0	0
Dekkingspercentage na mutatie voorziening	100%	100%	54%	49%

Rioolheffing

Bij de begroting was rekening gehouden met een kostendekkendheid van de rioolheffing van 92%. Volgens bovenstaande tabel is dat in 2024 uiteindelijk 97% geworden. Dit is te danken aan hogere opbrengsten dan in de primaire begroting was meegenomen. De wijzigingen zijn verwerkt bij de Berap-II 2024. Het dekkingsverschil wordt onttrokken uit de voorziening.

Afvalstoffenheffing

In 2022 is het systeem van Diftar ingevoerd, waarna we in 2023 en 2024 reguliere jaren hebben gehad om in te groeien in het systeem. Hierbij is gekozen om de tarieven voor de inwoners gelijk te houden. Bij de begroting is uitgegaan van een kostendeckendheid van 105%, waarbij de verwachting was dat er een bedrag aan de voorziening toegevoegd kon worden. Gedurende het jaar bleek dat de begrote inkomsten en de daadwerkelijke inkomsten niet overeen kwamen. Bij de beide Beraps is dit aangepast. De kostendeckendheid is voor mutatie in de voorziening uitgekomen op 89%, waardoor er een onttrekking heeft plaatsgevonden voor 100% kostendeckendheid.

Begraven

Bij begraven is sprake van een dekkingspercentage iets hoger dan bij de begroting. Het aantal begrafenissen, bijzettingen en asverstrooiingen is in 2024 nagenoeg gelijk aan 2023. De belangstelling voor natuurlijk begraven wordt steeds groter. De kosten zijn iets lager geweest, doordat er minder medewerkers zijn toegerekend aan deze kosten. Dit heeft invloed op het dekkingspercentage. Het begraven is niet kostendeckend, mede vanuit wenselijk oogpunt en vergelijkbaarheid met tarieven van andere gemeenten.

Leges

In onderstaande tabel is gedetailleerder aangegeven wat de baten en lasten zijn van de leges en de kostendeckendheid per titel.

Kostendeckendheid per titel			Bedragen x € 1.000
Titel 1: Algemene dienstverlening	Lasten	Baten	Kostendeckking
Hoofdstuk 1 - Burgerlijke stand	482	150	31,1%
Hoofdstuk 2 - Reisdocumenten	1.669	1.572	94,2%
Hoofdstuk 3 - Rijbewijzen	685	469	68,5%
Hoofdstuk 4 - Verstrekkingen uit de Basisregistratie personen	369	50	13,6%
Hoofdstuk 9 - Overige Publiekszaken	211	170	80,6%
Hoofdstuk 16 - Verkeer en vervoer	286	89	31,1%
Kostendeckking Titel 1	3.702	2.500	67,5%

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Lasten	Baten	Kostendeckking
Hoofdstuk 3 - Omgevingsvergunning	7.639	3.112	40,7%
Kostendeckking Titel 2	7.639	3.112	40,7%
Kostendeckking totale tarieventabel	11.341	5.612	49,5%

Leges algemeen

De kostendeckendheid van de leges is conform de begroting uitgekomen op ruim 49%. Aan de ene kant zijn er voor de leges van algemene dienstverlening hogere opbrengsten, maar zijn er ook hogere kosten geweest dan begroot. Dit heeft te maken met meer huwelijken en de toename van aanvragen van reisdocumenten en rijbewijzen (titel 1).

In titel 2, de Omgevingsvergunningen, zijn de werkzaamheden door de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 veranderd. De toerekening van medewerkers en functies is gewijzigd, waardoor de kosten licht hoger zijn uitgevallen. Daarnaast zijn de inkomsten gewijzigd. Dit zorgt ervoor dat de kostendeckendheid op dit gebied licht gedaald is.

Belastingdruk

Al enkele jaren zijn de woonlasten in Emmen zoveel mogelijk bevroren en is de stijging van prijzen van onze diensten beperkt tot maximaal de landelijke prijsindexering. Al enige jaren worden in Emmen de stijgingen voor belastingen, heffingen en tarieven zoveel mogelijk beperkt. In de begroting is voor 2024 rekening gehouden met een bevroering van de OZB: de aanslag voor OZB van de gemiddelde woning moest ongeveer gelijk blijven (de toename van de begroting ten opzichte van vorige jaren is vanwege de areaaluitbreiding). Daarnaast zijn de tarieven voor rioolheffing licht verhoogd en is de afvalstoffenheffing sinds 2022 afhankelijk geworden van het aantal aanbiedingen (diftar). De tarieven hiervoor zijn gelijk gebleven aan 2023. De uiteindelijke lasten zijn weergegeven in het volgende overzicht, waarbij voor de huurder en de eigenaar uit is gegaan van dezelfde (gemiddelde) WOZ-waarde en voor de afvalstoffenheffing van een gemiddeld aantal aanbiedingen (10 aanbiedingen van de container). Doordat er uiteindelijk gemiddeld minder aanbiedingen van (rest-) afval waren, zijn de lasten afvalstoffenheffing gedaald voor iemand die gemiddeld minder heeft aangeboden dan vorig jaar of wat wij vooraf verwachtten.

Eigenaar woning	2023	2024	Stijging	Huurder woning	2023	2024	Stijging
OZB	€ 337,72	€ 339,51	0,5%	Afvalstoffenheffing	€ 304,00	€ 304,00	0,0%
Afvalstoffenheffing	€ 304,00	€ 304,00	0,0%	Rioolheffing	€ 72,35	€ 76,63	5,9%
Rioolheffing	€ 177,55	€ 193,19	8,8%				
	€ 819,27	€ 836,70	2,1%		€ 376,35	€ 380,63	1,1%

Door het beleid van de afgelopen jaren om de stijging van de woonlasten te beperken, is de positie van de gemeente Emmen op de COELO ranglijst van gemeenten met de hoogste woonlasten in de afgelopen jaren verbeterd. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten weergegeven. Alle gemeenten hebben een rangnummer die aangeeft hoe hoog de woonlasten zijn in vergelijking met andere gemeenten. Nummer 1 heeft hierbij de laagste woonlasten, nummer 352 de hoogste.

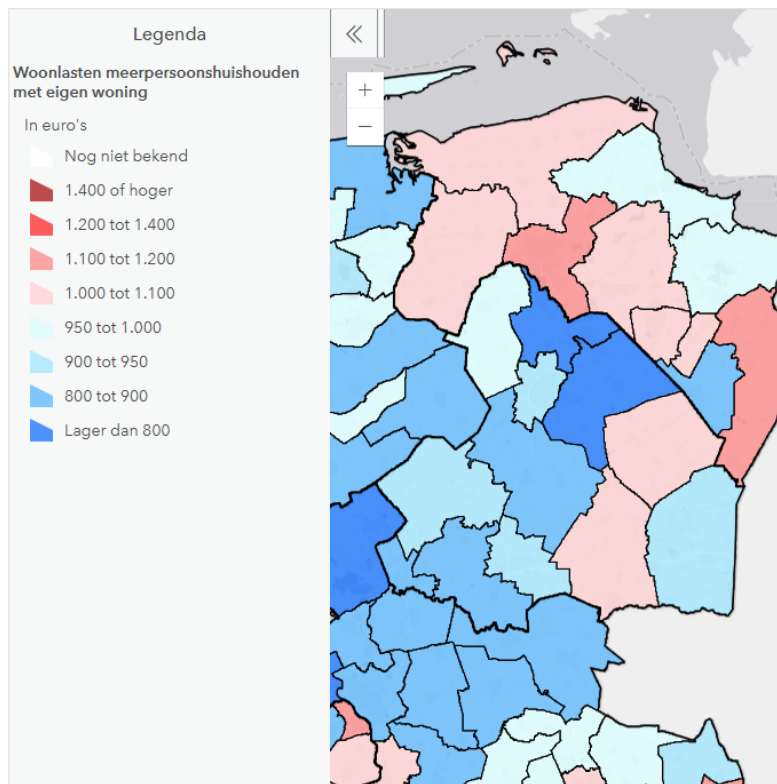
Daarnaast gaat Coelo uit van een gemiddeld lagere waarde voor een huurwoning en van een andere (hogere) gemiddelde woningwaarde, daarom is er verschil tussen de bedragen in bovenstaand en onderstaand schema. Zoals Coelo het zelf omschrijft (zie onderstaand) worden de gemiddelde waarden vanuit het CBS betrokken, met een waardeopslag. Tenslotte lijkt er een flinke stijging te zijn van de lokale lasten in het verleden, landelijk gezien. Dit is wellicht het geval, maar in onderstaand schema vooral het gevolg van een nieuwe wijze van berekenen door Coelo per 2022.

Woonlasten bij gemiddelde woningwaarde (Bron: Coelo)	2021	2022	2023	2024
Emmen huurwoning (gebruiker)	€ 353,00	€ 329,00	€ 326,00	€ 332,00
Plaats op ranglijst lasten gebruiker Coelo	117	82	81	60
Emmen eigen woning (eigenaar/gebruiker)	€ 825,00	€ 918,00	€ 913,00	€ 934,00
Landelijk gemiddelde eigen woning	€ 811,00	€ 904,00	€ 944,00	€ 994,00
Plaats op ranglijst eigenaar/gebruiker Coelo	179	184	137	104

**Coelo omschrijft de waardeverschillen als volgt op haar website: omdat de definitieve waardecijfers van onroerende zaken nog niet beschikbaar zijn, vermelden wij voorlopige gegevens. Die zijn berekend door de gemiddelde waarde van koopwoningen binnen een gemeente in 2023 (bron: CBS) te verhogen met behulp van voorlopige cijfers met betrekking tot de waardeontwikkeling binnen die gemeente (bron: Waarderingskamer).*

Daarnaast wordt er verschil gemaakt tussen de waarden van koopwoningen en huurwoningen. Wij doen dat bij de berekeningen niet, mede doordat de tarieven gebaseerd worden op alle woningen waarover OZB berekend wordt.

Voor een visueel beeld van de lastendruk voor de inwoners in relatie tot de omliggende gemeenten is onderstaand figuur toegevoegd. De bron hiervan is de rapportage van Coelo over 2024.

2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de begroting en in de jaarstukken worden de risico's vermeld die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. Bij het opstellen van de begroting en de jaarstukken wordt met de voorzienbare en kwantificeerbare risico's rekening gehouden. In deze paragraaf worden de meest in het oog springende risico's toegelicht en de overige risico's benoemd.

Het beleid is gericht op een proactief risicomanagement, waarbij voortdurend de relatie met de beschikbare weerstandscapaciteit in ogenschouw wordt gehouden. In deze paragraaf verstaan wij onder risicomanagement het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden en/of de gevolgen van risico's beheersbaar houdt.

De beschikbare weerstandscapaciteit dient alleen ter dekking van de incidentele resterende risico's. Er wordt een zekerheidspercentage gehanteerd van 90%. Als blijkt dat het weerstandsvermogen matig, onvoldoende of slecht is, moet worden aangegeven welke concrete maatregelen zijn/ worden getroffen om het weerstandsvermogen op peil te brengen. Het beleid ten aanzien van risicomanagement is uitgebreid beschreven in de beleidsnota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen'. Deze geactualiseerde nota is op 26 september 2024 door de gemeenteraad vastgesteld en bevat onder andere de volgende kaders:

- Als minimale stand van de algemene reserve wordt een ondergrens van 10% van het begrotingstotaal genoemd;
- De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat in principe uit de algemene reserve, de algemene reserve grondexploitatie, de post onvoorzien, de stille reserves (50%), de begrotingsruimte en de onbenutte belastingcapaciteit;
- De norm is dat ons aanwezige weerstandsvermogen ruim voldoende moet zijn (de beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal 140% zijn van het benodigde weerstandsvermogen).

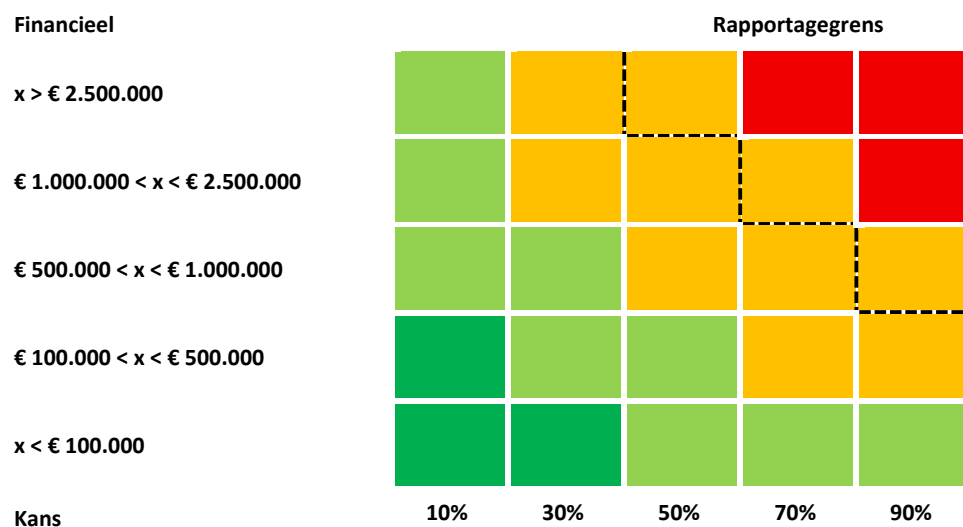
2.1 Benodigde weerstandscapaciteit

2.1.1 Algemeen

De benodigde weerstandscapaciteit wordt onder andere berekend op basis van inschatting van risico's met behulp van de module Naris. De reden hiervoor is dat we gebruik willen kunnen maken van risicosimulatie in Naris (de Monte Carlo berekening). Dit omdat niet alle risico's zich gelijktijdig en in volle omvang voordoen. Uitzonderlijke en grote risico's zoals Wildlands worden buiten de Monte Carlo simulatie gehouden en afzonderlijk berekend. Dit omdat deze risico's zich niet verhouden tot de omvang van andere risico's en daarmee afbreuk zou doen aan de bruikbaarheid van de uitkomsten.

2.1.2 Risico's volgens risicoprofiel

Om de overige risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Via inventarisatie zijn alle financiële risico's in kaart gebracht. Daarnaast onderkent de gemeente nog kwaliteits- en imago-risico's die 'niet financieel' van aard zijn, of waarvan de omvang op dit moment niet te bepalen valt. In het onderstaande overzicht worden de risico's boven de zogenaamde rapportagegrens gepresenteerd (zie figuur hieronder: risicokaart en rapportagegrens).

De risico's die vallen boven de zogenaamde rapportagegrens worden in onderstaande tabel weergegeven:

Risico	Kans	In €	Invloed	t.o.v. begroting
De onzekerheid over de rijksfinanciën c.q. grilligheid van de rijksoverheid kan in de toekomst doorwerken in een neerwaartse bijstelling van het macrobudget algemene uitkering.	50%	2.500	8,97%	Algemene uitkering kan lager uitvallen dan opgenomen in de begroting.
Niet realiseren besparingen hervormingsagenda jeugd	70%	2.100	10,56%	Niet realiseren van besparingen jeugd
Door een toename van de kostenstijging kan de exploitatie van gronden veel duurder worden.	70%	2.327	11,67%	De kosten voor de exploitatie van gronden kunnen hoger uitvallen dan opgenomen in de begroting

Toelichting risico fluctuaties in overheidsuitgaven die doorwerken in de algemene uitkering

De hoogte van de algemene uitkering is moeilijk te beïnvloeden en te voorspellen. Er is sprake van mogelijke bezuinigingen bij de Rijksoverheid en het verdeelmodel is aan veranderingen onderhevig. De algemene uitkering kan daardoor lager uitvallen dan in eerste instantie is opgenomen in de begroting. Uit ervaring van de afgelopen jaren blijkt dat een afwijking van 1% al snel aan de orde is. Derhalve is een risico opgenomen van € 2,5 miljoen.

Toelichting niet realiseren besparingen hervormingsagenda jeugd

In 2024 is een start gemaakt met de implementatie van de Hervormingsagenda jeugd. We gaan in 2025 verder investeren om de omslag in de kosten voor jeugd te kunnen maken. Het is nog erg onzeker of we de beoogde besparing waarmee rekening is gehouden in de begroting in 2025 en 2026 zullen realiseren. Voorzichtigheidshalve houden we rekening met een risico van € 2,1 miljoen.

Toelichting risico kostenstijging die doorwerken in de exploitatie van gronden

Kostenstijging waardoor exploitatie van gronden duurder wordt.

Overige risico's

Naast het in bovenstaande tabel genoemde risico, die boven de rapportagegrens valt, zijn voor de berekening van het risicoprofiel ook de volgende risico's meegenomen. Deze risico's vallen onder de rapportagegrens, zoals opgenomen in het bovenstaande figuur, te weten:

- REP regionaal bijdrage van het Rijk.
- Stadionbedrijf Emmen B.V.
- Volume en prijsrisico jeugd
- Risico op (grote) financiële afwijkingen op de BUIG.
- Rentestijgingen waardoor aantrekken van gronden (aankoop) duurder wordt
- 5-Jaarlijkse afrekeningen van het openbaar en bijzonder onderwijs.
- Hogere kosten voor inhuur derden
- Invoering Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouw.
- Negatieve waarde - ontwikkeling grote objecten.
- Gebruik WMO voorzieningen wijkt af door effecten vergrijzing en wachtlijsten op andere plekken in de zorg.
- Lagere legesopbrengsten vanwege minder bouwactiviteiten.
- Onvoldoende weerstandsvermogen bij Gemeenschappelijke Regelingen
- Eigen Risicodragerschap - wettelijke aansprakelijkheid.
- Onvoldoende zekerheids-/ garantiestelling leningen.
- Mogelijke hogere cofinanciering Brede Regeling Combinatiefuncties.
- Marktrente ontwikkelingen (gevoeligheid van rentestanden voor economische ontwikkelingen).

Risicosimulatie

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag van € 44,77 miljoen ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de risicosimulatie volgt dat bij een zekerheidspercentage van 90% zeker is dat alle opgevoerde risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 12,41 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit vanuit het risicoprofiel).

2.1.3 Wildlands

Op 28 maart 2019 heeft de raad ingestemd met het Businessplan Wildlands en het hierin voorgestelde scenario, herstructurering. Bij de jaarrekening 2018 is mede om die reden, voor de bepaling van het benodigde gemeentelijk weerstandsvermogen inzake het risico Wildlands, er voor gekozen dit in afwijking van de gangbare gemeentelijke systematiek buiten de Monte Carlo berekening gehouden. Dit omdat dit risico zich niet verhoudt tot de omvang van de andere risico's en daarmee afbreuk zou doen aan de bruikbaarheid van de uitkomsten. Het bepalen van het risicoprofiel omtrent de belangen in Wildlands vergt maatwerk.

De gemeente heeft hiertoe een berekening gemaakt van de eventuele liquiditeitsbehoefte van Wildlands in een worst-case scenario van 800.000 bezoekers¹ en op basis van 4 jaar overbrugging. Hiervoor is gekozen op basis van een bij het Businessplan Wildlands uitgevoerde gevoeligheidsanalyse. Hierbij is een aantal scenario's doorgerekend (gelijkblijvende yield, gelijkblijvende horeca en retailbestedingen, een lagere realisatie van voorgenomen bezuinigingen en een gelijkblijvend lager bezoekersaantal van 800.000). Hieruit blijkt dat het lagere bezoekersaantal de belangrijkste variabele is.

De berekening die we hanteren voor de bepaling van het risico is als volgt:

- het gemiddelde liquiditeitstekort per jaar bepalen over een periode van 4 jaren (2025 t/m 2028) in dit geval € 4,16 miljoen;
- uitgaan van een geleidelijke afbouw in 4 jaar nemen we het 1ste jaar 100% - 2e jaar 75% - 3e jaar 50% - en 4e jaar 25% van het jaarrisico mee;
- in totaal is dit 250% van het jaarbedrag, oftewel een factor 2,5.

Hiermee komt het benodigde weerstandsvermogen, specifiek voor het risico Wildlands, bij de jaarrekening 2024 uit op $2,5 \times € 4,1 = € 10,4$ miljoen (was € 9,3 miljoen).

Daarnaast werken we sinds de jaarrekening 2021 met een zogeheten ondergrens voor het benodigd weerstandsvermogen. Deze ondergrens is bepaald op 5% van de uitstaande leningenportefeuille per 31/12 van het betreffende boekjaar. Bij de jaarrekening 2024 gaat het dan om een bedrag van € 3,06 miljoen (5% van 61,1 miljoen).

Mocht in enig jaar het benodigd weerstandsvermogen op basis van de systematiek onder deze ondergrens komen te liggen, dan hanteren we het bedrag van de ondergrens als aan te houden weerstandsvermogen.

Om de toegenomen belangen en de financiële positie van de gemeente Emmen in Wildlands zeker te stellen en gezien het economisch en maatschappelijke belang van Wildlands voor de regio, is de governancestructuur aangepast. Hiertoe zijn nadere voorwaarden verbonden aan de verstrekte geldleningen. De governancestructuur is aangepast op basis van de volgende uitgangspunten:

- het vereenvoudigen van de bestuurlijke structuur en toezicht;
- het vergroten van de betrokkenheid en de bevoegdheden van de gemeente ;
- het werken vanuit een risicomangementmodel;
- de huidige "observer of the board" vervult namens de gemeente een rol in de governancestructuur;
- een nader uitgewerkte en aangescherpte monitoring.

De door de raad in 2016 vastgestelde monitoringsystematiek is daarmee in 2019 herzien. De aansturing/monitoring is daarmee verbeterd.

Tot slot merken wij op dat het inschatten van dit risico, ook bij de nu gekozen maatwerkberekening, erg complex, omvangrijk en gevoelig is en blijft.

¹ De afgelopen jaren is in de praktijk gebleken dat de ideale mix van bezoekersaantal ten opzichte van yield zich voordoet bij een (iets) lager liggend bezoekersaantal waarbij een hogere yield wordt gerealiseerd. In de herziene businesscase is dit conform verwerkt. In lijn daarmee wordt voor het worst case scenario het aantal van 800.000 bezoekers gehanteerd.

2.1.4 Samenvatting benodigde weerstand

In totaal bestaat de benodigde weerstandscapaciteit uit drie delen, te weten:

Benodigde weerstandscapaciteit	Bedragen x € 1.000
Risicoprofiel overige risico's	12.411
Wildlands	10.400
Totaal	22.811

De norm is dat het aanwezige weerstandsvermogen ruim voldoende moet zijn (de beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal 140% zijn van het benodigde weerstandsvermogen). In dit geval is dat een bedrag van € 22.811.000 * 140% = € 31.935.400.

2.2 Beschikbare weerstandscapaciteit en ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit (op basis van 90%) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen.

Berekening beschikbare weerstandscapaciteit	Bedragen x € 1.000
Algemene reserve 31.12.2024	60.486
Algemene reserve grondexploitatie 31.12.2024	12.312
Jaarrekeningresultaat 2024	11.727
Onvoorzien	318
Stille reserve (aandelen Enxiss 50%)	19.507
Onbenutte belastingcapaciteit	7.657
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	112.007
Benodigde weerstandscapaciteit (B)	22.811
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	4,91
Totaal benodigde weerstandscapaciteit volgens norm 140%	31.935
Verschil beschikbare / benodigde weerstandscapaciteit 140%	80.072
Minimale algemene reserves (10% van van gewijzigd begrotingstotaal baten 2024 excl. reservemutaties)	53.100
Verschil algemene reserves / minimum	31.425

De bovenstaande berekening gaat uit van de stand van zaken per 31 december 2024. De ratio weerstandsvermogen voor 2024 is 4,91. Op basis van de in de beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen opgenomen normen duidt dit op een uitstekend weerstandsvermogen.

Stand algemene reserves

Na toevoeging van het jaarrekeningresultaat 2024 komt de stand van de algemene reserves op € 84,5 miljoen. Dit is € 28,8 miljoen hoger dan de minimale ondergrens zoals opgenomen in de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen.

2.3 Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

In onderstaande tabel zijn ook de signaleringswaarden van de provincie opgenomen die gebruikt worden om aan te duiden in hoeverre gemeenten risico's lopen; hierbij is categorie A het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Daarnaast is het kengetal 'financiële verplichtingen' opgenomen. Dit kengetal komt tot stand door het solvabiliteitsratio en het ratio weerstandsvermogen tegen elkaar af te wegen. Omdat het solvabiliteitsratio in de meest risicovolle categorie valt, is een 'ruim voldoende' weerstandsvermogen nodig om hier tot een voldoende score te komen, hetgeen momenteel het geval is bij de jaarrekening (het weerstandsvermogen is zelfs uitstekend).

Kengetallen	Signaleringswaarden provincie			Rekening	Begroting	Rekening
	A	B	C	2023	2024	2024
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%	96,5%	114,0%	90,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%	81,7%	98,1%	76,4%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%	19,5%	16,8%	21,7%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%	5,4%	6,6%	6,5%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%	5,6%	2,9%	4,2%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%	96,4%	88,9%	94,0%
Financiële verplichtingen	Niet van toepassing			Voldoende	Voldoende	Voldoende

Vanuit de VNG wordt ook de netto investeringsquote gehanteerd. Hiermee wordt beoordeeld of de gemeente voldoende investeert voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. De signaalwaarden voor lage investeringen bedragen 1% en 0%. De signaalwaarden voor hoge investeringen bedragen 5% en 6%. De netto investeringsquote bedraagt voor 2024 2,4%. Het gemiddeld investeringsniveau is hiermee ten opzichte van 2023 licht gedaald, maar staat nog altijd voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau.

Uit bovenstaand overzicht blijkt in hoeverre de gemeente voldoet aan de gemeentelijke normering.

- De netto schuldquote daalt ten opzichte van de rekening 2023 wat een positieve ontwikkeling is, omdat het percentage schulden t.o.v. de totale baten daalt.
- De solvabiliteitsratio stijgt ten opzichte van de rekening 2023 door een hoger eigen vermogen, dit komt door een hogere stand van de reserves en een positief rekening resultaat.
- De structurele exploitatieruimte is in 2024 iets afgenomen ten opzichte van 2023. Dit komt met name door een toename van de structurele lasten.
- De belastingcapaciteit is gebaseerd op de kerngegevens gemeentelijke belastingen (Coelo). De daling wordt veroorzaakt doordat de Emmense woonlasten lager zijn dan de gemiddelde landelijke woonlasten.
- Financiële verplichtingen: door een stijging van de solvabiliteit en een uitstekend weerstandsvermogen kan ook 2024 wederom met een voldoende worden afgesloten.

Het weerstandsvermogen is op peil en de kengetallen verbeteren. De financiële positie van onze gemeente kwalificeert zich als voldoende tot goed. In bijlage D wordt een nadere toelichting op de kengetallen gegeven.

3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, civiele kunstwerken, gemeentelijk vastgoed, openbaar groen en openbare verlichting. Het onderhoud van deze goederen is van essentieel belang voor het zo goed mogelijk functioneren van deze voorzieningen. Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Meldingen van inwoners hebben vaak ook een relatie met het onderhoud van kapitaalgoederen. De inwoner spreekt de gemeente aan op loszittende stoeptegels, gaten in de weg of een onvoldoende functionerend rioolstelsel.

3.1 Wegen

Het beleids- en uitvoeringskader

Het op orde houden van het onderhoud van de wegen conform onze doelstellingen en de CROW normen, is de basis voor de prioriteitskeuze ten aanzien van het onderhoud van de wegen. De onderhoudstoestand wordt tweejaarlijks bepaald aan de hand van de globale inspectiemethode van het CROW (nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer en vervoer en openbare ruimte). Hierbij worden drie kwaliteitsniveaus gehanteerd: voldoende (beeldkwaliteit A/B), matig (beeldkwaliteit C) en onvoldoende (beeldkwaliteit D). De norm voor wegenonderhoud, zoals vastgesteld door de raad, is vanaf 2022 bijgesteld naar grotendeels en gemiddeld beeldkwaliteit niveau C.

Grote projecten en ontwikkelingen

De wegininspectie is in 2024 uitgevoerd op alle verhardingen en laat een afname zien van het percentage onvoldoende met 4%. Een overzicht van de kwaliteit is in onderstaande tabel weergegeven. Hieruit blijkt ook dat drie kwart van alle verhardingen van voldoende niveau is. Na de inzet van 25% van de extra beschikbaar gestelde kredieten ligt dit in de lijn met de wijze van aanpak. De uitvoering als geheel loopt 2 jaar achter door een tekort aan capaciteit in de voorbereiding en uitvoering. De brancheorganisaties geven aan dat er onvoldoende menskracht beschikbaar is voor de vraag die bij de markt is neergelegd. Om de doelstelling 'alle verhardingen grotendeels en gemiddeld op C-niveau brengen' te kunnen bereiken is meer tijd nodig bij een gelijkblijvende besteding van het budget en de huidige beschikbare capaciteit van de markt. Wij maken de inspectieresultaten bekend en komen met voorstellen om de aanpak bij te stellen inclusief een uitvoeringsplanning.

	Voldoende (A+/A/B)	Matig (C)	Onvoldoende (D)
Streefniveau (CROW)	77-87 %	9-14 %	4-9%
Inspectie najaar 2020	66 %	7 %	27 %
Inspectie najaar 2024	74,5 %	2,5 %	23 %

Beschikbare financiële middelen

De beschikbare budgetten zijn gebaseerd op de wegininspectie van 2020 en het uitgangspunt dat er geen onveilige situaties mogen ontstaan en dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	5.743	5.721	22
Kapitaallasten	3.215	3.215	1

3.2 Riolering

Het beleids- en uitvoeringskader

Het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) geeft invulling aan de wettelijke zorgplicht betreffende een doelmatige inzameling en transport van afvalwater, hemelwater en grondwater en bevat de hoofdlijnen van aanpak voor het bereiken van een gewenste situatie. In dit plan staan de hoofdlijnen van de aanpak voor het bereiken van een gewenste situatie met betrekking tot de staat en werking van het totale rioleringsstelsel. Daarnaast is altijd sprake van het oplossen van calamiteiten die zich gedurende het jaar voordoen.

Grote projecten en ontwikkelingen

Bij het vervangen van riolering wordt ook de bovengrond (het openbaar gebied) veelal aangepast en vervangen. Er wordt afstemming gezocht met andere disciplines (integrale aanpak). Daarnaast vinden we burgerparticipatie heel belangrijk. Door deze combinatie van werkzaamheden is de doorlooptijd van veel rioleringsprojecten lang.

De volgende grotere projecten zijn opgestart of in uitvoering in 2024:

- Veenoord: De riolering in Veenoord wordt deels vervangen. Het plan wordt gefaseerd uitgevoerd. Fase 1 is gereed. Fase 2 wordt binnenkort aanbesteed. Verwachting is dat april/mei 2025 de uitvoering zal starten. Fase 3 is gepland in 2026.
- Emmerhout: Vervanging riolering hoofdrijbaan Laan van het Kinholt in Emmerhout. De riolering in de hoofdontsluiting is in slechte staat. Hier wordt ca. 1100 meter riolering vervangen. De werkzaamheden zijn aanbesteed en het project is in uitvoering. Planning is dat het civiele deel medio 2025 gereed zal zijn.
- Barges: De vervanging van de riolering in de Orvelterbrink wordt in voorjaar 2025 aanbesteed. De civiele uitvoering zal daaropvolgend starten en neemt circa 1 jaar in beslag.
- Angelslo: Er wordt in de Angelsloërdijk en in de Jules Verneweg een afvoer gelegd vanaf de vijver Veldlaan naar het Bargermeerkanaal. De verwachting is de aanbesteding zomer 2025 zal worden afgerond en daarna de uitvoering zal starten.
- Emmen Centrum: De riolering in de Dordsestraat en Noorbargerstraat is in slechte staat. Dit is een erg omvangrijk project waarvan de uitvoering in fasen zal worden uitgevoerd. Fase 1 is aanbesteed en de uitvoering zal starten in het voorjaar van 2025. Fase 2 zal naar verwachting rond november 2025 worden aanbesteed. Uitvoering hiervan vindt in 2026 plaats.
- Klazienaveen: De riolering in de Dordsedijk voldoet niet meer. De riolering is in slechte staat en de afvoercapaciteit is onvoldoende. Er is een inloop geweest en het bestek wordt verder uitgewerkt. De verwachting is dat het project in het najaar 2025 in uitvoering is.
- Nieuw-Schoonebeek : De riolering in de Europaweg in Nieuw-Schoonebeek zal vervangen worden door een gescheiden rioolstelsel. De aanbesteding wordt binnenkort opgestart en de verwachting is dat in het voorjaar 2025 de uitvoering zal starten.
- Verder zijn er nog vele rioleringsprojecten in uitvoering /gestart die van kleinere omvang zijn dan deze bovengenoemde.

Beschikbare financiële middelen

Via de rioolheffing brengt de gemeente kosten in rekening voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel bij diegenen die zijn aangesloten op de riolering. De kosten die in de rioolheffing zijn ondergebracht zijn onder andere kapitaallasten en exploitatiekosten. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de beschikbare voorziening riolering.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	3.739	3.844	-105
Kapitaallasten	3.855	3.841	14
Mutatie voorziening	0	87	-87

3.3 Water en Kunstwerken

Het beleids- en uitvoeringskader

De onderhoudstoestand van de kunstwerken wordt eens per 2 jaar bepaald aan de hand van NEN-normeringen. Kunstwerken zijn in dit verband bruggen, viaducten en kades. Daarbij wordt een prioritering aangebracht op basis van veiligheid, functionaliteit, duurzaamheid en toonbaarheid. In 2022 én 2024 zijn er inspecties van de onderhoudstoestand van de kunstwerken uitgevoerd.

Deze onderzoeken waren nodig om te bepalen hoe lang deze kunstwerken nog mee kunnen en om mogelijke verlenging van levensduur door onderhoud inzichtelijk te maken. Op basis van het beschikbare geld en risico's wordt steeds de afweging gemaakt aan welke kunstwerken prioriteit wordt gegeven (assetmanagement). Bij de prioritering is veiligheid het belangrijkste. Uit de inspecties kwam naar voren dat veel kunstwerken in slechte staat verkeerden.

In de kadernota 2024 is daarom het benodigde geld beschikbaar gesteld voor 3 jaren om onderhoud te verrichten aan kunstwerken in slechte staat. In 2025 gaan we de inspecties van het volledige areaal via een aanbesteding op de markt zetten om in 2026 een herijking te laten plaatsvinden. Uit deze nieuwe inzichten, welke uit de inspecties volgen, wordt vervolgens een vertaalslag gemaakt naar de te verwachten kosten voor de werkzaamheden. Zodra deze bekend zijn kan er gekeken worden welk deel hiervan uit het normale onderhoudsbudget gedekt kan worden en voor welk deel aanvullende middelen aangevraagd moeten worden.

Grote projecten en ontwikkelingen

Voor 2024 stonden twee grote projecten gepland, die wegens omstandigheden pas deels of 2025 worden uitgevoerd. Hieronder worden deze projecten beschreven:

Groot onderhoud civiele kunstwerken (voegovergang en hout) - Oosterhof Holman

Dit project omvat 16 kunstwerken die vervangen of onderhouden zullen worden, met een plafondbedrag van €875.000. Dit betekent dat alle 16 kunstwerken binnen dit budget moeten vallen. Als er bij een kunstwerk geld overblijft door nieuwe inzichten of meevallers, kan dit budget worden gebruikt voor een ander kunstwerk waar extra middelen nodig zijn.

Betonreparatie en staalconservering viaducten rondweg Leggedoor

Dit project betreft de volgende drie kunstwerken:

- Viaduct Brinkenhalte (048)
- Viaduct Oranjekanaal (049)
- Viaduct Hondsrugweg (050)

De werkzaamheden omvatten betonherstel, staalconservering, kathodische bescherming van landhoofden en diverse andere taken. De kosten per kunstwerk zijn respectievelijk € 51.000, € 9.000 en € 100.000, met een totale geschatte kostenpost van ongeveer € 160.000. Dit zijn de initieel begrote kosten. We zullen echter proberen kosten te besparen door werkzaamheden te combineren, zoals het gelijktijdig uitvoeren van verschillende taken onder dezelfde verkeersmaatregelen.

Beschikbare financiële middelen

Een groot deel van de extra middelen is ingezet voor het vervangen en onderhouden van houten kunstwerken en voegovergangen. Zoals in het bovenstaande stuk "Grote projecten en ontwikkelingen" wordt verduidelijkt, zijn twee grote projecten deels of volledig doorgeschoven naar het volgende jaar (2025). Deze projecten hebben samen een totale omvang van meer dan één miljoen euro. Dit verklaart waarom niet het volledige budget in 2024 is benut. Door de verschuiving van deze projecten naar het volgende jaar, moet het hiervoor gereserveerde budget in 2025 beschikbaar worden gesteld via een resultaatbestemmingsreserve. Hiermee kunnen we de continuïteit van de onderhoudswerkzaamheden waarborgen en ervoor zorgen dat de kunstwerken in een veilige en functionele staat blijven.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	1.883	1.295	588
Kapitaallasten	451	437	14

3.4 Openbaar groen

Het beleids- en uitvoeringskader

Voor het onderhouden van stedelijk groen wordt gebruik gemaakt van de CROW beeldkwaliteit systematiek. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in verschillende kwaliteitsniveaus van onderhoud. Zo wordt het groen in de centrum van Emmen en Klazienaveen op een intensieve kwaliteit (A) en de overige wijken op basiskwaliteit (B) onderhouden.

Het landschappelijk groenonderhoud bestaat uit het extensief maaien en het onderhouden van recreatievijvers en landschappelijke elementen, sloten, wadi's en oevers. Het jaarlijks maaien van ruige grasbermen, sloten en oevers is opgenomen in een onderhoudsbestek dat zoveel mogelijk sober, doelmatig en ecologisch verantwoord wordt uitgevoerd. Het onderhouden van bosschages rondom recreatievijvers en landschappelijke elementen wordt reactief uitgevoerd. Daarnaast worden er op diverse locaties ruige grasvelden begraasd.

De natuurgebieden worden door Landschapsbeheer Drenthe in samenwerking met vrijwilligers in de dorpen en wijken onderhouden. Er wordt jaarlijks een zesde deel van de bomen planmatig gesnoeid. De beheersing van de eikenprocessierups is preventief en curatief, waarmee de excessen van de plaagdruk wordt bestreden. Door de preventieve besputtingen is de overlast in die gebieden beperkt gebleven.

Door klimaatveranderingen constateren we dat in veel woonkernen de levensduur van de beplanting op z'n eind loopt. Dit leidt tot extra kosten en inzet. Zo zijn er de afgelopen jaren meer bomen doodgegaan en om veiligheidsredenen gekapt. Daarnaast worden er jaarlijks ± 2 hectare vergraste en dode beplantingsvakken omgevormd tot gazons.

Het herstellen van het openbaar groen wordt meer klimaatadaptief, planmatig en integraal opgelost. De focus ligt op grootschalig groen-grijs onderhoud waarbij de voetpaden, parkeerplaatsen en openbaar groen in de directe woonomgeving opnieuw wordt aangelegd om de ruimtelijke kwaliteit, biodiversiteit en leefbaarheid te vergroten. Er zijn diverse grote projecten aanbesteed die met financiële middelen van 2024 in 2025 worden uitgevoerd.

De verruiging van het landschap is toegenomen, voet en fietspaden krijgen steeds meer te maken met overhangend groen en de oevers van vijvers en recreatieplassen groeien vol met hout-, en rietachtige vegetaties. De openbaar recreatieve landschappelijke waarden blijven daarmee onder druk staan. Dit alles heeft invloed op de ruimtelijke kwaliteit van groen en landschap. Wij hebben de Coöperatieve Vereniging Bosgroep opdracht gegeven de onderhoudsachterstanden in het landschappelijk groen te inventariseren en ons te adviseren

Om de biodiversiteit te vergroten zijn natuurwerkgroepen opgestart waarmee we bijvoorbeeld plannen voor voedselbossen of zones met inheemse bloemen in woonbuurten, uitwerken en realiseren. Ook hebben we duizend bomen geplant die zorgen voor koelte in hete en droge periodes. Door de extreme regenval liepen sloten over en kon het overvloedig water niet goed en tijdig worden afgevoerd. Dit werd veroorzaakt door volgroeide slootbodems met kruid- en houtachtige vegetaties en verstopte duikers. De werkvoorbereiding en aanbesteding is afgerond, de uitvoering om de sloten op te schonen wordt in het jaar 2025 uitgevoerd. Daarnaast zijn er door gemiddeld hogere temperaturen extra onderhoudsrondes nodig om de water exoten te verwijderen.

De eerste centrale speel-, sport-, speel en ontmoetingsplaatsen zijn gerealiseerd in de Delflanden, Angelso en Emmer-Compasuum. In totaal staan er in de openbare ruimte 2170 speelelementen incl. de multifunctionele sportelementen verdeeld over +/- 400 locaties. Deze speelelementen worden jaarlijks geïnspecteerd, waarbij er 306 speeltoestellen met gebreken zijn hersteld, 52 onveilige speeltoestellen zijn verwijderd en er zijn 99 nieuwe speeltoestellen bijgekomen.

Grote projecten en ontwikkelingen

Bij het vervangen van openbaar groen/grijs reconstructies wordt ook de bovengrond (het openbaar gebied) veelal aangepast en vervangen. Er wordt afstemming gezocht met andere disciplines (integrale aanpak). Daarnaast vinden we burgerparticipatie heel belangrijk. Door deze combinatie van werkzaamheden is de doorlooptijd van veel groen/grijsreconstructies lang. De werkvoorbereiding en aanbesteding van de groen/grijs reconstructie is uitgevoerd. De openstaande financiële middelen tot en met 2024 zijn geoordeeld, maar de uitvoering en afronding van de groen/grijs reconstructies loopt door in het jaar 2025.

De volgende grotere projecten zijn opgestart of in uitvoering in 2024:

- Gemeentebreed: De sloten die zijn dicht gegroeid met houtachtige, kruidachtige vegetaties en of slootbagger worden opgeschoond om de ontwatering te optimaliseren
- Nieuw-Weerdinge: In het gebied de Zetveld de Trippen vinden groen- en grijsreconstructies plaats waarbij het openbaar groen wordt vervangen en klimaat adaptief wordt heringericht. De slechte voetpaden worden hersteld en de parkeerproblematiek wordt opgelost.
- Emmerhout: In laan van de Marel worden twee hofjes waar woningcorporaties de woningen hebben verduurzaamd het openbaar groen vervangen en klimaat adaptief heringericht en de parkeerproblematiek opgelost.
- Barges: Het openbaar groen langs de Brinkenweg wordt vervangen en biodivers heringericht.
- Gemeentebreed: binnen het stedelijke openbaar groen worden er gemeentebreed op kleine schaal groen/ grijsreconstructies uitgevoerd. Het gaat dan voornamelijk om wortelopdruk, oplossen van meldingen/ knelpunten in het openbaar groen en parkeerproblematiek.
- Woonparc Sandur en Zandpol: Hier worden gebieden klimaat adaptief heringericht met bloemrijke vegetaties, Voedselblosjes om de biodiversiteit te vergroten.
- Gemeentebreed: Er worden gazons omgevormd en ingezaaid met inheemse kruiden om de biodiversiteit te vergroten.
- Gemeentebreed: Er zijn ruim 1000 bomen geplant om de verbindende boomstructuren langs wegen te herstellen op plaatsen waar eerder bomen zijn dood gegaan.
- Gemeente breed: De eerste centrale speel sport en ontmoetingsplekken zijn in samenspraak met de EOPs gerealiseerd in Emmer-compascuum, Angelso Delflanden.
- De reguliere onderhoudswerkzaamheden die binnen de contracten zijn opgenomen zoals het stedelijk groenonderhoud, snoeien van bomen eens in de zes jaar en het maaien van ruige grasvelden sloten en oevers is uitgevoerd.

Beschikbare financiële middelen

De jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden zoals het stedelijk groenonderhoud, bomen snoei en ruige grasvelden, sloten en oevers is binnen het beschikbare exploitatiebudget uitgevoerd. Het nog beschikbare exploitatiebudget is geoormerkt en heeft een relatie met de uitvoering van groen/grijs reconstructies. De werkzaamheden zijn aanbesteed, de uitvoering is opgestart en zal in 2025 worden afgerond.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	12.395	11.947	449
Kapitaallasten	500	495	4

3.5 Openbare verlichting

Het beleids- en uitvoeringskader

De openbare verlichting levert een belangrijke bijdrage aan de verkeers- en sociale veiligheid en speelt een grote rol bij de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel onder de bewoners. In 2021 is het beleidsplan Bewuster Verlicht in de Openbare Ruimte 2021-2027 vastgesteld. Met dit plan wordt voorzien in het up-to-date houden van het gewenste totale areaal aan openbare verlichting. Het huidige systeem van openbare verlichting bestaat thans uit zo'n 22.700 lichtpunten. Uitgangspunt is dat lichtmasten een technische levensduur van 50 jaar hebben en de armaturen een levensduur van 25 jaar. Jaarlijks wordt de veiligheid, het verlichtingsniveau en de duurzaamheid van lichtmasten geïnspecteerd. Aan de hand van deze inspecties zijn/worden lichtmasten vervangen die niet aan veiligheidsnormen voldoen. Op dit moment is er dan ook geen sprake van achterstallig onderhoud aan het totale systeem van openbare verlichting.

Het totaal areaal aan openbare verlichting is het laatste decennium duurzamer geworden. De gemeente heeft de afgelopen jaren ruim 5000 minder-efficiënte armaturen vervangen door energiezuinige ledverlichting. Met de vervanging dragen wij bij aan de bestuurlijke doelstellingen om te komen tot een duurzamere gemeente. Jaarlijks is er een regulier bedrag van € 210.000 beschikbaar voor vervangingsinvesteringen openbare verlichting.

Grote projecten en ontwikkelingen

In de Kadernota 2021 is geld aangevraagd voor de periode 2021-2024 voor het vervangen van masten en armaturen die de technische levensduur hebben bereikt of waarvan de lamp is uitgefaseerd. Het ging hierbij om 4200 masten en 3000 armaturen. Dit is nodig om te voorkomen dat verlichting niet meer brandt. Afgelopen jaren is voor dit geld opdracht gegeven om 2.250 masten en 5.800 armaturen te vervangen. Er is voor gekozen om meer armaturen te vervangen dan masten omdat er meerdere type lampen zijn uitgefaseerd afgelopen jaren. Hier was destijds nog geen zicht op.

Intussen is 51% van de verlichting voorzien van energiezuinige LED-verlichting en als alle in opdracht gegeven vervangingen zijn uitgevoerd zal dit ruim 60% zijn.

Voor de jaren 2025-2028 is opnieuw budget aangevraagd via de Kadernota om de opgelopen achterstanden wat betreft het vervangen van masten en het verdere verleden van de armaturen te kunnen realiseren. Dit is gehonoreerd.

Beschikbare financiële middelen

De overschrijding van het exploitatiebudget wordt veroorzaakt door een overschrijding van het elektriciteitsverbruik.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	994	1.229	-234
Kapitaallasten	276	278	-2

3.6 Verkeersregelininstallaties

Het beleids- en uitvoeringskader

Verkeersregelininstallaties leveren een belangrijke bijdrage aan de verkeersveiligheid. Op kruispunten met veel autoverkeer zorgen verkeerslichten ervoor dat fietsers en voetgangers en het autoverkeer op de zijwegen het kruispunt veilig kunnen passeren. Jaarlijks worden de verkeerslichten meerdere keren geïnspecteerd op veiligheid en optimale werking. De verkeerslichten zijn allemaal uitgevoerd in LED. Er zijn momenteel 20 verkeersregelininstallaties. Er is geen achterstallig onderhoud aan de verkeersregelininstallaties.

Twee verkeersregelininstallaties zijn, gezien de leeftijd van 24 en 25 jaar, aan vervanging toe. In 2025 wordt het riool vervangen in de Dordsestraat. Hierbij wordt de 24 jaar oude VRI Dordsestraat/Boermarkeweg vervangen. De VRI Dordsestraat/Eerste Bokslootweg komt te vervallen. De 25 jaar oude VRI Dordsestraat/Noordbargerstraat wordt niet meer vervangen aangezien deze komt te vervallen na de rioolreconstructie van de Dordsestraat. Daarnaast komt de VRI N862/Oranjedorpstraat in 2026 te vervallen met de reconstructie van de N862.

Na bovenstaande werkzaamheden houden wij 17 verkeerslichten over. De eerstvolgende vervangingen worden in 2028 verwacht. Het gaat hier om de twee VRI's aan beide zijden van de Hondsrugtunnel en de VRI. Boermarkeweg/Angelsloërdijk.

Grote projecten en ontwikkelingen

Alle verkeerslichten worden omgebouwd naar iVRI. De iVRI kan via een app in het voertuig informatie geven over de wachttijd. Daarnaast zit het regelprogramma in de Cloud en is gericht op het realiseren van vooraf gestelde beleidsdoelen. Eind 2024 zijn vijf verkeersregelininstallaties op de Boermarkeweg omgebouwd naar intelligente verkeersregelininstallaties, afgekort iVRI. Hiermee zijn nu acht verkeerslichten iVRI (ready). Er zijn diverse restpunten waardoor deze verkeerslichten nog niet operationeel zijn als iVRI. In 2025 worden de restpunten opgelost en wordt ook de negende iVRI opgeleverd (Dordsestraat/Boermarkeweg). Aansluitend worden de overige verkeerslichten omgebouwd naar iVRI, hiervoor zijn bij de kadernota van 2023 middelen aangevraagd.

Beschikbare financiële middelen

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	332	317	15
Kapitaallasten	191	191	0

3.7 Gemeentelijk vastgoed

Het beleids- en uitvoeringskader

Ten aanzien van het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed wordt voor een groot aantal panden gewerkt met Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's), conform de NEN 2767. Het beleid van de gemeente tot op heden is om de kernportefeuille van de gemeentelijke gebouwen te onderhouden op onderhoudsniveau 3, tenzij er redenen zijn om hiervan af te wijken. Dit onderhoudsniveau is sober en draagt bij aan een doelmatig beheer van het gemeentelijk vastgoed. Gebouwen die onlangs zijn aangekocht, op (korte) termijn worden gesloopt of verkocht beschikken niet altijd over een MJOP.

Eén keer per vier jaar (in lijn met wet en -regelgeving is maximaal eens in de vijf jaar verplicht) wordt de staat van onderhoud integraal geïnspecteerd. In 2021 heeft de laatste integrale en volledige conditiemeting plaatsgevonden. Per gebouw is een MJOP opgesteld gebaseerd op kwaliteitsniveau 3. In totaal zijn plus minus 70 gebouwen geïnventariseerd. Het gaat dan onder meer om het gemeentehuis, Atlas theater, Werkplein, sporthallen, gymzalen en zwembaden. Inmiddels zijn (in het kader van 'centralisatie Vastgoed') sinds 2021 meerdere gebouwen toegevoegd aan de gebouwportefeuille die door team Vastgoed en Grondzaken wordt beheerd. Ook wordt er onderhoud uitgevoerd aan gebouwen die (nog) niet onder de verantwoordelijkheid van Vastgoed en Grondzaken vallen, zoals parkeergarages of gebouwen in het Rensenpark en andere strategische aankopen. De herinspectie voor de nieuwe MJOP is inmiddels opgestart zodat in 2025 weer een nieuwe doorkijk kan worden gegeven in de benodigde onderhoudsmiddelen.

Grote projecten en ontwikkelingen

In 2024 zijn een aantal gebouwen gesloopt en is er gewerkt aan diverse grote projecten en ontwikkelingen. Deze leiden komende jaren tot uitvoering. In 2024 zijn er geen projecten opgeleverd.

Allereerst is gestart met de uitvoering van het Integraal UitvoeringPlan (IHP) Binnensport. Begin 2024 is deze vastgesteld in de raad. Tevens is voor fase 1 (2024-2026) circa € 21,0 miljoen beschikbaar gesteld. De volgende projecten hieruit zijn inmiddels in gang gezet:

- Upgrade sporthal de Ossehal, gymzaal Oosterstraat en gymzaal Lange Kavel en
- Nieuwbouw gymzaal Postweg, gymzaal Voeghoutenstraat, gymzaal Semstraat en sporthal Bargeres.
- Er is gestart met voorbereidingen voor vervangende nieuwbouw locatie Handelsweg (gemeentelijke huisvesting);
- Verduurzaming gemeentelijk Vastgoed: fase 1 is afgerond, hierbij is d.m.v. diverse werkzaamheden (o.a. aanbrengen ledverlichting, zonnepanelen etc.) voor het gemeentelijk vastgoed de stap gezet naar minimaal label C. Daarnaast is er een start gemaakt om een plan te maken voor de volgende fase waarbij het uitgangspunt is om het vastgoed in 2030 op label A te hebben en in 2050 volledig aardgasvrij.
- Nieuwbouw Kindcentrum Delftlanden inclusief gymzaal: bezig met voorbereidingen voor nieuwe school inclusief gymzaal (start bouw in 2025);
- Verbouw/Renovatie zwembad Neptunus: Ontwerp en verdere voorbereiding voor het verbouwen, renoveren, onderhouden en verduurzamen van zwembad Neptunus (start uitvoering in 2025);
- Nieuwbouw GKC Emmerhout: bezig met voorbereidingen voor nieuwbouw scholen Aventurijn / Toermalijn i.c.m. zorgpartij (Cosis) inclusief een gymzaal en
- Sloop van diverse gebouwen: o.a. 4 scholen, een gymzaal en sporthal in Emmer-Compascuum

Beschikbare financiële middelen

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil
Beschikbaar exploitatiebudget	3.368	3.243	125
Kapitaallasten	6.353	6.410	-57
Mutatie voorziening	142	367	- 225
Toerekening formatie Vastgoed	372	399	-27

Naast de jaarlijks beschikbare middelen is er een reserve onderhoud gebouwen. Deze heeft met ingang van het jaar 2024 een omvang van circa € 1,28 miljoen. Deze reserve wordt in principe ingezet als in een jaarschijf tegen calamiteiten wordt aangelopen dan wel dat het reguliere jaarbudget ontoereikend is.

In bovenstaande budgetten is het onderhoud van de parkeergarages niet begrepen. Dit is begroot binnen het parkeerbedrijf. Het onderhoud van de gebouwen van het Rensenpark is begroot op taakveld 0.3, binnen programma 5.

4. Paragraaf financiering

In deze paragraaf staan het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en de financiële verordening. Het wettelijk kader is verder uitgewerkt in het treasurystatuut van de gemeente Emmen.

4.1 Schuldpositie en liquiditeiten

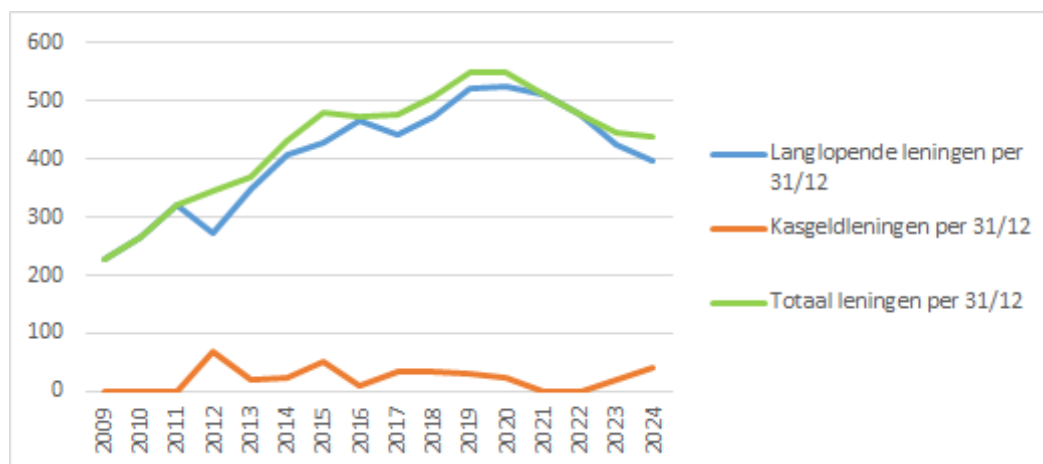
De financiering van de totale gemeentelijke activiteiten is gebaseerd op integrale financiering. Integrale financiering is een benadering waarbij verschillende financieringsbronnen en budgetten worden samengevoegd om een efficiënte manier van werken te ondersteunen. Het financieringstekort wordt grotendeels gedekt door langlopende leningen en deels door kasgeldleningen (leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar).

Schuldpositie en liquiditeiten

In het hoofdstuk over de balans is een specificatie van de vaste schulden opgenomen. In 2024 zijn geen langlopende leningen aangetrokken. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door lagere investeringen en incidentele baten zoals middelen voor de opvang van Oekraïners. Het totaal van de opgenomen geldleningen daalt daarmee van € 425,1 miljoen naar € 397,1 miljoen per eind 2024.

In 2024 is alleen gebruik gemaakt van korte financiering middels kasgeldleningen, waarmee ook de afgeloste langlopende leningen zijn geherfinancierd. Gemiddeld over het jaar was de hoogte van de kasgeldleningen € 30 miljoen.

In de onderstaande grafiek is het verloop van de geldleningen weergegeven over de afgelopen jaren. Hierin is te zien dat de leningenportefeuille van de gemeente vanaf 2020 is afgenomen. Dit is onder meer het gevolg van incidentele baten en lagere uitgaven op investeringen, omdat deze zijn doorgeschoven naar toekomstige jaren. Enerzijds komt dit door de krappe en overspannen arbeidsmarkt, leidend tot in- en externe (uitvoerders/aannemers) capaciteitsproblemen, waardoor planningen niet gehaald worden. Anderzijds is het te verklaren doordat de meeste investeringen meerjarige complexe processen zijn, met veel afhankelijkheden. Veelal zijn dit externe factoren zoals de regelgeving rondom stikstof en milieu, leveringsproblemen en vertragingen in vergunningsprocessen. De verwachting is dat de leningenportefeuille komende jaren weer gaat toenemen door opgenomen forse investeringen in de begroting 2025 en verder.

Verstreckte geldleningen

In het hoofdstuk over de balans is een specificatie van de financiële vaste activa opgenomen. In 2024 zijn 19 leningen verstrekt, in totaal € 3,2 miljoen, en is er € 4,8 miljoen afgelost. Het krediet verstrekt in rekening courant aan Wildlands is licht gestegen van € 1,7 miljoen naar € 1,8 miljoen. Het totaal van de verstrekte leningen is gedaald van € 75,9 miljoen naar € 74,3 miljoen per eind 2024.

4.2 Rentevisie

Rentevisie

De Nederlandse publieke sector rentes kenden behoorlijke fluctuaties in 2024. De lange rente (maatstaf is 10-jaars lineair, bron: BNG) was eind 2023 2,86%. Tot begin juli was de rente gemiddeld 3,25%, met een piek eind mei van 3,46%. Deze stijging werd veroorzaakt door meevallende groeiverwachtingen en hardnekkige inflatie buiten de eurozone. In het tweede halfjaar zijn als gevolg van diverse economische ontwikkelingen vanaf juni wel renteverlagingen doorgevoerd. De rente bedroeg eind december 2,99% en is daarmee iets hoger dan het gemiddelde over deze periode van 2,91%.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in 2024 de rente vier keer verlaagd van 4% begin 2024 naar 3% eind 2024. De korte rente loopt mee in deze verlaging. De korte rente (maatstaf is 1-maands Euribor, bron: global-rates.com) was eind 2023 3,85% en is gedaald naar 2,85% eind 2024.

De verwachting is dat de ECB in 2025 meerdere renteverlagingen gaat doorvoeren. Op 30 januari 2025 is de rente met 0,25% gedaald.

In de begroting 2024 was rekening gehouden met een korte rente van 4,25% en een lange rente van 3,75%. Behalve het feit dat gemiddeld genomen de werkelijke rente lager lag, was ook de financieringsbehoefte veel lager dan begroot door lagere investeringen en incidentele baten.

Het totale rentevoordeel van in totaal € 2,8 miljoen is in Berap-I en Berap-II 2024 verwerkt.

Het gemiddelde rentepercentage dat in 2024 over de leningenportefeuille (betreft alleen de opgenomen geldleningen) van € 411,1 miljoen (gemiddelde stand in 2024) werd betaald, bedroeg 1,57%.

4.3 Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen om een grens te stellen aan de korte financiering (met een rentetypische looptijd tot één jaar). Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in 2024 niet is overschreden.

Omvang begroting 2024 is € 489 miljoen	Bedragen x € 1.000 per kwartaal			
	Kw1	Kw2	Kw3	Kw4
1. Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
In bedrag	41.565	41.565	41.565	41.565
2. Omvang vlottende schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	36.667	36.667	26.667	21.667
3. Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	3	3	3	3
Tegoeden in rekening courant	155	153	150	131
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	7.865	12.651	15.705	5.414
Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld (2-3)	28.645	23.860	10.809	16.119
Toegestane kasgeldlimiet (1)	41.565	41.565	41.565	41.565
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	12.921	17.705	30.756	25.446

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (= schuld met een rentetypische looptijd van één jaar of langer) door onder andere het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm in 2024 niet is overschreden.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld 2024		Bedragen x € 1.000
1	Renteherzieningen	0
2	Aflossingen	28.030
Toets renterisiconorm		
3	Renterisico (1+2)	28.030
4	Renterisiconorm 20% * € 489 miljoen	97.800
5 = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	69.770

Kredietrisicobeheer

De kredietrisico's doen zich voor bij verstrekte geldleningen. In onderstaande tabel laten wij zien aan welke risicogroep leningen zijn verstrekt en welke zekerheden zijn overeengekomen.

Risicogroep	Hypothecaire zekerheid	Restschuld x € 1.000 per 1-1-2025	% van totaal
Stadionbedrijf	met/zonder*	3.100	4%
Wildlands	met	61.100	82%
Woningcorporaties	met (WSW)	2.400	3%
Overig	met/zonder	7.700	10%
Totaal		74.300	100%

4.4 Toerekening rente

Conform BBV wordt in het onderstaand overzicht inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden.

De rentekosten van de leningenportefeuille worden doorberekend via het rente omslagpercentage (de betaalde rente van de opgenomen geldleningen minus de ontvangen rente van de uitgegeven geldleningen gedeeld door de boekwaarde van de activa) ; in 2024 is dit 1,1%. Er wordt meer rente aan de taakvelden toegerekend dan de werkelijke rentelasten, echter de interne rente voldoet aan de BBV-normen (een afwijking van maximaal 25% is toegestaan). Dit renteresultaat was begroot en heeft dus geen effect op het jaarrekeningresultaat.

Bedragen x € 1.000	2024
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	7.515
Externe rentebaten	-1.758
Saldo rentelasten en rentebaten	5.757
Rente aan grondexploitaties	-505
Rente projectfinanciering	-
Totaal toe te rekenen externe rente	5.252
Toegerekende rente aan taakvelden	-6.171
Renteresultaat op taakveld treasury	-919

5. Paragraaf bedrijfsvoering

In programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten is ingegaan op de ontwikkeling van medewerkers en teams. In deze paragraaf bedrijfsvoering wordt teruggeblikt op een drietal thema's die in de begroting 2024 waren benoemd; innovatief procesmanagement, opgave gericht werken en hybride (samen) werken.

5.1 Toekomstbestendige organisatie en bedrijfsvoering

In 2024 is het bewustzijn in de organisatie nadrukkelijk versterkt om delen van ons werk echt anders in te richten; de maatschappelijke ontwikkelingen hebben grote invloed op ons werk en de arbeidsmarktkrapte is op een aantal terreinen merkbaarder. Dit laatste geldt ook voor onze stakeholders. Toch zijn de 166 vacatures die in 2024 in de markt zijn gezet op drie na ingevuld. Naast de extra inspanningen van de HRM-adviseurs hebben ook het vernieuwde werkgeversmerk en de nieuwe introductie-app een bijdrage geleverd. Tegelijk zien we dat het op een aantal terreinen steeds lastiger wordt de capaciteit in relatie tot de opgaven op orde te krijgen.

We moeten processen, voorzieningen en onze dienstverlening vernieuwen en écht anders gaan doen, zodat we in de toekomst ook excellente kwaliteit kunnen bieden aan onze inwoners en stakeholders. Verbeteren is niet meer voldoende, het gaat over vernieuwen.

In 2024 zijn we gestart met het aanbrengen van focus en snelheid in de toekomstgerichte organisatieontwikkeling. We zijn gestart met het ophalen en het verbinden van die zaken die hier aan bijdragen.

Er zijn in 2024 veel initiatieven opgehaald en onderling verbonden, die bijdragen aan het (organisatie)leren, patronen doorbreken en aan het reflecteren; wie leert om te leren kan het werk echt duurzaam flexibel inrichten. We leren onder andere door iets anders te proberen (experimenteren) in het klein en deze lessen groter te maken en te delen.

Innovatief procesmanagement

In 2024 is het project Procesmanagement van start gegaan. We hebben sessies gehouden om de huidige werkprocessen in kaart te brengen. In vervolgsessies werd teams gevraagd om, los van de bestaande kaders en beperkingen, na te denken over hoe werkprocessen er in de toekomst uit zouden kunnen zien met innovatieve oplossingen zoals AI. Het resultaat van dit proces waren concrete verbeteringen voor de korte termijn en actiepunten voor de langere termijn, waarmee we kunnen streven naar een toekomstbestendige dienstverlening. In de jaarplancycclus zal hier verder op worden gestuurd.

Opgave gericht werken

In 2024 is binnen het programma Opgavegericht werken ingezet op het werken met Portfoliomanagement (de planning en prioritering van de opgaven waar we met elkaar aan werken): dit geeft ambtelijk én bestuurlijk meer 'grip' op de caseload en ondersteunt het goede gesprek hierover. We hebben een systematiek met portfoliotafels en afwegingskaders met elkaar ontwikkeld. Op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Verder is er een portfolioregisseur aangetrokken. En er is – intensiever dan gepland – gesproken over hoe dit voor Emmen echt kan gaan werken.

Studio JOOP, dit staat voor JOuw OPgave, heeft zich in 2024 verder ontwikkeld tot de plek waar Leren & Doen elkaar ontmoeten. Concrete zaken zijn kennisdeling, intervisie, training, creërende werkvormen, delen van ervaring en natuurlijk ook als de link met alles wat het werken in opgaven ondersteunt.

Meer dan van te voren gedacht, is er een beroep gedaan op Studio JOOP om project- en programmateams te adviseren, trainingen aan te bieden (in samenwerking met de BOCE academie), in samenwerking met de TransVormers PSU's te verzorgen en mee te denken over nieuwe helpende werkvormen (zoals de Programmatafels of bewustwording van helpende en niet helpende patronen). Tenslotte zijn we er ook in geslaagd om zelf trainers op te leiden voor een deel van de trainingen in co-creërende methodieken.

De beweging naar een opgavegerichte organisatie is er volop. Het programma Opgavegericht werken is verlengd tot 1-4-2025. Dit extra kwartaal gebruiken we om te borgen dat deze beweging ook daarna wordt vastgehouden en verder vergoot.

Hybride (samen) werken

Het programma dat zich heeft gericht op het hybride (samen) werken is eind 2024 afgerond en heeft een aantal (tussen) resultaten opgeleverd.

Er is afgesproken dat we in de samenleving werken, op kantoor en/of thuis. We hebben aansluitend bij de praktijk en de behoefte van de organisatie helder benoemd hoe we daar uitgaand van onze dienstverlening aan de samenleving optimaal vorm aan willen geven.

Op basis van knelpunten en behoefte van de organisatie is op basis van gebruik van de beschikbare middelen een plan gemaakt om de inrichting van het kantoor beter aan te laten sluiten bij de behoefte om hybride samen te werken. Dit krijgt vorm in een betere verdeling van verschillende soorten werkplekken met toevoeging van ruimte om samen te werken aan opgaven, belcellen, kleine overleg ruimtes en aanlandplekken.

Ontwikkeling van medewerkers en teams

In 2024 lag de focus op strategische personeelsplanning. Tijdens verschillende sessies op concern- en teamniveau hebben we in kaart gebracht welke interne en externe ontwikkelingen relevant zijn, welke competenties nu en in de toekomst nodig zijn en hoe we deze binnen de organisatie kunnen ontwikkelen.

Om de organisatiedoelen beter te laten aansluiten op de ontwikkelbehoeften van medewerkers, zijn we gestart met een onderzoek naar een vernieuwde en meer passende gesprekscyclus. Het doel is het 'goede gesprek tussen medewerkers en leidinggevendenden te faciliteren en medewerkers te stimuleren meer regie te laten nemen over hun eigen groei en ontwikkeling.

5.2 Financieel

Het totale voordelige resultaat op bedrijfsvoering bedraagt € 126.000. Het totale resultaat is verdeeld over de posten; loonsom, inhuur, overhead en overige bedrijfsvoeringsposten. Het voordelige resultaat kan hierdoor gebruikt worden om het saldo van de reserve bedrijfsvoering weer tot € 1,0 miljoen aan te vullen. Dit betekent een storting van € 471.000.

Het saldo van de loonsom en inhuur bedraagt - € 64.000 en bestaat uit een voordeel op de loonsom van € 736.000 en een nadeel op inhuur van € 800.000. Dit is inclusief de taakstelling welke opgenomen is op personeel om vrijvallende vacatureruimte in te zetten. Deze taakstelling is ten tijde van de Berap-II 2024 als ingezet.

Het bedrag aan inhuur in 2024 bedraagt € 13,4 miljoen. Dit is 15,75% van de begrote loonsom (€ 85,0 miljoen). Van de totale inhuur wordt een groot deel veroorzaakt door de capaciteitsvraagstukken welke in projecten en programma's gelden. De verwachting is dat de project- en programma vraagstukken in de komende jaren zullen toenemen. Vanuit het Rijk, de provincie en Europese regelingen worden hiervoor via Specifieke Uitkeringen middelen ter beschikking gesteld. Daarnaast blijft de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijke rol spelen. Sommige vacatures blijven moeizaam te vervullen en de werkzaamheden kunnen dan alleen worden uitgevoerd middels externe inhuur. Daarentegen wordt het inhuren van zelfstandigen bemoeilijkt door de nieuw ingetreden wetgeving omtrent inhuurkrachten. Zelfstandigen horen niet ingehuurd te worden door een werkgever of opdrachtgever terwijl zij een lijnfunctie invullen.

De overhead resulteert in 2024 in een voordeel van € 697.000. Dit is voor het overgrote deel het gevolg van het later starten van de aanbesteding rondom Managed Detection en Response.

Tevens is er in 2024 veel geïnvesteerd in opleidingen, training en workshops voor medewerkers. Het budget vorming, training en opleiding (VTO) is 1% van de loonsom (€ 797.000) en deze laat voor 2024 een overschrijding zien van € 14.000.

5.3 Rechtmatigheid

In hoofdstuk 3 van het jaarverslag is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 17,2 miljoen.

Rechtmatigheid is één van de kernbegrippen van goed overheidsbestuur. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat overheden publieke gelden rechtmatig verwerven en besteden. Daarom nemen overheden zelf maatregelen in de organisatie die waarborgen verschaffen en zijn er ook in de regelgeving eisen aan de interne en externe controle op rechtmatigheid opgenomen. De in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de verordeningen van de gemeente Emmen.

Tot en met verslagjaar 2022 werd in de controleverklaring van de accountant expliciet een oordeel gegeven over zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Door een wetswijziging legt het college vanaf het boekjaar 2023 zelf verantwoording af over rechtmatigheid. Doel hiervan is om het gesprek hierover tussen het college en de raad te bevorderen. De rechtmatigheidsverantwoording betreft dus een verantwoording van het college aan de raad. Hierbij beoordeelt de accountant of de informatie (zoals opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording) getrouw (juist en volledig) is.

Vanaf verslagjaar 2023 geeft de accountant in de controleverklaring derhalve nog uitsluitend een oordeel over de getrouwheid van de gehele jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening. Hierdoor heeft het getrouwheidsoordeel van de accountant ook betrekking op de rechtmatigheidsverantwoording van college. De raad mag er dan ook op vertrouwen dat de accountant toeziet op de juistheid en volledigheid van de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Overigens blijft de accountant met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door ons college wel een oordeel geven over de rechtmatige besteding van de specifieke uitkeringen van het Rijk.

Hierna worden de belangrijkste bevindingen in het kader van het onderzoek naar de rechtmatigheid vastgelegd. Als uitgangspunt dienen hierbij de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV, het normenkader 2023 en het 'Controleprotocol voor de accountantscontrole en de rechtmatigheidscontrole op de jaarrekening 2023 t/m 2025 van de gemeente Emmen' welke op 21 december 2023 is vastgesteld door de raad.

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Zie hiervoor het onderstaande overzicht. . Desondanks zijn er toch enkele bevindingen geconstateerd die binnen deze grens vallen. De bevindingen waarbij afwijkingen groter dan €400k van toepassing zijn worden hier toegelicht.

Omschrijving onrechtmatigheid (bedragen x € 1.000.000)	(bruto) Fouten	(bruto) Onduidelijkheden	Begrotingsoverschrijdingen welke acceptabel zijn op basis van artikel 15 lid 4 van de financiële verordening	
			(netto)	Fouten en Onduidelijkheden
Begrotingsoverschrijdingen van de lasten op de programma's	€4,20		€2,90	
Begrotingsoverschrijdingen van de investeringskredieten	€0,40			
Ten onrechte niet Europees aanbestede contracten	€10,68			
Totaal	€15,28	€0,00	€2,90	€0,00

Naleving rechtmatigheidscriteria

Voor de oordeelsvorming door het college over de rechtmatigheid van het financieel beheer ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zijn de volgende drie criteria van toepassing:

1. het begrotingscriterium;

2. het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);

3. het voorwaardencriterium.

Hierna volgt een analyse van de rechtmatigheid over het verslagjaar 2024.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV. Begin november 2023 heeft de commissie BBV een aangescherpte definitie gepubliceerd voor begrotingsonrechtmatigheid.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid indien:

1. Het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten van de door de raad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten op programmaniveau of investeringsbudgetten (kredieten) overschrijdt;
2. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves niet door de raad zijn vastgesteld en;
3. Onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot, de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast of te laat zijn gemeld aan de raad.

Begrotingsoverschrijding lasten en investeringskredieten

Ad 1.

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft, is mogelijk sprake van onrechtmatige lasten. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de raad.

Voor de afweging of afwijkingen leiden tot opname in de rechtmatigheidsverantwoording dienen de baten en lasten apart te worden beschouwd en derhalve niet te worden gesaldeerd. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het niveau waarop de raad de begroting autoriseert. Dit is binnen de gemeente Emmen op programmaniveau. Het kan hier ook gaan om begrotingsonrechtmatigheden waarbij het college binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. De beleidskaders voor begrotingsonrechtmatigheden zijn vastgesteld in artikel 7 en 12 van de verordening financieel beleid, beheer en organisatie (art. 212 Gemeentewet) gemeente Emmen 2023.

Begrotingsoverschrijdingen lasten

Begrotingsoverschrijding lasten per programma	(Bedragen x € 1.000)
Programma 3 Veiligheid	-821
<u>Crisisbeheersing en brandweer</u>	-70
De overschrijding(en) op het budget binnen het programma Veiligheid wordt veroorzaakt door meerdere factoren binnen de taakvelden Crisisbeheer & Brandweer en Openbare orde & Veiligheid. Er zijn kosten gemaakt voor het afvoeren van vervuild bluswater bij een incident in Schoonebeek. Het vervuilde bluswater dreigden terecht te komen in het oppervlaktewater (kanaal) en via riolering bij de waterzuivering. De kosten hiervoor bedragen €- 70k.	
<u>Openbare orde en veiligheid</u>	-687

Begrotingsoverschrijding lasten per programma	(Bedragen x € 1.000)
Om de weerbaarheid en kennis te vergroten van BOA's en toezichthouders zijn opleidingen gevolgd tegenvallende kosten zorgen voor een overschrijding van € -279k.	
Er wordt extra gebruik gemaakt van externe diensten als gevolg van de grote vacatureruimte binnen team Toezicht en Handhaving. Dit vanwege de grote vraag naar toezichthouders en BOA's op verschillende terreinen. Het betreft BOA's in de openbare ruimte, het Renssenpark en overige reguliere handhavingstaken. Er worden nu voornamelijk BOA's ingehuurd. De tarieven voor BOA's liggen hoger dan die voor toezichthouders. De overschrijding resulteert in € -288k .	
Extra kosten als gevolg van asielproblematiek. Daardoor extra inzet van toezichthouders en BOA's. Dit probleem speelt al langer maar hier is nog geen langdurige oplossing voor gevonden. Het restant na compensatie vanuit Ministerie en de Provincie bedraagt € - 120k.	
Programma 6 Inkomensondersteuning	-1.926
<u>Inkomensregelingen</u>	
De overschrijding(en) op het budget binnen het programma Inkomensondersteuning wordt eveneens veroorzaakt door meerdere factoren binnen het taakveld Inkomensregelingen.	
Het aantal uitkeringen in het kader van de P-wet is licht gestegen (+10) waarmee de dalende trend van voorgaande jaren tot stilstand is gekomen. De gemiddelde kosten per uitkering zijn in 2024 significant gestegen. Tevens zijn er meer inwoners ondersteund d.m.v. loonkosten subsidies. Gebaseerd op de aantallen in 2023 was de verwachting dat maar een deel van de prijsbijstelling nodig zou zijn, daarom is niet de gehele prijsbijstelling opgehaald. Daardoor ontstaat er nu een tekort ad € - 1.332k	
Loonkosten subsidie wordt verstrekt als uitkeringsgerechtigden met ondersteuning aan het werk kunnen. Er zijn nu meer mensen geholpen dan vooraf begroot. € -880k	
De trend van de dalende stand "Bijstandsdebiteuren" zet ook in 2024 door. € - 1.143k. Omdat de debiteurenstand daalt kan de voorziening ook voordelig naar beneden bijgesteld worden. € 212k	
Alle Bijzondere bijstandsvoorzieningen, subsidieregelingen en minimaregelingen worden volop gebruikt met uitzondering van de Doe Mee Webshop. Deels heeft dit te maken met het feit dat de doelgroep kleiner is geworden; door ophoging van het minimumloon vallen er minder gezinnen in de categorie tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Daarnaast maakt maar 45% van de doelgroep gebruik van de Webshop in plaats van de gewenste 60%-70%. € 592k	
Programma 10	-827
<u>Overhead</u>	
Hogere kosten voor de huisvestingsgebouwen van de gemeente Emmen. Onder andere kosten voor interne verbouwing, hogere kosten voor beveiliging, hogere energiekosten en meer correctief onderhoud. Deze kosten worden doorbelast naar de huurder. Zie het voordelig resultaat van € 510.000 aan de batenkant. De verklaring voor de hogere energiekosten is dat de kosten inzake elektriciteit jaarlijks fluctueren in verband met de veranderende (kale) levertarieven, opslagen van leveranciers, netbeheerskosten vanuit onze netbeheerder en wijzigingen in belastingen. Daarnaast zien we ook een grote variatie in het verbruik. Mede door deze schommelingen en achterstallige facturen over 2022 en 2023 vanuit onze vorige leverancier zijn de kosten hoog uitgevallen. Totaal nadelig € -480k	
Extra kosten die vanuit het project van Dimpact zijn ontstaan vanwege de complexiteit van het ombouwen van ons zaakstelsel naar Common Ground. De kosten bestaan enerzijds uit het langer in stand houden van het huidige stelsel en anderzijds de extra kosten voor. € -285k	

Overschrijdingen investeringskredieten

Met betrekking tot de investeringskredieten constateren wij een totale overschrijding van € 429k. Dit bedrag is opgebouwd uit een 18 tal bedragen beneden de 80K. Ruim €250k betreffen voorbereidingskredieten op een grondexploitatie die na afronding opgenomen worden in de grondexploitatie, maar nu gelden als overschrijding.

Onttrekken of doteren aan bestemmingsreserves

Mutaties in reserves die niet door een voor 31 december van het verslagjaar genomen besluit van de raad zijn gedekt, zijn onrechtmatig en tellen wel mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

In de jaarrekening 2024 zijn op programmaniveau de onttrekkingen aan de reserves niet groter dan begroot. En er is niet meer toegevoegd dan begroot.

Onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten dan begroot in de begroting

Over- en onderschrijdingen van baten of onderschrijdingen van lasten/investeringen betreffen op zichzelf geen begrotingsonrechtmatigheden, maar het kan wel onrechtmatig zijn als deze afwijkingen niet tijdig in de (bijgestelde) begroting zijn verwerkt (m.a.w. niet tijdig aan de raad zijn gemeld). Het gaat dus om het tijdig melden. Wat tijdig is, wordt bepaald door de interne afspraken tussen het college en de raad over het rapporteren van afwijkingen en het aanpassen van de begroting. Binnen de gemeente Emmen is afgesproken dat het tijdig is als deze afwijkingen bij de jaarrekening worden gemeld en toegelicht door het college.

In de jaarrekening 2024 zijn de onderstaande (begrotings)afwijkingen adequaat toegelicht in de programmaverantwoording. Door deze uitgebreide toelichting van de (begrotings)afwijkingen in de jaarrekening wordt voldaan aan het tijdig melden aan de raad en tellen deze (begrotings)afwijkingen niet mee voor de begrotingsonrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Programma (Bedragen x € 1.000)	Gerealiseerde lasten lager dan begroting	Gerealiseerde baten lager dan begroting	Gerealiseerde baten hoger dan begroting
1 Inwoners en Bestuur			150
2 Economie en Werkgelegenheid	1.375	646	
3 Veiligheid			269
4 Onderwijs en Jeugd			915
5 Bouwen, Wonen en Milieu			2.493
6 Inkomensondersteuning		132	
7 Openbare ruimte en verkeer & vervoer	1.562		812
8 Sport en Cultuur	228		276
9 Sociaal Domein	1.718	737	
10 Bedrijfsvoering en inkomstenbronnen			5.140
Totaal	4.883	1.515	10.055

M&O-criterium

De raad heeft op 21 december 2023 de beleidsnotitie ter voorkoming van Misbruik & Oneigenlijk gebruik 2023-2025 voor de gemeente Emmen vastgesteld.

Het M&O criterium is het criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgeld, - voorzieningen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. Regelingen waarbij de informatie van andere partijen bepalend is voor het verlenen en vaststellen van de (hoogte van) voorzieningen, heffingen, belastingen en vergunningen zijn gevoelig voor misbruik en oneigenlijk gebruik.

M&O Risico's	Door ons uitgevoerde werkzaamheden om dit risico te mitigeren	Toelichting	Constateringen
1. Uitkeringen in het kader van de Participatiewet			
1.1 Onrechtmatige inkomensoverdracht in het kader van de Participatiewet	1.1 Werkprogramma's in het kader van de uitkeringen (IOAZ, IOAW, BBZ, PW etc.)	1.1 Wij hebben een uitgebreide (rechtmatigheidscontrole) uitgevoerd op uitkeringsdossiers die middels steekproefmodel zijn geselecteerd. Hierbij is getoetst of er sprake is van betrouwbare gegevensverstrekking bepalend voor recht, hoogte en duur van de uitkering.	1.1 N.a.v. de uitgebreide rechtmatigheidscontroles zijn er geen onrechtmatige (gebaseerd op onbetrouwbare informatie) inkomensoverdrachten geconstateerd.
1.2 Fraude	1.2 Controles	1.2. Heronderzoeken en indien nodig onderzoeken door sociale recherche.	1.2 Uit de controle door de sociaal rechercheurs zijn gevallen bekend waar n.a.v. een strafrechtelijke zaak de uitkering is stopgezet. De signalen over deze onrechtmatigheden komen achteraf bij ons binnen. Er zijn diverse controlemaatregelen getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik in dit proces tegen te gaan, echter deze bovenstaande oorzaken vallen buiten onze beïnvloedingssfeer. Van de totaal ontvangen meldingen blijken er 3 geconstateerd onrechtmatig waarbij er voor een te verwaarlozen bedrag geen terugvordering is gevraagd. Overige terugvorderingen blijven ook ruim binnen onze rapporteringsgrenzen.

2. Voorzieningen in het kader van WMO en de Jeugdwet			
2.1 Onrechtmatige verstrekking van voorziening(en) in het kader van WMO en de Jeugdwet	2.1 Werkprogramma's in het kader van WMO en de Jeugdwet	2.1 Wij hebben een uitgebreide (rechtmatigheidscontrole) uitgevoerd op WMO en Jeugdwet dossiers die middels steekproefmodel zijn geselecteerd. Hierbij is getoetst of er sprake is van betrouwbare gegevensverstrekking bepalend voor recht, hoogte en duur van de voorziening.	2.1 N.a.v. de uitgebreide rechtmatigheidscontroles zijn er geen onrechtmatige (gebaseerd op onbetrouwbare informatie) verstrekkingen geconstateerd.
2.2 De prestatie is niet geleverd door de zorgaanbieder.	2.2 Prestatielevering	2.2 Interne controle (enquête en gesprekken met zorgontvanger) op prestatielevering.	2.2 Frequent worden er controles uitgevoerd. Er zijn op dit moment geen 'wan' prestaties geleverd.
2.3 Fraude	2.3 Controles	2.3 Heronderzoeken en indien nodig onderzoeken door sociale recherche.	2.3 Uit de controle door de sociaal rechercheurs zijn gevallen bekend waar n.a.v. een strafrechtelijke zaak de uitkering is stopgezet. De signalen over deze onrechtmatigheden komen achteraf bij ons binnen. Er zijn diverse controlemaatregelen getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik in dit proces tegen te gaan, echter deze bovenstaande oorzaken vallen buiten onze beïnvloedingssfeer.
3. Vergunningverlening (en handhaving)			
3.1 Onterechte (of te lage) vergunningverlening	3.1 Werkprogramma omgevingsvergunningen	3.1 Met de steekproef op omgevingsvergunningen is getoetst of vergunning terecht zijn verleend. 4-ogen principe binnen proces vergunningverlening, ondertekening door gemandateerde. Preventief en voorwaardenscheppend; aanvraag vergunning verloopt via DigiD. Toetsing door bijv. Welstand. Toetsing aan het bestemmingsplan en bouwbesluit. Hoogte van bouwsom wordt getoetst conform landelijke richtlijnen (ROED).	3.1 Er zijn geen constatering ten aanzien van het proces omgevingsvergunning n.a.v. de door ons uitgevoerde rechtmatigheidscontrole die het risico van een te lage of onterecht vergunningverlening raken.

3.2 Medewerker bouwt zonder vergunning	3.2 Werkprogramma omgevingsvergunningen	3.2 Functiescheiding is in de lijn belegd vergunningsaanvragen worden in het bouwplanoverleg toebedeeld. Door handhavingsbeleid wordt het risico op ongeoorloofde bouwwerken gemitigeerd.	3.2 Er zijn ons geen situaties bekend en/of geconstateerd waarbij een medewerker bouwt zonder vergunning. Vergunningsaanvragen door medewerkers worden expliciet behandeld en gecontroleerd middels functiescheiding. Derhalve geen M&O effect.
4. Identiteitsbewijzen, reisdocumenten en rijbewijzen			
4.1 Onjuiste persoonsdocumenten (identiteitsfraude)	4.1 Controle(s) op de BRP	4.1 Middels reguliere, frequente controles op de Basisregistratie Personen stellen wij de juistheid van de persoonsgegevens vast.	4.1 Er zijn geen gevallen van identiteitsfraude geconstateerd.
5. Subsidieverstrekking			
5.1 Onrechtmatige subsidieverstrekking	5.1 Werkprogramma subsidieverstrekking en vaststelling.	5.1 Wij hebben een uitgebreide (rechtmatigheidscontrole) uitgevoerd op subsidie die middels steekproefmodel zijn geselecteerd. Hierbij is getoetst of er sprake is van betrouwbare gegevensverstrekking die voldoen aan voorwaarden en verplichtingen gesteld in de subsidiebeschikking.	5.1 Er zijn geen constateringen ten aanzien van het proces omgevingsvergunning n.a.v. de door ons uitgevoerde rechtmatigheidscontrole die het risico van een te lage of onterecht vergunningverlening raken.
6. Inkoop en aanbestedingen			
6.1 Onterechte gunning aan reguliere leveranciers	6.1 SPEND- analyse	6.1 Wij hebben een uitgebreide SPEND analyse uitgevoerd voor 2024. Bij de analyses is ook uitgebreid aandacht besteed aan de totstandkoming van overeenkomsten en de gunningsprocedure.	6.1 Vanuit de SPEND-analyse hebben wij geen onterechte gunning aan reguliere leveranciers geconstateerd in het kader van M&O. Wel zijn er onrechtmatigheden geconstateerd in het kader van het voorwaarden criterium.

6.2 Onzorgvuldige gunning bij investeringen (corruptie risico)	6.2 SPEND-analys en werkprogramma investeringsfacturen	6.2 In de goedkeuringsprocedure van inkoopfacturen zijn voldoende maatregelen ingebouwd om dit risico te mitigeren. Een aantal controlepunten in de steekproef inkooplasten ziet expliciet toe op de factuurvereisten en relatie met de afspraken met de leverancier. Daarmee is voldoende vastgesteld dat geen sprake is gebleken van niet bestaande leveranciers/spoofacturen.	6.2 Vanuit onze controles is gebleken dat er geen sprake van is corruptie risico.
6.3 Ontvangst van spoofacturen van niet bestaande leveranciers	6.3 Steekproeven reguliere inkoopfacturen	6.3 Wij hebben de gunningen en contractuele afspraken bij investeringen onderzocht en daarbij geen onzorgvuldige gunningen geconstateerd. Binnen het aanbestedingsproces zijn voldoende waarborgen ingebouwd die voorkomen dat onzorgvuldig wordt gegund aan aannemers bij investeringen.	6.3 Er is geen sprake van onzorgvuldige gunning aan aannemers bij investeringen.
7. Integriteit van relaties			
7.1 Niet-integer handelen van medewerkers en bestuurders	7.1 Integriteitsbeleid en gedragscode	7.1 Vastgesteld o.a. bij de controle op indiensttreding (Personeel) dat nieuwe medewerkers de gedragscode uitgereikt, tenminste twee keer per jaar een bijeenkomst wordt georganiseerd waar de eed/belofte wordt ondertekend. Vastgesteld dat er een jaarverslag wordt opgesteld met o.a. het aantal gesprekken dat met een vertrouwenspersoon wordt gevoerd. Voldoende aandacht en bewustwording ten aanzien van gedragingen en integer handelen.	7.1 In 2024 hebben de vertrouwenspersonen in totaal 39 gesprekken gevoerd met 35 medewerkers. Er kunnen diverse aanleidingen zijn om een gesprek aan te gaan, zoals bijvoorbeeld ongewenst gedrag, intimidatie, agressie en geweld, pesten, discriminatie, conflict tussen medewerkers, onverenigbare functies, misbruik van informatie of bevoegdheden, fraude of diefstal. In 2024 zijn tien officiële meldingen bij de integriteitscoördinator ontvangen die hebben geleid tot nadere onderzoeken. Negen van de tien meldingen zijn in 2024 afgerond, één loopt nog.

8. Belastinginkomsten			
8.1 Belastinginkomsten worden onterecht kwijtgescholden zonder deugdelijke grondslag	8.1 Werkprogramma Belastingen	8.1 Bij de uitvoering van onze steekproeven op de diverse opbrengstenstromen (belastingen) nemen wij ook direct de ontvangsten van afnemers mee. Mocht al sprake zijn van kwijtschelding en/of vermindering dan hebben wij vastgesteld dat daar een toereikende onderbouwing aan ten grondslag ligt.	8.1 Er is geen sprake van onterechte kwijtscheldingen.
8.2 Belastingopbrengsten te laag opgelegd door onjuiste gegevensverstrekking	8.2 Werkprogramma Belastingen	8.2 Bij de uitvoering van onze steekproeven op bijvoorbeeld toeristenbelasting hebben wij vastgesteld middels een controleverklaring van de accountant dat de gegevensverstrekking juist is.	8.2 Belastingopbrengsten zijn terecht en juist opgelegd.
9. Personeel (indiensttreding)			
9.1 Verloning van niet bestaande medewerker.	9.1 Werkprogramma Personeel	9.1 Met de steekproef op de personele lasten zijn een aantal vaste controles uitgevoerd die onder meer de identiteit van de medewerker vaststellen. Daarmee is dit risico middels een steekproef gecontroleerd en heeft dit niet tot afwijkingen geleid.	9.1 Er zijn geen fictieve medewerkers geconstateerd.
9.2 Potentiële werknemer geeft voorafgaand aan de indiensttreding valse informatie op over kwalificaties etc.	9.2 Werkprogramma Personeel	9.2 Wij hebben hier geen specifieke werkzaamheden aan verricht, wel is bij de controle op personele lasten een aantal indiensttredingen gecontroleerd waarbij ook naar de (controle op de) aangeleverde informatie is gekeken. Mocht dit risico zich al voordoen dan leidt dat hooguit tot formele rechtmatigheidsafwijking en niet tot een financiële onrechtmatigheid.	9.2 Er zijn geen gevallen van falsificaties bekend en geconstateerd.

10. Informatiebeveiliging en AVG			
10.1 Aanvallen door hackers.	10.1 Geen specifieke controles	10.1 Vanuit de interne controle zijn hier geen specifieke werkzaamheden aan verricht. Mitigerende maatregelen zijn onderdeel van de reguliere interne beheersingsmaatregelen van onze ICT organisatie. Wij hebben geen signalen ontvangen dat sprake is van verlies van data door aanvallen van hackers in 2024	10.1 Wij hebben geen signalen ontvangen dat sprake is van verlies van data door aanvallen van hackers in 2024
10.2 Misbruik van data door externen wat kan leiden tot identiteitsfraude.	10.2 Diverse controles	10.2 Bij de uitvoering van onze diverse controlewerkzaamheden zoals vastgelegd in de verschillende werkprogramma's hebben wij geen signalen gekregen dat sprake is van identiteitsfraude	10.2 Er is geen sprake van identiteitsfraude als gevolg van misbruik van data.
10.3 Niet naleven AVG bepalingen door derden.	10.3 Onderdeel van analyse op claims in de NUBBO & V	10.3 Bij het opstellen van de niet uit de balans blijkende overeenkomsten en langlopende financiële verplichtingen, en de risicoparagraaf in de jaarrekening is een analyse gemaakt van potentiële claims. Daarmee is ook direct aandacht besteed aan potentiële claims die kunnen ontstaan door het niet naleven van AVG bepalingen. Uit deze werkzaamheden zijn geen M&O fouten gebleken.	10.3 Uit deze werkzaamheden zijn geen M&O fouten gebleken.

Conclusie:

Op basis van bovenstaande constateren wij dat er geen sprake is van rechtmatigheidsfouten die het gevolg zijn van Misbruik & Oneigenlijk gebruik voor de in de beleidsnotitie benoemde aandachtsgebieden. Daarnaast zijn uit de overige interne controles ook geen afwijkingen gebleken inzake rechtmatigheidsfouten als gevolg van M&O, de uitkomst kan derhalve op nihil worden gezet.

Voorwaardencriterium

Bij de besteding en inning van gelden dient de gemeente Emmen zich aan bepaalde voorwaarden te houden. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) regelgeving van de gemeente Emmen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het kan hier zowel om interne regelgeving (verordeningen etc.) als externe regelgeving gaan. Dit is opgenomen in het normenkader welke jaarlijks wordt geactualiseerd. Voor de rechtmatigheidscontrole zijn met name de gestelde voorwaarden, die betrekking hebben op recht (heeft de ontvanger wel recht op de vergoeding of subsidie?), hoogte (klopt het bedrag, is de berekening juist?) en duur (zijn de juiste termijnen in acht genomen?) van belang.

Een voorbeeld van het niet naleven van het voorwaarden criterium is het ten onrechte niet Europees aanbesteden van een opdracht. Het voorwaarden criterium is verder uitgewerkt in de interne controleprogramma's. Uit de controle op inkopen is gebleken dat er 9 opdrachten ten onrechte niet Europees aanbesteed zijn (9 onrechtmatig). Voor het verslagjaar gaat het om een bedrag van € 7.109.656,66. Overeenkomstig de vastgestelde rapportagegrens van € 400.000 door de raad zijn hieronder alleen de opdrachten (individueel of gelijksoortig) opgenomen waarvan de onrechtmatigheid inzake het niet Europees aanbesteden groter is dan deze rapportagegrens. Voor onderstaande opdracht liep de onrechtmatigheid door in het begin van 2025. Dit betreft een bedrag van € 3.565.518 wat in 2025 valt. Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid is dit deel van de onrechtmatigheid meegenomen in boekjaar 2024 omdat de oorzaak van de overschrijding in 2024 zit. Het totaal voor deze specifieke opdracht komt uit op € 9.761.518. De totale onrechtmatigheid op de EU-aanbestedingen inclusief 2025 komt uit op € 10.675.175.

Omschrijving opdracht	Onrechtmatigheid (bedrag x € 1.000)	Toelichting en herstelmaatregelen
Personeel	9.762	Betreft bemiddeling en ter beschikking stelling van tijdelijk personeel d.m.v. uitzenddienstverlening, detacheren, ZZP'ers en eventueel door lenen externe inhuur via toeleverancier. Betreft hier een overschrijding van de totale opdrachtwaarde. Per maart 2025 hersteld d.m.v. het contracteren van een nieuwe leverancier n.a.v. een Europese aanbesteding.

Baten en Lasten WMO

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WMO 2015 is een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. De verantwoordelijkheid voor de juistheid, volledigheid van en het naleven van het voorwaarden criterium bij de eigen bijdrage is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid. Hierbij wordt gesteund op de informatie die de gemeente ontvangt van het CAK. Derhalve valt de eigen bijdrage niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

Fraude en integriteit

Fraude en integriteitsschendingen zijn ernstige maatschappelijke problemen, die burgers, ondernemingen en de overheid financieel fors kunnen benadelen. Ook onze organisatie heeft te maken met fraude- en integriteitsrisico's die deels wel en deels ook niet voorkomen kunnen worden. Door de fraude- en integriteitsrisico's (pro-)actief te analyseren maken we weloverwogen keuzes ten aanzien van het voorkomen daarvan.

Wat zijn onze uitgangspunten ten aanzien van fraude- en integriteit(risico's)

De gemeente Emmen accepteert geen fraude en integriteitsschendingen en voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. We vertrouwen dat onze medewerkers geen fraude en integriteitsschendingen plegen, maar uit zorgvuldigheid wordt de gelegenheid van de medewerkers om fraude en integriteitsschendingen te plegen door middel van diverse interne preventieve, detective, repressieve en correctieve beheersingsmaatregelen zoveel als mogelijk ondervangen.

Bij de inrichting van de organisatie, om processen goed te laten verlopen en risico's te beheersen, is in eerste instantie sprake van besturen en beheersen dat tot het takenpakket van het college behoort. Maar onder andere door de inwerkingtreding vanaf het boekjaar 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college moet nog meer aandacht worden besteed aan het beheersen van de fraude- en integriteitsrisico's. Hiermee is de verantwoording aan de raad over de frauderisico's gestructureerd belegd door de gemeente Emmen.

Beleidsnota fraudepreventie en frauderisicoanalyse

De gemeente Emmen is wettelijk verplicht zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Gemeente Emmen heeft deze (zorg)plicht onder andere vertaald in het jaarplan 2024 verbijzonderde interne controle en in een beleidsnota fraude 2023-2025 inclusief frauderisicoanalyse 2024. In december 2023 heeft het college de beleidsnota fraude 2023-2025 vastgesteld. Deze beleidsnota is opgesteld voor bepaalde periode en wordt indien noodzakelijk op basis van nieuwe vormen van fraudegevallen c.q. integriteitsschendingen en actuele ontwikkelingen in onze P&C-cyclus aangepast.

De frauderisicoanalyse wordt jaarlijks geactualiseerd. De frauderisicoanalyse is de uitkomst van een analyse van de belangrijkste frauderisico's voor de gemeente Emmen. Deze frauderisicoanalyse is opgebouwd uit inschattingen van kans en impact, een inschatting van het overall risico en de aanwezige interne beheersingsmaatregelen.

Ons Integriteitsbeleid

Gemeente Emmen heeft haar integriteitsbeleid vastgelegd in een personeelshandboek. Dat betekent onder meer dat de gemeente Emmen beschikt over een gedragscode voor medewerkers in dienst van de gemeente Emmen. Het doel van de gedragscode is werknemers houvast bieden bij het hanteren van de normen en waarden van de gemeente. De gedragscode maakt duidelijk wat de waarden en normen zijn die de gemeente belangrijk vindt en wat wel en niet toelaatbaar is voor werknemers. Daarnaast leggen de medewerkers de ambtseed of ambtsbelofte af. Alle medewerkers beschikken over een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Medewerkers dienen daarnaast alle nevenactiviteiten te melden die de belangen van de gemeente Emmen mogelijk zouden kunnen raken.

Maatregelen ter voorkoming van fraude

De gemeente Emmen past diverse maatregelen toe ter voorkoming van fraude. Hiertoe zijn procedures opgesteld en is er functiescheiding tussen taken en verantwoordelijkheden waar een risico op fraude is. Die functiescheiding is bijvoorbeeld van toepassing in het treasury- en betalingsproces, maar ook bij het beoordelen van subsidieaanvragen en het toekennen van subsidies. Onderdeel van onze jaarlijkse (verbijzonderde) interne controle is het toetsen van de werking van de beheersingsmaatregelen ter voorkoming van fraude.

Om fraude tegen te gaan zijn binnen de gemeente Emmen diverse hard en soft controls als interne beheersingsmaatregelen ingezet. Hard controls zijn de interne beheersingsmaatregelen inclusief functiescheiding en overige onvervangbare interne controlemaatregelen, zoals het 4-ogen principe. Deze maatregelen worden genomen om gewenst en ongewenst gedrag direct of indirect af te dwingen.

Soft controls zijn maatregelen om het gedrag van medewerkers en culturele aspecten binnen organisaties te sturen. Het zijn beheersmaatregelen die invloed hebben op de motivatie, loyaliteit, integriteit, inspiratie en normen en waarden van medewerkers. Bij soft controls ligt de nadruk op het creëren van een motiverende en stimulerende omgeving. In de veronderstelling dat daarmee de persoonlijke doelstellingen in het verlengde van de organisatiedoelstellingen komen te liggen en de werknemer daarmee altijd handelt in belang van de organisatie. Voorbeelden hiervan zijn: tone at the top, onze gedragscode, integriteitsregeling, een vertrouwenspersoon, regeling voor klokkenluiders, beleidsregeling met betrekking tot ongewenst gedrag en het periodiek (minimaal 1 keer per jaar) agenderen van de frauderisicoanalyse etc.

Hoe gaan we om met (vermoedens van) fraude en integriteitsschendingen

De medewerkers kunnen bij vermoedens van fraude, corruptie of overige integriteit gerelateerde zaken terecht bij hun leidinggevende of een vertrouwenspersoon. De gemeente Emmen maakte in 2024 gebruik van onafhankelijke vertrouwenspersonen van de gemeente Emmen en gemeente Borger-Odoorn. We streven met elkaar naar een cultuur waarin mogelijke fraude bespreekbaar is.

Meldingen over (vermoedens van) fraude- en integriteitsschendingen in 2024

In 2024 hebben de vertrouwenspersonen in totaal 39 gesprekken gevoerd met 35 medewerkers. Er kunnen diverse aanleidingen zijn om een gesprek aan te gaan, zoals bijvoorbeeld ongewenst gedrag, intimidatie, agressie en geweld, pesten, discriminatie, conflict tussen medewerkers, onverenigbare functies, misbruik van informatie of bevoegdheden, fraude of diefstal.

In 2024 zijn tien officiële meldingen bij de integriteitscoördinator ontvangen die hebben geleid tot nadere onderzoeken. Negen van de tien meldingen zijn in 2024 afgerond, één loopt nog.

Voor verdere definiëring verwijzen wij u naar het jaarverslag integriteit en ongewenste omgangsvormen.

6. Paragraaf verbonden partijen

In de paragraaf verbonden partijen wordt aandacht besteed aan partijen waarmee de gemeente Emmen een bestuurlijk en/of financieel belang heeft. Verbonden partijen betreffen (participaties in) ondernemingen, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Definities

Volgens het BBV is er sprake van een verbonden partij als er zowel een bestuurlijk als financieel belang is. Van bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente op enigerlei wijze zeggenschap heeft, door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt raakt ingeval van faillissement van de verbonden partij of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn/ haar verplichtingen niet na komt.

Doelstelling

Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. In april 2008 heeft de raad de Nota verbonden partijen gemeente Emmen vastgesteld. In de Nota wordt ingegaan op de visie en de beleidsuitgangspunten ten aanzien van verbonden partijen en het beheer en toezicht op verbonden partijen. De posities, activiteiten en risico's van de verbonden partijen zijn verwerkt in de beleidsprogramma's waarop de samenwerking betrekking heeft.

Deelnemingen

De deelnemingen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

- A. Deelname in Gemeenschappelijke regelingen;
- B. Deelname in stichtingen/ verenigingen/ overige;
- C. Deelnemingen niet zijnde verbonden partijen;
- D. Deelname in coöperaties/ vennootschappen.

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen aangegeven welke verbonden partijen de gemeente heeft en wat de bijdrage hierin is, welk dividend ontvangen wordt en wat de omvang is van de zeggenschap. Het is handig om te weten dat:

- Bij de verbonden partijen in categorie B,C en D geen sprake is van een bijdrage;
- Bij de verbonden partijen in categorie A, B en C geen sprake is van het ontvangen van dividend. Dit geldt alleen voor enkele partijen in categorie D. Daar waar dat het geval is, is dat opgenomen in de tabel;
- Er is geen sprake van zeggenschap bij partijen in categorie B en C.

Nadere informatie omtrent de verbonden partijen is opgenomen als bijlage C Verbonden partijen. De in deze bijlage opgenomen financiële informatie over het boekjaar 2024 is gebaseerd op de meest actueel beschikbare informatie. Dit is de begroting 2024, concept jaarrekening 2024 of definitieve jaarrekening 2024.

Tabel Verbonden partijen (bedragen x € 1.000)

Bedragen
x € 1.000

Prg.	Verbonden partij	Bijdrage	Dividend	Zeggenschap
<i>A. Deelname in gemeenschappelijke regelingen</i>				
2	Recreatieschap Drenthe	196		8,0%
2	Eems Dollard Regio (EDR)	11		1,0%
9	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe	4.759		8,0%
3	Gemeenschappelijke Veiligheidsregio Drenthe	7.982		8,0%
5	Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe	4.620		8,0%
9	EMCO Groep	2.507		81,9%
9	Publiek Vervoer Groningen Drenthe	89		3,8%

B. Deelname in stichtingen/ verenigingen/ overige

- 5 Stichting Bodembeheer Schoonebeek
- 5 PPS Bestemmingsplan Stroomdal
- 10 Coöperatieve Vereniging DIMPACT

C. Deelnemingen niet zijnde verbonden partijen

- Vereniging Internationaler Naturpark Bourtanger Moor
- 2 Bargerveen
- 10 Vereniging VEGANN
- 10 Stichting Duurzaamheid Essent

Prg.	Verbonden partij	Bijdrage	Dividend	Zeggenschap
------	------------------	----------	----------	-------------

D. Deelname in coöperaties/ vennootschappen

5	Area Reiniging NV		646*	54,9%
10	Stadionbedrijf Emmen BV			Nvt
10	NV Bank Nederlandse Gemeenten		107*	0,1%
10	Enexis Holding		182*	0,6%
10	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV			0,9%
10	1e CSV Amsterdam BV			0,9%
9	Menso NV			100%
5	NV Waterbedrijf Drenthe			12,0%
10	Wildlands Adventure Zoo Emmen (incl. Atlas Theater)			100%

*Het betreft het in 2024 ontvangen dividend over 2023 van de verbonden partij.

Toelichting Wildlands Adventure Zoo Emmen

Aan Wildlands Adventure Zoo Emmen is, op basis van het raadsbesluit van 28 maart 2019, in totaal voor € 63 miljoen aan langlopende leningen verstrekt tegen een rente van 2,25%. Per 31 december 2024 is de resterende omvang van de langlopende lening € 59,4 miljoen. Daarnaast is € 7,5 miljoen aan Rekening Courant krediet verstrekt tegen 2,25%. In de eerste 5 jaar ontvangt Wildlands een korting van een 0,5% op de rente met betrekking tot de langlopende leningen (loopt af in mei 2024). In april 2023 heeft de raad besloten de rentekorting met nogmaals 5 jaar te verlengen (t/m mei 2029) en te bezien of deze korting nogmaals wordt verlengd.

Daarnaast heeft de gemeente € 10 miljoen aandelen in NDP B.V. Hiervoor is in de jaarrekening 2024 een voorziening getroffen van € 10 miljoen. Het totale financieel belang van de gemeente in NDP B.V. komt hiermee uit op € 76,9 miljoen. Een nadere toelichting op ons financieel belang is opgenomen in de toelichting op de balans. Als risicobedrag houden we bij de jaarrekening 2024 een bedrag van € 10,4 miljoen aan. In de paragraaf weerstandsvermogen is dit nader toegelicht en uitgewerkt.

Risico's

De risico's die de gemeente loopt met betrekking tot verbonden partijen hebben we betrokken bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement. Zo is er voor de volgende verbonden partijen een risico gekwantificeerd en betrokken bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen:

- Stadionbedrijf Emmen BV.
Dit risico is voor een bedrag van € 3,3 miljoen meegenomen. Na aftrek van de genomen maatregelen, getroffen voorziening ad € 1,1 miljoen op de lening zonder onderpand, resteert een netto bedrag ad € 2,2 miljoen tegen een percentage van 50% (kans).
- Wildlands Adventure Zoo Emmen (incl. Atlas Theater).
Gezien de aard en omvang van het risico vraagt de bepaling hiervan om maatwerk. In de paragraaf weerstandsvermogen is dit uitgebreid toegelicht.

7. Paragraaf grondbeleid

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële effecten van het gevoerde grondbeleid. Per 1 januari zijn alle grondcomplexen herzien en geactualiseerd op basis van de nieuwste inzichten. Hierbij worden de belangrijkste indicatoren zoals de grondprijs, het aantal m², de fasering van de woningmarkt en bedrijventerreinen, de rente en de mogelijke impact van andere ontwikkelingen/politieke keuzes verwerkt. In deze paragraaf wordt de actuele informatie over de grondexploitatieprojecten, de tussentijdse winstnemingen en de stand van de voorziening ten behoeve van negatieve grondexploitaties gerapporteerd voor zowel woningbouw, bedrijventerreinen, overige gronden en facilitaire projecten.

7.1 Grondbeleid

De grondexploitaties vormen een financiële vertaling van het vastgestelde grondbeleid. De verkoop en programmering van woningbouw- en bedrijventerreinen spelen hierbij een cruciale rol en hebben een aanzienlijke invloed op het financiële resultaat. De programmering is gebaseerd op de rapporten Bedrijventerreinenanalyse Zuid-Drenthe (Bureau Louter, januari 2020) en woonvisie 'BuitengeWoon Thuis in Emmen 2022-2030'.

7.2 Resultaten van de grondexploitaties

Uit de herijking van alle complexen blijkt dat het daadwerkelijke winstsaldo € 0,9 miljoen bedraagt en dat de voorzieningen met € 1,4 miljoen zijn afgenomen.

Tabel 1: Verschil begroting versus jaarrekening

Bedragen x € 1.000									
	Winst/verlies			Voorzieningen			Jaarresultaat 2024		
	begroot	werkelijk	verschil	begroot	werkelijk	verschil	begroot	werkelijk	verschil
Herstructurering	85	12	-73	0	16	16	85	28	-57
Woningbouw	680	564	-116	-99	1.137	1.235	582	1.701	1.119
Bedrijventerreinen	1.665	431	-1.235	466	-506	-972	2.132	-75	-2.207
Totaal	2.431	1.007	-1.424	367	647	279	2.798	1.654	-1.145
Subtotaal BIE-gronden	2.431	1.007	-1.424	367	647	279	2.798	1.654	-1.145
Overige gronden	0	0	0	0	733	733	0	733	733
facilitaire projecten	0	-69	-69	0	0	0	0	-69	-69
subtotaal overige + facilitair	0	-69	-69	0	733	733	0	663	663
Totaal	2.431	938	-1.493	367	1.379	1.012	2.798	2.317	-482

Zoals u kunt lezen in bovenstaande tabel is het daadwerkelijke resultaat van zowel de woningbouw als bij de bedrijventerreinen minder als begroot. Hieronder wordt dit uitgelicht.

Woningbouw

Voor 2024 was een verkoop van 11 particuliere en 66 projectmatige kavels geraamd, met een totale opbrengst € 1,7 miljoen bestaande uit verkoop. In het verslagjaar zijn 6 particuliere percelen verkocht, wat een opbrengst van € 0,7 miljoen opleverde. De vertraging wordt mede veroorzaakt door langere vergunningprocedures, maar de verkoop hiervan zal worden gerealiseerd in 2025. De projectmatige verkoop is nog niet gerealiseerd. Dit betreft een afname door één partij voor de realisatie van zorgappartementen. De transactie vindt plaats na afronding van de planologische procedure.

Grondexploitaties woningbouw afgesloten en tussentijds resultaat*Bedragen x € 1.000***Winstneming jaarrekening****Afgesloten**

7095 Emmen - Prinsenlaan	2
7128 Emmermeer - Knarrenhof	10

Herstructurering totaal	12
--------------------------------	-----------

Woningbouw

7163 Emmer Compasuum Sporthal + woningbouw	72
7246 Nieuw Amsterdam Ganzenroer	229
7297 Verspreide gronden	134

Woningbouw totaal	435
--------------------------	------------

Totaal afgesloten	447
--------------------------	------------

Tussentijdse winstneming**Woningbouw**

7109 Zuidboarge Ontwikkeling Ericasestraat	8
7118 Emmer Comasuum Koppelwijk Maatschappijweg	177
7178 Zwartemeer Zwartemeer Zuid West	78
7542 Schoonebeek Pienhoek	-133

Woningbouw totaal	130
--------------------------	------------

Totaal winst/verlies POC-methode grondexploitaties woningbouw	577
--	------------

Er zijn in 2024 verschillende grondexploitaties vastgesteld, waardoor de gemeente Emmen per 1 januari 2025 een voorraad van 332 kavels voor woningbouw, verdeeld over verschillende woningbouwtypen.

Bedrijventerreinen

In 2024 was een totale verkoop geraamd van 6,2 hectare. In het verslagjaar is 1,53 hectare verkocht. Het verschil wordt veroorzaakt doordat de verkoop van een aantal percelen is doorgeschoven naar 2025. Het tussentijdse resultaat is lager dan begroot, hieronder een overzicht waar resultaat is genomen op bedrijventerreinen.

Grondexploitaties bedrijventerreinen tussentijds resultaat*Bedragen x € 1.000***Winstneming jaarrekening****Bedrijventerreinen**

7071 Emmen - ten noorden van de rondweg - Emmtec	-51
7073 Emmen - Industrierrein ten zuiden van de NAM - Bargermeer	241
7077 Emmen - Bedrijvenpark Eigenhaardweg	131
7197 Klazienaveen - Pollux West Bedrijvenpark	123
7202 Klazienaveen - Bedrijventerrein Pollux II	13
7440 Waanderveld	-26

Bedrijventerreinen totaal	431
----------------------------------	------------

Totaal winst/verlies POC-methode grondexploitaties bedrijventerreinen	1.008
--	--------------

Doordat de verkoop van de bedrijventerreinen achter liep op de begroting is onderzocht of de huidige programmering nog reëel is. In onderstaande tabel is gekeken hoeveel hectare er gemiddeld is uitgegeven.

jaar	m2
2024	15.286
2023	167.675
2022	40.361
2021	55.746
Gemiddeld	69.767

De tabel laat zien dat er gemiddeld over de afgelopen vier jaar, 7 hectare per jaar is uitgegeven. In 2023 vond echter een uitzonderlijke verkoop van 10,3 hectare plaats. Zonder deze transactie ligt het gemiddelde op 4,4 hectare per jaar, iets onder de 4,8 hectare zoals vermeld in het rapport van Bureau Louter.

Per 1 januari 2025 heeft de gemeente Emmen ongeveer 85,83 hectare bedrijventerrein financieel in exploitatie. De programmering voorziet in een grote verkoop van 22 hectare. Zonder deze transactie is de verwachte uitgifte gemiddeld 4,9 hectare per jaar. We achten deze programmering daarom reëel.

Voorzieningen

In de tabel de mutaties voorzieningen.

Totaal voorzieningen over 2024	Stand per 1-1-2024	Mutaties voorzieningen	Stand per 1-1-2025
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Bouwgrond in exploitatie			
<i>Woningbouw</i>			
7045 Oude Meerdijk	-539	-92	-631
7050 Delftlanden	-6.560	1.409	-5.151
7065 Klokkenslag	-1.470	-273	-1.743
7128 Emmermeer - Knarrenhof	-16	16	0
7133 Emmermeer - ontwikkeling Centric locatie	-15	-0	-15
7222 Klazienveen - De Doole	-23	-12	-35
7265 Nieuw- Weerdinge - Mandebroek III	-10	6	-4
7511 Achter de Dorpshoeve	-159	6	-153
7521 Weiteveen - C-Veld	-204	94	-110
Totaal woningbouw	-8.995	1.153	-7.842
<i>Bedrijventerreinen</i>			
7061 Vreding e.o.	-410	33	-377
7196 Bedrijvenpark A37	-384	-820	-1.204
7198 Pollux IV	-1.348	143	-1.206
7420 De Tweeling	-3.198	102	-3.095
7450 Businesspark Meerdijk	-4.543	36	-4.507
Totaal bedrijventerreinen	-9.883	-506	-10.389
Totaal Bouwgrond in exploitaties	-18.878	647	-18.231
Overige gronden:			
7271 Strategische gronden	-3.964	733	-3.231
Mutatie overige gronden	-3.964	733	-3.231
Totaal mutaties	-22.842	1.379	-21.462

Toelichting:

Voorzieningen voor verwachte verliezen worden op contante waarde genomen en opgenomen in de jaarrekening. Per 1 januari 2025 is voor € 18,2 miljoen aan voorzieningen getroffen voor de gecalculeerde verliezen op de grondcomplexen. Daarnaast is de voorziening voor strategische gronden verlaagd naar € 3,2 miljoen. De totale verlaging van voorzieningen bedraagt € 1,4 miljoen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Factoren die de voorzieningen beïnvloeden:

- hogere kostenstijging t.o.v. vorig jaar.
- vertraging in de uitgifte van woningbouwkavels en bedrijfsterreinen.
- Verhoging van de grondprijzen, wat een positief effect heeft op de voorzieningen.

Onderstaande projecten hebben de grootste verschillen:

Woningbouw

- Delftlanden: Meer uit te geven woningbouwkavels, doordat in 2024 een aangepast plan is vastgesteld.
- Klokkenslag: Verlengde looptijd.

Bedrijventerreinen

- Industrierrein Bedrijvenpark A37: Extra kosten voor aanpassen waterberging.
- De Tweeling: aangepast plan is vastgesteld met een verkorte looptijd.

Daarnaast zijn voor 3 projecten subsidies ontvangen, ontwikkeling Centric locatie, Aldi Klazienaveen en Weiteveen C-veld. Dit zijn projecten met een nadelig resultaat voor de gemeente, waarbij een subsidie is ontvangen uit de knelpunten pot van de Provincie Drenthe. Door deze subsidie zijn de verliezen lager geworden.

Overige gronden

Naast gronden in exploitatie beschikt de gemeente over 221,9 hectare compensatiegronden, bedoeld voor ruiling en compensatie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast bezit de gemeente 98,3 hectare aan strategische gronden. Deze gronden zijn aangekocht om toekomstige plannen te kunnen verwezenlijken.

- Strategische gronden: hogere taxatiewaarde waardoor voorziening kan worden bijgesteld.

Samenvattend

Het resultaat van een grondexploitatie wordt bepaald door gemaakte en verwachte kosten en opbrengsten. Toekomstige ontwikkelingen zijn moeilijk te voorspellen maar beïnvloeden wel het resultaat. Om deze reden worden alle grondexploitaties elk jaar per 1 januari herijkt naar de nieuwste inzichten en verwachtingen.

Bedragen x € 1.000

Resultaatnemingen	Winst/Verlies	Afgesloten complexen	Mutatie voorzieningen	Resultaat 2024
Herstructurering	0	12	16	28
Woningbouw	130	434	1.137	1.701
Bedrijventerreinen	431	0	-506	-75
Overige gronden	0	0	733	733
subtotaal grondexploitaties	561	446	1.379	2.386
Facilitaire projecten	-76	7	0	-69
Totaal	485	453	1.379	2.317

Uit de voorgaande tabel komt naar voren dat de voorzieningen met € 1,4 miljoen zijn afgenomen. Afgesloten grondexploitaties leverden een voordeel van € 446.000 op, terwijl facilitaire projecten een verlies van € 69.000 lieten zien. De winstneming verloopt via de POC-methode en heeft betrekking op nog lopende positieve grondexploitaties.

Hier tegenover staat dat de risicoberekening (grexen met een looptijd van > dan 10 jaar) afgenomen is van 4,7 miljoen in 2023 naar 2,1 miljoen. De verlaging van dit risico komt door de verkorte looptijd van het bedrijventerrein De Tweeling die is vastgesteld in 2024.

7.3 Financiële positie van de grondcomplexen

Boekwaarden

Per 1 januari 2024 was de totale boekwaarde € 73,2 miljoen negatief. Dit is per 31 december bijgesteld naar € 77,8 miljoen, een toename van € 4,7 miljoen. In de onderstaande tabel is aangegeven welke kosten er bij de boekwaarde op zijn gekomen en welke opbrengsten in mindering zijn gebracht.

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde per 1-1-2024	Kosten	Opbrengst	Resultaat- nemingen	Boekwaarde per 1-1-2025
A. Bouwgrond in exploitatie					
1. Stads- en dorpsvernieuwing (herstructurering)	545	471	-145	12	882
2. Stads- en dorpsvernieuwing (woningbouw)	1.627	3.111	-715	697	4.721
3. Bedrijventerreinen	43.978	1.460	-810	431	45.059
Totaal A	46.149	5.042	-1.670	1.140	50.661
B. Voorraden					
1. Compensatiegronden	6.834	254	0	0	7.088
2. Overige voorraden	0	0	0	0	0
Totaal B	6.834	254	0	0	7.088
C. Materiele vaste activa					
1. Strategische grondvoorraad	9.938	-431	0	0	9.508
2. Voorheen nog niet in exploitatie genomen gronden	8.707	1	0	0	8.708
Totaal C	18.646	-430	0	0	18.216
D. Voorbereidingskosten					
1. Facilitair grondbeleid	157	434	-283	-69	239
2. Gemeentelijk grondbezit	1.378	393	0	-133	1.638
Totaal D	1.535	827	-283	-202	1.877
Totaal	73.163	5.694	-1.952	938	77.843

Het zwaartepunt van de boekwaarden ligt vooral bij de categorie bedrijventerreinen (€ 45,1 miljoen).

Verwachte uitgaven versus werkelijk

De werkelijke kosten in de categorie herstructurering zijn hoger dan geraamd. Dit komt door het vaststellen van twee grondexploitaties De Ringlaan in Nieuw-Amsterdam en Trumanstraat in Veenoord. De geraamde kosten voor bouw- en woonrijp maken zijn hoger dan werkelijk is uitgegeven. Dit wordt mede veroorzaakt dat de daadwerkelijke aanlegwerkzaamheden niet volledig in 2024 zijn afgerond. Er staan verplichtingen open voor ruim 1,1 miljoen. Daarnaast zijn de werkzaamheden voor aanleg van civiele werken in bijvoorbeeld de Tweeling nog niet in uitvoering. De verwachte kosten zijn doorgeschoven in de verschillende grondexploitaties.

	Boekwaarde per 01-01-2025	Nog te realiseren kosten (eindwaarde)	Nog te realiseren opbrengsten (eindwaarde)	Resultaat (eindwaarde)	Resultaat (contante waarde)
Bedragen x € 1.000					
Positieve grondexploitaies	-5.123	-8.044	19.768	6.601	6.601
Negatieve grondexploitaties	-45.538	-37.631	60.846	-22.324	-18.231
Totaal grondexploitatie	-50.661	-45.675	80.614	-15.722	-11.630

Toelichting:

Het resultaat van een grondexploitatie wordt bepaald door de gemaakte en de verwachte kosten en de opbrengsten in de tijd te zetten. De uitkomst van deze grondexploitatiebegroting wordt daarbij uitgedrukt in de contante waarde. Deze contante waarde resultaat (cw-resultaat) is een prognose. Toekomstige ontwikkelingen zijn moeilijk te voorspellen maar beïnvloeden wel het cw-resultaat. Daarom worden alle grondexploitaties elk jaar per 1 januari herijkt naar de nieuwste inzichten en verwachtingen. De herijking bevat de volgende onderdelen:

- Het verloop van de boekwaarden;
- De rekenparameters, welke kosten- en opbrengstenstijging en rentevoet wordt gehanteerd.
- De ramingen van nog te maken kosten en te genereren opbrengsten.

De optelling van de cw-resultaten van alle vastgestelde grondexploitaties geeft het totaal geprognosticeerde resultaat binnen de grondcomplexen, het contante waarde-saldo (cw-saldo). Dit geeft op totaal niveau de verwachting weer in welke mate het geïnvesteerde vermogen nog goedge maakt wordt door het saldo van de toekomstige kosten en opbrengsten. In onderstaande tabel staat de geprognosticeerde cw-resultaat met een vergelijking van vorig jaar.

Verloop geprognosticeerde contante waarde saldo	1-1-2024 geïndexeerd 2%	1-1-2025	verschil
Stads- en dorpsvernieuwing (herstructurering)	124	418	294
Stads- en dorpsvernieuwing (woningbouw)	-7.304	-6.555	748
industrie- en bedrijventerreinen	-5.423	-5.493	-70
Totaal	-12.602	-11.630	972

bedragen x € 1.000

verloop cw-saldo grondexploitatie

Toelichting:

Het verwacht cw-saldo per 1 januari 2025 bedraagt afgerond € 11,6 miljoen nadelig. Voor de verliesgevendende grondcomplexen is een voorziening getroffen. Het cw-saldo per 1 januari 2024 bedroeg € 12,6 miljoen nadelig (geïndexeerd). De verbetering van het cw-saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door verschillende grondexploitaties positiever zijn geworden, door o.a. hogere uitgifteprijsen.

Bedrag x € 1.000

Vastgestelde grondexploitatiecomplexen		Benodigd krediet grex		
		Herziening 1-1-24	Herziening 1-1-25	Verschil
Stads-en dorpsvernieuwing (herstructurering ca)				
7095	Emmen - Woningbouw Prinsenlaan	402		402
7119	Emmer-Compascuum - Herinrichting Centrum	4.301	4.306	-5
7128	Emmermeer-Knarrenhof	639		639
7133	Weedingerstraat (Centric-locatie)	1.364	1.509	-145
7137	Valtherlaan Westflank (Cosis)	305	338	-33
7240	Nieuw-Amsterdam - Ringlaan	0	594	-594
7254	Veenoord - Trumanstraat	0	1.675	-1.675
Totaal stads- en dorpsvernieuwing (herstructurering ca)		7.011	8.421	-1.410

Stads- en dorpsvernieuwing (woningbouw)

7045 Emmen - Woningbouw Oude Meerdijk	4.872	4.966	-94
7050 Emmen - Delftlanden I	62.404	76.536	-14.131
7065 Emmen - Centrum - Klokkenslag	4.719	4.951	-231
7109 Zuidbarge - Ontwikkeling Ericasestraat	228	228	-1
7118 Emmer-Compascuum - Koppelwijk/Maatsch.weg	4.316	4.253	63
7163 Sporthal/woningbouw Emmer-Compascuum	498		498
7178 Zwartemeer - Zuid-West	3.012	3.095	-83
7222 Klazienaveen De Doole	485	518	-33
7223 Klazienaveen Kruierwerk	1.135	1.223	-88
7246 Nieuw-Amsterdam- Locatie Ganzenroer	35		35
7265 Nieuw - Weerdinge - Mandebroek III	2.367	2.361	6
7511 Nw.-Schoonebeek - Achter de Dorpshoeve	2.385	2.404	-19
7521 Weiteveen C-veld	911	1.005	-94
Totaal Stads- en dorpsvernieuwing (woningbouw)	87.367	101.540	-14.173

Industrie- en bedrijventerreinen

7061 Emmen - Centrum - Vreding e.o.	2.702	2.666	36
7071 Emmen - Ind.terr. ten N. v/d Rondweg - Emmtec	10.901	11.100	-199
7073 Emmen - Industrierterrein Bargermeer	11.073	11.134	-62
7077 Emmen - Bedrijvenpark Eigenhaardweg	7.945	7.852	94
7196 Klazienaveen - Bedrijvenpark A 37	30.821	31.435	-614
7197 Klazienaveen - Pollux West Bedrijvenpark	6.565	6.650	-85
7198 Klazienaveen - Pollux IV	3.694	3.730	-36
7202 Klazienaveen - Bedr.terr. Pollux II	564	595	-30
7420 Nieuw-Amsterdam - De Tweeling	24.603	23.419	1.184
7440 Emmen - Bedrijventerrein Waanderveld	5.546	5.565	-19
7450 Emmen - Businesspark Meerdijk	25.274	25.301	-27
Totaal Industrie- en bedrijventerreinen	129.688	129.446	242
Totaal	224.067	239.407	-15.341

Grondexploitatie afgesloten in 2023

Nieuwe grondexploitatie

Toelichting:

Met het vaststellen van de jaarrekening worden de raamkredieten die nodig zijn voor de grondexploitaties opnieuw vastgesteld. Voor 2025 is een raamkrediet van € 239,4 miljoen benodigd, € 15,3 miljoen meer dan in 2024.

Er zijn vier grondexploitaties afgesloten en twee nieuwe geopend. Daarnaast worden hieronder de projecten met een cijfermatige afwijking van meer dan € 250.000 toegelicht:

- Emmen - Deltlanden. Is een nieuwe grondexploitatie waarbij er meer kavels uit te geven zijn en de kosten voor het bouw- en woonrijp maken zijn hierdoor hoger geworden
- Emmen - Bedrijvenpark A37 hogere kosten door noodzakelijke aanpassing van de wateropgave en lagere opbrengsten kavels aan de zuidkant van de A37
- Nieuw-Amsterdam - De Tweeling lagere rentelasten door kortere looptijd
- Emmen - Businesspark Meerdijk lagere rentelasten

7.4 Risico's en weerstandsvermogen

De totale boekwaarde van de grondcomplexen bedraagt eind 2024 € 77,8 miljoen waarvan € 21,5 miljoen is afgedekt via voorzieningen. De resterende € 56,3 miljoen moet worden terugverdiend. Daarin zit vooral het financiële risico.

Voor het algemene risico met betrekking tot grondexploitaties is geen specifieke reserve verplicht. De afdekking van de risico's van de grondexploitaties loopt via het algemene weerstandsvermogen. Bij de behandeling van de jaarrekening 2022 is besloten om een algemene reserve grondexploitaties in te stellen.

Het is een verplichting om voor het risico van de grondexploitaties die een langere looptijd dan 10 jaar hebben maatregelen te treffen. Binnen de grondexploitaties zijn er vijf grexen die een doorlooptijd van langer dan 10 jaar kennen.

De Deltlanden heeft een langere looptijd, maar door de aangepaste looptijd van De Tweeling is het totale risico afgenomen naar € 2,1 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Risicoberekening Bedrijventerrein		Risico
7071 Emmen - Deltlanden		266
Risicoberekening Bedrijventerrein		Risico
	m2	
7071 Emmen - Industrierrein ten noorden van de Rondweg - Emmtec	22.260	216
7196 Klazienaveen - Bedrijvenpark A37	78.505	1.002
7198 Pollux IV	13.815	196
7450 Emmen - Businesspark Meerdijk	19.210	432
Totaal risico	111.530	1.845

Belangrijke risico's:

1. Door het hanteren van de POC-methode voor de winstneming (een verplichte methode volgens het BBV) is nagenoeg alle verwachte toekomstige winst genomen. Toekomstige ontwikkelingen zullen het resultaat beïnvloeden, waardoor tegenvallers direct invloed hebben op het jaarresultaat.
2. PFAS- en stikstofproblematiek: Mogelijke vertraging of annulering van projecten. Dit heeft financiële gevolgen.
3. Didam arrest²: Striktere regelgeving rondom de verkoop van gemeentelijke gronden kan leiden tot procesvertragingen en extra kosten.
4. Netcongestie: Beperkte stroomcapaciteit kan nieuwbouwontwikkelingen vertragen.
5. Archeologie*

**Aanleiding:*

In 2023 is een archeologische vondst gedaan op het bedrijventerrein A37 Emmen. Dit heeft in de omgeving gezorgd voor veel onrust omtrent dit onderwerp. Daarom is besloten dat de gemeente het eerste archeologische onderzoek (bureauonderzoek en verkennend booronderzoek) van alle te verkopen bedrijfskavels gaat uitvoeren.

De resultaten van dit onderzoek zijn nog niet bekend. Dit vormt echter wel een risico daar de conclusie kan zijn dat vervolgonderzoek nodig is op één of meerdere kavels.

**Alternatieven*

Indien uit onderzoek blijkt dat vervolgonderzoek noodzakelijk is kan men er overigens nog steeds voor kiezen om archeologievriendelijk te bouwen. Dit kan voor extra kosten voor de ondernemer zorgen, maar voorkomt wellicht wel dat een kavel onverkoopbaar wordt. Wel blijft de vraag of we dan de vastgestelde of overeengekomen prijs kunnen handhaven.

² Door dit arrest zal het speelveld van gebiedsontwikkeling flink kunnen veranderen. Uit de uitspraak blijkt dat gemeenten bij verkoop van een onroerende zaak (zoals bouwrijpe grond), alle gegadigden die hierin interesse hebben een gelijke kans moet bieden. Mogelijke effecten zijn vertraging van het proces en extra kosten bij zowel verkoop als verhuur

8. Paragraaf calamiteitenfonds

In deze paragraaf is een nadere toelichting gegeven op de reserve calamiteitenfonds. Eerst zijn de kaders opgenomen en vervolgens het verloop van de reserve, inclusief een toelichting op de grote posten.

Algemene kaders rondom reserve calamiteitenfonds

Bij de Berap-II 2022 is besloten om de reserve corona te verbreden tot een reserve calamiteitenfonds. Deze reserve wordt ingezet:

1. Voor kosten in verband met opvang effecten van Corona
2. Voor kosten in verband met opvang vluchtelingen uit Oekraïne
3. Voor ondersteuning van inwoners, maatschappelijke partners en instellingen waarmee we een relatie hebben als gemeente (bijvoorbeeld Wildlands, dorpshuizen, sportverenigingen, buitenzwembaden) bij de kosten voor energie, maar ook indirecte kosten zoals uitvoeringskosten en bijvoorbeeld dekking van een eventuele toename van oninbare vorderingen.
4. Als vangnet voor inwoners en maatschappelijke partners die ondanks landelijke regelingen in financiële problemen terechtkomen. In eerste instantie zal een appèl worden gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en oplossend vermogen, maar wanneer er geen andere oplossing is kan de gemeente bijspringen. Dit zal een maatwerk aanpak vragen in de beoordeling.
5. Als financieringsbron voor besparende maatregelen bij onze inwoners en maatschappelijke partners op het gebied van energie en duurzaamheid dit als aanvulling op regelingen. Wanneer deze regelingen niet een oplossing bieden kan de gemeente bijspringen. Ook dit zal een maatwerk aanpak vragen in de beoordeling.

Bij deze reserve hanteren wij de volgende werkwijze:

- te dekken kosten uit het normbedrag voor opvang vluchtelingen Oekraïne worden zo goed mogelijk primitief begroot onder de lasten in programma 9 (onder andere kosten huur gebouwen, kosten beveiliging en leefgeld)
- de rijksmiddelen Oekraïne worden zo goed mogelijk primitief begroot onder de baten in programma 9
- de niet-benutte rijksmiddelen Oekraïne worden in de reserve calamiteitenfonds gestort
- college is bevoegd tot het nemen van besluiten van tot € 400.000; voor hogere bedragen is een raadsvoorstel nodig;
- in het college/raadsvoorstel dient te worden onderbouwd dat er een relatie is met de energiecrisis, corona of Oekraïne;
- er moet sprake zijn van besluiten met incidentele middelen; er kan geen beroep op het fonds worden gedaan voor structurele middelen;
- het college legt verantwoording af over de besteding via de Berap-I, Berap-II en de jaarrekening.

In de kadernota 2025 is de bovengrens van de reserve calamiteitenfonds gesteld op een half jaar aan uitgaven voor het beleidsterrein Oekraïne. Dit bedrag is becijferd op afgerond € 7,0 miljoen. De bovengrens gaat er vanuit dat de financiering van het rijk wordt voortgezet zolang er sprake is van opvang van Oekraïners in verband met de oorlog. Het meerdere betreft vrije ruimte.

Stand financiën reserve calamiteitenfonds

Bij de afsluiting van het boekjaar 2024 is de stand van de reserve calamiteitenfonds per 31 december 2024 opgemaakt. Het totaaloverzicht is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Primitief begroot 2024	Aangep. Begroot 2024	Werkelijk 2024	Vershil 2024
Stand calamiteitenfonds per 1-1-2024	23.549	23.549	23.549	0
Onttrekkingen in 2024				
I. Compensatie energiekosten inwoners/organisaties	0	-547	-547	0
II. Compensatie energiekosten Wildlands/Atlas	0	-144	0	144
III. Compensatie energiekosten sport	0	0	0	0
IV. College besluiten Corona 2024				
* Cultuursteen	-199	0	-22	-22
* Kwetsbare groepen/ouderen	-50	-50	-50	0
* Kapitaallasten vergaderapparatuur i.v.m. hybride werken	-117	-117	-113	4
* Tijdelijke huisvesting wijkcentrum Angelse	0	-234	-222	12
* Deelnemersbijdrage GGD	0	-124	-124	0
* Vorming nieuwe reserves (raadsbesluit kadernota 2025)	0	-24.000	-24.000	0
* Afroming reserve einde jaar saldo > € 7,0 miljoen (raadsbesluit kadernota 2025)	0	0	-2.580	2.580
V. College besluiten Oekraïne 2024	-110	-110	-110	0
* Voorportaal huisartsenzorg Oekraïense ontheemden	0	-200	-200	0
Totale onttrekkingen in 2024	-476	-25.526	-27.968	2.718
Toevoegingen in 2024				
Storting niet-bestede SPUK-middelen 2024 Oekraïne (Opvang)	11.100	11.100	11.096	-4
Storting niet-bestede SPUK-middelen 2024 Oekraïne (Onderwijs)	0	0	0	0
Middelen gemeentefonds compensatie kosten Oekraïne	263	263	263	0
Noodfonds Energie en Verduurzaming	0	0	60	60
Totale toevoegingen in 2024	11.363	11.363	11.419	56
Stand calamiteitenfonds 31.12.2024	34.436	9.386	7.000	2.774

De stand op 31 december 2024 is € 9.580.000, een daling van € 13.969.000 ten opzichte van vorig jaar (stand was toen € 23.549.000). Het verschil van € 2.580.000 met de gestelde bovengrens van € 7.000.000 is verwerkt in de algemene reserve. Deze daling ten opzicht van vorig jaar is voornamelijk het gevolg van het vormen van nieuwe bestemmingsreserves bij de Kadernota 2025 (€ 24 miljoen) en het storten van niet bestede SPUK middelen 2024 voor opvang Oekraïner (€ 11 miljoen).

Toelichting grote posten

Compensatie energiekosten inwoners/organisaties

Vanuit het noodfonds energiekosten en verduurzaming zijn er verschillende organisaties gesteund voor een totaal bedrag van € 0,5 miljoen.

Storting niet bestede SPUK middelen 2024 Oekraïne (opvang)

De rijksmiddelen (SPUK) Oekraïne over 2024 voor Gemeentelijke Opvang van € 23,7 miljoen zijn gebaseerd op een normbedrag per gerealiseerd bed per dag. Uit dit normbedrag moeten de kosten worden betaald.

De totale kosten opvang Oekraïne ad 12,7 miljoen bestaan uit:

- leefgeld ad € 1,6 miljoen
- kosten locaties ad € 7,2 miljoen
- algemene kosten ad € 0,8 miljoen
- personele kosten ad € 3,1 miljoen

Middelen die niet besteed zijn met een omvang van € 11 miljoen mogen worden behouden en zijn toegevoegd aan de reserve.

Vorming nieuwe reserves

Bij de Kadernota 2025 is besloten 'nieuwe' reserves (vanaf 2024) te vormen of voeden. Deze nieuwe reserves zijn gevoed uit de vrije ruimte uit de reserve calamiteiten. Het betreft:

- Bestemmingsreserve Wonen ad € 5,0 miljoen
- Bestemmingsreserve Emmen Vernieuwt ad € 6,0 miljoen
- Bestemmingsreserve Greenwise Campus Emmen ad € 5,0 miljoen
- Binnenstadfonds Emmen Centrum 2.0 ad € 1,0 miljoen
- Bestemmingsreserve SIOF ad € 5,5 miljoen
- Reserve bedrijfsvoering ad € 1,5 miljoen

9. Paragraaf Wet Open Overheid (Woo)

Wij richten ons, in de uitvoering van de Wet open overheid (hierna: Woo), op de drie centrale pijlers van de Woo. Deze pijlers zijn: een gezonde informatiehuishouding, passieve openbaarmaking en actieve openbaarmaking. De verdere implementatie van de Woo borduurt voort op de eerder ondernomen initiatieven van 2022, 2023 en 2024. Verder zal er in 2025 een publicatieplatform worden aanbesteed. Tot op heden is er nog geen definitieve datum waarop actieve openbaarmaking in het kader van de Woo voor decentrale overheden verplicht is. De prognose voor Rijksorganisaties is juni 2025. Er is daarnaast ook nog geen centraal publicatieplatform dat aan de eisen van de Woo kan voldoen, om documenten openbaar te maken. Op dit moment loopt deze aanbesteding nog. De vindplaats voor alle informatie die nu actief onder de Woo openbaar gemaakt wordt is; het Rijksportaal.

Gezonde informatiehuishouding

Om informatie meer toegankelijk te maken voor zowel onze inwoners als de medewerkers hebben we een marktconsultatie uitgevoerd om zo te zien welk publicatieplatform past bij onze wensen. In BOCE-verband zal een publicatieplatform worden aanbesteed. Verder zijn wij bezig met het opzetten van processen rondom e-mailarchivering en gerobotiseerde zoekfuncties, zodat wij langer en gemakkelijker informatie kunnen verzamelen voor een Woo-verzoek.

Passieve openbaarmaking

Het afgelopen jaar hebben we ingezet in nieuwe software. De uitkomsten daarvan zijn zeer positief en de arbeidslast van de Woo is zo verlaagd. Daarnaast is er een nieuwe medewerker geworven en is het proces ten aanzien van de passieve openbaarmaking verbeterd. Het komende jaar wordt het nieuwe proces en de resultaten daarvan geëvalueerd. Wel kunnen we kenbaar maken dat wij voor de passieve openbaarmaking over 2024 tussen de 260.000 en 270.000 pagina's bewerkt en openbaar gemaakt hebben.

Actieve Openbaarmaking

Wij zijn aan het voor sorteren op de nieuwe publicatieverplichtingen van tranche 1. Onder deze voorbereidingen vallen nieuwe werkinstructies en instructiesessies bij de teams die straks onderwerpen hebben die gepubliceerd dienen te worden. Tot op heden verstrekken wij enkel de informatie uit deze tranche. Dat zijn raadsbesluiten, vergaderstukken, organisatiegegevens, wetten, verordeningen en besluiten, informatie over de werkwijze van de gemeente Emmen, als bereikbaarheidsgegevens. Het is echter niet eenvoudig om te verifiëren hoeveel documenten openbaar zijn gemaakt. We beschikken niet over applicaties die dit kunnen inventariseren, mede vanwege de verscheidenheid van verschillende documenttypen en de daarbij behorende bijlagen die hieronder kunnen vallen.

Het aantal verzoeken zijn in de onderstaande tabel weergegeven:

Jaartal:	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal verzoeken:	44	43	47	264 (74)*	113
Omvangrijke verzoeken**:	2	1	2	5	8

* 188 van de ingediende verzoeken in 2023 waren afkomstig van één enkele belangengroep. Hierdoor is 74 aanvragen een reëler aantal van het werkelijke verzoeken

** Een verzoek is omvangrijk wanneer het meer dan 1.000 pagina's betreft.

Jaarrekening 2024

1. Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten per programma

In onderstaande tabel staat een weergave van de baten en lasten per programma.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting na Wijziging	Rekening	Verschil
Lasten	-476.006	-519.321	-518.625	-696
Programma	-422.090	-463.311	-461.788	-1.522
1 Inwoners en Bestuur	-9.668	-10.763	-11.116	353
2 Economie en Werkgelegenheid	-13.024	-15.792	-14.417	-1.376
3 Veiligheid	-11.215	-13.169	-13.990	820
4 Onderwijs en Jeugd	-17.763	-17.579	-17.752	173
5 Bouwen, Wonen en Milieu	-56.483	-65.876	-65.965	89
6 Inkomensondersteuning	-68.918	-72.406	-74.332	1.926
7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	-41.778	-43.908	-42.346	-1.562
8 Sport en Cultuur	-23.193	-24.829	-24.601	-228
9 Sociaal Domein	-180.047	-198.990	-197.272	-1.718
10 Algemene dekkingsmiddelen	-10.003	-6.243	-5.939	-304
Algemene uitkering	-455	-111	-264	152
Dividend	-476	-953	-955	2
Lokale heffingen	-2.797	-2.280	-2.207	-73
Saldo financieringsfunctie	-410	-942	-839	-102
Onvoorzien	-318	-318	0	-318
Overige algemene dekkingsmiddelen	-5.547	-1.639	-1.674	35
10 Overhead	-43.883	-49.737	-50.858	1.121
10 Vennootschapsbelasting	-30	-30	-40	10
Baten	484.277	531.156	539.251	-8.095
Programma	135.369	168.596	171.550	-2.954
1 Inwoners en Bestuur	1.794	2.589	2.739	-150
2 Economie en Werkgelegenheid	3.134	3.991	3.345	646
3 Veiligheid	64	675	944	-269
4 Onderwijs en Jeugd	5.178	6.376	7.291	-915
5 Bouwen, Wonen en Milieu	47.363	52.969	55.015	-2.046
6 Inkomensondersteuning	53.428	58.501	58.369	132
7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	5.579	6.374	7.186	-812
8 Sport en Cultuur	2.895	4.467	4.743	-277
9 Sociaal Domein	15.933	32.654	31.917	737

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve Begroting	Begroting na Wijziging	Rekening	Verschil
10 Algemene dekkingsmiddelen	343.858	355.253	359.213	-3.960
Algemene uitkering	312.155	322.664	324.665	-2.002
Dividend	676	1.099	1.090	9
Lokale heffingen	29.014	29.476	29.628	-152
Saldo financieringsfunctie	1.783	1.783	1.758	25
Overige algemene dekkingsmiddelen	230	230	2.071	-1.841
10 Overhead	5.050	7.307	8.488	-1.180
Saldo van baten en lasten	8.272	11.835	20.626	-8.791
Stortingen in reserves	-11.189	-53.216	-62.808	9.593
Onttrekkingen aan reserves	5.359	47.945	53.909	-5.964
Mutaties reserves	-5.830	-5.270	-8.899	3.629
Totaal resultaat	2.442	6.565	11.727	-5.162

1.2 Incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV is vereist om in de jaarrekening een overzicht van incidentele baten en lasten op te nemen. In onderstaand overzicht zijn alle incidentele baten en lasten uit de jaarrekening opgenomen en is op hoofdlijnen een toelichting gegeven op mutaties.

Incidentele baten en lasten jaarrekening 2024		<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	
Prg.	Omschrijving	lasten	baten
1	Mutatie bestemmingsreserve Overlegpartners (EOP's)	120	-
2	Mutaties reserve duurzaamheid, klimaat en energie	-	1.400
2	Mutaties reserve Economische structuurversterking	100	
2	Mutaties Fonds Dorpen en Wijken	170	203
2	Storting bestemmingsreserve Greenwise Campus	5.000	-
2	Storting bestemmingsreserve Binnenstadfonds 2.0	1.000	-
2	Storting bestemmingsreserve SRLE	100	
2	Mutaties/Storting bestemmingsreserve Emmen Vernieuwt	7.141	476
2	Mutaties algemene reserve	-	684
2	Onttrekking bestemmingsreserve strategische innovatie (SIOF)	-	250
4	Mutaties bestemmingsreserve boekwaarde	-	307
5	Mutatie bestemmingsreserve exploitatie woonwagens	229	-
5	Mutatie algemene reserve grondexploitatie	2.386	-
5	mutaties reserve strategische innovatie (SIOF)	5.500	4.440
5	Storting bestemmingsreserve wonen	5.000	-
5	Storting reserve bodemsanering	306	-
5	Mutatie reserve fysieke leefomgeving	645	114
5	Mutaties algemene reserve	-	1.887
5	Mutatie reserve woonwagens	-	232
5	Onttrekking reserve omgevingswet	-	235
5	Onttrekking reserve volkshuisvesting	-	100

Prg.	Omschrijving	lasten	baten
5	Mutatie bestemmingsreserve onderhoud gebouwen	-	171
5	Mutaties bestemmingsreserve boekwaarde	-	376
6	Onttrekking reserve energietoelage	-	2.732
7	Mutatie reserve wegenonderhoud	1.000	1.000
7	Storting bestemmingsreserve bereikbaarheid Emmen centrum	500	-
7	Storting reserve Emmen Vernieuwt	358	-
7	Mutatie bestemmingsreserve resultaatbestemming	-	2.270
9	Mutatie reserve Arbeidsmarkt Regio Drenthe	1.472	1.360
9	Storting reserve jeugdhulp	900	-
9	Mutaties algemene reserve	-	1.144
9	Mutatie reserve MO/VO	547	877
10	Storting algemene reserve	6.400	-
10	Mutatie reserve bedrijfsvoering	1.500	215
10	Onttrekking reserve fysieke leefomgeving	-	300
10	Onttrekking bestemmingsreserve bodemsanering	-	300
div	Mutaties reserve calamiteitenfonds	11.419	25.388
div	Diverse mutaties reserves < € 100.000	352	524
Totaal incidentele lasten/baten		52.145	46.985
Saldo incidentele lasten/baten			5.160

Reservemutaties

Alle reservemutaties zijn - volgens de BBV regelgeving - als incidenteel aangemerkt tenzij het om een amortisatiereserve³ gaat. Ook mutaties met betrekking tot verkiezingen zijn als structureel beschouwd.

Duurzaamheid, klimaat en energie

Er is minder dekking nodig geweest vanuit de CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid) middelen vanwege achter blijvende uitgaven in verband met de opstartfase van het programma. Restant is onttrokken en op een tussenrekening gezet.

Greenwise Campus

Eenmalige storting uit het calamiteitenfonds voor de ontwikkeling en realisatie van de Greenwise Campus Emmen.

Binnenstadfonds 2.0

Eenmalige storting uit het calamiteitenfonds ten behoeve van met name planvorming, gevelverbetering, verplaatsingen en transformaties.

Emmen Vernieuwt (diverse programma's)

Naast een eenmalige storting uit het calamiteitenfonds voor diverse ontwikkelingen en initiatieven, gaat het ook om stortingen vanuit onder meer het ontwikkelfonds Emmen Centrum en het integraal uitvoeringsplan Bereikbaarheid Emmen Centrum. De onttrekkingen betreffen met name die voor verschillende projecten zoals Nedersaksenlijn en sport en beweegcampus.

Algemene reserve (diverse programma's)

De stortingen betreffen middelen voor het op peil brengen van het weerstandsvermogen, het aframen van oude reserves en het jaarrekening resultaat 2023. De onttrekkingen zijn onder meer toe te rekenen aan de resultaatbestemmingen afval, voorziening EMCO en de jaarrekening 2023.

³ Een reserve die wordt ingezet ter dekking van kapitaallasten.

Grondexploitatie

De mutatie betreft de resultaatbestemming 2024.

Strategische innovatie (SIOF)

Eenmalige ophoging vanuit het calamiteitenfonds ter verbreding van de inzet van de SIOF voor toekomstige economische en maatschappelijke ontwikkelingen, die bijdragen aan de groei en ontwikkeling van Emmen. De onttrekkingen betreffen in hoofdlijnen strategische en economische ontwikkelingen, stimulering en cofinanciering, waaronder paviljoen Mondriaanplein en Facet.

Wonen

Eenmalige storting uit het calamiteitenfonds die met name zal worden ingezet voor een te vormen "subsidiefonds versnelde woningbouw".

Fysieke leefomgeving

De storting leidt tot een herverdeling van het fonds fysieke leefomgeving en de onttrekking betreft grotendeels vrijval.

Woonwagens

Advieskosten uitbreiding standplaatsen

Omgevingswet

De dekking voor de kosten van de omgevingsvisie werden al gedekt uit het reguliere budget (rijksmiddelen en beschikbare exploitatiegelden). Om die reden is de dekking vanuit de reserve Omgevingswet niet benodigd.

Energietoeslag voor inwoners

Door de energiecrisis heeft het Rijk gemeenten een budget beschikbaar gesteld voor het verstrekken van een energietoeslag.

Wegenonderhoud

De storting van € 1,0 miljoen betreft het A6 Amendement van onderhoud wegen en de onttrekking diensten van derden aan onderhoud wegen.

Bestemmingsreserve resultaatbestemming

Betreft diverse mutaties gerelateerd aan die van de openbare ruimte.

Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD)

De mutaties betreffen naast een egalisatie van deze reserve ook de toevoeging van middelen vanuit het Project KanS.

Jeugdhulp

Storting ten behoeve van de Hervormingsagenda 2025.

Maatschappelijke opvang/vrouwenopvang (MO/VO)

De onttrekking is gebruikt voor subsidieverlening aan GGD Drenthe voor verschillende deelonderwerpen. De storting bestaat met name uit terugvorderingen verstrekte subsidies voorgaande jaren en opgehaalde indexaties bij andere gemeentes.

Bedrijfsvoering

Eenmalige storting vanuit het calamiteitenfonds die het mogelijk maakt een een versnelling aan te brengen in de uitvoering van bestaand beleid. De uitgaven betreffen met name die voor het Opgave Gericht werken.

Calamiteitenfonds

Dit fonds is gevoed met het niet bestede deel vanuit de specifieke uitkering Oekraïne. Hier staan kosten opvang Oekraïne tegenover, waaronder leefgeld, kosten locaties, algemene kosten en personele kosten. Ook zijn er kosten gemaakt vanuit het noodfonds energiekosten en verduurzaming voor de ondersteuning van verschillende organisaties. Tevens zijn nieuwe reserves gevormd die zijn gevoed vanuit de beschikbare vrije ruimte.

1.3 Structurele reservemutaties

Het onderstaande overzicht van reservemutaties geeft inzicht in de structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen per programma aan de reserves. In principe worden alle reservemutaties als incidenteel aangemerkt behalve als er sprake is van een amortisatiereserve en in het geval van de reserve verkiezingen. De incidentele toevoegingen en onttrekkingen zijn ook onderdeel van het overzicht van incidentele baten en lasten zoals hiervoor is opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	Incidenteel	Structureel
Stortingen	52.144	3.720
1 Inwoners en Bestuur	120	51
2 Economie en Werkgelegenheid	13.511	0
3 Veiligheid	0	0
4 Onderwijs en Jeugd	151	0
5 Bouwen, Wonen en Milieu	14.166	3.500
6 Inkomsondersteuning	62	0
7 Openbare Ruimte en Verkeer en Vervoer	1.881	0
8 Sport en Cultuur	12	0
9 Sociaal Domein	14.078	0
10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	8.163	169
Onttrekkingen	-46.985	-452
1 Inwoners en Bestuur	-23	0
2 Economie en Werkgelegenheid	-3.124	0
3 Veiligheid	-170	0
4 Onderwijs en Jeugd	-312	-146
5 Bouwen, Wonen en Milieu	-7.839	-34
6 Inkomsondersteuning	-3.279	0
7 Openbare Ruimte en Verkeer en Vervoer	-3.313	-19
8 Sport en Cultuur	-22	-224
9 Sociaal Domein	-27.945	-29
10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	-958	0
Totaal reservemutaties	5.159	3.268

1.4 Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces behoren tot de overheadkosten. In onderstaande tabel is weergegeven welke elementen tot kosten van overhead worden gerekend en wat de lasten en baten in 2024 waren.

Uit de verschillenanalyse van programma 10 (opgenomen in bijlage B), komt naar voren dat het resultaat van de overhead in de jaarrekening € 57.000 voordeliger is dan was begroot. Voor verdere toelichting op de afwijking: zie de financiële analyse programma 10, bijlage B.

(bedragen x € 1.000)	Lasten 2024	Baten 2024
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	290	-1
DIV, facilitaire zaken en huisvesting	9.093	-2.485
Doorbelasting overhead naar Investerings en GREX	-1.375	-21
Financien, toezicht en controle eigen organisatie	6.810	-117
Informatievoorziening en automatisering	20.663	-5.322
Inkoop, juridische en personeelszaken	6.064	-174
Interne en externe communicatie	1.953	-28
Leidinggevend en managementondersteuning primair proces	6.780	-340
Overhead	80	0
Overig	500	0
Saldo van baten en lasten	50.858	-8.488
Onttrekkingen aan reserves	0	-358
Stortingen in reserves	1.500	0
Mutaties reserves	1.500	-358
Totaal 0.4 Overhead	52.358	-8.846

1.5 Wet Normering Topinkomens (WNT)

In de jaarrekening moet worden verantwoord of de gemeente voldoen aan de Wet Normering Topinkomens (WNT). De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging (de volledige beloning van de ambtenaar, waaronder loon en alle toeslagen) van € 233.000 bij een voltijd dienstverband.

In Emmen gaat het bij de topfunctionarissen om de gemeentesecretaris en de griffier. In geen van de gevallen wordt de bezoldigingsnorm overschreden. De berekening van de bezoldiging is in onderstaande tabel opgenomen.

Gegevens 2024	M. Plantinga	A. Renkema	S. Engelen
Funcitiegegevens	Gemeente- secretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functieervulling in 2024	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/08]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 159.667	€ 84.506	€ 121.155
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.390	€ 13.458	€ 20.603
Subtotaal	€ 183.057	€ 97.964	€ 141.758
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 153.333	€ 233.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 183.057	€ 97.964	€ 141.758
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023	M. Plantinga	A. Renkema	S. Engelen	S. Engelen
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]	[01/09] – [31/12]	[01/08] – [31/08]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	96 uren
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Nee

Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 152.023	€ 86.787	€ 63.964
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.580	€ 18.209	€ 6.743
Subtotaal	€ 174.603	€ 104.996	€ 70.707

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 223.000	€ 93.477
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Bezoldiging	€ 174.603	€ 104.996	€ 70.707
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023	S. Engelen
Functiegegevens	Griffier a.i.
Kalenderjaar	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	[01/01] t/m [31./07]
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	816
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	163.900

Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	N.v.t.
---	--------

Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 87.720
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 87.720
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 87.720

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

1.6 Algemene dekkingsmiddelen

Hier wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen die de gemeente heeft ontvangen. Het gaat hierbij om inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering (gemeentefonds) en de opbrengst uit onroerendezaakbelastingen (OZB).

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024	Vershil
Algemene uitkering	322.664	324.665	2.002
Dividend	1.099	1.090	-9
Lokale heffingen	29.476	29.628	152
Saldo financieringsfunctie	842	919	-77
Overige algemene dekkingsmiddelen	230	2.071	1.841
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	354.311	358.373	3.909

Algemene uitkering (gemeentefonds)

Het grootste deel van de inkomsten van de gemeente is afkomstig uit de algemene uitkering (ook wel gemeentefonds genoemd). De omvang van de algemene uitkering wordt bepaald door het Rijk bij de circulaire. Voor de jaarrekening is uitgegaan van de gegevens uit de decembercirculaire 2024, waarbij rekening is gehouden met de laatst bekende basisgegevens die van belang zijn bij de berekening van de algemene uitkering.

Dividend

Het gaat hier om de inkomsten uit dividend van:

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2024
BNG – dividend 2023	126	107
AREA – dividend 2023	760	760
WMD – dividend 2023	1	1
Enexis – dividend 2023	213	214
Publiek Belang Electriciteitspro	0	9

Lokale heffingen

De detailinformatie over de lokale heffingen is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen. Deze paragraaf is breder van opzet dan de lokale heffingen waar het hier om gaat, omdat onder lokale heffingen ook items vallen als afvalstoffenheffing, rioolrecht, diverse leges etc. De lokale heffingen, zoals opgenomen in bovenstaand overzicht zijn de inkomsten uit de OZB en precariobelasting.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de toegerekende rekenrente aan de begrotingsprogramma's en de werkelijk betaalde rente over de leningen. In de paragraaf financiering wordt ingegaan op de financiering van de gemeente en de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Het begrote saldo van de overige algemene dekkingsmiddelen betreft voornamelijk Inkomsten uit reclame. In 2024 bestaat een groot deel van de baat uit een nagekomen post inzake BTW afwikkelingen uit voorgaande jaren. Een nadere toelichting is opgenomen op taakveld 0.8 overige baten en lasten.

1.7 Onvoorzien

In 2024 was een bedrag van € 318.052 begroot voor onvoorziene uitgaven. Op dit budget is in 2024 geen beroep gedaan. Het bedrag is dan ook geheel vrijgevallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Budget incidenteel 2024	
Geen aanspraak in 2024	
Vrijval budget onvoorzien	318.052

2. Balans en toelichting op de balans

2.1 Balanspositie

Bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2023	31-12-2024	Passiva	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa			Vaste Passiva		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	1.780	1.770	Algemene reserve	54.174	72.798
Bijdrage aan activa in eigendom derden	12.355	11.938	Bestemmingsreserves	69.114	73.890
Totaal immateriële vaste activa	14.136	13.708	Gerealiseerd resultaat	14.502	11.727
			Totaal eigen vermogen	137.789	158.415
Investerings met economisch nut	304.138	309.334			
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	104.392	109.145	Voorzieningen	17.786	20.384
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	107.349	113.616	Obligatieleningen	116.000	115.000
In erfpacht	4.774	4.760	Onderhandse leningen van:		
Totaal materiële vaste activa	520.654	536.856	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	259.116	242.086
			- openbare lichamen	50.000	40.000
Kapitaalverstrekkingen aan:			Waarborgsommen	244	244
- deelnemingen	2.657	2.657	Vooruitontvangen afkoopsommen	1.200	1.140
- overige verbonden partijen	3.238	3.065	Totaal vaste schulden	426.560	398.470
Leningen aan:					
- woningbouwcorporaties	2.831	2.357			
- deelnemingen	66.853	65.656			
Overige langlopende leningen	5.052	5.119			
Totaal financiële vaste activa	80.633	78.854			
Totaal vaste activa	615.422	629.418	Totaal vaste passiva	582.135	577.269
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	27.012	34.749	Kasgeldleningen	20.000	40.000
Gereed product en handelsgoederen	25	25	Overige schulden	25.462	25.438
Totaal voorraden	27.037	34.774	Totaal netto-vlottende schulden	45.462	65.438
Vorderingen op openbare lichamen	22.579	27.363	De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, ontvangen van:		
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	445	622	- Europese overheidslichamen	463	828
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	8.530	2.771	- het Rijk	48.106	62.200
Overige vorderingen	8.890	9.661	- overige Nederlandse overheidslichamen	7.622	7.647
Totaal uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	40.444	40.417	Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	20.158	14.943
			Totaal overlopende passiva	76.349	85.617

Kassaldi	244	-10
Banksaldi	148	127
Totaal liquide middelen	392	117

De voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:

- Europese overheidslichamen	298	18
- het Rijk	0	1.650
- overige Nederlandse overheidslichamen	423	431
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	19.929	21.499
Totaal overlopende activa	20.650	23.598

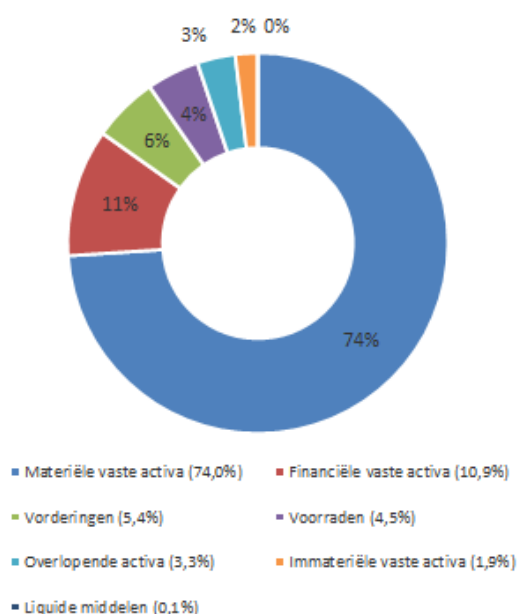
Totaal vlottende activa	88.522	98.906	Totaal vlottende passiva	121.810	151.056
Totaal activa	703.945	728.324	Totaal passiva	703.945	728.324

Gewaarborgde geldleningen	89	89
Garantstellingen	390.926	430.082

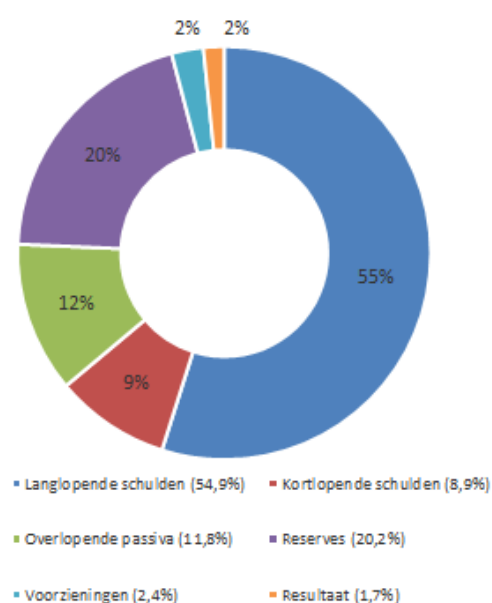
De balans is de basis van de financiële huishouding en geeft inzicht in het bezit en vermogen van de gemeente. Bij de activa gaat het om de eigendommen en bezittingen van de gemeente, zoals gebouwen, wegen en bouwgronden, maar ook om uitstaande geldleningen. De passivazijde van de balans maakt inzichtelijk hoe de bezittingen zijn gefinancierd.

Uit onderstaande grafieken komt naar voren dat de bezittingen van de gemeente hoofdzakelijk gefinancierd worden door langlopende schulden.

Activa: bezittingen

Passiva: financiering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”, de financiële verordening, de nota activabeleid en de nota reserves en voorzieningen.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Er zijn geen zaken die het voortbestaan van de gemeente in de weg staan. Daarnaast sluit de begroting en meerjarenraming waardoor er geen sprake is van preventief toezicht.

Immateriële activa

Het gaat hierbij om kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, kosten van onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van een bepaald actief, en bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Wijze van afschrijving:

Op de kosten van ontwikkeling ten behoeve van een bepaald materieel actief, de zogenaamde voorbereidingskosten, wordt niet afgeschreven. Het gehele bedrag zal worden beschouwd als onderdeel van de verkrijgingsprijs van de materiële activa.

De maximale afschrijvingstermijn voor kosten van onderzoek en ontwikkeling is 5 jaar. De afschrijvingstermijn op de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio is maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

Materiële activa

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Eventuele bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief worden op de waardering daarvan in mindering gebracht.

Verwachte duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Activa waarvan de bestemming is veranderd, wordt geherwaardeerd tegen marktwaarde van de nieuwe bestemming.

Wijze van afschrijving:

De wijze van afschrijving is vastgelegd in artikel 18 van de financiële verordening en is bekrachtigd in de nota activabeleid. De afschrijving is in principe lineair, maar naast de lineaire methode wordt ook het gebruik van de annuïtaire methode in bepaalde gevallen toegestaan. De annuïtaire methode wordt echter wel beschouwd als een afwijking van de standaard en dient te allen tijde expliciet door de raad te worden besloten. In de nota activabeleid worden de afschrijvingstermijnen benoemd.

Erfpacht

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.

Financiële activa

Onder financiële activa vallen de kapitaalverstrekkingen (o.a. in de vorm van deelnemingen), verstrekte leningen, overige uitzettingen (verstrekkingen) met een looptijd langer dan een jaar.

De waardering is verkrijgingsprijs verminderd met aflossingen en (andere) terug ontvangsten. De financiële activa worden tegen marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs.

Voorraden en onderhanden werken

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten en verminderd met opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen en/of ontvangen subsidies. De voorraden worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor verwachte verliezen wordt per complex een voorziening getroffen. Een eventuele voorziening wordt op de boekwaarde in mindering gebracht. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode (poc-methode) zoals toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende activa

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende activa zijn gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden op de vorderingen in mindering gebracht.

Onder de overlopende activa zijn de 'van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op specifieke uitkeringen' apart opgenomen. Dit betreft een voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de voorzienbare verplichting, het verlies en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De voorziening voor van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed zijn bedoeld voor de tariefsegalisatie (afvalstoffen, riolering en begraven).

Vaste schulden

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen de 'van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel' die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Toerekening

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle lasten en baten, die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend waren, zijn in het desbetreffende verslagjaar verwerkt.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn. Winsten worden slechts genomen zodra ze zijn gerealiseerd.

De houdbaarheid van de gemeentefinanciën kenmerkt zich door de mate van weerbaarheid en flexibiliteit van de begroting. Weerbaarheid betreft de mogelijkheden om op korte termijn financiële klappen te kunnen incasseren zonder direct in de begroting en daarmee in de beleidsambities te hoeven ingrijpen. Flexibiliteit van de begroting geeft de snelheid aan waarmee de lasten kunnen worden verlaagd en de baten kunnen worden verhoogd.

Afschrijvingen geschieden tijdsevenredig, op basis van de bedrijfseconomische gebruiksduur. Als startmoment voor de afschrijving geldt het jaar na in gebruik name van het actief. Afschrijvingen vinden plaats onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

Toelichting op de Balans

Activa - vaste activa

Bij vaste activa wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Hieronder zijn de ontwikkelingen op hoofdlijnen weergegeven, waarna per onderdeel de details zijn opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen	Verminder- ing	Afschij- vingen	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024
Immateriële vaste activa	14.136	529	343	613	-	13.709
Materiële vaste activa	520.654	40.263	3.819	19.559	684	536.855
Financiële vaste activa	80.633	3.197	170	4.806	-	78.854
Totaal	615.422	43.989	4.332	24.978	684	629.418

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn onder te verdelen in economisch nut, maatschappelijk nut en economisch nut met een dekking door heffing. Onder maatschappelijk nut vallen die investeringen die het algemeen belang dienen en welke uitsluitend door de gemeente uitgevoerd kunnen worden. Bij activa met een economisch nut gaat het om activa die bijdragen aan de mogelijkheid om middelen te genereren, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen. Ook activa waarbij de mogelijkheid bestaat om deze te verkopen behoren tot de activa met economisch nut. Het gaat hierbij met name om gebouwen.

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen	Bijdragen derden	Afschij- vingen	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings met economisch nut						
Gronden en terreinen	38.925	-14	-	38	376	38.497
voorziening gronden	-3.964	-	-733	-	-	-3.231
Woonruimten	6.385	755	-	189	-	6.952
Bedrijfsgebouwen	202.542	17.020	4.896	5.676	306	208.683
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	45.122	286	-	1.886	1	43.521
Vervoermiddelen	58	50	-	39	-	69
Machines, apparaten en installaties	14.727	3.086	63	3.227	-	14.523
Overige materiële vaste activa	342	188	-	208	1	321
Totaal	304.137	21.371	4.226	11.263	684	309.334

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Gronden en terreinen	292	-	-	-	-	292
Bedrijfsgebouwen	207	-	-	13	-	194
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	103.567	6.624	-937	2.786	-	108.342
Machines, apparaten en installaties	210	66	-	108	-	168
Overige materiële vaste activa	116	40	-	8	-	148
Totaal	104.392	6.730	937-	2.915	-	109.145

Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut tot en met 31-12-2016

Gronden en terreinen	2.465	-	-	-	-	2.465
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	28.272	-	-	2.003	-	26.269
Machines, apparaten en installaties	522	-	-	80	-	442
Overige materiële vaste activa	46	-	-	14	-	32
Totaal	31.305	-	-	2.097	-	29.209

Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut vanaf 1-1-2017

Gronden en terreinen	13.863	-	-	358	-	13.505
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	55.721	9.880	499	2.633	-	62.470
Machines, apparaten en installaties	5.517	1.828	-	240	-	7.104
Overige materiële vaste activa	944	455	30	40	-	1.329
Totaal	76.045	12.163	529	3.271	-	84.408

Materiële vaste activa die in erfpacht zijn uitgegeven

Erfpacht	4.774	-	-	14	-	4.760
-----------------	--------------	----------	----------	-----------	----------	--------------

Totaal materiële vaste activa	520.654	40.264	3.818	19.560	684	536.856
--------------------------------------	----------------	---------------	--------------	---------------	------------	----------------

Conform de verslaggevingsregels (BBV) zijn de 'niet in exploitatie genomen gronden' verantwoord onder de immateriële en materiële vaste activa. Bij immateriële vaste activa gaat het dan om de kosten van onderzoek en ontwikkeling. Bij de materiële vaste activa gaat het dan om de Gronden en terreinen en omvat onder meer de strategische grondvoorraad en compensatiegronden.

Activa die vallen onder bedrijfsgebouwen betreffen hoofdzakelijk gemeentelijke huisvesting aan het Raadhuisplein, huisvesting voormalig werkplein ZO Drenthe, de praktijkschool, scholen, zwembaden en de brandweerkazernes. De vermeerderingen hebben onder meer betrekking op nieuwbouw en aanpassing diverse scholen, project SOED Bargeres, herontwikkeling Biochron, Paviljoen Mondriaanplein, Tine Marcusschool Emmerhout en verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

De vermeerderingen op machines, apparaten, en installaties betreffen met name investeringen in ICT, werkplekken Raadhuisplein, ledverlichting sportparken en vervanging camera's systemen.

De vermeerderingen van de grond-weg en waterbouwkundig werken betreffen onder meer investeringen in wegen, de herinrichting van sportparken, vervanging kunstgrasvelden en de gemeentelijke riolering.

De investeringen met de werkelijke kapitaallasten staan in hoofdstuk 3 paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Investerings in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

Conform vernieuwing BBV moeten per 1 januari 2017 alle investeringen met maatschappelijk nut, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereedkomen, geactiveerd worden. Dit betekent een geleidelijke invoering, met als gevolg dat pas over 30 tot 40 jaar alle investeringen op een identieke manier op de balans worden opgenomen en worden afgeschreven. Door de geleidelijke invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om hierin inzicht te geven, is in het verloopoverzicht aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens de oude systematiek.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit leningen en kapitaalverstrekkingen. Voorzieningen die getroffen zijn om eventueel de oninbaarheid van vorderingen op te vangen, zijn in de balans rechtstreeks verantwoord onder de financiële vaste activa. Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Herrubri- cing	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- singen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:						
Deelnemingen	4.457	-	-	-	-	4.457
<i>voorziening stadionbedrijf</i>	-1.800	-	-	-	-	-1.800
Overige verbonden partijen	13.238	-	-	173	-	13.065
<i>voorziening Wildlands</i>	-10.000	-	-	-	-	-10.000
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	2.831	-	-	-	475	2.357
Deelnemingen	67.978	-	2.814	-	4.011	66.781
<i>voorziening stadionbedrijf</i>	-1.125	-	-	-	-	-1.125
Overige verbonden partijen	-	-	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	5.060	-	383	-	321	5.122
<i>voorziening GKB risicofonds</i>	-7	-	-	-4	-	-3
Totaal financiële vaste activa	80.633	-	3.197	169	4.807	78.854

Voor de kapitaaldeelname in het Stadionbedrijf Emmen ad € 1,8 miljoen is voor hetzelfde bedrag een voorziening gevormd. Voor de verstrekte geldlening waar geen zekerheden op gevestigd zijn, is voor 50% van de lening een voorziening gevormd ad € 1,13 miljoen. De redenen hiervoor zijn dat het eigen vermogen van het Stadionbedrijf onvoldoende ruimte biedt deze te laten groeien.

De vermeerderingen en aflossingen van de leningen aan deelnemingen betreft in hoofdzaak de rekening-courant Wildlands.

De aflossing van de lening aan woningbouwcorporaties heeft betrekking op de aflossing van de achtergestelde leningen aan Lefier. De gemeente is aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Indien een woningbouwcorporatie niet aan de verplichtingen kan voldoen, kan deze een beroep doen op dit fonds.

De vermeerderingen en aflossingen overige langlopende leningen betreffen gemeentelijke regelingen, duurzaamheidsleningen en 1/3 leningen sportverenigingen. Bij de aflossing zijn daarnaast te noemen die van dorpshuizen, wijkcentra en Drentse Energie Organisatie.

Ontwikkelingen Wildlands

Herstructurering in 2019

Op 28 maart 2019 heeft de Raad ingestemd met het voorgestelde herstructureringscenario.

De gemeente Emmen heeft daarmee de financiering van Rabobank en Volker Wessels overgenomen en is vanaf 1 mei 2019 enig financier. Dit heeft tot gevolg dat daarmee het gemeentelijk bruto financieel belang in Wildlands is toegenomen naar € 80,5 miljoen.

Per 31 december 2024 betreft het bruto financieel belang minus gedane aflossingen een bedrag van € 76,9 miljoen. Dit bedrag per ultimo 2024 is als volgt opgebouwd:

- Lening u/g: € 59,4 miljoen
- Lening in rekening courant: € 7,5 miljoen (maximaal)*
- Certificaten aandelen NDP: € 10,0 miljoen**
- Totaal: € 76,9 miljoen

* Van de rekening courant was ultimo 2024 € 1,7 miljoen verstrekt.

** De certificaten zijn ultimo 2018 voor het volledige bedrag van € 10 miljoen voorzien.

Uit de geactualiseerde businesscase 2025-2034 van Wildlands concluderen wij dat Wildlands aan de uit de leningen voortvloeiende verplichtingen (rente en aflossing) kan voldoen.

Ter nadere analyse is er op basis van de geactualiseerde businesscase 2025-2034 een netto contante waarde berekening van de kasstromen van NDP B.V. opgesteld, waaruit ook blijkt dat NDP B.V. gedurende de looptijd van de leningen aan de uit de leningen voortvloeiende verplichtingen aan de gemeente Emmen kan voldoen. Bij de netto contante waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters en uitgangspunten (zoals bezoekersaantallen, abonnementen, yield per kaartje, omzet horeca en detailhandel, ontwikkeling kosten, onderhoud en investeringen, etc.), die bepalend zijn voor de waardering van de hierboven verantwoorde leningen aan Wildlands. De belangrijkste betreft het geraamde aantal bezoekers, waarbij wordt uitgegaan van 945.000 in 2024.

De netto contante waarde berekening loopt over 36 jaar, de periode 2025-2060. Het jaar 2035 van de geactualiseerde businesscase is constant veronderstelt, wat inhoudt dat er zowel aan de omzet als kostenkant geen indexaties meer plaats vinden. Dit is afgezet ten opzichte van het ultimo 2024 uitstaande bedrag aan langlopende lening (€ 59,4 miljoen) en rekening courant (€ 1,7 miljoen) ad € 61,1 miljoen. Dit is de minimale waarde die de geactualiseerde businesscase moet genereren. Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat Wildlands bij een rentepercentage van 2,64% nog een netto contante waarde genereert van € 61,1 miljoen. Dit percentage ligt momenteel hoger dan de huidige rente (1,75% en na 2029 2,25%) die Wildlands moet voldoen aan de gemeente, maar belangrijker nog is dat dit percentage hoger ligt dan het rente omslagpercentage (ROP) van de gemeente Emmen van thans 1,03%. De ROP is het rentepercentage dat de gemeente betaalt over haar totale vermogen. Zolang de businesscase een percentage kan dragen dat hoger is dan de ROP kunnen de leningen gewaardeerd worden tegen nominale waarde en is er geen aanleiding de leningen te waarderen tegen een lagere marktwaarde.

Handhaven van de voorziening m.b.t. de aandelen

Naast de leningen bestaat het bruto financieel belang voor € 10 miljoen uit aandelen in Noorderdierenpark B.V. (NDP B.V.) Wij zijn voor 100% aandeelhouder van NDP B.V. (aandeelhouder van Wildlands Adventure Zoo Emmen B.V.). Voor wat betreft de aandelen NDP B.V. per ultimo 2019 geldt conform de regels van het BBV het principe van verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. In het kader van de herstructurering heeft er bij Wildlands in 2018 een bedrijfswaarde berekening plaats gevonden. Deze bedrijfswaarde berekening leidde er toe (mede als gevolg van een hogere vereiste rendementspercentage) dat NDP B.V. een groot deel van de aanwezige activa moest afboeken. Dit leidde tot een negatief eigen vermogen bij Wildlands. Dit heeft als bijkomend gevolg dat de in de gemeentelijke balans ultimo 2018 opgenomen certificaten van aandelen middels het treffen van een voorziening zijn afgewaardeerd naar € nihil.

Mocht na verloop van tijd het vermogen van het Noorderdierenpark B.V. weer positief worden en daarmee de marktwaarde van de aandelen, kan de voorziening voor dit deel weer vrijvallen tot de dan geldende marktwaarde en tot maximaal de verkrijgingsprijs. Bij de jaarrekening 2024 is hiervan echter nog geen sprake. De voorziening van € 10 miljoen kan dus niet vrijvallen en blijft gehandhaafd.

Immateriële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen	Bijdragen derden	Afschij- vingen	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten onderzoek en ontwikkeling	1.780	314	304	20	-	1.770
Bijdragen activa in eigendom derden	12.355	215	39	593	-	11.938
Totaal immateriële vaste activa	14.136	529	343	613	-	13.708

Onder de immateriële vaste activa zijn kosten geactiveerd die gemaakt worden voor onderzoek en ontwikkeling zoals versnelde ontwikkeling woningbouw. Daarnaast is er geïnvesteerd in activa in eigendom van derden, waaronder de cofinanciering van de 1/3 regelingen diverse sportverenigingen.

Activa - vlottende activa

Bij vlottende activa wordt onderscheid gemaakt in voorraden, uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa. Hieronder zijn de ontwikkelingen op hoofdlijnen weergegeven, waarna per onderdeel de details zijn opgenomen.

Vlottende activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Van/naar gronden in exploitatie	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Winst uitname	Boekwaarde 31- 12-2024
Voorraden	27.037	259	5.548	1.802	1.140	34.774
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	40.444					40.417
Liquide middelen	392					117
Overlopende activa	20.650					23.598
Totaal	88.522	259	5.548	1.802	1.140	98.906

Voorraden

Onder de voorraden zijn de in exploitatie genomen bouwgronden opgenomen. In de paragraaf grondbeleid is dit nader toegelicht. Voor te verwachten verliezen op grondexploitaties is een verliesvoorziening getroffen.

Bedragen x € 1.000

Vlottende activa						
Voorraden	Boekwaarde 31-12-2023	Van/naar gronden in exploitatie	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-2024
Bouwgrond in exploitatie						
Herstructurering	285	259	471	-145	12	882
Woningbouw	1.627	-	3.111	-715	697	4.721
Bedrijventerreinen	43.978	-	1.460	-810	431	45.059
Totaal	45.890	259	5.042	-1.670	1.140	50.661
Voorzieningen bouwgrond						
Herstructurering	-31	-	-	16	-	-15
Woningbouw	-8.964	-	-	3.456	-	-5.509
Bedrijventerreinen	-9.883	-	506	-	-	-10.389
Totaal	-18.878	-	506	3.472	-	-15.912
Gereed product en handelsgoederen	25	-	-	-	-	25
Totaal voorraden	27.037	259	5.548	1.802	1.140	34.774

De publiek private samenwerking inzake het complex Stroomdal is in 2023 financieel volledig afgewikkeld. De boekwaarde sluit daarom vanaf 2024 weer aan bij die van de paragraaf grondbeleid.

	Boekwaarde per 01-01-2025	Nog te realiseren kosten (eindwaarde)	Nog te realiseren opbrengsten (eindwaarde)	Resultaat (eindwaarde)	Resultaat (contante waarde)
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Positieve grondexploitaies	-5.123	-8.044	19.768	6.601	6.601
Negatieve grondexploitaties	-45.538	-37.631	60.846	-22.324	-18.231
Totaal grondexploitatie	-50.661	-45.675	80.614	-15.722	-11.630

Het resultaat van een grondexploitatie wordt bepaald door de gemaakte- en de verwachte kosten en de opbrengsten in de tijd te zetten. De uitkomst van deze grondexploitatiebegroting wordt daarbij uitgedrukt in de contante waarde. Deze contante waarde resultaat (cw-resultaat) is een prognose. Toekomstige ontwikkelingen zijn moeilijk te voorspellen maar beïnvloeden wel het cw-resultaat. Daarom worden alle grondexploitaties elk jaar per 1 januari herijkt naar de nieuwste inzichten en verwachtingen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vanwege de wet op het schatkistbankieren moeten overtollige middelen (banktegoeden boven een drempelbedrag van € 9,8 miljoen) worden afgestort bij 's Rijks schatkist en deze worden weer teruggevraagd indien de stand van de liquide middelen daarom vraagt. Hierin is vanaf 2023 voorzien doordat de BNG conform gemaakte afspraken en afhankelijk van het saldo op dat moment, twee keer per dag afroemt ten gunste of bijstort ten laste van de schatkist. Het hele jaar 2024 laat mede hierdoor een forse ruimte onder het drempelbedrag zien.

De vorderingen zijn in de onderstaande tabel uitgesplitst. De vorderingen op openbare lichamen heeft grotendeels betrekking op het btw compensatiefonds. De overige vorderingen zijn voornamelijk debiteuren (incl. belasting,- en bijstandsdebiteuren). Hier tegenover staan deels voorzieningen voor oninbaarheid. De rekening-courantverhoudingen heeft betrekking op SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	9.780			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	177	151	132	135
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	9.603	9.629	9.648	9.645
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	489.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	489.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 miljoen. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van		Drempelbedrag	9.780		

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	16.096	13.779	12.103	12.427
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	177	151	132	135

Bedragen x € 1.000

Vorderingen	31-12-2023	31-12-2024
Vorderingen openbare lichamen	22.579	27.363
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	445	622
Overige vorderingen	10.803	11.183
<i>voorzieningen</i>	-1.914	-1.522
Schatkistbankieren	8.530	2.771
Totaal vorderingen	40.444	40.417

Liquide middelen

Liquide middelen maken net als voorraden en vorderingen onderdeel uit van de vlottende activa. Dit betreffen de saldi van de bankrekeningen (voornamelijk de huisbank BNG) en saldi in de kas.

Bedragen x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2024
Kassaldi	244	-10
Banksaldi	148	127
Totaal liquide middelen	392	117

Overlopende activa

Overlopende activa bestaan uit vooruitbetaalde of nog te vorderen bedragen. Het zijn kosten of opbrengsten die vooraf worden betaald, dan wel (nog te) ontvangen maar betrekking hebben op een volgende periode.

Bedragen x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2023	31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	10.410	9.445
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen:		
Europese overheidslichamen	298	18
Rijk		2.417
Nederlandse overheidslichamen	423	431
Overig nog te ontvangen bedragen	9.519	11.287
Totaal overlopende activa	20.650	23.598

De in de balans opgenomen post “nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen” kan als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen	31-12-2023	Bijgesteld 01-01-2024	Toevoeging	Ontvangsten	31-12-2024
Europese overheidslichamen					
ESF	184	-184	17	-	17
Bling Interreg Noordzee - Blockchain	114	-	10-	103	1
Totaal Europese overheidslichamen	298	-184	7	103	18
Rijk Oekraïneopvang	-	-	767	-	767
Rijk impulsaanpak winkelgebieden	-	-	1.650	-	1.650
Totaal Rijk	-	-	2.417	-	2.417
Overige Nederlandse Overheidslichamen					
Gedragsbeïnvloeding	43	-	214	227	30
Verdubbeling Spoor Station Zuid	2	-	37	39	-
Provincie Drenthe - RSPB Boermarkeweg	360	-	-	-	360
Binnenstadfonds herinrichting noord	18	-	24	-	42
Totaal Overige Nederlandse Overheidslichamen	423	-	275	266	432
Totaal	721	184-	2.699	369	2.867

Voor overlopende activa en passiva geldt dat posten niet gesaldeerd worden gepresenteerd in de balans. De stand van de overlopende activa eind 2024 wordt op 1 januari 2025 bijgesteld met de posten die eind 2024 een creditsaldo hebben en daarom waren gepresenteerd onder overlopende passiva, maar die in 2025 worden verantwoord onder overlopende activa.

Passiva - vaste passiva

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves en het (onverdeeld) resultaat van de jaarrekening.

In de loop van het jaar zijn er op basis van voorschriften een aantal reserves, die voorheen onder Overige bestemmingsreserve vielen, omgezet naar een Egalisatiereserve. Specifiek gaat het dan om de reserves inzake Arbeidsmarkt Regio Drenthe, overlegpartners, jeugdbeleid, ontwikkeling landelijk gebied, exploitatie woonwagens, ESF, Fonds museale voorzieningen, Emmen Vernieuwt. Hierdoor sluit de stand per 31-12-2023 in onderstaande tabel niet aan met de jaarrekening 2023.

Bedragen x € 1.000

Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Reserves	31-12-2023	Stortingen	Onttrekkingen	31-12-2024
Algemene reserve	68.676	11.618	7.495	72.798
Egalisatiereserves	11.694	9.573	4.002	17.265
Amortisatiereserves	4.973	3.669	452	8.190
Overige bestemmingsreserves	52.447	37.948	41.960	48.435
Resultaat jaarrekening	-	-	-	11.727
Totaal eigen vermogen	137.789	62.808	53.909	158.415

Reserves en resultaat

In bijlage A is een nadere specificatie opgenomen van de reserves en de bijbehorende stortingen en onttrekkingen.

Vreemd vermogen

Vreemd vermogen (bedragen x € 1.000)				
Voorzieningen	31-12-2023	Stortingen	Onttrekkingen	31-12-2024
Voorziening riolering	13.327	1.057	1.627	12.757
Voorziening afvalstoffenheffing	1.086	3.530	3.173	1.442
Voorziening grondexploitaties	-	2.319	-	2.319
Voorziening groot onderhoud Atlas theater	1.459	440	367	1.533
Voorziening wethouderspensioenen	1.674	542	297	1.919
Voorziening verlofsparen	240	172	-	412
Totaal voorzieningen	17.786	8.062	5.464	20.384

Langlopende schulden	31-12-2023	Vermeerdering	Aflossing	31-12-2024
Obligatielening	116.000	-	1.000	115.000
Onderhandse leningen:	-	-	-	-
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-	-	-
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	259.116	-	17.030	242.086
Openbare lichamen	50.000	-	10.000	40.000
Waarborgsommen	244	-	-	244
Vooruitontvangen afkoopsommen	1.200	-	60	1.140
Totaal vreemd vermogen	426.560	-	28.090	398.470

Het vreemd vermogen van de gemeente bestaat uit voorzieningen en langlopende schulden. De voorzieningen kunnen worden onderverdeeld in twee soorten. De eerste soort voorzieningen zijn bedoeld ter dekking van of egalisatie van bepaalde lasten. Deze worden onder andere gebruikt ter regulering van jaarlijks schommelende lasten.

De andere voorzieningen worden opgenomen als correctie op de waarde van een actief. Deze worden in mindering gebracht op de betreffende lening of vordering op basis van reëel in te schatten risico's op de activa-zijde van de balans. In bijlage A is een totaaloverzicht opgenomen van alle voorzieningen.

Bij de voorziening grondexploitaties wordt vanaf 2024 het deel van de voorziening wat hoger is dan de boekwaarde van het onderhanden werk van de betreffende bouwgrond in exploitatie onder de voorzieningen gepresenteerd. Het overige deel staat in mindering gebracht op de bouwgrond in exploitatie.

De langlopende schulden zijn in 2024 afgenomen met € 28 miljoen. Deze is onder te verdelen in een aflossing van € 1 miljoen aan obligatieleningen, € 27 miljoen aan onderhandse leningen.

De totale rentelast voor de leningen bedroeg in 2024: € 6.420.547.

Passiva - vlottende passiva

Bedragen x € 1.000

Vlottende passiva		
Kortlopende schulden	31-12-2023	31-12-2024
Openbare lichamen	4.920	1.995
Kasgeldleningen	20.000	40.000
Overige schulden	20.541	23.443
Totaal kortlopende schulden	45.462	65.438

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2024
Vooruitontvangen bedragen	2.180	1.528
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen:		
Europese overheidslichamen	463	828
Rijk	48.106	62.200
Nederlandse overheidslichamen	7.622	7.647
Nog te betalen bedragen	17.977	13.414
Totaal overlopende passiva	76.349	85.617

Totaal vlottende passiva	121.810	151.056
---------------------------------	----------------	----------------

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De openbare lichamen in bovenstaande tabel betreffen voornamelijk de crediteuren sociale zaken Borger-Odoorn en Coevorden en de Belastingdienst. De kasgeldleningen zijn leningen die zijn aangetrokken in 2024, maar die pas in 2025 worden afgelost. De overige schulden betreffen voornamelijk de crediteuren en te betalen loonheffing en sociale lasten.

Overlopende passiva

Overlopende passiva bestaat onder andere uit vooruit ontvangen en nog te betalen bedragen. Het betreffen kosten die ten laste komen van het boekjaar, maar waar de factuur nog niet van is ontvangen of kosten die vooruitbetaald zijn voor een volgend jaar.

In hoofdzaak gaat het om specifieke uitkeringen waarvan de middelen afkomstig zijn vanuit de verschillende ministeries, gemeenten en de provincie Drenthe. Afhankelijk van de soort uitkering en de hiermee gepaard gaande voorwaarden, dient dit jaarlijks te worden afgerekend via de zogenoemde SiSa regeling.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen	31-12-2023	Bijgesteld 01-01-2024	Toevoeging	Vrijgevallen	31-12-2024
Europese overheidslichamen					
ESF	463	-184	1.079	530	828
Totaal Europese overheidslichamen	463	-184	1.079	530	828
Rijk					
Capaciteit DO voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-	-	2.399	-	2.399
COA uitbr. Huisvestingsvz. basisonderwijs asielzoekers	430	-	-	-	430
Ministerie RVO - Regeling huisvesting aandachtsgroepen	390	-	-	390	-
Geweld hoort nergens thuis	61	-	-	61	-
Ministerie BZK - herstructurering volkshuisvesting	27.783	-	-	1.258	26.525
RVO - Impulsaanpak winkelgebieden	1.250	-	600	1.850	-
RVO - SPUK verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	-	-	8.184	-	8.184
Innovatieaanpak energiebesparing	149	-	-	149	0
Onderwijs achterstanden beleid (OAB)	1.817	-	2.345	1.817	2.345
Ministerie I&W - SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen	-	-	640	-	640
SPUK: lokale preventieakkoorden / preventieaanpakken	127	-	11	60	78
Ministerie I&W - bodemopgaven 2024-2030/E113	-	-	9.939	8.529	1.410
SPUK: aanpak ernergiearmoede	4.115	-	-	1.367	2.748
Ministerie I&W - Onderzoek Brand(weer)oefenplaatsen	87	-	-	6	81
Ministerie I&W - Grondwateronderzoek PFAS Heldenhof	112	-	-	112	1
Ministerie I&W - Spoedlocaties ihkv bodemsanering	6	-	-	-	6

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen	31-12-2023	Bijgesteld 01-01-2024	Toevoeging	Vrijgevallen	31-12-2024
Ministerie I&W - SPUK bodem 2021 / E58	225	-	-	-	225
Ministerie I&W - SPUK OV-ambassadeurprojecten	-	-	25	-	25
Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	181	-	-	-	181
Tijdelijke overbruggingsreg. zelfst. ondernemers (Tozo)	33	-	-	33	-
SPUK: RVO Lokale aanpak isolatie (LAI)	5.628	-	-	-	5.628
SPUK:: Meerkosten energie openbare zwembaden (MEOZ)	574	-	-	-	574
SPUK: MU Jongeren Ateliers 2023	15	-	-	15	-
SPUK: Sport	-	-	2.805	1.131	1.673
TBBT bedrijventerreinen restant 2023	21	-	-	-	21
SPUK: Integraal Zorgakkoord (IZA)	3.205	-	4.210	2.164	5.251
SPUK: Brede Spuk	856	-	273	363	766
SPUK: Voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	72	-	-	-	72
SPUK: Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	964	-	401	964	401
SPUK: Wet inburgering	-	-	2.923	718	2.204
ZonMw Gezonde Marke versterking samenwerkingsstructuur	-	-	40	-	40
Nazorg veelplegers en ex-gedetineerden	5	-	-	5	-
VWS - eenmalige subsidie lokale bibliotheekvoorziening	-	440	-	149	291
Totaal Rijk	48.106	440	34.794	21.140	62.200
Overige Nederlandse Overheidslichamen					
RES regio toekomst bestendig energiesysteem	-	-	371	-	371
Provincie Drenthe - Bondgenootschap Geletterd Drenthe	92	-	26	92	26
Provincie Drenthe - 10 jaar A37	20	-	-	20	-
Provincie Drenthe - Regiodeal Zuid en Oost Drenthe	120	-	-	1	119
Prov.Drenthe - Regiostedenfonds Emmen	3.003	-	-	141	2.862
Prov.Drenthe - Klimapark funforest	80	-	-	-	80
Gemeente Borger-Odoorn - impuls gelden klimaatadaptatie	-	-	1.659	-	1.659
Werken in Drenthe II	545	-	-	545	-
Provincie Drenthe - klimaatbest. herstel fiestpad Bargerveen	-	-	71	-	71
Provincie Drenthe - schoolpleinrevolutie	60	-	20	60	20
Provincie Drenthe - Windenergie	236	-	697	662	271
Regeling reductie energiegebruik	5	-	-	5	0
Prov.Drenthe,subs.project hoffelijke buurt in Veenoord	54	-	-	24	30
Provincie Drenthe - Aanpak Drentse ondermijning	-	-	496	-	496
Provincie Drenthe - Culturele programmering Rensenpark	29	-	-	-	29
Provincie Drenthe - Opening Haai	36	-	-	-	36
KAW gebiedsontwikkeling Veenoord 2024	6	-	-	6	-
Nieuw-Weerdinge	121	-	-	121	-
Provincie Drenthe - Regiodeal	3.205	-	5.447	7.086	1.567
Gemeente Hardenberg Deltaplan procesondersteuning	10	-	-	-	10
Totaal Overige Nederlandse Overheidslichamen	7.622	-	8.787	8.763	7.646
Totaal	56.191	256	44.661	30.433	70.674

Overige financiële verplichtingen

Onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen worden meerjarige financiële verplichtingen opgenomen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden. Deze bestaan onder andere uit waarborgen en garanties en langlopende financiële verplichtingen.

Waarborgen en garantstellingen

Bedragen x € 1.000

Gewaarborgde geldleningen	Oorspronkelijk bedrag	% borg stelling	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Eind datum
Drentse Energie Organisatie (DEO)	89	30%	89	89	31-12-2028
Totaal	89		89	89	

Bij de gewaarborgde lening (ook wel borgstelling genoemd) stelt de gemeente zich ten opzichte van een geldverstrekker onder voorwaarden garant voor de rente- en aflossingsverplichtingen van een af te sluiten geldlening. De Drentse Energie Organisatie voert de regeling Energielening Emmen uit. Voor de door DEO verstrekte leningen vanuit deze regeling staat de gemeente voor 30% borg.

Bedragen x € 1.000

Garantstellingen	Garantie bedrag
WSW: Woonservice Drenthe/Lefier/Domesta/Woonzorg	430.082
Totaal	430.082

Het WSW staat voor Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Indien een corporatie niet aan de betaalverplichtingen kan voldoen zal het WSW garant staan. Pas als het WSW niet aan deze verplichting kan voldoen, zal de gemeente renteloze leningen aan het WSW moeten verstrekken, zodat ze alsnog aan de betaalverplichtingen kunnen voldoen. Het risico hierop is zeer klein gezien WSW momenten de hoogst mogelijke kredietstatus (triple A) heeft. In 2021 is een nieuwe achtervangovereenkomst met het WSW afgesloten. Deze omvat een aantal wijzigingen die de positie van WSW ten opzichte van deelnemende corporaties en de achtervangers verduidelijken. De achtervang wordt eerlijker verdeeld over gemeenten en het proces eenvoudiger.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Bedragen x € 1.000

Langlopende financiële verplichtingen	Ingangsdatum	Verplichting	Looptijd in jaren	Opmerking
Gemeentewinkel Emmer Compasuum	01-07-2014	99	9,5	Verlenging per 10 jaar
Huur Pioniersweg (opslag team sport)	01-04-2018	22	1,3	Verlenging per 1 jaar
Onderhoudscontract Atlas theater	19-10-2016	5.638	12,0	Meerjarenonderhoudsplan/onderhoudsvoorziening
Lease wagenpark	divers	2.120	divers	Exclusief brandstof
Totaal		7.879		

Niet uit de balans blijken de overeenkomsten

Overzicht contracten n.a.v. Europese Aanbestedingen

Nr.	Leveranciers	Aard van opdracht	Begindatum	Einddatum	Onderwerp	Soort	Contractwaarde (initiële looptijd)
1	Postma & Cohen	ROK	1-9-2019	31-8-2025	Abonnementenbeheer	Dienst	420.000,00
2	Baker Tilly N.V.	O	1-6-2022	31-5-2026	Accountantsdiensten	Dienst	549.640,00
3	Harwig Communicatie & Veiligheid bv	O	1-5-2022	30-4-2025	Alarmopvolging, meldkamerdiensten en onderhoud van beveiligings-, CCTV- en brand-ontruimingsinstallaties	Dienst	700.000,00
4	Stichting het Kopland / Wender	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
5	Leger des Heils W&G Noordoost	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
6	Stichting Leveste Care Treant	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
7	Zorggroep Scilla Andante	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
8	Verslavingszorg Noord Nederland	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
9	Zorggroep Vitez	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
10	ADhDnoord Doevenkamp	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
11	De Buinerhof	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
12	Stichting Wender	ROK	1-1-2017	31-12-2024	Beschermd Wonen	Dienst	100.000.000,00
13	Catering en Partyservice J. van 't Hooge	O	6-6-2022	6-6-2025	Cateringsdiensten	Dienst	750.000,00
14	Stadsbeheer B.V.	O	15-12-2020	15-12-2024	Cloudvoorziening VTH-Oplossing	Dienst	1.800.000,00
15	De Vier Gewesten BV	ROK	31-7-2018	31-7-2026	Doelgroepenvervoer	Dienst	30.000.000,00
16	Raet bv	O	10-9-2013	31-12-2024	E-HRM Pakket	Dienst	1.900.000,00
17	Veluwenkamp Bedrijven B.V.	O	27-4-2020	31-12-2024	Extensief Maaibestek	Dienst	4.000.000,00
18	KPN B.V.	O	1-1-2015	1-1-2025	Gemeentelijke Telecommunicatie	Dienst	950.000,00
19	Vodafone Libertel b.v.	O	19-7-2018	19-7-2028	Gemeentelijke Telecommunicatie	Levering	3.000.000,00
20	GONH	ROK	1-6-2021	31-5-2025	Grafisch Ontwerp en DTP Werk	Dienst	600.000,00
21	LTG Tour bv Lanting Reizen	ROK	01-08-202	31-7-2026	Gymvervoer	Dienst	505.504,00
22	Xylem Water Solutions Nederland BV	O	29-10-2019	3-4-2029	Hoofdpost Waterketen Noordelijke Hoofdstromen	Dienst	742.247,20

Overzicht contracten n.a.v. Europese Aanbestedingen

Nr.	Leveranciers	Aard van opdracht	Begindatum	Einddatum	Onderwerp	Soort	Contractwaarde (initiële looptijd)
23	Bossers & Cnossen	ROK	1-10-2024	30-9-2026	ICT-hardware Werkplekken	Dienst	8.580.000,00
24	Conscia Nederland B.V.	ROK	26-2-2020	25-2-2026	ICT-hardware Netwerk Perceel 2	Dienst	1.100.000,00
25	Dustin	ROK	26-2-2020	26-2-2026	ICT-Hardware Werkplek Perceel 1	Levering	5.400.000,00
26	Topdesk Nederland bv	O	27-5-2022	5-10-2027	ITSM – FMIS	Levering	785.585,10
27	Jeugdbescherming Noord en Veilig thuis	ROK	1-1-2022	31-12-2025	Jeugdbescherming /JR Maatregelen	Dienst	250.000.000,00
28	William Schrikker Stichting Gezinsvormen	ROK	1-1-2022	31-12-2025	Jeugdbescherming /JR Maatregelen	Dienst	250.000.000,00

Nr.	Leveranciers	Aard van opdracht	Begindatum	Einddatum	Onderwerp	Soort	Contractwaarde (initiële looptijd)
29	Cosis	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
30	Yorneo	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
31	Accare	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
32	Ambiq	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
33	Stichting De Trans	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
34	Zorggroep 't Noaberhuus	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
35	GGZ Drenthe	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
36	Direction Zorg BV	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
37	Cedin Zorg	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
38	PEP Wiersma (J-GGZ)	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
39	Stichting BEZINN (regio Drenthe)	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
40	Zorgonderneming Eigen Pad	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
41	Activeringscentrum de Brink	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
42	Stichting Thuiszorg Icare Regio Zwolle	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
43	Lentis	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00

Overzicht contracten n.a.v. Europese Aanbestedingen

Nr.	Leveranciers	Aard van opdracht	Begindatum	Einddatum	Onderwerp	Soort	Contractwaarde (initiële looptijd)
44	's Heeren Loo Zorggroep	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
45	Stichting Jeugdhulp Friesland	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
46	Timpaan Support	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
47	Zorgboerderij Ons Kinderparadijs	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
48	Logeerhuis Klein Drenthe	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
49	De Ruimte BV	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
50	Scouting Coaching en Detachering	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
51	Yorneo	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
52	NL-PSY	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
53	De ZorgZaak Drenthe	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
54	Mirre Zorglandgoed BV	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
55	Focus Jeugd & Gezin BV	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
56	Omega Groep BV	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
57	Veni Etinam	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
58	Zorggroep Noaberhuus	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
59	Educatie Plus	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
60	Boerderij 22	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
61	Cornerstones Jeugdzorg	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
62	Studio JOB Odoorn	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
63	Horizon Begeleiding	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
64	Praktijk Nieuwe Kijk	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00

Overzicht contracten n.a.v. Europese Aanbestedingen

Nr.	Leveranciers	Aard van opdracht	Begindatum	Einddatum	Onderwerp	Soort	Contractwaarde (initiële looptijd)
65	ASL Instituut voor Educatie en Begeleiding	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
66	Zorgboerderij Emmen	ROK	1-1-2020	1-1-2028	Jeugdhulp Open House Model	Dienst	250.000.000,00
67	Firefly Projects	O	21-10-2022	21-10-2028	Ledverlichting	Dienst	1.100.000,00
68	IVIO-Opleidingen	O	1-1-2022	31-12-2025	Leerroutes Inburgering en Zelfredzaamheid	Dienst	3.644.656,00
69	Protinus IT b.v.	ROK	25-6-2021	25-6-2025	Levering Standaardsoftware	Dienst	15.000.000,00
70	Eneco Zakelijk	ROK	1-1-2017	1-1-2025	Leveringsovereenkomst Gas	Levering	12.000.000,00
71	Vattenfall Sales Nederland	ROK	1-1-2024	1-1-2026	Leveringsovereenkomst Duurzame Elektriciteit en Aardgas	Levering	10.000.000,00
72	Kavel10	O	31-12-2022	31-12-2025	Luchtfotografie, Obliëk, Panoramabeelden en Ontsluiting via Viewer Perceel 1	Dienst	600.000,00
73	Cyclomedia Technology	O	31-12-2022	31-12-2025	Luchtfotografie, Obliëk, Panoramabeelden en Ontsluiting via Viewer Perceel 2	Dienst	700.000,00
74	Maandag Managed Services b.v.*	ROK	5-10-2021	4-10-2024	Master Vendor Externe Inhuur	Dienst	39.000.000,00
75	Kone B.V.	O	1-12-2021	31-12-2025	Onderhoud Liften en Automatische Deuren	Dienst	500.000,00
76	Vialis	O	21-4-2022	31-12-2023	Onderhoud VRI's	Dienst	785.585,10
77	Idverde Realisatie BV	O	17-1-2019	31-3-2025	Onderhoudsbestek Begraafplaatsen	Dienst	3.000.000,00
78	Donker Groen / Donker Groep b.v.	O	8-11-2019	8-11-2026	Planmatig Boombeheer	Dienst	4.900.000,00
79	Beers en Beers Boomverzorging	O	1-1-2024	31-12-2026	Planmatig Onderhoud Boombeheer	Dienst	1.800.000,00
80	Lightbase B.V.	O	1-8-2020	31-12-2024	Platform Gemeentelijke Regelingen	Dienst	400.000,00
81	De Groot Installatiegroep B.V.	O	1-10-2022	31-12-2026	Preventief Onderhoud Elektrotechnisch	Dienst	4.400.000,00
82	Data B. Mailservice B.V.	O	1-1-2022	1-1-2026	Printservice Belastingdocumenten	Dienst	320.000,00
83	Vandervalk+degroot BV	O	1-4-2020	31-12-2023	Rioolreiniging en -Inspectie	Dienst	1.700.000,00
84	CWS Hygiëne Nederland	ROK	30-9-2016	30-9-2024	Sanitaire Voorzieningen	Levering	720.000,00
85	NIVO	O	1-10-2024	30-9-2028	Schoonmaakdienstverlening en Glasbewassing	Dienst	5.600.000,00

Overzicht contracten n.a.v. Europese Aanbestedingen

Nr.	Leveranciers	Aard van opdracht	Begindatum	Einddatum	Onderwerp	Soort	Contractwaarde (initiële looptijd)
86	Dynniq/Swarco	O	1-2-2023	31-1-2025	SOVL Drenthe/Groningen	Dienst	21.646.317,24
87	Lappset Yalp bv, Boer Speeltoestellen bv, Proludic bv, Eibe Benelux bv, Kompan bv	O	1-4-2022	31-3-2024	Speeltoestellen	Levering	350.000,00
88	Nijha Lochem BV	ROK	1-1-2020	31-12-2024	Sportinventaris	Levering	560.000,00
89	PeoplePower	ROK	1-9-2022	31-8-2024	Tekeningenbeheer	Dienst	242.160,00

90	Insurance Managers	O	1-1-2022	31-12-2024	Uitgebreide Gevaren Verzekering	Dienst	5.500.000,00
91	Snoek Puur Groen Emmen	O	15-4-2020	31-3-2024	Vaste Planten Centrum Emmen	Dienst	600.000,00
92	Nedasco B.V. / WIA Beheer	O	1-1-2023	1-1-2026	Verzekeringspremie WGA	Dienst	1.700.000,00
93	MHC Mobility	ROK	1-2-2016	31-1-2028	Voertuigenlease	Levering	6.000.000,00
94	Athlon Car Lease Nederland	ROK	1-2-2022	31-1-2026	Wagenparkbeheer	Dienst	1.500.000,00
95	Overwijk koffiesystemen	ROK	1-10-2020	30-9-2025	Warme Drinkvoorziening	Levering	500.000,00
96	Otolift	O	1-11-2022	31-10-2026	WMO Trapliftten	Dienst	1.000.000,00
97	Medipoint	ROK	1-8-2021	31-7-2024	WMO-Hulpmiddelen	Levering	15.000.000,00
98	AtHomeFirst BV	ROK	1-1-2017	31-12-2024	WMO schoonmaak-ondersteuning en -begeleiding	Dienst	200.000.000,00
99	Dokter Schoonmaak Organisatie BV	ROK	1-1-2017	31-12-2024	WMO schoonmaak-ondersteuning en -begeleiding	Dienst	200.000.000,00
100	Faveo Zorg	ROK	1-1-2017	31-12-2024	WMO schoonmaak-ondersteuning en -begeleiding	Dienst	200.000.000,00
101	Vriend Duurzaam bv	O	3-10-2022	3-10-2033	Zon Op Alle Gemeentedaken	Levering	854.461,34

(ROK: Raamovereenkomst / O: Overeenkomst)

*Formeel liep het contract met Maandag Managed Services B.V. per oktober 2024 af. Echter is de dienstverlening doorgelopen tot en met eind april 2025. De bijbehorende kosten zijn als onrechtmatig meegenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Per 1 maart 2025 is voor deze dienstverlening een nieuwe partij begonnen als gevolg van een Europese aanbesteding.

2.4 EMU-saldo

Hieronder is een overzicht opgenomen van het aandeel van de gemeente Emmen in het EMU-saldo voor 2024. Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is.

In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort (EMU-saldo) maximaal 3% mag zijn. Binnen Nederland is dit tekort van 3% 'verdeeld' tussen de verschillende overheden, de zogenaamde EMU-referentiewaarde. Voor de gemeente Emmen is in 2024 de EMU-referentiewaarde - € 22,5 miljoen

Het berekende EMU-saldo van de gemeente Emmen over 2024 is € 0,3 miljoen negatief en blijft daarmee ruim binnen de gestelde norm. Het betekent ook dat de gemeente via reële transacties minder geld binnenkrijgt dan dat ze uitgeeft. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

Bedragen x € 1.000		Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
		2023	2024	2024
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	23.254	10.879	20.626
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	19.187	28.158	15.774
3.	Mutatie voorzieningen	5.012	-944	2.598
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.529	3.299	7.737
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo		12.608	-21.522	-287

3. Uitvoeringsinformatie

Het onderstaande overzicht geeft een totaalbeeld van de begrote en werkelijke baten en lasten, uitgesplitst naar taakveld. Verder is per taakveld aangegeven wat het saldo is en de omvang van de reservemutaties binnen het taakveld.

Taakvelden excl. reserves (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inwoners en Bestuur	-9.668	1.794	-7.874	-10.763	2.589	-8.173	-11.116	2.739	-8.376
0.1 Bestuur	-6.055	0	-6.055	-6.596	80	-6.516	-7.003	174	-6.829
0.2 Burgerzaken	-3.613	1.794	-1.819	-4.167	2.509	-1.658	-4.113	2.566	-1.547
Economie en Werkgelegenheid	-13.024	3.134	-9.890	-15.792	3.991	-11.801	-14.417	3.345	-11.072
3.1 Economische ontwikkeling	-9.859	2.075	-7.783	-11.312	1.934	-9.378	-10.173	1.383	-8.791
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-243	6	-237	-175	6	-169	-171	2	-169
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	-246	282	36	-259	282	24	-259	187	-72
3.4 Economische promotie	-2.676	771	-1.905	-4.047	1.768	-2.279	-3.814	1.773	-2.041
Veiligheid	-11.215	64	-11.151	-13.169	675	-12.494	-13.990	944	-13.046
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-8.698	49	-8.649	-8.812	60	-8.752	-8.859	62	-8.797
1.2 Openbare orde en veiligheid	-2.518	15	-2.502	-4.357	615	-3.741	-5.131	882	-4.249
Onderwijs en Jeugd	-17.763	5.178	-12.585	-17.579	6.376	-11.203	-17.752	7.291	-10.461
4.2 Onderwijshuisvesting	-7.194	134	-7.059	-5.925	122	-5.803	-5.849	131	-5.718
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-10.570	5.044	-5.526	-11.654	6.254	-5.400	-11.903	7.160	-4.743
Bouwen, Wonen en Milieu	-56.483	47.363	-9.120	-65.876	52.969	-12.907	-65.965	55.015	-10.950
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-6.085	4.041	-2.044	-7.581	4.404	-3.177	-8.391	6.035	-2.355
5.5 Cultureel erfgoed	-267	0	-267	-319	0	-319	-211	0	-211
7.2 Riolering	-8.430	11.976	3.546	-9.107	12.956	3.849	-8.887	12.639	3.752
7.3 Afval	-14.166	17.463	3.297	-15.191	18.794	3.603	-15.803	19.237	3.435

Taakvelden excl. reserves (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
7.4 Milieubeheer	-6.054	176	-5.878	-9.702	2.255	-7.447	-8.857	2.213	-6.644
8.1 Ruimtelijke Ordening	-3.284	0	-3.284	-3.657	41	-3.617	-3.609	168	-3.441
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-8.643	9.776	1.133	-9.221	10.568	1.347	-8.390	9.493	1.103
8.3 Wonen en bouwen	-9.555	3.932	-5.623	-11.097	3.951	-7.146	-11.818	5.229	-6.589
Inkomensondersteuning	-68.918	53.428	-15.490	-72.406	58.501	-13.905	-74.332	58.369	-15.963
6.3 Inkomensregelingen	-68.918	53.428	-15.490	-72.406	58.501	-13.905	-74.332	58.369	-15.963
Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	-41.778	5.579	-36.199	-43.908	6.374	-37.534	-42.346	7.186	-35.160
0.63 Parkeerbelasting	0	3.745	3.745	0	4.435	4.435	-10	4.403	4.393
2.1 Verkeer en vervoer	-24.309	331	-23.978	-24.907	336	-24.572	-23.754	973	-22.781
2.2 Parkeren	-3.368	234	-3.134	-3.798	234	-3.564	-3.725	390	-3.335
2.4 Economische Havens en waterwegen	-12	0	-12	-12	0	-12	-19	0	-19
2.5 Openbaar vervoer	-150	100	-50	-98	100	2	-142	127	-15
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-12.476	316	-12.160	-13.603	316	-13.287	-13.203	279	-12.923
7.5 Begraafplaatsen	-1.463	854	-609	-1.489	954	-535	-1.493	1.014	-479
Sport en Cultuur	-23.193	2.895	-20.297	-24.829	4.467	-20.362	-24.601	4.743	-19.857
5.1 Sportbeleid en activering	-1.280	100	-1.180	-1.589	788	-801	-1.441	988	-454
5.2 Sportaccommodaties	-11.852	2.432	-9.420	-12.976	3.156	-9.820	-13.065	3.169	-9.896
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-7.150	261	-6.889	-6.339	306	-6.033	-6.170	370	-5.800
5.6 Media	-2.910	102	-2.808	-3.925	217	-3.708	-3.925	217	-3.708
Sociaal Domein	-180.047	15.933	-164.114	-198.990	32.654	-166.336	-197.272	31.917	-165.355
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-18.465	11.736	-6.730	-20.650	24.340	3.690	-20.705	24.540	3.835
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-12.742	511	-12.231	-14.133	511	-13.622	-13.914	323	-13.592
6.4 WSW en beschutwerk	-26.543	0	-26.543	-29.726	0	-29.726	-29.227	0	-29.227

Taakvelden excl. reserves (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
6.5 Arbeidsparticipatie	-14.282	725	-13.557	-17.602	1.544	-16.058	-17.559	1.519	-16.040
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-10.227	471	-9.756	-11.557	419	-11.138	-11.264	591	-10.674
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-20.781	172	-20.609	-21.206	116	-21.090	-21.198	115	-21.083
6.71B Begeleiding (WMO)	-6.089	0	-6.089	-6.580	0	-6.580	-6.549	0	-6.549
6.71C Dagbesteding (WMO)	-2.140	0	-2.140	-2.180	0	-2.180	-2.192	0	-2.192
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-1.283	252	-1.031	-1.348	138	-1.210	-642	140	-502
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-12.414	0	-12.414	-10.324	0	-10.324	-12.267	2	-12.265
6.72B Jeugdhulp behandeling	-4.467	0	-4.467	-9.452	0	-9.452	-9.961	0	-9.961
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-1.177	0	-1.177	-1.244	0	-1.244	-1.434	0	-1.434
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-492	0	-492	-1.055	0	-1.055	-1.126	298	-829
6.73A Pleegzorg	-3.364	0	-3.364	-3.028	0	-3.028	-2.816	-1	-2.817
6.73B Gezinsgericht	-4.885	0	-4.885	-3.264	0	-3.264	-2.877	0	-2.877
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-155	0	-155	-196	0	-196	-206	0	-206
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-7.396	0	-7.396	-8.196	0	-8.196	-7.744	0	-7.743
6.74B Jeugdhulp crisis-LTA-GGZ verblijf	-3.087	0	-3.087	-3.407	0	-3.407	-3.489	0	-3.489
6.74C Gesloten plaatsing	-535	0	-535	-457	0	-457	-554	0	-554
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-11.251	392	-10.859	-9.477	389	-9.088	-9.634	389	-9.245
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-7.588	0	-7.588	-8.765	0	-8.765	-8.844	682	-8.162
6.82A Jeugdbescherming	-2.689	0	-2.689	-2.906	0	-2.906	-2.886	0	-2.886
6.82B Jeugdreclasering	-395	0	-395	-612	0	-612	-626	0	-626
7.1 Volksgezondheid	-7.598	1.674	-5.924	-11.623	5.196	-6.427	-9.556	3.320	-6.236
Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	-53.916	348.908	294.992	-56.010	362.560	306.549	-56.836	367.700	310.864

Taakvelden excl. reserves (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	-43.883	5.050	-38.833	-49.737	7.307	-42.430	-50.858	8.488	-42.370
0.5 Treasury	-886	2.460	1.574	-1.895	2.883	988	-1.794	2.848	1.054
0.61 OZB woningen	-2.251	17.038	14.787	-1.867	17.218	15.351	-1.812	17.471	15.660
0.62 OZB- niet woningen	0	11.651	11.651	0	11.933	11.933	0	11.860	11.860
0.64 Belastingen Overig	-547	325	-222	-413	325	-88	-395	297	-98
0.7 Algemene uitkering	-455	312.155	311.700	-111	322.664	322.552	-264	324.665	324.402
0.8 Overige baten en lasten	-5.865	230	-5.635	-1.957	230	-1.727	-1.674	2.071	396
0.9 Vennootschapsbelasting	-30	0	-30	-30	0	-30	-40	0	-40
Totaal	-476.006	484.277	8.272	-519.321	531.156	11.835	-518.625	539.251	20.626

Reserves Taakvelden (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
Inwoners en Bestuur	-142	220	78	0	0	0	-171	23	-148
0.1 Bestuur	0	0	0	0	0	0	-120	23	-96
0.2 Burgerzaken	-142	220	78	0	0	0	-51	0	-51
Economie en Werkgelegenheid	-370	1.062	692	-12.370	2.489	-9.881	-13.511	3.233	-10.278
3.1 Economische ontwikkeling	-170	600	430	-12.170	1.591	-10.579	-13.311	2.404	-10.907
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-100	0	-100	-100	0	-100	-100	109	9
3.4 Economische promotie	-100	462	362	-100	898	798	-100	720	620
Veiligheid	0	0	0	0	254	254	0	170	170
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	163	163	0	80	80
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	91	91	0	91	91
Onderwijs en Jeugd	-69	146	77	-69	458	389	-151	458	307

Reserves Taakvelden (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	-64	146	82	-64	453	389	-64	453	389
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-5	0	-5	-5	5	0	-87	5	-82
Bouwen, Wonen en Milieu	-2.896	1.570	-1.326	-17.788	8.727	-9.061	-17.666	7.873	-9.793
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	171	171	0	171	171
7.3 Afval	0	0	0	0	1.500	1.500	0	1.500	1.500
7.4 Milieubeheer	-306	515	209	-306	816	510	-306	363	57
8.1 Ruimtelijke Ordening	0	0	0	0	271	271	0	235	235
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.906	0	-1.906	-2.798	455	-2.343	-2.386	446	-1.940
8.3 Wonen en bouwen	-684	1.055	371	-14.684	5.514	-9.170	-14.974	5.159	-9.815
Inkomensondersteuning	-2	0	-2	-2	3.279	3.277	-62	3.279	3.217
6.3 Inkomensregelingen	-2	0	-2	-2	3.279	3.277	-62	3.279	3.217
Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	-1.108	1.032	-76	-1.108	3.345	2.237	-5.587	3.332	-2.255
2.1 Verkeer en vervoer	-1.000	1.032	32	-1.000	2.584	1.584	-5.456	2.571	-2.885
2.2 Parkeren	-108	0	-108	-108	0	-108	-108	0	-108
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	200	200	-23	200	177
7.5 Begraafplaatsen	0	0	0	0	561	561	0	561	561
Sport en Cultuur	-12	423	412	-12	486	475	-12	324	312
5.1 Sportbeleid en activering	0	100	100	0	100	100	0	100	100
5.2 Sportaccommodaties	-12	125	113	-12	188	176	-12	138	127
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	199	199	0	199	199	0	86	86
Sociaal Domein	-21	189	168	-13.536	27.947	14.411	-14.078	30.554	16.475
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-21	189	168	-11.121	24.414	13.293	-11.117	26.994	15.877
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0	104	104	0	104	104
6.4 WSW en beschutwerk	0	0	0	0	840	840	0	840	840
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	-1.514	1.388	-127	-1.514	1.415	-99

Reserves Taakvelden (Bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
6.71B Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	200	200	0	200	200
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	-900	0	-900	-900	0	-900
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	877	877	-547	877	330
7.1 Volksgezondheid	0	0	0	0	124	124	0	124	124
Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	-6.569	717	-5.852	-8.332	962	-7.370	-11.570	4.664	-6.906
0.4 Overhead	0	117	117	-1.500	362	-1.138	-1.500	358	-1.142
0.7 Algemene uitkering	0	600	600	-263	600	337	-263	600	337
0.8 Overige baten en lasten	-6.569	0	-6.569	-6.569	0	-6.569	-9.806	3.706	-6.100
Totaal	-11.189	5.359	-5.830	-53.216	47.945	-5.270	-62.808	53.909	-8.899

4. Specifieke uitkeringen

In dit hoofdstuk zijn de verplichte formulieren voor de SiSa verantwoordingsinformatie over 2024 opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstreker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	
			12	34	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1	Reeks 1				
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>				
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
			<i>Aard controle R Indicator: B2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>
			€ 87.488	€ 120.984			€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
			<i>Aard controle R Indicator: B2/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>
			€ 17.595	€ 153.635	€ 42.828	€ 119.124	€ 22.164	€ 68.389
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	

			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen		
			Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€ 123.480	€ 243.480	€0	€ 400	€293.555	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 13.491	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 111.290	€ 0	4	1.474	44	

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 3.627.366	€ 695.952	€ 34.554	-€ 475.049	€ 1.817.321	€ 2.345.419
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
		2						

OCW	D10	Volwasseneneducatie Contactgemeenten	Verstrekke uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D10/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D10/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D10/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D10/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D10/06</i>
			€ 1.200.355	€ 296.369	€ 1.496.724	€ 1.118.461	€ 300.089	€ 0
			Onderbesteding jaar T Automatisch berekend <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D10/07</i> € 78.174					
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12/03</i>			
			€ 636.466	€ 0	Nee			

OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025	Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05	
		Contactgemeenten	€ 288.221	€ 8.083	€ 296.304	€ 0	Nee	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 563.260	€ 0	€ 0	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/07</i>	
			€ 0	€ 964.197	€ 400.938	Nee	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/11</i>	
		1					
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D21/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D21/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D21/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D21/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D21/05</i>
		1	Facet	€ 211.425	€ 229.315	Nee	
		2	Loods 13	€ 16.288	€ 17.538	Nee	
		3	Atlas Theater	€ 64.392	€ 69.808	Nee	
		4					

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentie nummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D23/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06</i>
		1	SB230152	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 125.660	€ 94.340	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 125.660
		2	SB230153	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 23.495	€ 196.505	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 23.495
		3						
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07</i>					
		1	Nee					
		2	Nee					
		3						

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordings-informatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
		1	030003 Provincie Drenthe	104969-2022	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		3						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
		1	030003 Provincie Drenthe	104969-2022	Nee			
		2	Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		

			1	030003 Provincie Drenthe	104969-2022	1.2 Slimme inrichting buitenruimte gericht op gebiedskenmerken	Nee		
			2			3.4 Bergingscapaciteit creëren, waterberging vergroten	Nee		
			15			4.2 Afvoercapaciteit van de riolering vergroten (bovennormatief)	Nee		
lenW	E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021		Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1)	Project afgerond (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. Indicator: E58/01	Aard controle R Indicator: E58/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E58/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E58/04	Aard controle R Indicator: E58/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E58/06
			1	PFAS voormalige Brandweerkazerne aan de Heldenhof	€ 0	€ 533.408	Ja	€ 0	Ja
			2	Aandachtslocaties	€ 0	€ 36.953	Ja	€ 0	Nee
			3						
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. Indicator: E58/07					
				Nee					

lenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E81/01	Aard controle R Indicator: E81/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
lenW	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/01	Aard controle R Indicator: E83/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/03	Aard controle R Indicator: E83/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/05	
			1 GGB	€ 0	Ja	€ 0	€ 389.100	
			2 Gat van Reef	€ 0	Ja	€ 0	€ 290.000	
			3 Zincoat	€ 0	Ja	€ 0	€ 150.000	
			4 PFAS Heldenhof	€ 0	Ja	€ 0	€ 23.320	
			5 Heldenhof Grondwater	€ 5.830	Ja	€ 0	€ 5.830	
			6					
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E83/09		

			1	GGB	Ja		Nee		
			2	Gat van Reef	Ja		Nee		
			3	Zincoat	Ja		Nee		
			4	PFAS Heldenhof	Ja		Nee		
			5	Heldenhof Grondwater	Ja		Nee		
			6						
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E83/10</i>						
			Nee						
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)			
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>			
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>			

			1	342 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom aantal in Stuks	Nee	0	maatregelen zijn in voorbereiding		
			1	379 Aanleg van een rotonde buiten de bebouwde kom aantal in Stuks	Nee	0	maatregelen zijn in voorbereiding		
lenW	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties		Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle R Indicator: E85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/02	Aard controle R Indicator: E85/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/05	
			8		8	€ 156.088	€ 156.088	Nee	
lenW	E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023		Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
				Aard controle n.v.t. Indicator: E97/01	Aard controle R Indicator: E97/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/03	Aard controle R Indicator: E97/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/05	
			1	GGB	€ 111.543	Ja	€ 0	€ 246.789	
			2	Gat van Reef	€ 0	Ja	€ 0	€ 74.745	
			3	Zincoat	€ 0	Ja	€ 0	€ 63.890	
			4						
			5						
				Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		

			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/06 1 GGB 2 Gat van Reef 3 Zincoat 4 5 Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E97/10 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/07 Ja Ja Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/09 Nee Nee Nee		
lenW	E113	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad Aard controle R Indicator: E113/01 € 344.632	Is er sprake van Sisa tussen medeoverheden (ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E113/02 Nee	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad ivm SiSa tussen medeoverheden Aard controle R Indicator: E113/03 € 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad Aard controle n.v.t. Indicator: E113/04 € 344.632	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E113/05 Nee	
EZ	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	Beschikingsnummer Aard controle n.v.t.	Projectnaam Aard controle n.v.t.	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan Aard controle n.v.t.	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t.	Cofinanciering (jaar T) Aard controle R

			Indicator: F20/01	Indicator: F20/02	Indicator: F20/03	Indicator: F20/04	Indicator: F20/05	Indicator: F20/06
1	SPUKIW23-03535673		Gebiedsontwikkeling Tussen Markt en Weiert	€ 4.545.268		€ 4.545.268	€ 1.045.268	
2								
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfbobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfbobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfbobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop- nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfbobjecten binnen panden sloop- nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)		
	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/08	Aard controle D1 Indicator: F20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/10	Aard controle D1 Indicator: F20/11	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/12		
1	SPUKIW23-03535673	€ 0	Ja	0	Ja	0		
2								
	Kopie beschikingsnummer	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereen komst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)			
	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13	Aard controle D1 Indicator: F20/14	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15	Aard controle D2 Indicator: F20/16	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17			
1	SPUKIW23-03535673	Ja		Ja	Nee			
2								

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 48.038.149	€ 652.430	€ 1.740.279	€ 6.019	€ 170.938	€ 32
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 269.699	€ 149.747	€ 0	€ 5.782.161	€ 104.932	€ 116.702

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 33.806	€ 72.370	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings n BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 18.516	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06

			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 807	€ 0	€ 13.280	€ 110.241	€ 7.889
			6	Totaal	-€ 807	€ 0	€ 13.280	€ 110.241	€ 7.889
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		

			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
1			Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2			Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3			Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
4			Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
5			Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
6			Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffa ire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslaga ffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffa ire	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente		

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10/03</i>			
			€ 1.126.904	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/03</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		

		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G13/05</i>	
			€ 206.229	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 1.976.920	€ 1.131.368				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
			1 1.1 Onroerende zaken Nieuwbouw	€ 147.432	€ 147.432	€ 0	€ 0	
			2 1.2 Onroerende zaken Renovatie	€ 174.580	€ 174.580	€ 0	€ 0	
			3 1.3 Onroerende zaken onderhoud	€ 187.940	€ 187.940	€ 0	€ 0	

			4	2.1 Roerende zaken Aankoop	€ 112.848	€ 0	€ 112.848	€ 0	
			5	2.2 Roerende zaken Dienstverlening door derden	€ 244.696	€ 0	€ 244.696	€ 0	
			6	2.3 Roerende zaken Beheer en exploitatie	€ 263.872	€ 0	€ 263.872	€ 0	
			7						
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)			
				Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
				€ 48.864	€ 48.864	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026		Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
				Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 823.372	€ 694.180	€ 1.271.340	Ja	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 104.090	€ 199.920	€ 299.842	Ja	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 190.883	€ 155.114	€ 248.616	Ja	Ja

			4	Kansrijke Start	€ 128.110	€ 277.201	€ 449.389	Ja	Ja		
			5	Mentale Gezondheid	€ 50.795	€ 83.618	€ 83.618	Ja	Ja		
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 167.022	€ 71.153	€ 158.827	Ja	Ja		
			7	Valpreventie	€ 459.496	€ 323.747	€ 338.769	Ja	Ja		
			8	Leefomgeving	€ 95.442	€ 80.000	€ 101.582	Ja	Ja		
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 23.860	€ 0	€ 0	Ja	Ja		
			10	Versterken sociale basis	€ 344.358	€ 274.635	€ 415.596	Ja	Ja		
			11	Mantelzorg	€ 80.069	€ 111.606	€ 217.721	Ja	Ja		
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 95.442	€ 51.462	€ 71.231	Ja	Ja		
			13	Welzijn op recept	€ 76.066	€ 43.609	€ 115.752	Ja	Ja		
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 20.017	€ 20.017	€ 39.233	Ja	Ja		
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 72.132	€ 72.132	€ 92.512	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)								
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07								
			Nee								

VWS	H35	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Beschikingsnummer	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee)
-----	-----	---	-------------------	---	--	--	--	--------------------------------------

			Aard controle n.v.t. Indicator: H35/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/03	Aard controle R Indicator: H35/04	vanaf SiSa 2024 Aard controle R Indicator: H35/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H35/06
		1	IZA2023nr006	Ja	Ja	€ 2.163.730	€ 0	Nee
		2						
VRO	J47	Volkshuisvesting	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01	Aard controle n.v.t Indicator: J47/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/04	Zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: J47/05	Aard controle R Indicator: J47/06
		1	Aa en Hunze	2	4	1	€ 20.381	€ 48.250
		2	Borger- Odoorn	3	4	0	€ 24.569	€ 34.730
		3	Coevorden Schoonoord	0	0	0	€ 5.484	€ 7.141
		4	Coevorden Tuindorp	1	1	0	€ 5.484	€ 7.141
		5	Emmen Naoorlogse wijken en dorpen	161	128	58	€ 1.202.359	€ 1.551.391
		6						
			Kopie deelplannaam	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07	Aard controle R Indicator: J47/08				
		1	Aa en Hunze	€ 20.678				

			2	Borger- Odoorn	€ 14.884				
			3	Coevorden Schoonoord	€ 3.060				
			4	Coevorden Tuindorp	€ 3.060				
			5	Emmen Naoorlogse wijken en dorpen	€ 664.882				
			6						
				Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/10				
				Ja	Nee				
VRO	J55	Aanpak energiearmoede		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
				Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
				1.132	€ 435.972	€ 519.791	788	€ 290.648	€ 343.562

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>				
			1.920	€ 640.445	€ 883.738				
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>	
			4.865	13.300	158	0	0	0	

VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J56/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: J56/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/06</i>
			1 RHA2021-02325664	transformatie oude belastingkantoor en winkelpanden tot woonruimte	€ 512.280	€ 512.280	0	0
			2 RHA2021-02323386	Huisvesting Paradijsvogels	€ 40.001	€ 40.001	0	0
			3 RHA2021-02287974	Uitbreiding woonwagenlocatie de Arck met (huur)standplaatsen en (huur)wagens	€ 0	€ 326.948	0	0
			4					
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J56/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: J56/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: J56/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J56/12</i>

			1	transformatie oude belastingkantoor en winkelpanden tot woonruimte	€ 0	€ 0	Nee	Ja	Ja
			2	Huisvesting Paradijsvogels	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Ja
			3	Uitbreiding woonwagenlocatie de Arck met (huur)standplaatsen en (huur)wagens	€ 0	€ 166.671	Ja	Nee	Ja
			4						
				Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
				Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15			
			1	transformatie oude belastingkantoor en winkelpanden tot woonruimte	Nee	Ja			
			2	Huisvesting Paradijsvogels	Nee	Nee			
			3	Uitbreiding woonwagenlocatie de Arck met (huur)standplaatsen en (huur)wagens	Nee	Ja			
			4						

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/06</i>
			1 LAI23-03615355	€ 0	0	0	0	€ 0
			2 LAI24-03755055	€ 0	0	0	0	€ 0
			3					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09</i>			
			1 € 0	€ 0	Nee			

		2	€ 0	€ 0	Nee				
		3							
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06	
			€ 566.309	€ 187.782	€ 451.999	€ 1.754.968	€ 13.563	€ 17.235	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07						
			Nee						
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)	
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06	
			€ 21.899.854	€ 0	€ 0	€ 439.197	€ 2.721	€ 1.611.078	
		Gemeenten							

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			<i>Aard controle R Indicator: M16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/09</i>	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11</i>	
			€ 3.236	€ 32.752	€ 137.655	€ 23.851.183	€ 58.470.026	
DRE	DRE10C	Regiodeal Zuid-Oost Drenthe	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welk project betreft het	Totale besteding in jaar T ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van regiodealmiddelen via provincie <i>Aard controle R</i>	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van regiodealmiddelen via provincie <i>Aard controle n.v.t.</i>	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicator: DRE10C/01	Indicator: DRE10C/02	Indicator: DRE10C/03	Indicator: DRE10C/04	Indicator: DRE10C/05	Indicator: DRE10C/06
1			201903326-00852025	Lesruimte Solar Innovation & Experience Center	€ 0		€ 122.880	
2			201903326-00852025	Hotspot Waterstof (EmmTranCe)	€ 0		€ 80.164	
3			201903326-00852025	Proeftuin Emmen, Angelslo	€ 16.694		€ 16.694	
4			201903326-00852025	Proeftuin Emmen, Emmerhout	€ 0		€ 160.000	
5			201903326-00852025	Proeftuin Veenoord	€ 0		€ 30.000	
6			201903326-00852025	Voldoende gekwalificeerd personeel in de zorg	€ 0		€ 290.000	
7			201903326-00852025	Nieuwe concepten gezondheidszorg in de regio	€ 0		€ 69.474	
8			202003839-00916700	Inponden samen met een woningbouwcorporatie	€ 24.628		€ 50.000	
9			202003839-00916700	Emmerhout: Bloeiende toekomst voor bloemkoolwijk	€ 0		€ 90.000	
10			202003839-00916700	Veenoord- De Drie Hofjes	€ 154		€ 91.191	
11			202101428-00944583	Bloeiende toekomst voor bloemkoolwijken in Emmerhout	€ 72.248		€ 211.494	
12			202101428-00944583	Innovatienetwerk Welzijn en Zorg in Zuid- en Oost- Drenthe	€ 0		€ 326.400	

		13	202101428-00944583	Actieprogramma Impact ondernemen Zuid- en Oost- Drenthe	€ 58.017		€ 197.194	
		14	202101428-00944583	RegioCampus	€ 0		€ 1.500.000	
		15	202103098-00977135	Proeftuin Angelslo	€ 16.694		€ 16.694	
		16	202201860-01025570	Penvoerder Regiodeal (tranche 7)	€ 2.500.567		€ 3.325.000	
		17	202203547-01042018	Greenwise Campus	€ 0		€ 4.500.000	
		18	202301873-01079118	Het Rensenlab	€ 150.000		€ 150.000	
		19	202303134-01104902	Penvoerder Regiodeal (tranche 10)	€ 1.653.844		€ 1.653.844	
		20	202401315-01125950	Penvoerder Regiodeal (tranche 11)	€ 957.634		€ 957.634	
		21	202402340-01141880	Penvoerder Regiodeal (tranche 12)	€ 0		€ 0	
		22						
			Kopie beschikkingsnummer	Kopie Projectnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
					Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden			

			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/07	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/08	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE10C/09	
1	201903326-00852025	Lesruimte Solar Innovation & Experience Center		Ja		
2	201903326-00852025	Hotspot Waterstof (EmmTranCe)		Ja		
3	201903326-00852025	Proeftuin Emmen, Angelslo		Nee		
4	201903326-00852025	Proeftuin Emmen, Emmerhout		Ja		
5	201903326-00852025	Proeftuin Veenoord		Ja		
6	201903326-00852025	Volgende gekwalificeerd personeel in de zorg		Ja		
7	201903326-00852025	Nieuwe concepten gezondheidszorg in de regio		Ja		
8	202003839-00916700	Inponden samen met een woningbouwcorporatie		Nee		
9	202003839-00916700	Emmerhout: Bloeiende toekomst voor bloemkoolwijk		Ja		
10	202003839-00916700	Veenoord- De Drie Hofjes		Nee		
11	202101428-00944583	Bloeiende toekomst voor bloemkoolwijken in Emmerhout		Nee		

			12	202101428-00944583	Innovatienetwerk Welzijn en Zorg in Zuid- en Oost- Drenthe	Nee			
			13	202101428-00944583	Actieprogramma Impact ondernemen Zuid- en Oost- Drenthe	Nee			
			14	202101428-00944583	RegioCampus	Nee			
			15	202103098-00977135	Proeftuin Angelslo	Ja			
			16	202201860-01025570	Penvoerder Regiodeal (tranche 7)	Nee			
			17	202203547-01042018	Greenwise Campus	Ja			
			18	202301873-01079118	Het Rensenlab	Ja			
			19	202303134-01104902	Penvoerder Regiodeal (tranche 10)	Nee			
			20	202401315-01125950	Penvoerder Regiodeal (tranche 11)	Nee			
			21	202402340-01141880	Penvoerder Regiodeal (tranche 12)	Nee			
			22						
DRE	DRE11C	Subsidieregeling Regiostedenfonds	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie		Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting

		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen		Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE11C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE11C/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/06</i>
1	46/5.8/2021002064	Subsidieregeling Regiostedenfonds		€ 551.284	-€ 3.415	€ 1.513.533		
2								
	Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen		Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen		Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE11C/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE11C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE11C/11</i>		
1	46/5.8/2021002064	€ 141.318		€ 0	€ 777.943	Nee		